

ΙΩΑΝΝΟΥ Θ. ΡΩΣΣΗ Δ. Φ.
Π. ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΥ

Ενοτήτων
Α
Β
Γ
Δ
Ε
ΣΤ
Ζ
Η
Θ
Ι
Κ
Λ
Μ
Ν
Ξ
Ο
Π
Ρ
Σ
Τ
Υ
Φ
Χ
Ψ
Ω

ΑΝΤΙΓΟΝΗ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

αριθ. 455

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΙΤΣΗΣ ΣΚ. ΠΙΚΡΑΜΕΝΟΥ
ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ

ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΑΣ ΤΗΣ Η' ΤΑΞΕΩΣ
ΤΩΝ ΟΚΤΑΤΑΞΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΝ
ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΟΥ Ο.Ε.Σ.Β.

ΚΕΙΜΕΝΟΝ — ΚΑΤΑ ΛΕΞΙΝ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ — ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ —
ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ — ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ — ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ — ΔΙΑΣΑΦΗΤΙΚΑ
ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΙ — ΑΙΣΘΗΤΙΚΑ — ΓΝΩΜΙΚΑ — ΝΟΗΜΑ — ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΝΕΩΤΑΤΗ

ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΗ ΥΠΟ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ

Ἐκδοτικὸς Οἶκος

Νικολάου & Λοφοκλή Ι. Ρώσση

Ὀδὸς Λοφοκλέους 5 (Πατὰ Θεοφιλάτων) - Τηλ. 236.584

Ἀθῆναι

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν κάτωθι ὑπογραφήν τοῦ συγγραφέως
καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ Ἐκδοτικοῦ Οἴκου.

Ο. Ε.

A handwritten signature in dark ink, appearing to read 'N. P. Poulos', written over a horizontal line.

Ἰοκάστη ἀπαγονίζεται, ὁ δὲ Οἰδίπους ἐξορύσσει τοὺς ὀφθαλμούς του. Τυφλωθεὶς πλέον ἔρχεται μετὰ πολλὰς περιπλανήσεις εἰς τὸν *Κολωνόν*, λόφον τῶν Ἀθηνῶν, συνοδευόμενος ὑπὸ τῆς Ἀντιγόνης. Ἐκεῖ εἰσέρχεται μόνος εἰς τὸν ναὸν τῶν *Ἐυμνίδων* καὶ κατὰ τρόπον μυστηριώδη ἐξαφανίζεται, καταρσθεὶς τοὺς υἱούς του νὰ ἀλληλοφονευσθῶν, διότι ἐξώρισαν αὐτόν. Μετὰ ταῦτα ὁ Πολυνείκης καὶ Ἐτεοκλῆς, φοβούμενοι μῆπως κατὰ τὴν πατρικὴν κατάραν ἀλληλοσφαγοῦν ἕνεκα τοῦ θρόνου, συνεφώνησαν, ὥστε ἕκαστος τούτων νὰ βασιλεύῃ ἀνά ἓν ἔτος. Ἄλλ' ὁ νεώτερος Ἐτεοκλῆς, βασιλεύσας πρῶτος καὶ τὴν συμφωνίαν παραβιάς, δὲν παραδίδει τὸ ἐπόμενον ἔτος τὴν ἀρχὴν εἰς τὸν Πολυνείκην. Τότε ὁ Πολυνείκης καταφεύγει εἰς τὸ Ἄργος, νυμφεύεται τὴν κόρην τοῦ βασιλέως Ἀδράστου, τὴν Ἀργείαν, καὶ συμμαχήσας μετὰ τῶν ἐξ ἐπομένων ἡγεμόνων, ἦτοι τοῦ Ἐτεόκλου, *Τυδέως*, *Καπανέως*, *Ἴππομέδοντος*, *Ἀμφισράου* καὶ *Παρθενοπαίου*, ἐκστρατεύει ἐναντίον τῶν Θηβῶν, Συγκροτηθεὶς δὲ μάχης, ὅλοι οἱ ἀρχηγοὶ τοῦ στρατοῦ τῶν Ἀργείων ἐφρονεύθησαν, ὁ δὲ Πολυνείκης καὶ Ἐτεοκλῆς ἐν μονομαχίᾳ φονεύουν ἀλλήλους. Ὁ θεὸς τῶν Κρέων λαμβάνει τότε τὴν βασιλείαν, θυσιάζει τὸν υἱὸν του *Μεγαρέα* εἰς τὸν Ἄρην κατὰ συμβουλήν τοῦ μάντεως Τειρεσίου, ἵνα καταστήσῃ τὸν θεὸν φίλον τῶν Θηβαίων, καὶ οἱ Ἀργεῖοι ἠττημένοι ἐπανερχοῦνται εἰς τὸ Ἄργος. Ὁ Κρέων διατάσσει νὰ *ἐνταφιάσουν* μεγαλοπρεπῶς τὸν ὑπὲρ τῆς πόλεως ἀνδρείως πολεμήσαντα Ἐτεοκλέα, νὰ ἀφήσουν δὲ *ἄταφον* τὸν ἐναντίον αὐτῆς ἐπελθόντα *Πολυνείκην*. Θάνατος διὰ λιθοβολισμοῦ ἀνέμενε κατὰ τὴν διαταγὴν τοῦ Κρέωντος ἐκείνον, ὅστις ἤθελε παραβῆ τὴν ἐντολήν. Ἡ διαταγὴ αὕτη ἐξεδόθη τὴν χαρᾶν τῆς πρώτης ἡμέρας μετὰ τὴν φυγὴν τοῦ στρατοῦ τῶν Ἀργείων καὶ ἀπὸ τοῦ σημείου τούτου ἄρχεται τὸ δράμα.

2ον. Ἀνάλυσις τοῦ δράματος

(Πρόλογος - στίχοι 1—99)

Ἡ Ἀντιγόνη ἀνακοινοῖ εἰς τὴν Ἰσμήνην τὰς ἀποφάσεις τοῦ Κρέωντος περὶ τῶν ἀλληλοφονευσθέντων ἀδελφῶν, καθ' ὅς ἀπογορεύεται ἐπὶ ποιῆθῆναι διὰ λιθοβολισμοῦ ἢ ταφῆ τοῦ πτώματος τοῦ Πολυνείκου, καὶ τὴν ἰδικὴν τῆς ἀπόφασιν περὶ τελέσεως τῆς ταφῆς, προτρέπει δὲ καὶ ταύτην, ὅπως συμμέτασχη τοῦ ἔργου. Ἡ Ἰσμήνη ἀναγνωρίζει τὴν ἀπόφασιν τῆς Ἀντιγόνης ὡς δικαίαν, ἀλλὰ τοληρὰν καὶ ἀνάμαστον εἰς τὴν γυναικίαν φύσιν· παρακαλεῖ συγχρόνως τοὺς χθονίους θεοὺς νὰ τύχῃ συγχωρήσεως, διότι ἀκουσίως παραβαίνει τὸ πρὸς τὸν θανόντα ἀδελφὸν καθήκον καὶ ἀποτρέπει τὴν Ἀντιγόνην ἀπὸ τοῦ ἔργου. Ἡ Ἀντιγόνη μὴ δίδουσα σημασίαν εἰς τὰς παραινέσεις τῆς ἀδελφῆς καὶ οὐδὲν δικαίωμα ἀπαγορεύσεως τῆς ταφῆς ἀναγνωρίζουσα εἰς τὸν Κρέοντα, ἀποφασίζει μόνη νὰ θάψῃ τὸν νεκρὸν καὶ ἀπέρχεται εἰς τὴν σκηνὴν πρὸς τοῦτο, ἡ δὲ Ἰσμήνη ἐπανερχεται διὰ τῆς μεσαίας πύλης τῆς σκηνῆς εἰς τὰ ἀνάκτορα.

(Πάροδος - στίχοι 100—161)

Διὰ τῆς ἀποχωρήσεως τῶν δύο ἀδελφῶν ἡ σκηνὴ κενεῦται καὶ ὁ χορὸς εἰσερχόμενος εἰς τὴν ὀρχήστραν ψάλλει τὸ ᾄσμα τῆς παρόδου. Ἀναπέμπει εὐχαριστήρια εἰς τὸν ἥλιον διὰ τὴν νίκην τῶν Θηβαίων καὶ τὴν ἦτταν τῶν Ἀργείων· προτρέπει τοὺς πάντας νὰ προσέλθωσιν εἰς τοὺς ναοὺς καὶ εὐχαριστήσωσι τοὺς θεοὺς καὶ δὴ τὸν πολιτοῦχον Βάκχον. Ἐν τέλει δὲ διὰ στόματος τοῦ κορυφαίου ἐρωτᾷ, διὰ τίνα λόγον ἐκλήθη ἐδῶ ὑπὸ τοῦ φανέντος ἐν τῇ μεσαίᾳ πύλῃ τῶν ἀνακτόρων Κρέωντος.

(Α' ἐπεισόδιον-στίχοι 162—331)

Ὁ Κρέων λέγει, ὅτι ἐκάλεσεν αὐτοὺς ἕνεκα τῆς πατροπαραδότου ἀφωσιώσεώς των εἰς τὸν οἶκον τῶν Λαβδακιδῶν, ὡς συμβούλους τῆς Ἀρχῆς. Ἐ-

πειτα ἐκθέτει τὰς γενικὰς ἀρχάς, καθ' ὅς σκοπεῖ νὰ διοικήσῃ τὴν πόλιν, ἦτοι ὅτι κυρία αὐτοῦ φροντίς θέλει εἶναι ἡ σωτηρία τῆς πόλεως καὶ οὐχὶ αἱ συγγενικαὶ καὶ προσωπικαὶ συμπάθειαι καὶ ἀντιπάθειαι, εἰς βεβαίωσιν δὲ τούτων δηλοῖ, ὅτι ἀπηγόρευσε τὴν ταφὴν τοῦ πτώματος τοῦ ἐλθόντος κατὰ τῆς πατρίδος Πολυνείκους, φρονεῖ δὲ ὅτι ὁ τυχὸν παραβάτης τῆς διαταγῆς μόνον ἐπὶ χρέματιν ἠδύνατο νὰ γίνῃ τοιοῦτος. Ἄλλ' ἰδοὺ εἰς τῶν φύλακῶν τοῦ πτώματος ἐμφανισθεὶς ἀγγέλλει, ὅτι ἄγνωστός τις, ὃν δὲν ἀντελήφθη ἡ φρουρά, ἔρριψε κόνιν ἐπὶ τοῦ πτώματος εἰς σημεῖον ταφῆς· ὁ χορὸς ὑποπτεῖται, μήπως ἡ πράξις αὕτη εἶναι ἐκ θεοῦ· ὁ Κρέων ὀργίζεται κατὰ τοῦ χοροῦ καὶ ἀπειλεῖ τοὺς φρουροὺς διὰ δεινῶν τιμωριῶν, ἐάν δὲν ἀνεύρωσι τάχιστα τὸν δράστην, καὶ ἀπέρχεται, ἔπειτα δὲ καὶ ὁ φύλαξ.

(Α' στάσιμον - στίχοι 332—375)

Κενωθείσης τῆς σκηνῆς ὁ χορὸς ἐξυμνεῖ τὸ δεινόν, πολυμήχανον καὶ ἐφευρετικὸν ἀνθρώπινον πνεῦμα, ἀλλὰ πολλὰκις καὶ παράτολμον. Διὰ τοῦτο ὡς τοιοῦτον χαρακτηρίζει καὶ τὸν τολμήσαντα νὰ παραβῇ τὸ τυραννικὸν κήρυγμα καὶ νὰ θάψῃ τὸν νεκρόν.

(Β' ἐπεισόδιον - στίχοι 376—581)

Δὲν ἔχει εἰσέτι περατωθῆ τὸ ἔσσημα καὶ ἐμφανίζεται ὁ φύλαξ ὁδηγῶν τὴν Ἀντιγόνην. Ἐκ τῆς φαιδρότητος τοῦ φύλακος ὁ χορὸς εἰκάζει, ὅτι αὕτη εἶναι ἡ παραβάτις· ὁ φύλαξ παραδίδει ταύτην εἰς τὸν ἐπανεληθόντα εἰς τὴν σκηνὴν Κρέοντα καὶ ἀφηγείται τὸν τρόπον τῆς συλλήψεως. Ἡ Ἀντιγόνη πρὸ τοῦ Κρέοντος οὐ μόνον δὲν ἀρνεῖται ταῦτα, ἀλλὰ καὶ καυχᾶται, ὅτι οὕτως ἐπροστάτευσεν τοὺς περιφρονηθέντας θεῖους νόμους· ἀρνεῖται ὅμως διαρρήδην νὰ ὀνομάσῃ ὡς συμμέτοχον καὶ τὴν κληθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Κρέοντος πρὸς ἀνάκρισιν Ἰσμήνην· ὁ Κρέων παράφορος ἐξ ὀργῆς διὰ τὴν τόσσην τόλμην γυναικὸς καταδικάζει ἀμφοτέρας εἰς θάνατον καὶ τὰς παραδίδει πρὸς τοὺς φύλακας πρὸς φρούρησιν, ἀδιαφορεῖ δὲ παντελῶς εἰς γενομένην εἰς αὐτὸν παρατήρησιν ὅτι ἡ Ἀντιγόνη εἶναι μνηστὴ τοῦτοῦ τοῦ Αἰμονος.

(Β' στάσιμον - στίχοι 582-625)

Ὁ χορὸς ἀναλογίζεται τὰ παρόντα δεινὰ καὶ εὕρισκε, ὅτι ὁ οἶκος τῶν Λαβδακιδῶν βαίνει πρὸς τελείαν καταστροφήν, συμπεραίνει δὲ ἐκ τούτων ὅτι ἡ κακοδαιμονία τῶν πολλῶν εἶναι προῖον τῶν ὑπερβολικῶν αὐτῶν ἐπιθυμιῶν καὶ παραλόγων ἐλπίδων πρὸς τολμηρὰ καὶ αὐθάδεις μέχρι τελείας ἐξολοθρεύσεως ἀποτυφλώσεις.

(Γ' ἐπεισόδιον - στίχοι 626—780)

Τὸ ἔσσημα τοῦ χοροῦ διακόπτει ἡ ἐμφάνισις τοῦ Αἰμονος. Ὁ υἱὸς συριστᾷ εἰς τὸν πατέρα ἠπιότητα καὶ ἀνάκλησιν τῆς ἀποφάσεως, ἣν χαρακτήριζει ὡς σκληράν· ὁ Κρέων δὲν λαμβάνει ὑπ' ὄψιν τὰς προτροπὰς τοῦ υἱοῦ, ἀλλὰ μόνον εἰς παραίνεσιν τοῦ χοροῦ ὑποχωρεῖ καὶ μεταβάλλει πῶς τὴν πρώτην ἀπόφασιν, διατάσσει ὅπως ἡ μὲν Ἰσμήνη ἀφεθῆ ἔλευθρα ὡς ἀμέτοχος τῆς παραβάσεως, ἡ δὲ Ἀντιγόνη κλεισθῆ εἰς κατάγειον οἶκον καὶ ἔκει ἀποθάνῃ ἐξ ἀστίας. Διὰ ταῦτα ἡ μεταξὺ πατρὸς καὶ υἱοῦ λογομαχία ἐπιτείνεται καὶ ὁ Αἰμων λημονῶν τὸν ὀφειλόμενον πρὸς τὸν πατέρα σεβασμὸν ἀπέρχεται τῆς σκηνῆς κατὰ τρόπον ὕβριστικὸν καὶ ἀπειλητικόν.

(Δ' στάσιμον - στίχοι 781—800)

Ὁ χορὸς ἀποδίδει τὴν στάσιν τοῦ Αἰμονος πρὸς τὸν πατέρα εἰς τὸν ἔρωτα αὐτοῦ πρὸς τὴν Ἀντιγόνην καὶ ἐξυμνεῖ τὸ ἀκατανίκητον τοῦ ἔρωτος καὶ τὰ ἐκ τούτου προκύπτοντα δεινὰ εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

(Δ' ἐπεισόδιον - στίχοι 801—943)

Ὁ χορὸς διακόπτει τὸν ὕμνον πρὸς τὸν ἔρωτα, καταλαμβανόμενος ὑπὸ δακρύων, διότι βλέπει τὴν βασιλόπαιδα ἀπαγομένην πρὸς θάνατον. Ἡ ἀπαγομένη Ἀντιγόνη θρηνεῖ τὴν κακὴν μοῖράν της καὶ ἀποινεῖ ἀποχαριετιστηρίους λόγους πρὸς τὴν γενέτειραν καὶ τοῦ συμπολίτας. Ὁ χορὸς θέλει νὰ τὴν παρηγορήσῃ, ἀλλ' οἱ λόγοι του εἶναι τόσο ἀνίσχυροι, ὥστε ἡ Ἀντιγόνη ἐκλαμβάνει τούτους ὡς εἰρωνεϊαν· τέλος, κατόπιν ἐπιτακτικῆς προσταγῆς τοῦ Κρέοντος, ἡ Ἀντιγόνη ἀπάγεται μὲ τὴν πελοίθησαν ὅτι ἐξέτελεσε τὸ πρὸς τοὺς γονεῖς, τὸν ἀδελφὸν καὶ τοὺς κάτω θεοὺς ἱερὸν καθήκον καὶ μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ τύχῃ εὐμενοῦς ὑποδοχῆς ὑπὸ τούτων εἰς τὸν Ἄδην.

(Δ' στάσιμον - στίχοι 944—987)

Ὁ χορὸς πρὸς παρηγορίαν ὑπενθυμίζει εἰς τὴν Ἀντιγόνην, ὅτι καὶ ἄλλοι θνητοὶ καὶ δὴ θεογενεῖς, ὡς ἡ Δανάη, ὁ Λυκοῦργος, οἱ υἱοὶ τῆς Κλεοπάτρας καὶ αὐτὴ ἡ Κλεοπάτρα κατεδιώχθησαν ὑπὸ τῆς μοίρας.

(Ε' ἐπεισόδιον—στίχοι 988—1114)

Μετὰ τοῦτο παρουσιάζεται ὁ μάντις Τειρεσίας, χειραγωγούμενος ὑπὸ παιδὸς ὡς τυφλός· οὗτος ἀποτείνεται πρὸς τὸν Κρέοντα καὶ τοὺς γέροντας τοῦ χοροῦ· προτρέπει τὸν Κρέοντα καὶ ἄλλοτε ὠφεληθέντα ἐκ τῆς μαντικῆς νὰ εἶναι εὐπειθῆς εἰς τὰ μαντεύματα. Τοῦ Κρέοντος συγκατατεθέντος, ὁ μάντις λέγει, ὅτι ἔλαβεν ἀφορμὴν νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὸ Κρέοντα ἐκ τῶν ἀπαισιῶν σημείων τῆς μαντικῆς, δι' ὧν προβλέπει συμφορὰς εἰς τὴν πόλιν. Ἐν τέλει συμβουλεύει ὅπως οὗτος ἀρῇ τὴν αἰτίαν τῶν συμφορῶν, ἀνακαλῶν τὴν περὶ ἐνταφιασμοῦ τοῦ Πολυνεϊκοῦ ἀπαγόρευσιν· ὁ Κρέων ὀργισθεὶς ὀρκίζεται, ὅτι δὲν θέλει ἐπιτρέψει τὴν ταφὴν καὶ ἂν αὐτοὶ οἱ θρόνοι τοῦ Διὸς ἐκ τῶν μελῶν τοῦ πτώματος τοῦ νεκροῦ μανθῶσιν. Ἐπειδὴ δὲ ὑποπτεύει ὅτι τὰ μαντεύματα τοῦ Τειρεσίου ἔχουσιν ὡς ἐλατήριον τὸν χρυσοῦν, ὑβρίζει ὀλόκληρον τὸ μαντικὸν γένος. Μάτην ὁ Τειρεσίας συνιστᾷ εἰς αὐτὸν τὴν εὐβουλίαν. Ἐν τέλει προλέγων εἰς αὐτὸν οἰκτράς συμφορὰς ἀπέρχεται ἀπειλητικῶς. Τὴν ὀργὴν καὶ ἀπειλὴν τοῦ Τειρεσίου παρατηρήσας ὁ χορὸς προδικάζει τὴν ἐπαλήθευσιν τῶν λόγων αὐτοῦ, συμπεραίνων ἐκ τεκμηρίων τοῦ παρελθόντος· τὴν γνώμην δὲ ταύτην ἀνακοινεῖ εἰς τὸν Κρέοντα, ὅστις πρὸς στιγμὴν ἀμφιταλαντεύεται καὶ ἀρχίζει νὰ μετανοῇ, ζητῶν παρὰ τοῦ χοροῦ γνώμην περὶ τοῦ πρακτέου· ὁ χορὸς συνιστᾷ εἰς τὸν Κρέοντα νὰ σπεύσῃ πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἀντιγόνης καὶ διατάξῃ τὴν ταφὴν τοῦ νεκροῦ· οὗτος σπεύδει πρὸς τοῦτο.

(Ε' στάσιμον - στίχοι 1115—1154)

Ὁ χορὸς ψάλλει ἐπικαλούμενος τὴν θεῖαν ἀντίληψιν.

(Ἔξοδος - στίχοι 1155—1352)

Ἄγγελος ἀναγγέλλει εἰς τὸν χορὸν, ὅτι ὁ Αἴμων ἠτύοκτόνησεν ταῦτα διηγουμένου αὐτοῦ, ἡ σύζυγος τοῦ Κρέοντος καὶ μήτηρ τοῦ Αἴμονος Εὐρυδίκη, μεταβαίνουσα εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς πρὸς προσφορὰν εὐχῶν, ἀκούει οὐχὶ εὐκρινῶς τὰ λεγόμενα· ὁ ἄγγελος, κατόπιν παρακλήσεώς της, διηγεῖται λεπτομερῶς τὰ γενόμενα, ἤτοι ὅτι ὁ Κρέων ἐνεταφίασε τὸ νεκρὸν, ἀλλὰ δὲν προσέλαβε τὸν ἐκούσιον ἀπαγχονισμόν τῆς Ἀντιγόνης· ὅτι ὁ Αἴμων ἐκμανεὶς διὰ τὸν θάνατον τῆς μνηστῆς ἔπτυσε κατὰ πρόσωπον τὸν πατέρα, καλοῦντα αὐτὸν νὰ ἐξέλθῃ ἐκ τῆς καταγείου οἰκῆσεως, ὅτι ὄρμητος κατὰ τοῦ πατρὸς, ἀλλ' ἀπέτυχε νὰ τὸν φονεύσῃ, διότι ἐτρόπη εἰς φυγὴν, καὶ ἔπειτα ὅτι ἠτύοκτόνησε πλησίον τῆς μνηστῆς του. Ἡ Εὐρυδίκη μένει ἄφωνος, ἀκούσασα τὰ δεινὰ ταῦτα, καὶ ἀπέρχεται σιωπῶσα· ὁ χορὸς προβλέπει ἀπαίσιαν ἀπελευθέρωσιν τῆς βασιλείας.

σης ἔρχεται ὁ Κρέων, ὅστις θρηγεῖ τὸν υἱόν, οἰκτίρει τὴν ἰδικὴν τοῦ ἄβουλιαν, ἣν ἀποδίδει εἰς θεῖαν ὀργήν, καὶ ἐλεισιλογεῖ τοὺς πόνους τῶν ἀνθρώπων. Αἰφνης ἐξάγγελος ἀναγγέλλει εἰς τὸν Κρέοντα τὴν αὐτοκτονίαν τῆς Εὐρυδίκης, τῆς ὁποίας* τὸ πῦμα προσάγεται συγχρόνως διὰ τοῦ ἐκκυκλήματος (εἰδικοῦ μηχανήματος) εἰς τὴν σκηνήν· ὁ Κρέων καταράται τὴν τύχην του καὶ προσκαλεῖ τοὺς ὑπηρέτας νὰ ἀπομακρύνωσιν αὐτὸν ὡς ὄντα πλέοντα μηδὲν καὶ ἐπικαλεῖται τὸν τάχιστον θάνατον ὡς τὸ κάλλιστον μέσον ἀπαλλαγῆς ἐκ ἐκ τῶν ἀφορητῶν δεινῶν. Ὁ χορὸς ἐν τῷ μεταξὺ διδάσκει, ὅτι οὐδεμία ἀπαλλαγή ἐν τοῦ πεπρωμένου ὑπάρχει, ὅτι δὲν πρέπει οἱ ἄνθρωποι νὰ ἀντιμάχωνται πρὸς τὰς θελήσεις τοῦ θεοῦ καὶ ὅτι οἱ ὑπερήφανοι πληρώνουσι τὰς μεγαλαυχίας των, ἔστω καὶ βραδέως, διὰ μεγίστων εἰς αὐτοὺς συμφορῶν.

3ον. Ἡ Κυρία ἰδέα τοῦ Δράματος

Κυρία ἰδέα τοῦ δράματος εἶναι ἡ σύγκρουσις τοῦ φυσικοῦ καὶ τοῦ θεοῦ δικαίου, τὰ ὁποία πολλάκις εὐρίσκομεν ἀντιμαχόμενα. Πᾶν ἔθνος προσεπάθησεν, ἀναλόγως τῆς ἐσωτερικῆς του ἀναπτύξεως, νὰ περιβάλῃ ὑπὸ ὀρισμένους κανόνας πᾶν ὅτι ἐπληροῦετο ὑπὸ τῆς συνειδήσεώς του ὡς ἀληθές, ὡς δίκαιον· καὶ οὕτω προήλθον οἱ γραπτοὶ νόμοι, τὸ θετὸν δίκαιον. Ἐπομένως τὸ παρὸν δράμα παρουσιάζει τὴν σύγκρουσιν τοῦ κατὰ συνείδησιν δικαίου, τοῦ φυσικοῦ δικαίου πρὸς τὸ θετὸν δίκαιον.

Τὸ φυσικὸν δίκαιον ἐκπροσωπεῖ ἡ Ἀντιγόνη, τὸ δὲ θετὸν ὁ Κρέων. Ἡ Ἀντιγόνη θνήσκει, ἀλλὰ νικᾷ διὰ τῆς μετανοίας τοῦ Κρέοντος, ὅστις τοσοῦτον ἠτήθη, ὥστε ἐπιθυμεῖ τὸν θάνατον. Τοιοῦτοτρόπως δεικνύεται ὅτι οἱ θεοὶ νόμοι εἶναι ὑπέρτεροι τῶν ἀνθρωπίνων καὶ κατ' ἀκολουθίαν σεβαστότεροι.

Τὸ ἠθικὸν δὲ δίδαγμα εἶναι ἡ εὐβουλία, ἡ εὐσέβεια πρὸς τοὺς θεοὺς, ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν πατρίδα καὶ ἡ μετριοφροσύνη· ἡ ὑπέρβασις δὲ τούτων γίνεται πρῶξενος μεγίστων συμφορῶν. Οὕτω ἀμφότερα τὰ πρόσωπα ὁμῶνται ἐξ ἀγαθῆς προαιρέσεως, ἀλλ' ἁμαρτάνουσι νομιζόντα ὅτι μόνον τὸ ὑπ' αὐτῶν ὑποστηριζόμενον δίκαιον εἶναι ὀρθόν. Μόνη λοιπὸν ἡ θεοφοροσύνη ἠδύνατο νὰ προσλάβῃ τὰ δεινά.

4ον. Τὰ πρόσωπα τοῦ Δράματος

ΚΡΕΩΝ—βασιλεὺς τῶν Θηβῶν.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ καὶ **ΙΣΜΗΝΗ**—ἀδελφαί, θυγατέρες τοῦ Οἰδίποδος, ἀνεψιᾶ τοῦ Κρέοντος.

ΑΙΜΩΝ—υἱὸς τοῦ Κρέοντος καὶ Εὐρυδίκης, μνηστήρ τῆς Ἀντιγόνης

ΕΥΡΥΔΙΚΗ—οὐζυγος τοῦ Κρέοντος, βασίλισσα τῶν Θηβῶν.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ—γέρον μάντις τυφλός.

ΑΓΓΕΛΟΣ—ὅταν ἔρχεται ἐκ τῶν ἔξω.

ΕΞΑΓΓΕΛΟΣ—ὅταν ἔρχεται ἐκ τῶν ἀνακτόρων.

ΦΥΛΑΞ.

ΧΟΡΟΣ—ἐκ 15 γερόντων Θηβαίων.

Βωβὰ πρόσωπα

2 *δορυφόροι* καὶ ἄλλοι ἀκόλουθοι τοῦ Κρέοντος.

2 *θεραπευαίνιδες* τῆς Εὐρυδίκης.

1 *μικρὸς παῖς* ὁδηγὸς τοῦ Τειρεσίου.

Κατὰ τινὰ γνώμην ὁ *Πρωταγωνιστῆς* ἐκ τῶν τριῶν ὑποκριτῶν εἶχεν

ὑποδυθῆ τὴν Ἀντιγόνην, Τειρεσίαν, Ἄγγελον καὶ Ἐξάγγελον· ὁ *Δευτεργωνιστὴς* τὴν Ἰσμήνην, Αἴμονα, Εὐρυδίκην καὶ Φύλακα· ὁ δὲ *Τριταγωνιστὴς* μόνον τὸν Κρέοντα.

5ον. Ἡ Σκηνὴ τοῦ δράματος

Ἡ σκηνὴ τοῦ δράματος ὑπόκειται εἰς τὰς Θήβας πρὸ τῶν ἀνακτόρων τῶν Λαβδακιδῶν ἐν τῇ Καδμείᾳ, τὰ ὁποῖα εἰκονίζονται διὰ τῆς ἀναλόγου σκηνογραφίας.

Σημείωσις διὰ τοὺς μαθητὰς

Πρὸς πληρεστέραν κατανόησιν τῶν γραμματικῶν, συντακτικῶν καὶ λογικῶν παρατηρήσεων, αἵτινες ὑπάρχουσιν ἐν τῇ ἀνά χειρας μεταφραστικῇ ἐργασίᾳ, συνιστῶμεν εἰς τοὺς μαθητὰς τὴν προμήθειαν τῶν κατωτέρω ἐκδόσεων τοῦ Ἡμετέρου Ἐκδοτικοῦ Οἴκου:

1. Τοῦ *ΛΕΞΙΚΟΥ ΑΝΩΜΑΛΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ*—Ρώσση. 54
2. Τοῦ *ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΥ ΕΙΣ 25 ΜΑΘΗΜΑΤΑ*—Παπανδρεοπούλου
3. Τῶν *333 ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ*—τῶν 6 συγγραφέων
4. Τῶν *100 ΓΝΩΜΙΚΩΝ καὶ ΠΑΡΟΙΜΙΩΝ*—Παπανδρεοπούλου

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΑΝΤΙΓΟΝΗ,

ΠΡΟΛΟΓΟΣ από στίχους 1—99

(1 — 17)

(ΕΊναι ξημερώματα καὶ ἐπὶ σκηνῆς παρουσιάζεται ἡ Ἀντιγόνη μαυροφοροῦσα· συγχρόνως σχεδὸν ἐμφανίζεται ἐξερχομένη ἀπὸ τὴν πύλην τῶν ἀνακτόρων ἡ Ἰσμήνη μελανειμονοῦσα καὶ αὐτή).

ΑΝΤΙΓΟΝΗ ὦ κοινὸν αὐτάδελφον
Ἰσμήνης κάρα,
ἄρα οἶσθα ὅ,τι (ἔστι)

τῶν ἀπ' Οἰδίπου κακῶν,

ὁποῖον οὐχὶ τελεῖ Ζεὺς
νῶν ἔτι ζῶσαι;

οὐδὲν γὰρ ἔστι
οὔτ' ἀλγεινὸν οὔτ' ἄτιερ ἄτης
οὔτ' αἰσχρὸν οὔτ' ἄτιμον,

ὁποῖον ἐγὼ οὐκ ὄπωπα
οὐκ (δὴν) τῶν σῶν τε κάμῶν κακῶν.

καὶ νῦν τί (ἔστι) τοῦτ' αἶ,
(ὀ)φασὶ ἀρτίως τὸν στρατηγὸν

κῆρυγμα θεῖναι πανδήμῳ πόλει;

ἔχεις τι κείσῃκουσας;
ἢ λανθάνει σε στείχοντα

πρὸς τοὺς φίλους
τῶν ἐχθρῶν κακά;

ΙΣΜΗΝΗ Ἐμοὶ μὲν, Ἀντιγόνη,
οὐδεὶς μῦθος ἔκετο
φίλων οὐθ' ἠδὺς οὔτ' ἀλγεινός

ἔξ ὄτου δύο ἐστερήθημεν
δυσοῖν ἀδελφοῖν, θανόντων

μῆ ἡμέρα διπλῆ χερὶ
ἄπει δὲ φροῦδός ἐστιν στρατός
Ἀργείων ἐν νυκτὶ τῇ νῦν,

οὐδὲν ὑπέρτερον οἶδα,
οὔτ' εὐτυχοῦσα μάλλον
οὔτ' ἀτωμένῃ.

Προσφιλῆς (μου) ἀδελφῇ
Ἰσμήνῃ,
ἄρα γε γνωρίζεις, ποῖα συμφορὰ ὑ-
πάρχει
ἀπὸ τὰς προσελθούσας ἐξ αἰτίας τοῦ
Οἰδίποδος,
τὴν ὁποῖαν δὲν ἔχει ἐκτελέσει ὁ Ζεὺς
πρὸς βλάβην ἡμῶν τῶν δύο, αἱ ὁποῖαι
ἐπιζῶμεν;
διότι οὐδὲν ὑπάρχει
οὔτε λυπηρὸν οὔτε ἄνευ συμφορᾶς
οὔτε πρόξενον ἐντροπῆς οὔτε προσ-
βολῆς,
τὸ ὁποῖον ἐγὼ δὲν ἔχω ἴδει
νά μὴ ὑπάρχη μεταξὺ τῶν ἰδικῶν σου
καὶ ἰδικῶν μου δεινῶν.
καὶ τώρα τί εἶναι τοῦτο πάλιν,
τὸ ὁποῖον λέγουν, ὅτι πρὸ ὀλίγου ὁ
ἄρχων
διὰ κηρύκων προσκήρυξεν εἰς ὅλην
τὴν πόλιν;
γνωρίζεις τι καὶ ἤκουσες;
ἢ διαφεύγει τὴν προσοχὴν σου ὅτι ἐ-
πέρχονται
κατὰ τῶν προσφιλῶν μας
ἐκ μέρους τῶν ἐχθρῶν μας προσερχό-
μενα κακά;

εἰς ἐμὲ τοῦλάχιστον, Ἀντιγόνη,
οὐδεμία εἰδησις ἔφθασεν
περὶ προσφιλῶν οὔτε χαρμόσυνος οὔ-
τε δυσάρεστος,
ἀφ' ὄτου αἱ δύο μας ἐστερήθημεν
τῶν δύο ἀδελφῶν μας, οἱ ὁποῖοι ἐφο-
νεύθησαν
εἰς μίαν ἡμέραν μεταξὺ τῶν
ἀφ' ὄτου δὲ ἀπῆλθεν ὁ στρατός
τῶν Ἀργείων κατὰ ταύτην τώρα τὴν
νύκτα,
οὐδὲν ἐπὶ πλέον γνωρίζω,
οὔτε ὅτι εἶμαι εὐτυχεστέρα
οὔτε ὅτι εἶμαι δυστυχεστέρα.

Γραμματικά καὶ ἑρμηνευτικά: *κοινός* (ἐπὶ ἀδελφῶν)=ὁ ἐκ τοῦ αὐτοῦ αἵματος, ὁ προσφιλής. *αὐτάδελφος*=ὁ ἐκ τῶν αὐτῶν γονέων γεννηθείς ἀδελφός. τὸ *κᾶρα*=κεφαλή. ὁ *Οἰδί·ους* τοῦ *Οἰδίποδος* καὶ *Οἰδίπου*. *ῥῶν*=δοτικ. δὺικ. ἀριθ. τῆς ἀντων. *ἐγώ*· ὄνομ. καὶ αἰτ. *ῥῶ*, γεν. καὶ δοτ. *ῥῶν*. *ζῶσαιν*=δοτ. δὺικ. ἀντι ζῶσαις. *ἄτερ* πρόθεσις=ἄνευ. ἡ *ἄτη*=ἡ συμφορὰ. *ῥῶπα*=παρακ. τοῦ ὄρω. *ἄρτιως* ἐπιρρ.=πρὸ ὀλίγου. *κῆρυγμα τίθημι*=διὰ κήρυκος προκηρύσσω. *λανθάνω τιὰ*=διαφεύγω τὴν προσοχὴν τινος. *στείχω*=ἐρχομαι *μῦθος*=λόγος, εἰδησις. ἵκετο ἀόριστος τοῦ *ἱκνούμαι*=φθάνω. *φίλος*=προσφιλής. *ῥῶν ἀδελφοῖν θανόντων* κατὰ δὺικὸν ἀντὶ δύο ἀδελφῶν *θανόντων*. *φροῦδος* (πρὸ-ὀδός)=ὁ ἀπελθὼν. *ἄτῶμαι*=δυστιχῶ.

Συντακτικά: *αὐτάδελφον* συνεφώνησε πρὸς τὸ *κᾶρα* ἀντὶ νὰ συμφωνήσῃ πρὸς τὸ *Ἰσμήνης*, ἦτοι ὁ ἐπιθ. προσδ. δὲν συμφωνεῖ πρὸς τὸ οὐσιαστικόν. εἰς ὁ λογικῶς ἀνήκει, ἀλλὰ πρὸς ἄλλο τὸ σχῆμα τοῦτο καλεῖται *ὑπαλλαγή*, *ῥ,τι (ῥτι) τῶν ἀπ' Οἰδίπου κακῶν*=πλαγία ἐρωτημ. πρὸτ. ἐκ τοῦ *οἶδα κακῶν*=διαιρετικῆ· *ῥῶν*=δοτ. ἀντιχαριστικῆ. *ζῶσαιν*=μετοχ. ἐπιθετικῆ. *ῥ·ποιον οὐ*. . . ἀναφορ. συμπρασματικῆ=ὥστε νὰ μὴ ἔχω ἰδεῖ τοῦτο. . . Ἐκ τοῦ *ῥῶπα* νοεῖται ἐξαρτωμένη ἡ κατηγορηματ. μετοχὴ *ῥν. κακῶν*=κατηγορηματικῆ τοῦ ὄλου. *τί*=κατηγορ. *στρατηγόν*=ὑποκ. τοῦ *θεῖναι*, ὅπερ ἀντικ. τοῦ *φασί*. *στείχοντα*=κατηγορηματικῆ ἐκ τοῦ *λανθάνει*. *φίλων*=ἀντικειμενικῆ ἐκ τοῦ *μῦθος*. *εὐτυχοῦσα*, *ἄτωμένη*=κατηγορηματικαὶ ἐκ τοῦ *οἶδα*, ἐπεξηγοῦσαι τὸ *ὑπέρερον*.

Πραγματικά καὶ διασαφητικά: Εἰς τοὺς στίχους 1 καὶ 11 τὰ ὀνόματα *Ἰσμήνη*, *Ἀντιγόνη* τίθενται, ἵνα γνωρίσουν οἱ θεαταὶ τὰ διαλεγόμενα πρόσωπα.—Ἡ *Ἰσμήνη* προσεκλήθη ὑπὸ τῆς *Ἀντιγόνης*, ὡς δηλοῖ ὁ στίχος 18. *Τὰ ἀπ' Οἰδίπου κακὰ* εἶναι ἡ πατροκτονία καὶ ἡ αἰμομειξία.—Εἰς τὸν στίχον 3 ἐκφράζεται ἡ ἀντίληψις, ἣν καὶ ἡμεῖς ἔχομεν σήμερον, ὅτι «ἀμαρτίαι γονέων παιδεύουσι τέκνα».—*Ἐτι ζῶσαιν*· διότι μόναι αἱ δύο ἀδελφαὶ εἶχον περιωπῆ ἐκ τοῦ γένους τοῦ Λαίου.—Τὸ νόημα τῶν στίχων 4—6 εἶναι ὅτι «πᾶσαι αἱ πικραῖαι, συμφοραὶ, αἴσχη καὶ ἀτιμία ἐπεσωρεύθησαν ἐφ' ἡμῶν».—*Φασί*· ἄρα ἡ ἰδία δὲν ἤκουσε τοῦτο.—*Τὸν στρατηγόν*· ἐννοεῖ τὸν Κρέοντα, ὃν οὐδαμῶς ὀνομάζει βασιλέα, διότι δὲν τὸν ἀναγνωρίζει ὡς τοιοῦτον.—*Πρὸς τοὺς φίλους* . . . *ἐχθρῶν*· ἦτοι πρὸς τὸν Πολυνεϊκὴν ἐκ μέρους τοῦ Κρέοντος.—*Μιᾷ ἡμέρᾳ*· ἦτοι τὴν προηγουμένην.—*Ἐν νυκτὶ τῇ νῦν*· ἦτοι τὴν μὴ λήξασαν ἀκόμη.—*Υπέρερον*· ἦτοι πέραν τῆς ἀπομακρύνσεως τῶν Ἀργείων (βλέπε καὶ εἰσαγωγὴν περὶ τοῦ πολέμου τῶν ἐπτὰ ἐπὶ Θήβας καὶ περὶ τῆς ἀλληλοκτονίας Πολυνεϊκῆς καὶ Ἐτεοκλέους).

Αἰσθητικά: *Ἰσμήνης κᾶρα*=περίφρασις.—*κοινὸν αὐτάδελφον*=ἀσύνδετον.—*κοινὸν κᾶρα*=δηλοῦται ταυτότης σχέσεων.—Διὰ τοῦ στίχου 1 ἐκδηλοῦται ἡ φιλοσοργία τῆς Ἀντιγένης.—Εἰς τοὺς στίχους 4—6 ἔχομεν συσσωρεύσειν ἀρνήσεων πρὸς δὴλωσιν τοῦ πολλαπλοῦ τῶν συμφορῶν. *Τὸν στρατηγόν*=εἰρωνεία.—*Ἐχεις τι εἰσήκουσας*=πρωθυστερον.—*Στείχοντα κακὰ*=προσωποποιία.—*φίλους* . . . *ἐχθρῶν*=ἀντίθεσις.—*ἡδύς* . . . *ἀλγεινός*=ἀντίθεσις.—*ῥῶν δύο*=ἐπαλληλία.—*μιᾷ* . . . *διπλῆ*=ἀντίθεσις.—*εὐτυχοῦσα* . . . *ἄτωμένη*=ἀντίθεσις.

Χαρακτηρισμοί: Ἡ *Ἀντιγόνη* χαρακτηρίζεται ὡς *τρυφερὰ* καὶ *φιλόστοργος* ἀδελφῆ (1), *εἴρων* πρὸς τοὺς ἐχθροὺς (8), *πολυτράγμων*, *εὐαίσθητος*, *ὑπερέφανος*. Ἡ *Ἰσμήνη* παρουσιάζεται ὡς *ἀπράγμων*, *ἀμέριμνος* καὶ *ψυχρά πῶς*.

Νόημα ἐν περιλήψει: Ἡ Ἀντιγόνη, καλοῦσα τὴν ἀδελφὴν τῆς Ἰσμήνην ἔξω τῶν ἀνακτόρων, συγκεκινημένη καὶ μὲ περιπαθεστάτην στοργὴν τὴν προσφωνεῖ καὶ τὴν ἐρωτᾷ, ἂν ἔμαθε καὶ νέον κακὸν ἐνοσῆψαν εἰς τὰς δύο

των· ἐκείνη δὲ μὲ κάποιαν ψυχρὰν ἀδιαφορίαν ἀποκρίνεται, ὅτι μετὰ τὴν ἀλληλοκτονίαν τῶν δύο ἀδελφῶν τῶν καὶ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ ἐχθρικοῦ στρατοῦ οὐδὲν νεώτερον γνωρίζει.

Ἐπιγραφή: Ἡ Ἰσμήνη ἐρωτωμένη ὑπὸ τῆς Ἀντιγόνης, ἂν γνωρίζῃ τὴν διαταγὴν τοῦ Κρέοντος, τὴν προξενον νέας συμφορὰς εἰς ἀμφοτέρας, ἀποκρίνεται ὅτι δὲν γνωρίζει αὐτήν.

18 — 38

ΑΝΤΙΓ. ἤδη καλῶς,

καὶ τοῦδ' εἵνεκα ἐκτός
αὐλείων πυλῶν
σ' ἐξέπεμπον,
ὡς μόνη κλύοις.
ΙΣΜ. τί δ' ἔστι;
δηλοῖς γὰρ καλχαίνουσα

ἔπος τι.

ΑΝΤ. Κρέων γὰρ
τὸν μὲν τῷ κασιγνήτῳ
οὐ νῶν ἔχει προτίσας,

τὸν δ' ἀτιμάσας ἔχει τάφου;

Ἐτεοκλέα μὲν, χρησθεὶς
σὺν δίκη δικαίᾳ καὶ νόμῳ,
ὡς λέγουσι.
ἔκρυψε κατὰ χθονὸς
ἔντιμον τοῖς ἔνερθεν νεκροῖς·

τὸν δὲ νέκυν Πολυνεϊκοῦς
ἀθλῶς θανόντα
φασὶν ἐκκεκηρῦχθαι ἀστοῖσι

τὸ μὴ τάφῳ καλύψαι
μηδὲ κωκυῖσαι τινα,
ἔάν δ' ἄκλαυτον, ἄταφον,

γλυκὺν θησαυρὸν οἰωνοῖς
εἰσορῶσι πρὸς χάριν βορᾶς.

τοιαυτὰ φασὶ τὸν ἀγαθὸν Κρέοντα
κηρύξαντα ἔχειν
σοὶ κάμοι, λέγω γὰρ κάμῃ,

καὶ νεῖσθαι δεῦρο
προκηρύξοντα ταῦτα σαφῆ
τοῖσι μὴ εἰδόσιν,
καὶ ἄγειν τὸ πρᾶγμα
οὐχ ὡς παρ' οὐδέν,
ἀλλὰ προκεῖσθαι φόνον

ἐγνωρίζον καλῶς (ὅτι οὐδὲν ἐπὶ πλεον ἐγνωρίζεις),
καὶ διὰ τοῦτο ἐκτός
τῆς αὐλοθύρας
σὲ προσεκάλεσα ἔξω,
ἵνα σὺ μόνη ἀκούσῃς (τοῦτο).
μὰ τί συμβαίνει;
διότι φαίνεσαι ὅτι δοκιμάζεις ἐν τα-
ραχῇ
νὰ εἰπῆς κάτι.
(εἶμαι ταραγμένη) διότι ὁ Κρέων
τὸν ἕνα μὲν ἐκ τῶν ἀδελφῶν (μας)
δὲν μᾶς τὸν ἔχει ἀξιώσει τῆς τιμῆς
(τῆς ταφῆς),
τὸν δὲ ἄλλον ἔχει στερήσει (ἐνταφια-
σμοῦ);
τὸν Ἐτεοκλέα μὲν, μεταχειρισθεὶς
μὲ δικαίαν κρίσιν καὶ κατὰ νόμον,
ὅπως λέγουν,
διέταξε νὰ ἐνταφιάσουν,
ὥστε νὰ ἔχη ὅλας τὰς τιμὰς μεταξὺ
τῶν νεκρῶν τοῦ κάτω κόσμου·
τὸν δὲ νεκρὸν τοῦ Πολυνεϊκοῦς
τοῦ οἰκτρῶς φονευθέντος
λέγουν ὅτι ἔχει διὰ προκηρύξεως ἀ-
νακοινωθῆ εἰς τοὺς πολίτας
νὰ μὴ ἐνταφιάσῃ
μηδὲ νὰ (τὸν) κλαύσῃ κανεὶς,
ἀλλὰ νὰ (τὸν) ἀφήσουν ἄκλαυτον, ἄ-
ταφον,
γλυκὺν εὐρημα εἰς τὰ ἀρπακτικὰ πτηνά,
ἅτινα παντοῦ ῥίπτουν τὸ βλέμμα χά-
ριον τροφῆς.

τοιαυτὰ λέγουν ὅτι ὁ καλὸς Κρέων
ἔχει διὰ κήρυκος προστάξει
διὰ σὲ καὶ δι' ἐμέ, διότι καὶ τὸν ἑαυ-
τόν μου συμπεριλαμβάνω,
καὶ (λέγουν) ὅτι θὰ ἔλθῃ ἐδῶ,
ἵνα καταστήσῃ ταῦτα γνωστὰ
εἰς τοὺς μὴ γνωρίζοντας,
καὶ (λέγουν) ὅτι θεωρεῖ τὸ ζήτημα
οὐχ ὡς μηδαμινόν,
ἀλλ' ὅτι ἐπικρέμαται θάνατος

δημόλευστον ἐν πόλει,

ὅς ἂν τι τούτων δρᾷ.

οὕτως ἔχει σοι ταῦτα,
καὶ τάχα δείξεις
εἶτ' εὐγενῆς πέφυκας
εἶτε ἐσθλῶν κακῆ.

διὰ δημοσίου λιθοβολισμοῦ ἐνώπιον
τῆς πόλεως,
κατ' ἐκείνου ὅστις ἤθελε πράξει κατὶ
ἐκ τούτων.

οὕτως ἔχουν διὰ σὲ ταῦτα,
καὶ εὐθύς θά ἀποδείξεις,
ἂν εἶσαι γεννημένη γενναία εἰς τὸ ἦθος
ἢ ἐκφυλος ἐξ εὐγενῶν (γονέων).

Γραμματικά καὶ ἑρμηνευτικά: ἤδη καὶ ἤδειν ὑπερσ. τοῦ οἶδα=γνω-
ρίζω. αὐλειαὶ πύλαι=αὐλόθυρα. κλύω=ἀκούω. καλχαίνω=δοκιμάζω ταρα-
χὴν. τῷ κασιγνήτῳ=αἰτ. δυϊκοῦ ἀντί γενικῆς τοῖν κασιγνήτοιιν, κασιγῆτος=
ἀδελφός. προτίω=προτιμῶ, ἀξίω τινα τιμῆς τινοσ. ἀεμάζω=στερωῶ. χρησθεῖς
=παθ. ἄοριστ. τοῦ χρωμαι. ἐνερθεν ἐπίρρ.=κάτωθεν. δ νέκυς, οσ=νεκρός.
κωκύω=θρηνώ. ἐῶ=ἀφήνω οἰωνός=ἀρπακτικόν πτηνόν. βορά=τροφή.
νέομαι=ἐρχομαι. πρὸκειμαι=ἐπικρέμαμαι. δημόλευστος=ὁ διὰ δημοσίου λι-
θοβολισμοῦ. εὐγενῆς=γενναία εἰς τὸ ἦθος. κακῆ=ἐκφυλος. ἐσθλός=εὐγενῆς.

Συντακτικά: ὡς μόνη κλύεις=τελικὴ πρότασις ἐπεξηγοῦσα τὸ τοῦδε εἴ-
νεκα καλχαίνουσα=κατηγορηματικὴ ἐκ τοῦ δηλοῖς. τὸν μέν... τὸν δέ... τὸν κα-
σιγνήτῳ=πρότιωσαν τὰ μέρη καὶ τὸ ὅλον ὁμοιοπῶτως κατὰ τὸ σχῆμα καθ' ὅ-
λον καὶ μέρος, ἦτοι ἀντί αἰτιατικῆς κασιγνήτῳ ἐχρειάζετο γενικὴ κασιγνή-
των. ἰψῶν=ἠθικῆ. Ἐτεοκλέα=ἀντικ. τοῦ ἐκρυψε. ἐντιμον=κατηγορ. προλη-
πικόν. τὸν θανόντα νέκυν Πολυγείκους=σχῆμα ὑπαλλαγῆς ἀντὶ νέκυν τοῦ
θανόντος Πολυγείκους. καλύψαι, κωκύσαι, εἶαν=ὑποκειμένα τοῦ ἐκκεκρηῦ-
χθαι, ὅπερ ἀντικ. τοῦ φασί. εἰσορῶσι=ἐπιθετικῆ πρὸς χάριν βορᾶς κατὰ
πλεονασμόν ἀντὶ χάριν βορᾶς ἢ πρὸς βορᾶν=προσδ. σκοποῦ. ἔχειν κηρύξαντα
νεῖσθαι, ἄγειν, προκειῖσθαι=ἀντικείμενα τοῦ φασί. προκηρύζοντα=τελικὴ
ἐκ τοῦ νεῖσθαι. σαφῆ=προληπτικόν κατηγορ. οὐχ ὡς παρ' οὐδέν=κατηγορ.
τοῦ πράγμα. ὅς ἂν ὀρθῶ=ἀναφορικὴ ὑποθετικῆ. σοι=ἠθικῆ εἶτε εὐγενῆς πέ-
φυκας εἶτε...=διπλῆ πлагія ἐρωτηματικῆ ἐκ τοῦ δείξεις. ἐσθλῶν=ἀντικ. τοῦ
καταγωγῆς σημαντικοῦ πέφυκας.

Πραγματικά—δισσαφητικά: Ἐκτὸς αὐλείων πυλῶν, ἤτοι τῆς πύ-
λης τοῦ περιβόλου, ὅστις περιέβαλλε τὰ ἀνάκτορα μετὰ τῆς αὐλῆς των. Ὡς
μόνη κλύεις, διότι ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων ὑπῆρχε κίνδυνος νὰ ἀκουσθοῦν
ὑπὸ τοῦ Κρέοντος· ἀλλὰ τοῦτο εἶναι μία δικαιολογία μόνον, ἐπειδὴ ἡ ἔξοδος
τῶν δύο ἀδελφῶν ἀπαιτεῖται χάριν τῶν θεατῶν. — Ὡς λέγουσι, διότι ἡ Ἀντι-
γόνη δὲν παραδέχεται τοῦτο. — Ἐντιμον τῆς ἐνερθεν, διότι οἱ ἀρχαῖοι ἐπί-
στευον, ὅτι ἄταφος νεκρός οὐδόπως ἦτο δεκτός εἰς τὸν Ἄδην, ἀλλ' ἐπλανᾶτο
εἰς σχῆμα φαντάσματος· οὕτω ἡ ψυχὴ τοῦ Πατρόκλου ἐμφανισθεῖσα καθ'
ὑπνον εἰς τὸν Ἀχιλλεῖα λέγει «θάπτε με ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτερον, διὰ νὰ
διέλθω τὰς πύλας τοῦ Ἄδου...» Ἐκ τῆς ιδέας αὐτῆς παρέμεινε μέχρι σήμε-
ρον ἡ ιδέα περὶ βουκολάκων. Ὁ Πρίαμος ἐπίσης ζητεῖ πρὸς ταφὴν τὸ πτώ-
μα τοῦ Ἐκτορος. Κατὰ τὸν πόλεμον ἐγίνετο βραχεία ἀνακαχὴ πρὸς ταφὴν τῶν
φουθενθῶν. Πλείονα περὶ τῶν ἰδῶν τῶν ἀρχαίων περὶ ταφῆς κ.τ.λ. βλέπε
Δημοπούλου «Δημιόσιος καὶ Ἰδιωτικὸς βίος ἀρχαίων Ἑλλήνων». — Σοὶ κάμοι,
διότι ἡ διαταγὴ ἀφορᾷ κυρίως τὰς δύο ἀδελφάς, αἰτινες καθῆκον εἶχον νὰ
θάψουν τὸν ἀδελφόν των. — Φόνον δημόλευστον, ἡ κατάλευσις, ἤτοι ὁ διὰ
λιθοβολισμοῦ θάνατος, ἰσοδυναμῶν περίπου πρὸς τὸν ἐφαρμοζόμενον εἰς τι-
νας πολιτείας τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς Λύντσειον νόμον, ἠὲο ποινὴ διὰ τινα
ἄδικήματα οὐγὶ νόμιμος, ἀλλὰ ὀφειλομένη εἰς στιγμιαίαν ἔξαψιν τοῦ ὄχλου·
οὕτω καὶ ἡ ἁμαρτωλὴ τοῦ Εὐαγγελίου ἐλιθοβολήθη.

Αἰσθητικά: (οἱ στίχοι 21—22) δηλοῦν ὀργήν, ἀγανάκτησιν καὶ ἀποδοκι-

μασίαν τοῦ κηρύγματος.—*προίσας*.. *ἀτιμάσας*=ἀντίθεσις.—*δικαία δίκη*=πλεονασμός.—*Κατὰ χθονὸς κρύπτω*—γραφικώτερον τοῦ ἁπλοῦ θάπτω.—*θανόντα νέκυν*=πλεονασμός.—*ἄκλαυτον, ἄταφον, γλυκὺν θησαυρὸν*=ἀσύνδετον.—*Τὸν ἀγαθὸν Κρέοντα*=ειρωνεία.—*εὐγενής*.. *κακὴ* καὶ *ἐσθλῶν κακὴ* ἀντιθέσεις, δι' ὧν ἡ Ἰσμήνη τίθεται πρὸ διλήμματος, παρακινουμένη οὕτω πρὸς συνεργασίαν μετὰ τῆς Ἀντιγόνης.

Χαρακτηρισμοί: Ἡ Ἀντιγόνη παρουσιάζεται καὶ ἐνταῦθα ὡς *εἴρων* χλευάζουσα τὸν Κρέοντα (31), *εὐγενής τὸ ἦθος* καὶ *ὑπερήφανος*, ἐχθρὰ τῆς ἀδιαφορίας καὶ οὐδετέρας στάσεως, *τολμηρά*, ἄφοβος. Ὁ Κρέων παριστάνεται ὡς *ὠμός*, *ἀνάληγτος*, *ἀσεβής*, *ἐκδικητικὸς*, *κοῦφος*.

Νόημα ἐν περιλήψει: Τεταραγμένη ψυχικῶς ἡ Ἀντιγόνη ἀναγγέλλει εἰς τὴν Ἰσμήνην, ὅτι ὁ Κρέων, ὁ νέος τύραννος, διέταξε πρὸ ὀλίγου νὰ μείνῃ ἄταφος, βορὰ τῶν κυνῶν καὶ τῶν ὄρνέων, ὁ νεκρὸς τοῦ ἀδελφοῦ τῶν Πολυνείκους καὶ ὅτι θάνατος διὰ δημοσίου λιθοβολισμοῦ ἀναμένει τὸν παραβάτην τῆς διαταγῆς· καταλήγουσα δὲ ἀξιοί παρα τῆς ἀδελφῆς νὰ δείξῃ τὴν εὐγένειαν τῆς καταγωγῆς τῆς.

Ἐπιγραφή: Ἡ Ἀντιγόνη ἀναγγέλλουσα εἰς τὴν Ἰσμήνην τὸ περὶ ἀπαγορεύσεως τῆς ταφῆς τοῦ Πολυνείκους διάταγμα τοῦ Κρέοντος, καλεῖ αὐτὴν νὰ δείξῃ τὴν εὐγένειαν τῆς καταγωγῆς τῆς.

39 — 68

ΙΣΜ. Τί δ', ὦ ταλαῖφρον,
προσθεῖμην ἄν ἐγὼ πλέον

λύουσα εἴθ' ἄπτουσα,

εἰ τάδ' ἐν τούτοις·

ΑΝΤ. σκόπει εἰ ξυμπονήσεις
καὶ ξυνεργάσει.

ΙΣΜ. ποῖόντι κινδύνευμα;
ποῖ γνῶμης ποτ' εἰ;

ΑΝΤ. εἰ ξὺν τῆδε χερὶ
κουφιεῖς τὸν νεκρόν.

ΙΣΜ. ἦ γὰρ νοεῖς θάπτειν σφε,
ἀπόρητον πόλει;

ΑΝΤ. τὸν γοῦν ἐμόν καὶ τὸν σὸν
ἀδελφόν, ἦν σὺ μὴ θέλῃς·
οὐ γὰρ προδοῦσα ἀλώσομαι.

ΙΣΜ. ὦ σχετλία, Κρέοντος ἀντει-
ρηκότος;

ΑΝΤ. ἀλλ' οὐδὲν μετὰ αὐτῷ
εἴργειν με τῶν ἐμῶν.

ΙΣΜ. οἴμοι· φρόνησον,
ὦ κασιγνήτη, ὡς ἀπεχθῆς
δυσσελεῖς τ' ἀπώλετο

ἀλλὰ τί, ὦ τολμηρά,
θά ἠδυνάμην νὰ προσθέσω ἐγὼ ἐπὶ
πλέον,

λύουσα ἢ δένουσα (διευκολύνουσα ἢ
περιπλέκουσα),

εἰάν ταῦτα οὕτως ἔχουν;
σκέψου, ἂν μαζί μου θὰ κοπιάσῃς
καὶ θὰ συνεργασθῆς.

εἰς ποῖαν τινὰ ἐπικίνδυνον πρᾶξιν;
εἰς ποῖαν τέλος πάντων ἀπόφασιν θὰ
ῤιφθῆς;

(σκέψου) ἂν μετ' ἐμοῦ
θά σηκώσῃς, ἵνα θάψῃς τὸν νεκρόν.
ἀληθῶς ἔχεις κατὰ νοῦν νὰ τὸν θάψῃς,
ἐν ᾧ εἶναι ἀπηγορευμένον εἰς τὴν
πόλιν;

τὸν ἰδικόν μου τοῦλάχιστον καὶ ἰδικόν
σου ἀδελφόν, ἂν σὺ δὲν θέλῃς·
διότι δὲν θὰ ἐλεγχθῶ βεβαίως ὅτι τὸν
ἐπρόδωσα.

ὦ παράτολμε, ἂν καὶ ὁ Κρέων ἔχει
διατάξῃ τὸ ἀντίθετον;

ἀλλ' οὐδὲν δικαίωμα ἔχει αὐτὸς
νὰ μὲ ἐμποδίξῃ ἐν τῇ ἀσκήσει τῶν
δικαιωμάτων (καθηκόντων) μου.
ἀλλοίμονον· ἀναλογίσου,
ἀδελφῆ μου, πῶσον μισητὸς.
καὶ ἐπονείδιστος ἐχάθη

πατήρ νῶν,
ἀράξας αὐτός διπλᾶς ὄψεϊς
αὐτουργῶ χερὶ πρὸς αὐτοφώρων
ἀμπλακημάτων·

ἔπειτα μήτηρ καὶ γυνή,
διπλοῦν ἔπος, λωβᾶται
βίον πλεκταῖσιν ἀρτάναισι·
τρίτον δ' ἀδελφῶ δύο
μίαν καθ' ἡμέραν
αὐτοκτονοῦντε τῷ ταλαιπῶρῳ

κατειργάσαντο μόρον κοινὸν
ἐπαλλήλοιν χεροῖν.

νῦν δ' αὖ σκόπει
ὄσῳ κάκιστῳ ὀλοόμεθα
νῶ μόνα δὴ λειμμένα,

εἰ βίᾳ νόμου παρέξιμεν

ψῆφον τυράννων ἢ κράτη.

ἀλλὰ χρῆ ἔννοεῖν τοῦτο μὲν

ὅτι γυναῖχ' ἔφυγεν,
ὡς οὐ μαχομένα πρὸς ἄνδρας·

ἔπειτα δ' οὐνεκ' ἀρχόμεθα
ἐκ κρεισσόνων,
καὶ ταῦτ' ἀκούειν
κάτι ἀγλίονα τῶνδε.
ἐγὼ μὲν οὖν αἰτιοῦσα
τοὺς ὑπὸ χθονὸς ξύγγυιον ἴσχειν,
ὡς βιάζομαι τάδε,
πέισομαι τοῖς βεβῶσι ἐν τέλει·
τὸ γὰρ περισσά πράσσειν
οὐκ ἔχει νοῦν οὐδένα.

ὁ πατήρ μας πρὸς λύπην ἡμῶν,
κτυπήσας δυνατὰ τοὺς δύο του ὀ-
φθαλμοῦς
ὁ ἴδιος διὰ τῆς ἰδίας χειρὸς του ἔνεκα
τῶν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἀποκαλυφ-
θέντων ἀμαρτημάτων του.

ἔπειτα ἡ μήτηρ καὶ σύζυγος,
διπλῆ ὄνομασία, ἀτίμως τερματίζει
τὸν βίον διὰ πλεκτῆς ἀγχόνης·
τρίτον δὲ οἱ δύο ἀδελφοί μας
εἰς μίαν ἡμέραν
φονεύοντες ὁ εἰς τὸν ἄλλον οἱ δυ-
στιχεῖς
διέπραξαν ἀμοιβαῖον θάνατον
διὰ χειρῶν ὑψοφθεισῶν ἐναντίον ἀλ-
λήλων.

τώρα δὲ πάλιν ἀναλογίσου
πόσον σκληρότατα θά καταστραφῶμεν
ἡμεῖς αἱ δύο αἱ μόναί πλέον ἀπομέ-
νουςαι,
ἂν παραβιάζουσαι τὸν νόμον θά πα-
ραβῶμεν
τὸ πρόσταγμα τῶν κυριάρχων ἢ (πε-
ριφρονησόμεν) τὴν ἐξουσίαν των.
ἀλλὰ πρέπει νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν ἀφ'
ἐνὸς μὲν
ὅτι γυναῖκες ἐκ φύσεως ἐγεννήθημεν,
ἀνίκανοι νὰ πολεμήσωμεν πρὸς ἄν-
δρας·
ἀφ' ἑτέρου δὲ ὅτι ἐξουσιάζομεθα
ὑπὸ ἰσχυροτέρων,
ὥστε καὶ εἰς ταῦτα νὰ ὑπακούωμεν
καὶ εἰς ἔτι πικρότερα τούτων.
ἐγὼ μὲν λοιπὸν παρακαλοῦσα·
τοὺς ὑποχθονίους νὰ μὲ συγχωρήσουν,
διότι ἄκουσα πράττω αὐτὰ ἐδῶ,
θὰ ὑπακούσω εἰς τοὺς ἀρχοντας·
διότι τὸ νὰ πράττη τις ὑπερμετρα
δὲν ἔχει κανὲν νόημα (εἶναι ἀνόητον).

Γράμματικά καὶ ἑρμηνευτικά: *ταλαιπῶρον*=ἀθλιός, τολμηρός. *ξυμ-
πονω*=συγκοπιᾶζω. *ξυνεργάσει* ἢ *-ση-β'* ἐν. μέλλ. τοῦ *συνεργάζομαι*. *εἰ*=
μέλλον τοῦ *εἶμι*. *κουφίζω*=σηκῶν νεκρὸν πρὸς ταφήν. *ἤ*=ἐπίρρ. -ἀληθῶς.
σφε=προσωπ. ἄντων. *γ'* προσ. πτώσεως αἰτιατικῆς δι' ὅλα τὰ γενῆα καὶ ἀριθμ.
γοῦν=μόριον=τοῦλάχιστον *λάλωσομαι*=μέλλον τοῦ *ἀλλίσκομαι*=ἐλέγχομαι. *σχέ-
τλιος*=παρατόλμος. *εἴργω*=ἐμποδίζω. *μέτα*=προθεοῖς μὲ ἀναβιβασμὸν τόνου
ἰσοδύναμος πρὸς τὸ ἀπρόσωπον *μέτεστι* *ἀράσσω*=κτυπῶ. *αὐτόφωρος*=ὁ
ἀφ' ἑαυτοῦ ἀποκαλυφθεῖς. *ἀμπλάκημα*=ἀμάρτημα, *λωβῶμαι βίον*=τερματίζω
τὴν ζωὴν. *ἀρτάνη*=ἀγχόνη. *ἀδελφῶ αὐτοκτονοῦντε τῷ ταλαιπῶρῳ*... *ἐπαλλή-
λοι χεροῖν*=δυσικός ἀντι ἀδελφοὶ αὐτοκτονοῦντα οἱ ταλαιπῶροι *ἐπαλλήλοις
χεροῖν*. *μόρος*=θάνατος. *νῶ μόνα λειμμένα*-δυσικός ἀντι ἡμεῖς *μόναί λε-
λειμμένα*. *παρέξιμεν* μέλλον τοῦ *παρεξέρχομαι*=παραβαῖναι. *γυναικε οὐ μα-
χομένα*=δυσικός ἀντι γυναῖκες οὐ μαχοόμεναι (μέλλον τοῦ μαχόμεναι)... *οὐνεκα*
εἰδικὸς σύνδ =ὄτι. *ἀγλιός, ἀγλίον, ἀγλιος*=πικρός. *ξύγγυιον ἴσχω*=συγ-
χωρῶ. *βιάζομαι*=ἀκουσίως, κατ' ἀνάγκην πράττω τι. *βεβῶς* καὶ *βεβηκῶς*
πυρακ. τοῦ *βαίνω*. *τέλος*=ἀξίωμα.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ: τί πλέον=άντικ. τοῦ προσθείμην. εἰ τάδε ἐν τούτοις (ἔχοι).. τί πλέον προσθείμην ἄν=3ον εἶδος, ἀπλή ἰδέα λέγοντος. λύουσα, ἄπτουσα=τροπικαί. εἰ ξυμπονήσεις καί ξυνεργάση=πλάγια ἐρωτήσεις. κιν-δύνευμα=αιτιατική ἀναφοράς. γνώμης=διαιρετική. εἰ κουφιεῖς..πλάγια ἐρώ-τησις ἐκ τοῦ σκόπει. ἀπόρρητον (ἄν)=αιτιατική ἀπόλυτος. ἦν σὺ μὴ θέ-λῃς.. (θάψω)=4ον εἶδος, προσδοκώμενον, προδοῦσα=κατηγορηματική. ἀν-τειρηκός=ἀπόλυτος, ἐναντιωματική. αὐτῶ=προσωπική. εἰργασίη=ὑποκ. τοῦ μέτα, μέτεστιν. ὡς ἀπόλετο=πλάγια ἐρώτησις. νῶν=ἀντικειμενική, ἠθι-κή. πρὸς ἀμπλακημάτων=προσδ. αἰτίας. διπλοῦν ἔπος=παράθεσις. δσω δλούμεθα=πλάγια ἐρώτησις. νόμου=ἀντικειμενική. ὡς οὐ μαχουμένα=τελική μετὰ τοῦ ὡς, διότι δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ ῥῆμα κινήσεως σημ. τῶνδε=συγκρι-τική. ὡς βιάζομαι=ἰτιολογική πρότασις. πράσσειν=ὑπόκ. τοῦ οὐκ ἔχει.

Πραγματικὰ καὶ διασαφητικὰ: Ὁ πατὴρ ἀπόλετο ἀπεχθής, διότι τὰ ἀνοσιουργήματά του ἐπεσώρευσαν δεινὰ εἰς τὴν πόλιν τῶν Θηβῶν, καὶ δυσκλής, διότι ὑπῆρξεν πατροκτόνος καὶ αἰμομεικτής.—Πρὸς αὐτοφώρων ἀμ-πλακημάτων διότι ὁ ἴδιος ἐρευνῶν ἠνάγκασε τὸν μάντιν Τειρεσίαν νὰ ἀποκα-λύψῃ τὰ ἀνοσιουργήματά. —Τὸς ὑπὸ χθονός, δηλαδὴ θεοῦ καὶ δικαστᾶς τοῦ Ἄδου καὶ τὸν Πολυνεϊκῶν.

Αἰσθητικὰ: Δύουσα εἶτε ἄπτουσα=μεταφορὰ ἐκ τῶν κόμβων τῶν σχοι-νίων.—Εἰ ξυμπονήσεις καὶ ξυνεργάσει=πλεονασμός.—Κουφιεῖς.. θάπτειν, τὸ πρῶτον δηλοῖ τὸ εὐαίσθητον τῆς ψυχῆς τῆς Ἀντιγόνης, τὸ δὲ θάπτειν τὴν ψυχρότητα τῆς Ἰσμήνης.—Ἀπεχθής δυσκλής=παρήχησις.—ψῆφον ἡ κράτη τυράννων=ἐν διὰ δυοῖν.

Χαρακτηρισμοί: Ἡ Ἀντιγόνη εἶναι εὐσταθής εἰς τὰς ἀποφάσεις τῆς, ἀποφασιστική, θαρραλέα τολμηρά.—Ἡ Ἰσμήνη χαρακτηρίζεται ὡς δειλή, διαστακτική. ἀδρανής, φιλόψυχος, ὁ συνήθης τύπος τῆς περὶ τὰ οἰκιακὰ ἀσχολουμένης γυναικός, ἀλλὰ καὶ φιλόστοργος, περιπαθής, φιλάδελφος καὶ εὐσεβής, πλὴν λίαν δειλή, φοβεῖται τὴν βίαν καὶ ὁμολογεῖ τὴν εὐπείθειαν εἰς τοὺς ἄρχοντας.

Νόημα ἐν περιλήψει: Τὴν ἀγωνιώδη κρῶσκλησιν τῆς Ἀντιγόνης διαδέ-χεται ψυχρὸς διαταγμὸς τῆς Ἰσμήνης, ἣτις δηλοῖ, ὅτι οὐ μόνον δὲν δύναται νὰ βοηθήσῃ τὴν ἀδελφὴν εἰς τὸ ἐπικίνδυνον τοῦτο ἐπιχειρημα, ἀλλὰ καὶ προσπαθεῖ νὰ ἀποτρέψῃ αὐτήν, ὑπενθυμίζουσα τὰς συμφορὰς τοῦ οἴκου των, ἦτοι τὴν ἐξόρυξιν τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ πατρὸς των, τὸν ἀπαγχονισμόν τῆς μη-τρὸς των, τὴν ἀλλήλοκτονίαν τῶν ἀδελφῶν των, τέλος δὲ λέγει ὅτι αὐταὶ εἶναι ἐρῆμοι καὶ ὡς γυναικες δὲν δύναται νὰ ἀντιταχθοῦν εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Κρέοντος. Ἐν τέλει ζητεῖ συγγνώμην παρὰ τῶν κἀτω, διότι ἀναγκάζεται νὰ τηρήσῃ τοιαύτην στάσιν.

Ἐπιγραφή: Ἡ Ἰσμήνη ἀποκρούει πρότασιν τῆς Ἀντιγόνης καὶ ἀξίωσιν αὐτῆς νὰ συνθάψουν τὸν νεκρὸν τοῦ Πολυνεϊκοῦ.

ANT. Οὐτ' ἄν κελεύσομαι οὐτ' ἄν, οὔτε ἤθελον προτρέψει οὔτε,
εἰ θέλοις ἔτι πράσσειν, εἴαν ἤθελες τώρα πλέον νὰ συνεργα-
σθῆς,
δρώης ἄν ἐμοῦ μέτα ἠδέως γε. ἤθελες συνεργασθῆ εὐχαρίστως (δι'
ἐμέ).
ἀλλ' ἴσθι ὅποιά σοι δοκεῖ, ἀλλὰ φρόνει, ὅτι σοῦ ἄρέσει,

κεῖνον δ' ἐγὼ θάψω.
καλὸν μοι (ἔσται)
θανεῖν ποιούση τοῦτο.
κείσομαι μετ' αὐτοῦ
φίλη, φίλου μέγα,
ὅσια πανουργήσασα· ἐπεὶ
πλείων χρόνος ὄν δεῖ
ἀρέσκειν με τοῖς κάτω

τῶν ἐνθάδε. ἐκεῖ γὰρ αἶψα
κείσομαι· σὺ δέ, εἰ δοκεῖ,
τὰ τῶν θεῶν ἔντιμα
ἀτιμάσασσα ἔχε.

ΙΣΜ. ἐγὼ μὲν οὐκ ἄτιμα ποιούμαι,
ἔφυν δὲ ἀμήχανος τὸ δρᾶν

βία πολιτῶν.

ΑΝΤ. σὺ μὲν τάδε προύχοιο ἄν·
ἐγὼ δὲ πορεύσομαι δη
χώσουσα τάφον φίλιτάτῳ ἀδελφῷ.

ΙΣΜ. οἴμοι ταλαίνης,
ὡς ὑπερδέδοικά σου.

ΑΝΤ. μή μου προτάρβει.
ἐξόρθου τὸν σὸν πότμον.

ΙΣΜ. ἀλλ' οὖν γε μηδενὶ
προηνώσης τοῦτο τοῦργον,
κεῖθε δὲ κρυφῆ,
σὺν δ' αὐτως ἐγώ.

ΑΝΤ. οἴμοι, καταύδα· ἔσει
πολλὸν ἐχθίων σιγῶσα
ἐάν μὴ κηρύξης τάδε πᾶσι.
ΙΣΜ. ἔχεις θερμὴν καρδίαν
ἐπὶ ψυχροῖσι.

ΑΝΤ. ἀλλ' οἶδα ἀρέσκουσα
οἷς χρὴ μάλιστα ἀδεῖν με.

ΙΣΜ. εἰ καὶ δυνήσει γε·

ἀλλ' ἐρᾶς ἀμηχάνων

ΑΝΤ. οὐκοῦν, ὅταν δὴ μὴ σθένω,
πεπαύσομαι.

ΙΣΜ. ἀρχὴν δὲ οὐ πρέπει

θηρᾶν γάμηναν.

ΑΝΤ. εἰ ταῦτα λέξεις,

ἔχθαρεῖ μὲν ἐξ ἑμοῦ.

προσκέσει δὲ δίκη

ἐχθρά τῷ θανόντι· ἀλλ'

ἔα με καὶ τὴν ἐξ ἑμοῦ δυσβουλίαν
παθεῖν τὸ δεινὸν

ἐκεῖνον δὲ ἐγὼ θὰ τὸν θάψω.
ἐντιμον θὰ εἶναι δι' ἐμέ
νὰ ἀποθάνω, ἀφ' οὗ κάμω τοῦτο.
θὰ κείμαι μαζὶ τού

φίλη μετὰ φίλου,

ἔργον εὐσεβὲς ἐπιτελέσασα· διότι
περισσότερος (εἶναι) ὁ χρόνος, καθ'
ὄν πρέπει νὰ ἀρέσκω ἐγὼ εἰς τοὺς
κάτω (παρὰ ὁ χρόνος, καθ' ὄν πρέπει
νὰ ἀρέσκω), εἰς τοὺς ἐνταῦθα.

διότι ἐκεῖ αἰώνιος θὰ εἶμαι· σὺ δέ,
ἂν σοῦ φαίνεται καλόν, τὰ νομιζόμε-
να ὑπὸ τῶν θεῶν τίμια, ἀτιμάζε (πε-
ριφρόνει).

ἐγὼ μὲν δὲν περιφρονῶ (ταῦτα),
ἀλλ' ἐκ φύσεως εἶμαι ἀνίκανος νὰ
ἐνεργῶ

παρὰ τὴν θέλησιν τῶν πολιτῶν.

σὺ μὲν αὐτὰ δύνασαι νὰ προφασίζεσαι·
ἐγὼ ὁμως θὰ ὑπάγω ἤδη,

ἵνα κατασκευάσω τάφον διὰ τὸν προ-
σφιλῆ ἀδελφόν.

ἄλλοίμονον (σοῦ) τῆς δυστυχούς,
πόσον πολὺ φοβοῦμαι διὰ σέ.

μὴ φοβῆσαι δι' ἐμέ.

φρόντισε νὰ ἐξαπαλίσσης τὴν θεῶν
σου.

ἀλλὰ τοῦλάχιστον εἰς οὐδένα
νὰ ἀνακινώσης τοῦτο τὸ ἔργον,
κράτει δὲ (αὐτὸ) μυστικόν,
συγχρόνως δὲ ἐγὼ ὡσαύτως (θὰ τηρῶ
μυστικόν).

ἄλλοίμονον, μαρτύρησε· θὰ εἶσαι
πολὺ μισητοτέρα σιωπῶσα
ἐάν δὲν διαλαλήσης ταῦτα εἰς ὄλους.
ἔχεις θερμὴν καρδίαν (πολὺ θάρρος)
διὰ πράγματα, ἵνα παγώνουν τὸ
αἷμα ἄλλων.

ἀλλὰ γνωρίζω ὅτι ἀρέσκω
εἰς ὅσους πρέπει πρὸ πάντων νὰ ἀρέ-
σκω.

ἐάν θὰ δυνήθῃς βεβαίως·

ἀλλ' ἐπιθυμεῖς ἀδύνατα.

λοιπόν, ὅταν πλεόν δὲν δυνήθῃ,

θὰ παραιτηθῷ.

οὐδαμῶς πρέπει

νὰ ἐπιδικῶν κανεῖς τὰ ἀδύνατα.

ἐάν ταῦτα θὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ λέγῃς,

θὰ μισηθῆς μὲν ὑπ' ἑμοῦ,

καὶ ἀποθανοῦσα θὰ εἶσαι μισητὴ δι-

καίως

εἰς τὸν ἀποθανόντα. ἀλλὰ

ἄφηγε ἐμέ καὶ τὴν ἰδικὴν μου ἀφρο-

σύνην νὰ πάθω τοῦτο τὸ τάχα φο-

βερόν.

τοῦτο· οὐ γὰρ πείσομαι
οὐδὲν τοσοῦτον, ὥστε μὴ
θανεῖν οὐ καλῶς.
ΙΣΜ. ἀλλ' εἰ δοκεῖ σοι, στεῖχε·
τοῦτο δὲ ἴσθι ὅτι ἔρχεται
μὲν ἄνους, φίλη δὲ ὄρθως
τοῖς φίλοις.

διότι δὲν πρόκειται νὰ πάθω
κανὲν κακὸν τόσον μέγα, ὥστε νὰ μὴ
ἀποθάνω ἐνδόξως.
ἀλλ' ἂν σοῦ φαίνεται καλόν, πῆγαινε·
τοῦτο δὲ μάθε, ὅτι ἀπέρχεται
μὲν ἀνοήτως, ἀλλ' εἰλικρινῶς ἀγασπῶσα
τοὺς προσφιλεῖς.

Γραμματικά καὶ ἑρμηνευτικά: *δρῶ μετὰ τινος* = συνεργάζομαι. *ἴσθι* = προστακτικὴ τοῦ *οἶδα*. *προὔχοιο* εὐκτική τοῦ *προέχομαι* = προφασίζομαι. *χόσσοσα* μετοχὴ μέλλοντος τοῦ *χῶ* ἢ *χώννυμι*. *προταρβῶ* = φοβοῦμαι ὑπὲρ τινος. *ἐξόρθον* προστακτικὴ τοῦ *ἐξορθῶ* = ἐξασφαλίζω. *πότμος* = μοῖρα, θέσις. *κεῦθε* = κρύβω. *καταῦθα* προστακτικὴ τοῦ *καταυθῶ* = μαρτυρῶ. *πολλόν ἐπίρρ.* = πολὺ. *ἐχθίων* συγκριτικὸς τοῦ *ἐχθρός*. *ἀδεῖν* ἀόριστος τοῦ *ἀνδάνω* = ἀρέσκω. *ἐρῶ* = ἐπιθυμῶ. *ἐχθαρεῖ* μέλλον τοῦ *ἐχθαίρομαι* = μισοῦμαι. *πείσομαι* μέλλον τοῦ *πάσχω*.

Συντακτικά: *εἰ θέλοις...* οὐτ' ἂν κελύσαιμι (καὶ) οὐτ' ἂν δρώης = 3ον εἶδος ἢ ἀπλή ἰδέα τοῦ λέγοντος. *θανεῖν* = ὕποκ. τοῦ *καλόν* (ἔσται). *τῶν ἐνθάδε* β' ὄρος συγκρίσεως. *εἰ δοκεῖ...* ἔχε = 1ον εἶδος τὸ πραγματικόν. *τὸ δραν* = προσδ. ἀναφορᾶς. *πολιτῶν* = ἀντικειμενική. *χόσσοσα* = τελική. *ἀδελφῶ* = χαριστική. *ταλαίνης* = τῆς αἰτίας. *σιγῶσα* = ὑποθετικὴ ἀναλυομένη εἰς ὑπόθεσιν *ἂν σιγᾶς...* ἔση = 4ον εἶδος τὸ προσδοκώμενον. *ἀρέσκουσα* = κατηγορηματικὴ. *οἶς* = ἀντικ. τοῦ *ἀδεῖν*. ὄπερ ὕποκ. τοῦ *χεῖ*. *εἰ λέξεις...* *ἐχθαρεῖ* = 1ον εἶδος τὸ πραγματικόν. *εἰ δοκεῖ...* *στεῖχε* = 1ον εἶδος.

Πραγματικά: Ὅσα πανουργήσασα διὰ τῆς φράσεως αὐτῆς διαφωτίζεται ἢ σύγκρουσις μεταξὺ τῶν δύο καθηκόντων, διότι ἀσβεῖ πρὸς τὴν πολιτικὴν ἐξουσίαν, παραβαίνουσα τὴν διαταγὴν τοῦ Κρέοντος, ἀλλὰ διὰ τῆς ἰδίας πράξεως ἐπιτελεῖ καθήκον εὐσεβές πρὸς τοὺς θεοὺς. — *Ἐκεῖ αἰεὶ κείσομαι* = ἀντίληψις περὶ τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς.

Αἰσθητικά: Ὅσα πανουργήσασα = ὀξύμωρον σχῆμα. — *τὰ ἔντιμα ἀτιμάσασα ἔχε* = ἀντίθεσις. — *μὴ μου προτάρβει τὸν σὸν ἐξόρθον πότμον* ἐκφράζεται πικρὰ εἰρωνεία. — *μηδενὶ προμηνύσης, κεῦθε δὲ κρυφῆ* = σχῆμα ἐκ παραλλήλου. *κεῦθε κρυφῆ* = πλεονασμός. — *σιγῶσα, ἔαν μὴ κηρύξης* = ἐκ παραλλήλου σχῆμα. — *θερμὴν ἐπὶ ψυχοῖσιν* = ἀντίθεσις. — *ἐμὲ καὶ τὴν ἐξ ἐμοῦ δυσβουλίαν* = ἐν διὰ δυοῖν.

Χαρακτηρισμοί: Ἡ Ἄντιγόνη εὐρίσκει τὴν Ἰσμήνην ἄτολμον πρὸς σύμπραξιν καὶ ἐπειδὴ τὰ ἰδικὰ τῆς συναισθήματα δὲν ἀπηχοῦν εἰς τὴν ψυχὴν τῆς ἀδελφῆς τῆς, ὅπως θὰ ἤθελε, διὰ τοῦτο, μὴ ἀπομακρυνομένη τῆς ἀποφάσεώς τῆς, καθίσταται *τραχεῖα, πείσμων, παράφορος, βίατα, ἐμπαθῆς, ἀπέχθως* δὲ καὶ *ὕψηλόφρων*.

Νόημα ἐν περιλήψει: Θυμωθεῖσα ἡ Ἄντιγόνη περιφρονεῖ τὴν ἀδελφὴν καὶ ἀποκρούει τὴν βοήθειάν τῆς, καὶ ἂν ἀκόμη ἤθελε προσφερθῆ. Δηλοῖ ὅτι μόνον κατὰ τοὺς θείους νόμους θὰ θάψῃ τὸν ἀδελφόν, ἀγνοοῦσα τὸν ἀνθρώπινον νόμον τοῦ Κρέοντος. Ἀπέρχεται δέ, ἵνα ἐκτελέσῃ τὸ καθήκον. Ἡ Ἰσμήνη, μὴ δυναμένη νὰ ἐξαρθῆ εἰς τὸ ὕψος καὶ τὴν αὐταπάρνησιν τῆς Ἄντιγόνης, ἀναγνωρίζει τὴν γενναιοφροσύνην καὶ τὴν ἀληθινὴν αὐτῆς φιλίαν.

Ἐπιγραφή: Μετὰ τὴν ἄρνησιν τῆς Ἰσμήνης ἡ Ἄντιγόνη πικρὰ πρὸς αὐτὴν βαδίζει μόνη πρὸς ἐπιτέλειαν τοῦ εὐσεβοῦς καθήκοντος.

ΠΑΡΟΔΟΣ ἀπό στοίχου 100—161

(Μετά τὸν στίχον 97 ἡ Ἀντιγόνη ἀπέρχεται διὰ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου πρὸς τοὺς ἀγρούς· ἡ Ἰσμήνη λέγει τοὺς στίχους 98—99 πρὸς τὴν Ἀντιγόνην ἥδη ἀπερχομένην καὶ ἀκολουθῶς εἰσέρχεται εἰς τὰ ἀνάκτορα· ἐκ τῆς δεξιᾶς παρόδου εἰσέρχεται καὶ καταλαμβάνει τὴν θέσιν του εἰς τὴν ὀρχήστραν ὁ χορός ἐκ 15 εὐγενῶν Θηβαίων γερόντων, ὅσους ψάλλει τὸ πρῶτον ἕσμα, τὴν πάροδον, ἐκ τεσσάρων στροφῶν καὶ τεσσάρων ἀναπαιστικῶν συστημάτων).

ΧΟΡΟΣ. Ἄκτις ἀελίου,
φῶς φανέν ἐπταπύλῳ Θήβᾳ
τὸ κάλλιστον τῶν προτέρων,
ἐφάνθη ποτέ, ὦ βλέφαρον
χρυσέας ἀμέρας, μολοῦσα
ὑπὲρ Διρκαίων ρεέθρων,

κινήσασα τὸν Ἀργόθεν
βάντα πανσαγίᾳ λεύκασπιν
φῶτα φυγάδα πρόδρομον
ὀξυτέρῳ χαλινῷ·

ὄν ἤγαγεν ἐφ' ἡμετέρᾳ γᾶ
Πολυνείκης ἀρθείς ἐξ ἀμφιλόγων
νεϊκέων·

κεῖνος δ' ὀξέα κλάζων

αἰετός ὡς ὑπερέπτα εἰς γῆν,

στεγανός πτέρυγι λευκῆς
χιόνος, πολλῶν μεθ' ὄπλων
ξύν τε ἱπποκόμοις κορῦθεσσιν.

ὄτας δ' ὑπὲρ μελάθρων,

ἀμφιχανῶν κύκλῳ

ἐπτάπυλον στόμα
φονῶσαισι λόγχαις
ἔβα, πρὶν ποτε πλησθῆναι
γένυσιν ἀμετέρων αἱμάτων
καὶ ἐλεῖν πευκάεντα Ἕφαιστον
στεφάνωμα πύργων.
τοῖος πάταγος Ἄρεος
ἐτάθη ἀμφὶ νῶτα,
δυσχεῖρωμα ἀντιπάλῳ δράκοντι·

Ζεὺς γὰρ ὑπερεχθαίρει
μεγάλῃς γλώσσης κόμπους,
καὶ ἐσιδῶν σφᾶς προσνισσομένους
πολλῷ ρέυματι
ὑπεροπλῆις καναχῆς χρυσοῦ,

ἀκτίς τοῦ ἡλίου (ἀκτινοβόλε ἥλιε),
φῶς φανέν εἰς τὰς ἐπταπύλους Θήβας
τὸ λαμπρότατον τῶν προηγουμένων,
ἐφάνθη ἐπὶ τέλους, ὀφθαλμῆ
τῆς χρυσῆς ἡμέρας, ἐλθοῦσα.
ὑπεράνω τῶν ρεέθρων (ὑδάτων) τῆς
Δίρκης,

ἀφ' οὗ ἐξεδίωξες τὸν ἐξ Ἀργους
ἐλθόντα ἀνόπλον μὲ λευκάς ἀσπίδας
στρατόν, ὥστε νὰ φεύγῃ πατροπάδη
μὲ ταχύτερον ἄρμα·

τοῦτον ὠδήγησε κατὰ τῆς πατρίδος μας
ὁ Πολυνείκης ἐξαφθείς ἐξ ἀδιαλλά-
κτων (προκαλουσῶν ἀμφισβητήσεις)
ἐρίδων·

ἐκεῖνος δὲ (ὁ στρατός) ἐκβάλλων ὀ-
ξεῖς κρωγμούς
ὡς αἰετός ἐπέταξεν ὑπεράνω τῆς
χώρας
κεκαλυμμένος μὲ χιονολεύκου
πτέρυγας, μετὰ πολλῶν ὄπλων
καὶ μὲ κράνη ἔχοντα λοφία ἐκ τρι-
χῶν ἵππων.

ἀφ' οὗ δὲ ἐστάθη ὑπεράνω τῶν οἰ-
κιῶν μας
περιτριγυρίσας μὲ ἀνοικτὸν στόμα ὀ-
λόγυρα

τὸν ἐπτάπυλον περίβολον
μὲ αἰμοδιψεῖς λόγχας
ἀπῆλθε, προτοῦ πάντως χορτάσῃ
τὸ στόμα του ἐκ τοῦ αἱματός μας
καὶ (πρὶν) περιαρπάσουν οἱ πεύκινοι
δαυλοὶ τοὺς στεφανοῦντας (τὸ τεῖχος)
πύργους. (ἀπῆλθε διότι) τοιαύτη φο-
βερὰ μάχη διεξήχθη περὶ τὰ τεῖχη,
δυσκόλως κερδηθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀντι-
πάλου δράκοντος.

διότι ὁ Ζεὺς ὑπερβολικὰ μισεῖ
ὑπερηφάνων λόγων καυχῆσεις,
καὶ ὅταν εἶδεν αὐτοὺς νὰ ἐπιπίπτουν
μὲ ἀκατάσχετον ὡς χειμάρρους ὀρμὴν
ἐνεκα ἐπάρσεως διὰ τὴν κλαγγὴν τῶν

ριπτει παλιῶ πυρι

ὄρμωνα ἤδη ἐπ' ἄκρων βαλβιδῶν ἀλαλάξει νίκη.

τανταλωθεὶς δὲ πέσε
ἐπὶ γὰρ ἀντιτύπα
πυρφόρος, ὅς τότε
ξὺν μαινομένῃ ὄρμῃ
ἐπέπνει βακχεύων
ριπαιὶς ἐχθίστων ἀνέμων.
εἶχε δὲ ἄλλα τὰ μὲν,
ἄλλα δὲ ἐπενῶμα ἐπ' ἄλλοις

στιφελίζων δεξιόσειρος
μέγας Ἄρης.

ἑπτὰ γὰρ λοχαγοὶ
ταχθέντες ἐφ' ἑπτὰ πύλαις
ἴσοι πρὸς ἴσους ἔλιπον
τροπαίῳ Ζηνὶ πάγγαλκα τέλη,

πλὴν τοῖν συγεροῖν, ὧ
φύντε πατρός ἐνός
μητρὸς τε μιᾶς
στήσαντε καθ' αὐτοῖν
λόγγας δικρατεῖς
ἄμφω ἔχετον μέρος κοινοῦ
θανάτου.

ἀλλὰ γὰρ ἦλθε ἅ μεγαλῶνυμος
Νίκα ἀντιχαρείσα
τῶ πολυαρμάτων Θήβα,
θεσθε λησμοσύναν
ἐκ μὲν δη πολέμων
τῶν νῦν, ἐπέλωμεν δὲ
πάντας ναοὺς θεῶν
πανυχιόις χοροῖς,
ὁ δ' ἐλελιχθῶν Θηβας
Βάκχιος ἄρχοι.

(Ἐμφανίζεται ὁ Κρέων εἰς τὴν πόλιν συνοδευόμενος ὑπὸ δορυφόρων)
ἀλλὰ γὰρ ὅδε δη βασιλεὺς
χώρας, Κρέων ὁ Μειονικέως,
νέον εἰληχῶς ἀρχήν,
χωρεῖ νεοχμός
ἐπὶ νεαραῖσι συντυχίαις
θεῶν, τίνα δη μῆτιν
ἐρέσσω, ὅτι προὔθετο
τὴνδε σύγκλητον λέσχην
γερόντων, πέμψας κινῶ
κηρύγματι;

χρυσῶν ὄπλων, κατακρημνίζει μὲ ἐκ-
σφενδονισθέντα κεραυνόν (τὸν Κα-
πανέα ἐνν.),
ὅτε ἦδη ὥραμα ἐπὶ τῶν χειλέων τῶν
ἐπάλλεον, ἵνα ἀλαλάξῃ τὴν νικητή-
ριον κραυγήν.

τρανταχθεὶς δὲ ἔπεσεν
ἐπὶ τῆς γῆς, ἦτις τὸν ἀντεκτύπησεν,
κρατῶν ἐπὶ τὸν δαυλόν, ἐκείνος ὅστις
τότε μὲ μανιώδη ὄρμῃν
ἐφόρμα λυσῶν (ὡς μυθύων)
μὲ ὄρμῃν δυσμενεστάτων ἀνέμων.
ἀπέβαινον ὁμως ἄλλως αὐτὰ (τὰ σχέ-
διὰ του), ἄλλα δὲ (δεινὰ) ἐπεσώρρευεν
ἐναντίον ἄλλων (ἡρώων).
ἀπωθῶν (τοὺς ἐχθρούς) ὡς μεγαλο-
δύναμος ἀμβροθητός μας
ὁ μέγας Ἄρης.

ἑπτὰ δηλαδὴ ἀρχηγοί,
ταχθέντες ἐναντίον ἑπτὰ πυλῶν,
ἴσοι ἐναντίον ἴσων, κατέλιπον
εἰς τὸν παρασχόντα τὴν τροπὴν τῶν
εἰς φυγὴν Δία πάγγαλκα ὄπλα, ^{καὶ ἄλλα}
πλὴν τῶν δύο ἀθλίων, οἵτινες ^{καὶ}
γεννηθέντες ἀπὸ ἑνα πατέρα
καὶ ἀπὸ μίαν μητέρα (ὄντες ἀδελφοί)
ὑψώσαντες κατ' ἀλλήλων
λόγγας, αἵτινες καὶ αἱ δύο ἐνίκησαν,
ἀμφοτέροιο μετέσχον κοινοῦ
θανάτου.

ἀλλ' ἐπειδὴ ἦλθεν ἡ πολυῦμνητος
Νίκη ἐξ ἴσου χαρείσα ^{καὶ}
μὲ τὰς πολυαρμάτων Θήβας,
λησμονήσατε (τὰ δεινὰ)
μετὰ τὰ πρόσφατα πλεόν πολεμικὰ
γεγονότα, κοί ἅς ἐπισκεφθῶμεν
ὅλους τοὺς ναοὺς τῶν θεῶν
μὲ ὀλονυκτίους χορούς,
ὁ δὲ σεῖων τὸ ἔδαφος τῶν Θηβῶν
Βάκχος εἶθε δα σύρη τὸν χορόν.

ἀλλ' ὁμως ἰδοὺ τώρα ὁ βασιλεὺς
τῆς χώρας, ὁ Κρέων ὁ υἱὸς τοῦ Με-
νοικέως, νεωστὶ καταλαβὼν τὴν ἐξου-
σίαν, προσέρχεται νέος (ἐπὶ τῆς γῆς)
μετὰ τὰ νεωστὶ συμβάντα
ἐκ τῶν θεῶν, ποίαν τάχα σκέψιν
ἀνακινῶν, διότι συνεκάλεσε
ταύτην τὴν ἔκτακτον συνέλευσιν
(ἡμῶν) τῶν γερόντων, προσκαλέσας
διὰ δημοσίας προσκλήσεως;

Γραμματικά καὶ ἑρμηνευτικά: *ἄελιος*=ἥλιος.—*μολοῦσα* μετοχή τοῦ *ἔμολον*, ἄορ τοῦ *βλώσκω*=ἔρχομαι.—*πανσαγία*=πανοπλία.—ὁ *φῶς* τοῦ *φωτῶς*=ἄνηρ, στρατός.—*ἀρθεῖς* μετοχ. παρ. ἄορ. τοῦ *ἀρθομαι*=ἐξάπτομαι.—*ἀμφίλογος*=ὁ προκαλῶν ἀμφισβητήσεις, ἀδιάλλακτος.—τὸ *νεῖκος*=ἡ ἔρις.—*ὑπερέπτα* δωρικός τύπος ἀντὶ *υπερέπη* ἄορ. τοῦ *υπερέπτομαι*=πετῶ ὑπεράνω.—ἡ *κόρυς*, *κόρυθος*=κράνος.—*ἰππόκομος κόρυς*=κράνος ἔχον λοφίον ἐκ τριῶν ἵππων.—*ἀμφιχανών* μετοχ. τοῦ *ἀμφεχανον*, ἄορ. τοῦ *ἀμφιχάσκω*=περιτριγυρίζω με στόμα ἀνοικτόν.—*φονώσασαι*, *φονώσασαι* μετοχή ἔνεστ. τοῦ *φονάω*=διψῶ αἵματος.—*πλησιθῆναι* ἄπαρ. ἄορ. τοῦ *πίμπλαμαι*=χορταίνω.—ἡ *γένυς*, *γένυος*=στόμα.—ὁ *πενκάεις*, *πενκήεις*=πενκίνος.—*Ἡφαιστος* ἐδῶ=δουλός.—*ἐτάθη* τοῦ *τείνομαι*=διεξάγομαι.—*πάταγος* *Ἄρεως* καὶ χάριν τοῦ μέτρου *Ἄρεος*=φοβερά μάχη.—*προσνίσσομαι*=ἐπιπίπτω.—*υπεροπλία*=ἐπαρσις.—*καναχή*=κλαγγή.—*ταντλοῦμαι*=τραντάζομαι.—*ἀντίτυπος*, *η*, *ον*,=ὁ ἀντικτυπῶν.—*ἐπιπνέω*=ἐφορῶ.—*ἄλλα* δωρικ. *ἄλλη* ἐπίορ.=κατ' ἄλλον τρόπον.—*ἐπινοῶ*=ἐπισφραῶ.—*στυφελίζω*=ἀποθῶ.—*τροσαίως*=ὁ παρέχων τὴν τροπὴν εἰς φυγὴν.—*τοῖν στυγεροῖν* δυϊκὸς ἀντὶ *στυγεροῶν*=ὦ δυϊκὸς ἀντὶ οὗ οἱ ὅποιοι.—*φύντε*· *φύντες* τοῦ *ἔφυν*, *φύσμαι*=γεννώμαι.—*στήσαντε καθ' αὐτοῖν* δυϊκὸς ἀντὶ *στήσαντες καθ' αὐτῶν*.—*ἀντιχαρείσα*, *ἀντεχάρην* τοῦ *ἀντιχαίρω*=ἔξ ἴσου χαίρω.—*νέον* ἐπίορ.=νεοσί.—*εἰληγῶς* παρακ. τοῦ *λαγχάνω*=λαμβάνω (διὰ κλήρου).—*νεοχμός*=πρόσφατος.—*νεαρά συντυχία*=πρόσφατον συμβάν.—ἡ *μήτις*, *μήτις*=σκέψις.

Συντακτικά: *Τὸ κάλλιστον φανὲν φάος*=παράθεσις τοῦ ἀκτίς.—*τὸ κάλλιστον*=κατηγορ. τοῦ φάος.—*φανὲν*=ἐπιθετικῆ.—*τῶν προτέρων*=συγκριτικῆ.—*μολοῦσα* ἀνήκει εἰς τὸ ἀκτίς.—*πανσαγία*=δοτικὴ συνοδεία.—*φυγάδα*=προληπτικὸν κατηγορ.—*πρόδρομον*=κεῖται ἐπιροηματικῶς.—*ἐκ νεικέων*=ἀναγκαστικὸν αἰτ.—*ὄξεία*=ἐπιθ. προσδ. παραλειφθέντος συντοίχου ἀντικ.—*στεγανός*=κατηγορ.—*πτέρυγι*=ὄργανικῆ.—*χιόνος*=γενικὴ ὕλης.—*γένυσι*=ἀντὶ αἰτ. τὰς *γένυς*.—*Ἡφαιστον*=ὑποκ. τοῦ *ελεῖν*.—*δράκοντι*=ποητικὸν αἰτιον ἐκ τοῦ *δυσχείρωμα*, ὃ παράθεσις τοῦ *πάταγος* *Ἄρεος*.—*καναχῆς*=τῆς αἰτίας.—*ἀλαλάξει*=καθαρῶς τελικὸν ἀρμφτ.—*νεοχμός*=κατηγόρ.—

Πραγματικά καὶ διασαφητικά: *Θῆβη* καὶ *Θῆβαι* καλεῖται ἐπτάπυλος, ὡς ἔχουσα ἐπτά πύλας καὶ πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τὰς ἑκατομύλους *Θήβας* τῆς Αἰγύπτου.—*ὑπὲρ Διρκαίων ἑσέθρων*, ἢ *Δίρκη*, εἶναι κρήνη παρὰ τὰς Θήβας.—*τὸν λεύκασπιν Ἀργύθεν φῶτα*, διότι εἶχον λευκὰς ἀσπίδας.—*ἐξ ἀμφιλόγων νεικέων* βλέπε εἰσαγωγὴν περὶ φιλονεικίας Πολυνείκους καὶ Ἑτεοκλέους διὰ τὴν βασιλείαν.—*πτέρυγι λευκῆς χιόνος*, ἦτοι λευκὰς ἀσπίδας.—*πενκάεντα Ἡφαιστον* λίαν εὐφλεκτον εἶναι τὸ ξύλον πεύκης.—*ἀντιπάλω δράκοντι*=οἱ Ἀργεῖοι παραβάλλονται πρὸς αὐτὸν αἰετός ὡς ὑπερέπτα καὶ οἱ Θηβαῖοι μὲ δράκοντα, διότι οὐ μόνον ὁ δράκων εἶναι πολέμιος τοῦ αἰετοῦ, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν μῦθον ἐγεννήθησαν ἐξ ὀδόντων δράκοντος, οὗς εἶχε σπείρει ὁ ἰδρῦσας τὴν Καδμείαν, ἀκρόπολιν τῶν Θηβῶν, Κάδμος.—*δρωῶντα* δηλαδὴ τὸν *Καπανεά*, ἓνα τῶν ἐπτά Ἀργείων ἡγεμόνων, ὅστις, καυχήθεις ὅτι θὰ κόσῃ τὰς Θήβας καὶ παρὰ τὴν θέλησιν τοῦ Διός, ἔκεραυνοβολήθη ὑπ' αὐτοῦ.—*μέγας Ἀρης*, ὅστις μετὰ τὴν θυσίαν τοῦ *Μεγαρέως*, υἱοῦ τοῦ *Κρέοντος*, ἐγένετο βοηθός τῶν Θηβαίων.—*ἐπτά λοχαγοὶ* ἔναντι τῶν ἐπτά Ἀργείων ἀρχηγῶν ἐτάχθησαν ἐπτά Θηβαῖοι ἀρχηγοί, ἦτοι *Ἑτεοκλῆς*, *Μεγαρέως*, *Ἄκτωρ*, *Πολυφόντης*, *Μελάνιππος*, *Λαοθένης* καὶ *Υπέρβριος*.—*πλὴν τοῖν στυγεροῖν Πολυνείκους* καὶ *Ἑτεοκλέους*.—*δικρατεῖς*, διότι καὶ οἱ δύο ἐφονεύθησαν.—*Νίκη* θεὰ παρασταθεῖσα ὄρασιότατα ὑπὸ τοῦ *Παιωνίου*.—*Πολύδαμος* *Θῆβη* ὡς ἔχουσαν πολλὰ καὶ ὄρατα ἄρματα ἕμνησε τὴν πόλιν καὶ ὁ λυρικός *Πίνδαρος*.—*Βάκχος* εἶναι ὁ *Βάκχος*, λατρευόμενος ἐν Θήβαις ἰδιαιτάτα.—*Κρέων* περὶ τούτου βλέπε εἰσαγωγὴν.—

Αισθητικά : ἀκτίς ἀελίου=συνεκδοχή.— φάος φανέν ἐφάνθη=παρήχησις.— ποτέ=δήλωσις ἐναγωνίου προσδοκίας.— βλέφαρον ἀμέρας=περίφρασις.— φῶτα=συνεκδοχή.— αἰετός ὡς ὑπερέπτα=παρομοίωσις.— λευκή χιόνος=πλεονασμός.— φονώσαισι λόγχαις=προσωποποιήσις.— πευκάετα Ἡφαιστον=μετωνυμία.— Πάταγος Ἄρεως=περίφρασις καὶ μετωνυμία.— πολλῶ ἐέματι=μεταφορά.— ἐπέπνει...=μεταφορά.— δεξιόσειρος=μεταφορά.— ναούς χοροῖς παννυχίοις πάντας=χιαστὸν σχῆμα.— ἐρέσσων=μεταφορά.—

Νόημα ἐν περιλήψει : Ὁ χορὸς διὰ μεγαλοπρεποῦς ἔσματος εὐφροσύνως χαιρετίζει τὸν ἀνατέλλοντα ἥλιον, ὅστις μετὰ μακρὰν πολιορκίαν φέρει τὴν ἐλευθερίαν τῆς πόλεως* ἀναλογίζεται τὸν κίνδυνον, ὃν διέτρεξεν ἡ πατρίς ἐκ φοβερῶν ἐχθρῶν καὶ κυρίως ἐκ τοῦ Καπανέως, τὸν ὁποῖον ὡς ἀλαζόνα κατεκεραύνωσεν ὁ Ζεὺς· ἦδη ὁμως, μετὰ τὴν νίκην ἡμῶν— λέγει ὁ χορὸς— λησμονοῦντες τὸ παρελθόν, πρέπει νὰ πανηγυρίσωμεν αὐτὴν διὰ ὀλονυκτίων χορῶν. Αἴφνης δὲ βλέπων τὸν Κρόνον, τὸν νέον βασιλέα, προσερχόμενον ἀπορεῖ, διὰ ποῖαν αἰτίαν ἐκάλεσεν αὐτούς, ἦτοι τοὺς ἀποτελοῦντας τὸν χορὸν.

Α' ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ ἀπὸ στίχου 162—331

(162—190)

ΚΡΕΩΡ. Ἄνδρες, θεοὶ δὴ
σεΐσαντες πολλῶ σάλα
τὰ μὲν πόλεως πάλιν
ῶρθωσαν ἀσφαλῶς·

ὕμας δ' ἐγὼ δίχα ἐκ πάντων
πομποῖοιν ἔστειλα ἰκέσθαι,
εἶδ' εἰδῶς τοῦτο μὲν
αἰεὶ σέβοντα κράτη
θρόνον Λαίου, τοῦτ' αὔθις,
ἦνίκα Οἰδίπους ῶρθου πόλιν,

κάπει διώλετο, μένοντας
ἔτι ἐμπέδοις φρονήμασιν
ἀμφὶ τοὺς κείνων παῖδας·
ὅτε οὖν ἐκείνοι ὤλοντο
πρὸς διπλῆς μοίρας
μίαν καθ' ἡμέραν
παῖσαντές τε καὶ πληγέντες
ὡς αὐτόχειρι μιάσματι.
ἐγὼ δὲ ἔχω κράτη πάντα

καὶ θρόνους καθ' ἀγχιστεῖα
γένους τῶν ὀλωλότων.
ἀμήχανον δὲ ἐκμαθεῖν

ψυχὴν τε καὶ φρόνημα καὶ
γνώμην παντὸς ἀνδρός, πρὶν
ἂν φανῇ ἐντριβῆς ἀρχαῖς
τε καὶ νόμοισιν.
ὅστις γὰρ μὴ ἄπτεται

ἄνδρες (Θηβαῖοι), οἱ θεοί, ὡς γνωστόν, συγκλονήσαντες μετὰ πολλὴν ταραχὴν τὸ σκάφος τῆς πολιτείας, ἀποκατέστησαν (αὐτὸ) εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἀκλονήτως·

σᾶς δὲ ἐγὼ καθ' ἐκλογὴν ἐξ ὄλων διὰ κλητήρων ἐκάλεσα νὰ ἔλθετε, γνωρίζων καλῶς πρῶτον μὲν ὅτι πάντοτε, ἐσέβεσθε τὴν βασιλικὴν ἐξουσίαν τοῦ Λαίου, δεῦτερον δὲ, ὅτι, ὅτε ὁ Οἰδίπους προσεπάθει νὰ διοικῇ ὀρθῶς τὴν πόλιν, καὶ ἀφ' οὗ κατεστράφη, ἐμένετε ἀκόμῃ μὲ σταθερὰ φρονήματα πρὸς τοὺς παῖδας ἐκείνων· ἀφ' οὗ λοιπὸν ἐκείνοι ἐχάθησαν ὑπὸ κοινοῦ θανάτου ἐντὸς τῆς αὐτῆς ἡμέρας κτυπήσαντες καὶ κτυπηθέντες δι' ἰδιοχειροῦ μιᾶς πράξεως, ἐγὼ, ὡς γνωστόν, κατέχω ὅλην τὴν ἐξουσίαν

καὶ τὸν θρόνον ἐκ δικαιώματος τῆς πρὸς τοὺς φονευθέντας συγγενείας. εἶναι δὲ ἀδύνατον νὰ μάθη κανεὶς κατὰ βάθος τὰ συναισθήματα, τὰς σκέψεις καὶ τὰς πεποθήσεις παντὸς ἀνδρός, πρὶν δοκιμασθῆ ἕκ τῆς διοικητικῆς καὶ νομοθετικῆς του ἱκανότητος. διότι ὅστις δὲν σκέπτεται

τῶν ἀρίστων βουλευμάτων
εὐθύτων πᾶσαν πόλιν,
ἀλλ' ἐκ φόβου του
ἐγκλείσας ἔχει γλώσσαν,
δοκεῖ ἐμοὶ νῦν τε καὶ
πάλαι κάκιος εἶναι.
καὶ ὅστις φίλον νομίζει
μείζον ἀντὶ τῆς αὐτοῦ

πάτρας, τοῦτον οὐδαμοῦ λέγω.
ἐγὼ γάρ, ἴστω Ζεὺς
ὁ πάντα ὄρων αἰεὶ,
οὐτ' ἂν σιωπήσαιμι ὄρων
τὴν αἴτην στείχουσαν
ἀστοῖς ἀντὶ τῆς σωτηρίας,
οὐτ' ἔν ποτε θείμην φίλον
ἐμαυτῷ ἄνδρα δυσμενῆ
ἕθρονός, γινώσκων τοῦτο,
ὅτι ἦδε ἔστιν ἡ σώζουσα
καὶ ἐπὶ ταύτης πλέοντες
ὀρθῆς ποιούμεθα τοὺς φίλους.

Γραμματικά καὶ ἑρμηνευτικά: *σάλος*=ταραχή.—*πάλιν ὄρθῳ*=ἀποκαθιστώ.—*δίχα*=χωριστά, κατ' ἐκλογὴν.—*πομπὸς*=ἀπεσταλμένος, κλητῆρ.—*ἰκέσθαι*=ἀπρματ. τοῦ *ἰκνοῦμαι*=ἔρχομαι.—*τοῦτο μὲν... τοῦτ' αὖθις*=πρῶτον μὲν... δεύτερον δέ.—*σέβω*=σέβομαι.—*κράτη θρόνων*=ἐξουσία βασιλική.—*ἐμπειδος*=σταθερός.—*πληγέντες, ἐπλήγην* τοῦ *πλήττομαι*=κυτπῶμαι.—*ὁ ἡ αὐτόχειρ-ος*=ὁ ἰδιοχείρως πράττων τι.—*τὰ ἀγχιστεῖα*=πλησιεστάτη συγγένεια.—*ἐντριβίης φαίνομαι*=δοκιμάζομαι.—*τοῦ ἄορ. ἀντων.*=*τινός*.—*ἴστω* προστακτικὴ τοῦ *οἶδα*.

Συντακτικά: τὰ μὲν *πόλεως*=ἀντικ. τοῦ *σεῖσαντες*=χροникῆς μετοχῆς.—*σάλω*=ὀργανική.—*ὑμῶς*=ἀντ. τοῦ ἔσπειλα, ἐν ᾧ ἔδει νὰ εἶναι μόνον ὑποκ. τοῦ *ἰκέσθαι* τὸ σχῆμα καλεῖται πρόληψις.—*πομποῖσιν*=ὀργανική.—*ἰκέσθαι*=καθαρῶς τελικόν.—*σέβοντας, μένοντας*=κατηγορηματικαὶ ἐκ τοῦ *εἰδῶς ὄρθου*=ἀποπειρατικὸς παρατ.—*φρονήμασι*=τροπική.—*πρὸς διπλῆς μοίρας*=ποιητ. αἰτιον.—*κατ' ἀγχιστεῖα*=ἀναγκαστικὸν αἰτιον.—*γένους*=ἀντικειμενική.—*ἐκμαθεῖν*=ὑποκ. τοῦ *ἀμύχανόν ἐστιν*.—*ἄνδρός*=κτητική καὶ ὑποκειμενική.—*ὅστις μὴ ἀπειται, ἀλλ' ἔχει ἐγκλήσας*...=ἀναφορική καὶ ὑποθετική.—*εὐθύτων*=ἐναντιωματική.—*ἐκ φόβου*=ἀναγκαστ. αἰτιον.—*κάκιος*=κατηγορ. τοῦ *ὅστις*... , ὅπερ εἶναι ὑποκ. τοῦ *δοκεῖ* καὶ *εἶναι*, ὅπερ ἀντικ. τοῦ *δοκεῖ*.—*ὅστις νομίζει*=ἀναφορ. ὑποθ. *φίλον*=ἀντικ.—*μείζον*=κατηγορ.—*ἀντὶ τῆς αὐτοῦ πάτρας*=β' ὄρος συγκρ.—*τοῦτον*=ὑποκ. τοῦ νοουμένου *εἶναι*.—*ὄρων* (=εἰ ὄρθων)... οὐτ' ἂν σιωπήσαιμι, οὐτ' ἂν θείμην=γ' εἶδος ὑποθ. λόγου.—*στείχουσαν*=κατηγορηματική.—*φίλον*=κτητηγορ. τοῦ *ἄνδρα*=ὅπερ ἀντικ. τοῦ *θείμην*.—*ὅτι ἦδε*... ἐπεξηγήσις τοῦ *τοῦτο*.—*πλέοντες*=ὑποθετική.—*ὄρθῆς*=κατηγοροῦμενον.

Πραγματικά καὶ διασαφητικά: Ὁ *Κρέων* ἐνεφανίσθη μετὰ τὸν 154 στίχον, ἐξελθὼν τῆς κεντρικῆς πύλης τοῦ ἀνακτόρου μετὰ σκήπτρου καὶ ὑπὸ δορυφόρων ἀκολουθούμενος.—*ἄνδρες* δηλαδὴ ἀντιπρόσωποι τῆς πόλεως τῶν Θηβῶν.—*σεῖσαντες* ἔννοσι τὴν πρόσφατον περιπέτειαν τῆς πόλεως.—*ἀμφὶ τοὺς παῖδας κείνων* δηλαδὴ Λαίου καὶ Οἰδίποδος—*κατ' ἀγχιστεῖα*. διότι ἦτο ἀδελφός τῆς *Ἰσκάτης*, μητρὸς καὶ συζύγου τοῦ Οἰδίποδος.—*ψυχῆν* ψυχικὸν κόσμον.—*φρόνημα* διανοητικὸν κόσμον.—*γνώμην* ἠθικόν

κόσμον.—*ἀρχαί* διοικητική ικανότης.—*νόμοι* νομοθετική ικανότης.—*ἀρχαῖς καὶ νόμοισιν ἐντριβὴς φανή*, Βίας ὁ ἐκ Πριήνης σοφὸς εἶχεν εἶπει «*ἀρχὴ ἀνδρα δείκνυσι*».—*Ζεὺς ὁ πάντα ὀρῶν*, Ζεὺς *πανόπτης*.—*ἄνδρα δυσμενῆ ὡς τὸν Πολυνείκην*.—*ἦδε ἐστὶν ἡ σῶζουσα... ποιούμεθα*, τὴν ἀντίληψιν ὅτι ὁ *εὐτυχῶν πολίτης συγκαταστρέφεται καταστραφείσης τῆς πατρίδος του καὶ ὁ δυστυχῶν διασῶζεται εὐτυχούσης τῆς πατρίδος* εὐρίσκομεν διατυπωμένην καὶ παρὰ τῷ Θουκυδίδῃ.

Αἰσθητικά: τὰ μὲν *πόλεος*=περίφρασις ἀντὶ *πόλιν*.—*σάλω σείσαντες ὠρθωσαν* πάλιν=παρομοίωσις τῆς πόλεως πρὸς *σκάφος*.—*σάλω σείσαντες*=παρήχησις τοῦ *ς*.—*διπλῆς μίαν καὶ παῖσαντες πληγέντες*=ἀντιθέσεις.—*κράτη καὶ θρόνους*=σχῆμα ἐν διὰ *δυοῖν*.—*στείχουσαν τὴν ἄτην*=προσωπαῖοισις.—*πλέοντες ἐπὶ ταύτης ὀρθῆς*=μεταφορὰ ἐκ τῶν πλοίων.

Χαρακτηρισμοί: ὁ *Κρέων* ἠθιογραφεῖται ὡς *δεσποτικὸς καὶ παράφορος* (162)=*τυραννικὸς* (173)=*σταθερῶν ἀρχῶν* (181)=*φιλόπατρις* (182, 183, 187, 188, 190) *εὐσεβῆς* (1, 2, 184).—

Νόημα ἐν περιλήψει: Ὁ Κρέων εὐχαριστεῖ τοὺς Θεοὺς διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς πόλεως ἐκ μεγάλου κινδύνου, δικαιολογεῖ τὸ τῆν τρόπον ἔλαβε τὴν βασιλείαν ὡς συγγενῆς τῶν ἀλληλοφονουθέντων ἀδελφῶν, ἀνακοινοῖ τὸ διάγγελμα του, καθ' ὃ μέλλει νὰ βασιλεύσῃ, πρὸς τοὺς γέροντας κληθέντας κατὰ προτίμησιν ὡς πιστοὺς ὀπαδοὺς τοῦ θρόνου. Καὶ πρῶτον τονίζει, ὅτι ὁ ἀρχὼν ὀφείλει νὰ λέγῃ ἐλευθέρως τὴν γνώμην του, δεύτερον νὰ ἔχῃ φίλον του τὸν φίλον τῆς πόλεως καὶ νὰ θεωρῇ ἐχθρόν του τὸν ἐχθρόν της.

Ἐπιγραφή: Προγραμματικαὶ δηλώσεις τοῦ Κρέοντος ἐπὶ τῇ ἀναλήψει τῆς βασιλικῆς ἐξουσίας.

(191 — 222)

Τοιοῖσδε νόμοισι ἐγὼ
αὐξω τήνδε πόλιν, καὶ νῦν
ἀδελφὰ τῶνδε ἔχω κηρύξας
ἀστοῖσι περὶ τῶν ἀπ' Οἰδίπου
παίδων· Ἐτεοκλέα μὲν, ὃς
δλωλε ὑπερμαχῶν τῆσδε
πόλεως, πάντα ἀριστεύσας
δόρει, τάφῳ τε κρύψαι
καὶ τὰ πάντα ἐφαγνίσαι,
ἃ ἔρχεται τοῖς ἀρίστοις
κάτω νεκροῖς, τὸν δ' αὖ
ξύναιμον τοῦδε, Πολυνείκην
λέγω, ὃς φυγὰς κατελθὼν
ἠθέλησε μὲν πυρὶ πρῆσαι
κατ' ἄκρας πατρῶαν γῆν
καὶ τοὺς ἐγγενεῖς θεοῦς,
ἠθέλησε δὲ πάσασθαι κοινοῦ

διὰ τοιούτων ἀρχῶν ἐγὼ
προσπαθῶ νὰ μεγαλύνω τὴν πόλιν
ταύτην.
καὶ τώρα συμφώνως πρὸς αὐτὰς ἔχω
κηρύξει
εἰς τοὺς πολίτας περὶ τῶν παίδων τοῦ
Οἰδίποδος· τὸν Ἐτεοκλέα μὲν, ὁ ὁποῖος
ἔχει φονευθῆ μαχόμενος ὑπὲρ ταύτης
τῆς πόλεως, καθ' ὅλα ἀναδειχθεῖς ἀ-
ριστος
εἰς τὴν μάχην, (ἐκήρυξα) καὶ νὰ θάψουν
καὶ νὰ τελέσουν πάσας τὰς νενομισμέ-
νας τιμὰς,
ὅσαι ἀκολουθοῦν τοὺς ἀρίστους
κάτω νεκροῦς, τὸν δὲ ἀδελφόν του ἐξ
ἄλλου, δηλαδὴ τὸν Πολυνείκην,
ὁ ὁποῖος ἐκ τῆς ἐξουσίας ἐπανελθὼν
ἠθέλησε μὲν διὰ πυρὸς νὰ καύσῃ
ὄλοσχερῶς τὴν πατρικὴν γῆν
καὶ τοὺς πολιούχους θεοῦς,
ἠθέλησε δὲ νὰ γευθῇ ἀδελφικοῦ

αἵματος, τοὺς δὲ ἄγειν
δουλώσας, τοῦτον λέγω
ἔκκεκηρῶχθαι τῆδε πόλει
μήτε κτερίζειν μήτε
κωκῦσαι τινα, ἔαν δὲ

ἄθραπτον ἴδειν δέμας
καὶ πρὸς οἰωνῶν καὶ πρὸς
κυνῶν ἔδεστέον αἰκισθέν τε.

τοιόνδε ἐμόν φρόνημα,
κοῦποτε ἔκ γε ἐμοῦ
οἱ κακοὶ προέξουσι τιμῆν
τῶν ἐνδίκων. ἀλλ' ὅστις
εὐνοὺς τῆδε τῆ πόλει

θανῶν καὶ ζῶν ὁμοίως
ἔκ γε ἐμοῦ τιμῆσεται.
ΧΟΡΟΣ. σοὶ ταῦτα ἀρέσκει,
Κρέον παῖ Μενοικέως,
τὸν δύνουν καὶ τὸν εὐμενῆ

τῆδε πόλει· ἔνεστί σοι γε
πou χρῆσθαι παντὶ νόμῳ

καὶ περὶ τῶν θανόντων
χῶπόσοι ζῶμεν.
ΚΡ. (ὁρᾷτε) νυν ὡς ἂν ἦτε
σκοποὶ τῶν εἰρημένων.
ΧΟΡΟΣ. νεωτέρω τῷ
πρόθεσ βασταάζειν τοῦτο.

ΚΡ. ἀλλὰ τοῦ νεκροῦ γε
εἰσὶ ἐτοίμοι ἐπίσκοποι.
ΧΟΡΟΣ. τί (ἔστι) δῆτα
τοῦτο (τὸ) ἄλλο (ὅ)
ἐπεντέλλοις ἂν ἔτι;
ΚΡ. τὸ μὴ ἐπιχωρεῖν
τοῖς ἀπιστοῦσι τάδε
ΧΟΡΟΣ. οὐκ ἔστιν
οὕτω μῶρος, ὅς ἐρᾷ θανεῖν.

ΚΡ. καὶ μὴν ὁ μισθὸς
οὕτως γε (ἔσται).
ἄλλ' ὅπ' ἐλπίδων τὸ
κέρδος πολλάκις ἄνδρας
διώλεσεν.

(Μετὰ τοὺς τελευταίους τούτους λόγους τοῦ Κρέοντος εισέρχεται διὰ
τῆς ἀριστερᾶς παρόδου—ἐκ τῶν ἀγρῶν—ὁ φύλαξ· εἶναι διστακτικὸς).

Γραμματικὰ καὶ ἑρμηνευτικὰ: αὐξω=μεγαλύνω.—ὁ ἡ ἀδελφός, ὄν=
συμφώνως πρὸς τι.—δόρει δοτικῆ ποιητικῆ τοῦ δόρον.—εφαγνίζω=τελῶ τὰς
νενομισμένας τιμὰς.—πρῆσαι ἀπρμφτ. ἄορ. τοῦ πῖμπρημι=καίω.—πάσασθαι
ἀπρμφτ. τοῦ ἐπασάμην ἄορ. τοῦ πατέομαι=γεύομαι.—κτερίζω=μετὰ τιμῶν
θάπτω.—κωκῦω=θρηνηῶ.—τὸ δέμας=σῶμα.—ἔδεστέον ἐπίθετον ἐκ τοῦ ἐσθίω

αἵματος, τοὺς δὲ (πολίτας) νὰ ἀπαγάγη
ὡς δούλους, τοῦτον λέγω
ὅτι ἔχει κηρυχθῆ εἰς ταύτην τὴν πόλιν
οὔτε νὰ θάπτη μετὰ τιμῶν οὔτε
νὰ τὸν θρηνησῆ κανεῖς, ἀλλὰ νὰ τὸν
ἀφήνουν

ἄθραπτον, ἵνα ἴδουν τὸ σῶμά του
καὶ ὑπὸ τῶν ὀρνέων καὶ ὑπὸ τῶν
κυνῶν καταφαγοῦσθαι καὶ κατασπαρα-
χθῆν.

τοιαύτη ἡ ἀπόφασίς μου,
καὶ οὐδέποτε ἐξ ἐμοῦ τοῦλάχιστον
οἱ ἄδικοι θὰ τιμηθοῦν περισσότερο
τῶν δικαίων. ὅστις ὅμως
διάκειται εὐνοϊκῶς πρὸς ταύτην τὴν
πόλιν

νεκρὸς ἢ ζωντανὸς ἐξ ἴσου
παρ' ἐμοῦ τοῦλάχιστον θὰ τιμηθῆ.
εἰς σὲ εἶναι ἀρεστὰ ταῦτα,
ὦ Κρέον υἱὸς τοῦ Μενοικέως,
ὡς πρὸς τὸν ἐχθρὸν καὶ ὡς πρὸς τὸν
φίλον

ταύτης τῆς πόλεως· ἔχεις δὲ δικαίωμα,
ὡς νομίζω, νὰ νομοθετῆς οἰονδήποτε
νόμον

καὶ περὶ τῶν θανόντων
καὶ (περὶ πάντων) ὅσοι ζῶμεν.
προσέξαιτε λοιπόν, πῶς θὰ εἰσθε
φύλακες τῶν διαταχθέντων.
εἰς τινα νεώτερον
ἀνάθεσε νὰ βασταῆξαι τοῦτο τὸ βάρος
(τῆς φρουρήσεως).

ἀλλὰ διὰ τὸν νεκρὸν τοῦλάχιστον
ὑπάρχουν ἐτοίμοι φρουροί.
τί εἶναι λοιπόν
τοῦτο τὸ ἄλλο, τὸ ὅποῖον
ἐπὶ πλέον ἤθελες διατάξει;
τὸ νὰ μὴ συγχωρῆτε
τοὺς ἀπειθοῦντας εἰς αὐτά.
δὲν ὑπάρχει (κανεῖς)
τόσον ἀνόητος, ὥστε νὰ ἐπιθυμῆ νὰ
ἀποθάνῃ.

καὶ ὄντως ἡ ἀμοιβὴ του
αὐτῆ βεβαίως θὰ εἶναι.
ἀλλὰ ἔνεκα τῶν ἐλπίδων τὸ
κέρδος πολλάκις τοὺς ἀνθρώπους
τοὺς καταστρέφει.

= τρώγω.—*αἰκισθὲν* μετοχή παθ. ἄορ. τοῦ *αἰκίζομαι*=κατασπαράττομαι, κυρίως κακοποιούμαι.—*που ἐπίρρ.*=ὡς νομίζω.—*νν* μόριον=λοιπόν.—*τω* ἄορ. ἄντων. ἀντι *τινί*.—*πρόθες* προστ ἄορ. τοῦ *προτίθμι*=ἀναθέτω.—*ἐπεντέλλω*=ἐπὶ πλέον διατάσσω.—*ἐπιχωρῶ*=συγχωρῶ.

Συντακτικά: *νόμοισιν*=ὄργανική.—*πόλεως*=ἀντικ. τοῦ *ὑπερμαχῶν*.—*ὑπερμαχῶν*=τροπική.—*κρύψαι, ἐφαγγίσαι*=ἀντικ. τοῦ *ἐχω κηρύξας*.—*Ἐτεοκλέα* ἀντικ. τοῦ *κρύψαι*.—*Πολυνείκη λέγω* ἐπεξήγησις τοῦ *ξύναιμον φυγὰς*=κατηγορ. τοῦ *ὄς*.—*πρήσαι, πάσασθαι, ἄγειν* ἀντικ. τοῦ *ἠθέλησεν*.—*αἵματος*=ἀντικ. τοῦ *πάσασθαι*.—*δουλώσας*=χρονοική.—*γῆν, θεοὺς*=ἀντικ. τοῦ *πρήσαι*.—*ἐκκεκηρῦχθαι*=ἀντικ. τοῦ *λέγω*.—*τινά*=ὑποκ. τοῦ *κτερίζειν* καὶ *κωκῦσαι*, τὰ ὅποια εἶναι ὑποκ. τοῦ ἄπροσ. *ἐκκεκηρῦχθαι*.—*τούτων* ὡς καὶ τὸ ἐν στίχ. 198 *ξύναιμον* εἶναι ἀντικ. τοῦ *κτερίζειν*. *κωκῦσαι, εἶν.*—*εἶν*=ὑποκ. τοῦ *ἐκκεκηρῦχθαι*.—*ἄθραπτον*=κατηγορ.—*ἰδεῖν*=καθαρῶς τελικόν.—*δέμας*=ἀντικ.—*πρός οἰωνῶν, πρὸς κυνῶν*=ποιητ. αἴτια.—*ἔδεστων*=κατηγορ.—*αἰκισθὲν*=κατηγορηματική.—*ἐξ ἐμοῦ*=ποιητ. αἴτιον.—*τῶν ἐνδίκων* ἀντικ. τοῦ διαφορικῶς *προέξουσιν*.—*δύσνον, εὐμενῆ*=αἰτιατικαὶ ἀναφορᾶς.—*χρησθαι*=ὑποκ. τοῦ *ἔνεστιν*.—ὡς *ἂν* ἦτε πλαγία ἐρώτησις ἐκ τοῦ νοουμένου *σκοπεῖτε*.—*τῶν εἰρημένων*=ἀντικειμενική.—*βαστάζειν*=καθαρῶς τελικόν.—*ὄς ἐρᾶ*=ἀναφορ. συμπερασματική.—*διώλεσε*=γναμικός ἀόριστος.

Πραγματικά καὶ διασαφήτικά: *καὶ νῦν ἀδελφά*, δηλοῖ τὴν ἔμπρακτον ἐφαρμογὴν τῶν προγραμματικῶν του δηλώσεων.—*ἂ ἔρχεται τοῖς κάτω νεκροῖς*, οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον, ὅτι αἱ ἐπὶ τοῦ τάφου χοαὶ εἰσέδουν ὑπὸ τὴν γῆν, φθάνουσαι μέχρι τοῦ τιμωμένου νεκροῦ.—οἱ στίχοι 221—22 ἐνέχουν διπλὴν τρογικήν εἰρωνείαν, διότι ὁ Κρέων νομίζει ὅτι ἀνὴρ θὰ εἶναι ὁ παραβίατης τῆς διαταγῆς του, ἐν ᾧ γνωρίζομεν ὅτι θὰ εἶναι ἡ Ἄντιγόνη· δευτερον νομίζει ὅτι τὸ χρέμα θὰ εἶναι τὸ αἴτιον, ἐν ᾧ εἶναι γνωστὸν εἰς ἡμᾶς ὅτι τὸ ἐλατήριον τῆς παραβάσεως θὰ εἶναι ἡ ἐκτέλεσις εὐσεβοῦς καθήκοντος.

Αἰσθητικά: *Θανῶν καὶ ζῶν*=σχῆμα πρωθύστερον.—*οὔποτε τιμὴν προέξουσιν οἱ κακοί.. τιμῆσεται ὅστις εὐνοῦς*=σχῆμα ἐκ παραλλήλου.—*πρόθες βαστάζειν*=μεταφορά.—*πρήσαι θεοὺς*=ὑπερβολή, διότι μόνον οἱ ναοὶ καὶ οὐχὶ οἱ θεοὶ θὰ ἐκαίοντο.

Χαρακτηρισμοί: Ὁ *Κρέων* ἠθιογραφεῖται *ἀλαζῶν* (191)=*ἐγωῖστος* (207)=*φιλόπατρις* (194—195, 209—210)=*καχύποπτος* (221—222). Ὁ *Χορὸς* ἠθιογραφεῖται *ἐπιφυλακτικός*=*περιδεῆς*=*δουλοπρεπῆς*=*φίλος τῶν ὑπεκφυγῶν*.

Νόημα ἐν περιλήψει: Ἐφαρμοζὼν τὰς προγραμματικάς του δηλώσεις ὁ Κρέων, τὸν μὲν Ἐτεοκλέα διέταξε νὰ θάψουν μετὰ πασῶν τῶν τιμῶν ὡς πρόμαχον τῆς πατρίδος, τὸν δὲ Πολυνείκην ὡς προδοτὴν τῆς πατρίδος ἐκήρυξε νὰ ἀφήσουν ἄταφον, ἵνα σπαραχθῆ ὑπὸ κυνῶν καὶ ὀρνέων. Ὁ χορὸς δουλοπρεπῶς οὐ μόνον δὲν ἀντιλέγει, ἀλλ' ἀναγωνίζει εἰς τὸν Κρέοντα δικαιώματα ἐπὶ τῆς ζωῆς τῶν πολιτῶν. Ὁ Κρέων ἐπικαλεῖται τοῦ χοροῦ τὴν συνδρομὴν πρὸς τήρησιν τῆς διαταγῆς, ἀλλ' οὗτος ὑπεκφεύγων δηλοῖ ὅτι δὲν πιστεύει νὰ εὐρεθῆ ἀντιδραστικός. Ὁ Κρέων ὡς φιλύποπτος φοβεῖται, μήπως τὸ κέρδος παρασύρῃ τινά.

Ἐπιγραφή: Διαταγὴ τοῦ Κρέωντος ἀφορῶσα εἰς τὸν Ἐτεοκλέα καὶ Πολυνείκην. Ὁ Χορὸς ἀποφεύγει ἀνάληψιν εὐθυνῶν διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς διαταγῆς.

ΦΥΛΑΞ. Ἄναξ, οὐκ ἔρω μὲν
ὄπως ὑπὸ τάχους ἰκάνω
δύσπνοους ἐξάρτας πόδα κοῦφον.

(ἰκάνω δύσπνοους) πολλὰς
γὰρ ἔσχον ἐπιστάσεις φροντῖδων
κυκλῶν ἑμαυτὸν
ὄδοις εἰς ἀνατροφήν·

ψυχὴ γὰρ ἦῶδα μοι
πολλὰ μυθουμένη·
τάλας, τί χωρεῖς,
οἱ μολῶν βώσεις δίκην;
τλήμων, μένεις αὔ;
κεῖ Κρέων εἴσεται τάδε
παρ' ἄλλου ἀνδρός;
πῶς σὺ δῆτα οὐκ ἀλγυνῆ;»
τοιαῦτα ἐλίσσων
ἦνυτον (τὴν ὁδὸν)
σκολῆ βραδύς, χούτως
ὁδὸς βραχεῖα γίνεταί μακρά,
τέλος γε μέντοι ἐνίκησεν
μολεῖν σοι δεῦρο·
κεῖ τὸ μηδὲν ἔξερω,
φράσω δ' ὅμως ἔρχομαι γὰρ
δεδραγμένους τῆς ἐλπίδος
τὸ μὴ παθεῖν ἂν ἄλλο
πλὴν τὸ μόραμον.
ΚΡ. τί δ' ἔστιν, ἀντί οὗ
τῆνδε ἀθυμίαν ἔχεις;
ΦΥΛ. θέλω φράσαι σοι πρῶτα
τάμαυτοῦ· τὸ γὰρ πρᾶγμα
οὐτ' ἔδρασα οὐτ' εἶδον
ὄστις ἦν ὁ δρῶν, οὐδε δικαίως
πέσοιμι ἂν εἶς τι κακόν.
ΚΡΕΩΝ. εἴ γε στοχάζῃ

κάποφάργγυσαι κύκλω τὸ πρᾶγμα·

δηλοῖς δ' ὡς τι νέον σημανῶν.

ΦΥΛ. προστίθησι γὰρ τοι

τὰ δεινὰ πολὺν ὄκνον.
ΚΡ. οὐκ οὐκ εἶρεῖς ποτε,
(καί) εἶτα ἀπαλλαχθεὶς ἄπει;
ΦΥΛ. καὶ δὴ λέγω σοι·
τὸν νεκρὸν τις ἀρτίως θάψας

κάπῃ χρωτὶ διψίαν κόνιν
πυλύνας κάφαγιστεύσας
ἄ χρῆ βέβηκε.

Βασιλεῦ, δὲν θά εἶπω μὲν,
ὅτι ἔνεκα ταχύτητος ἔχω ἔλθει
ἀσθμαίνων, διότι ὑψωσα τούς πόδας,
ὥστε νὰ εἶναι ἕλαφροί.

(ἦλθον ἀσθμαίνων) διότι πολλοὺς
σταθμούς ἠναγκάστην νὰ κάμω ἀπὸ
τὰς σκέψεις, στριφογυρίζων εἰς διά-
φορα σημεῖα τῆς ὁδοῦ σκοπεύων νὰ
ἐπιστρέψω·

διότι ἡ ψυχὴ μου μοῦ ἔλεγε
πολλὰ ὀμιλοῦσα·
ταλαίπωρε, διατί βαδίζεις,
ἔχει ὅπου ἔλθων θά τιμωρηθῆς;
δύστυχε, πάλιν σεματιᾶς;
καὶ ἂν ὁ Κρέων μάθῃ ταῦτα
(ὅσα γνωρίζεις) παρ' ἄλλου;
πῶς λοιπὸν σὺ δὲν θά τιμωρηθῆς;»
τοιαῦτα ἀνακινῶν εἰς τὸν νοῦν
διέτρεχον τὴν ὁδὸν δυσκόλως
καὶ βραδέως, καὶ οὕτω σύντομος
ἀπόστασις καταντῆ μεγάλη.

τέλος ὁμως ὑπερίσχυσε
τὸ νὰ ἔλθω πρὸς χάριν σου ἐδῶ·
καὶ μολοντόι θά εἶπω ἕνα μηδενικόν,
ὁμως θά τὸ εἶπω διότι ἔρχομαι
κρατούμενος σφιγκτὰ ἀπὸ τὴν ἐλπίδα
ὅτι δὲν ἤθελον πάθει ἄλλο τι·
εἰ μὴ μόνον τὸ πεπρωμένον.
τί τρέχει λοιπόν, ἐξ αἰτίας τοῦ ὁποίου
ἔχεις αὐτὴν ἐδῶ τὴν λύπην;
θέλω νὰ σοῦ εἶπω πρῶτα
τὰ ἀφορῶντα εἰς ἐμέ· τὴν πρᾶξιν δηλ.
οὔτε ἐγὼ ἔκαμα οὔτε εἶδο,
ποιὸς ἦτο ὁ δραστῆς, οὐδὲ
δικαίως ἤθελον πέσει εἶς τι κακόν.
ώραῖα βεβαίως σκοπεύεις τὸν στόχον
σου

καὶ δόλογυρα προφυλάττεσαι πρὸς ἄ-
ποφυγὴν εὐθύνης τῆς πράξεως·
φαίνεσαι δὲ ὅτι κάτι σοβαρὸν μέλλεις
νὰ ἀναγγεῖλῃς.

(ζῆτῶ νὰ ἀσφαλίσθῳ) διότι προξε-
νοσὴν βεβαίως
τὰ δυσάρεστα φόβον πολὺν.
δὲν θά ὀμιλήσῃς τέλος πάντων,
καὶ ἔπειτα νὰ κρημισθῆς ἀπ' ἐδῶ;
σοῦ λέγω λοιπόν·
ἄφ' οὗ ἔθαψε κάποιος τὸν νεκρὸν πρὸ
ὀλίγου

καὶ ἐπὶ τοῦ σώματος ξηρὰν κόνιν
ἄφ' οὗ ἐπασπάλισε καὶ προσέφερε
τὰς νενομισμένας νεκρικός τιμάς, ἐ-
ξηφανίσθη.

ΚΡ. τί φής; τίς ἀνδρῶν
ἦν ὁ τολμήσας τάδε;

τί λέγεις; τίς τῶν ἀνδρῶν
ἦτο ὁ τολμήσας οὐτά;

Γραμματικά καὶ ἑρμηνευτικά: *ἄπως* = ὅτι. — τὸ *τάχος* = ταχύτης. — *ἐξάρας* μετοχή τοῦ *ἐξῆρα*, ἄορ. τοῦ *ἐξαίρω* — *ὕψωνω*. — *ἔχω ἐπίστασιν* = κόμνω σταθμόν. — *αὐδῶ* = λέγω. — *οἶ* = ὄπου. — *μολῶν* μετοχή ἄορ. τοῦ *βλώσκω* = ἔρχομαι. — *δίκην δίδωμι* = τιμωροῦμαι. — *εἴσεται* μέλλον τοῦ *οἶδα*. — *ἀλγυνη* μέλλον τοῦ *ἀλγύνω* = λυπῶ, *ἀλγυνοῦμαι* = θά λυπηθῶ, θά τιμωρηθῶ. — *ἀνύτω* = διανύω. — *σχολῆ* = διασχόλω. — *ἐξερω* = μέλλον τοῦ *ἐξαγορεύω* = λέγω. — *δεδραγμένος* παρακ. τοῦ *δράττομαι* = κρατοῦμαι. — τὸ *μόρσιμον* = πεπρωμένον. — *στοχάζομαι* = σκοπεύω τὸν στόχον. — *ἀποφάργνυμαι* = προφυλάττομαι. — *ἄπει μέλλων* τοῦ ἀπέρχομαι. — *χρώς, χρωτός, χρωτι* καὶ *χροῦ* καὶ *χρῶ*, *χρωῖτα* καὶ *χρῶ* = δέριμα, σῶμα. — *διψίος*, α, *ον* = ξηρός. — *παλύνω* = πασπαλίζω. — *ἐφαγιστεύω* = προσφέρω νεκρικός τιμὰς νομίμους. —

Συντακτικά: *ἄπως ἰκάνω*... ειδική ὡς ἀντικ. τοῦ λεκτικοῦ *ἐρῶ*. — *ὑπὸ τάχους* = ἀναγκ. αἴτιον. — *δύσπνοος* = κατηγορ. — *ἐξάρας* = αἰτιολογική. — *κοῦφον* = προληπτικόν κατηγορ. — *φροντίδων* = ὑποκειμενική. — *κυκλῶν* = τροπική. — *δοδοῖς* = τοπική. — *εἰς ἀναστροφῆν* = τελικόν αἴτιον. — *μολῶν* (= ἐάν μόλις)... *δώσεις δίκην* = 4ον εἶδος. — *εἰ εἴσεται*... *ἀλγυνη* = 1ον εἶδος, ἀλλὰ καὶ 4ον (βλέπε τὸ «Συντακτικὸν εἰς 25 μαθήματα» τοῦ Γ. Παπανδρεοπούλου). — *βραδύς* = ἐπιρρ. κατηγορ. — *μολεῖν* = ὑποκ. τοῦ ἀπροσώπου *ἐδῶ ἐνίκησεν*. — *σοι* = χαρακτηριστική. — *καὶ εἰ τὸ μηδὲν ἐξερω* = ἐναντιωματική. — *ἀντι οὐ* = ἀναγκ. αἰτ. — *δοσις ἦν ὁ δρῶν* = πλαγία ἐρώτησις. — *σημανῶν* = κατηγορηματική. —

Πραγματικά — διασαφητικά: Ὁ φύλαξ, ἄνθρωπος τοῦ λαοῦ, εἰσέρχεται διὰ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου, ὡς ἐρχόμενος ἐκ τῶν ἄγρων. Εἶναι λαχυνιασμένος, καὶ τρέμων. Τὸ *μόρσιμον*, οἱ ἀρχαῖοι ἦσαν μοιρολάτρηαι. — *παλύνας κόνην* καὶ τὸ ἄπλὸν πασπάρισμα τοῦ πτώματος διὰ χώματος ἀνεπλήρωσε τὴν κανονικὴν ταφήν. — *ἐφαγιστεύσας*, δηλαδὴ ἐκχύσας ἐπὶ τοῦ νεκροῦ τὰς τρισπόνδους χοάς. — *τίς ἀνδρῶν ὁ τολμήσας*, τραγικὴ εἰρωνεία, διότι ἐπρόκειτο περὶ γυναικός.

Λοιοθητικά: *πόδα* = συνεχδοχή. — *κοῦφον ἐξάρας πόδα* = γραφικὴ καὶ ἐποπτικὴ περιγραφή. — *κυκλῶν* = κωμικὴ παράστασις. — *ἠῦδα μυθουμένη* = πλεονασμός. — *σχολῆ βραδύς* = πλεονασμός. — *βραχεῖα μακρὰ* = ὀξύμωρον. — *μηδὲν ἐξερω*, *φράσω* = ὀξύμωρον. — *δεδραγμένος, στοχάζη, ἀποφάργνυσαι* = μεταφορικῶς αἱ λέξεις. — *ἀπαλλαχθεὶς ἄπει* = περίφρασις. — *ἐφαγιστεύσας ἃ χρῆ* = εἰρωνεία καὶ ὕβρις πρὸς τὸν Κρέοντα γενομένη ἀσυνειδήτως· προσβάλλεται δηλαδὴ ὁ Κρέων ὡς στερήσας τὸν νεκρὸν τῶν νενομισμένων τιμῶν.

Χαρακτηρισμοί: Ὁ φύλαξ ἠθογραφεῖται ὡς *φλύαρος* — *πονηρὸς* — *κόλαξ* — *μοιρολάτρης* — *δειλὸς* — *φιλόζωος* — *ἀγροῖκος* — *ἄμαθής* — πρόσωπον *κωμικὸν* — *ἀναιδὲς βλακωδῶς* — ἐν γένει ἄνθρωπος τῆς κατωτάτης κοινωνικῆς τάξεως.

Νόημα ἐν περιλήψει: Ἐπειδὴ τῆ ἐκδόσει τῆς ἡ διαταγῆ τοῦ Κρέοντος παρεβιάσθη Ἐλθὼν τις ἐκ τῶν φυλάκων τοῦ νεκροῦ ἀναγγέλλει τοῦτο. Ἐρχομαι — λέγει — λαχυνιασμένος ὄχι ἔνεκα ταχύτητος, ἀλλὰ ἐκ φόβου ἀναλογιζόμενος καθ' ὁδὸν τὴν τιμωρίαν μου, ὑπεχώρουν. Ἄλλ' ἐν τέλει ἦλθον. Ὁ Κρέων ἐκπλήττεται ἐκ τῆς περιέργου ταύτης εἰσαγωγῆς τοῦ φύλακος καὶ ἐν ὀργῇ διατάξας αὐτὸν νὰ ὀμιλήσῃ καθαρὰ ἀκούει, ὅτι θάψας τις τὸν νεκρὸν ἐγένετο ἄφαντος.

Ἐπιγραφή: Φύλαξ τις ἀγγέλλει τὴν ταφήν τοῦ Πολυνείκου.

ΚΡΕΩΝ. Ἄλλ' εἴπερ Ζεὺς
 ἴσχει ἔτι σέβας ἐξ ἔμοῦ,
 εὖ ἐπίστασο τοῦτο,
 ὄρκιος δέ σοι λέγω,
 εἰ μὴ ἐκφανεῖτε ἐς ἔμοῦς
 ὀφθαλμοὺς εὐρόντες
 τὸν αὐτόχειρα τοῦδε τοῦ
 τάφου, οὐκ ἀρκεῖσι ὑμῖν
 μοῦνος Ἄιδης, πρὶν ἂν
 ζῶντες κρεμαστοὶ δηλώσητε
 τήνδε ὕβριν,

ἴνα εἰδότες ἔνθεν οἰστέον
 τὸ κέρδος
 ἀρπάξῃτε τὸ λοιπὸν καὶ
 μάθητε, ὅτι οὐ δεῖ
 φιλεῖν τὸ κερδαίνειν
 ἐξ ἅπαντος.
 Ἰδοὺς γὰρ ἂν τοὺς πλείονας
 ἀτωμένους ἢ σεωσμένους
 ἐκ τῶν αἰσχροῶν λημμάταν.
 ΦΥ. δώσεις εἰπεῖν τι,
 ἢ στραφεῖς οὕτως ἴω;

ΚΡ. οὐκ οἶσθα ὡς καὶ νῦν
 ἀνιαρῶς λέγεις;
 ΦΥ. ἐν τοῖσιν ὄσιν ἢ
 ἐπὶ τῇ ψυχῇ δάκνη;
 ΚΡ. τί δαί ρυθμίζεις
 τὴν ἐμὴν λύπην ὄπου;
 ΦΥ. ὁ δρῶν ἀνιᾶ σε τὰς φρένας,
 ἐγὼ δὲ τὰ ὄτα.
 ΚΡ. οἴμοι ὡς δῆλον εἶ
 ἐκπεφυκὸς λάλημα!
 ΦΥΛ. οὐκουν ποτὲ ποιήσας
 τοῦτό γε τὸ ἔργον.
 ΚΡΕΩΝ. καὶ ταῦτα προδοῦς
 τὴν ψυχὴν γε ἐπ' ἀργύρω.
 ΦΥΛ. φεῦ! ἢ δεινὸν
 καὶ ψευδῆ δοκεῖν
 ᾧ δοκεῖ γε.
 ΚΡΕΩΝ. κόμψευε νῦν
 τὴν δόξαν·
 εἰ δὲ μὴ φανεῖτέ μοι
 τοὺς δρῶντας ταῦτα,
 ἔξερεῖτε,
 ὅτι τὰ δειλὰ κέρδη
 πημονὰς ἐργάζεται.

(ταῦτα εἰπὼν ὁ Κρέων ἀπέρχεται διὰ
 ΦΥΛΑΞ, ἀλλ' εὐρεθειῆ ἂν μάλιστα·
 ἐὰν δέ τοι ληφθῆ τε καὶ μὴ,
 τὴν γὰρ τοῦτο κρινεῖ,
 οὐκ ἔστιν ὄπως
 σὺ ὄψῃ με δεῦρο ἐλθόντα.
 καὶ νῦν γὰρ σωθεῖς

ΑΝΤΙΓΟΝΗΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

Ἄλλ' ἐὰν βεβαίως ὁ Ζεὺς
 τυγχάνῃ ἀκόμη σεβασμοῦ παρ' ἔμοῦ,
 γνώριζε καλὰ τοῦτο,
 καὶ μεθ' ὄρκου σοῦ τὸ λέγω,
 ἂν δὲν παρουσιάσετε
 ἐνώπιόν μου, ἀφ' οὗ τὸν ἀνακαλύψετε,
 τὸν αὐτουργὸν αὐτῆς τῆς ταφῆς,
 δὲν θὰ εἶναι ἀρκετὸς διὰ σᾶς
 μόνος ὁ θάνατος, προτοῦ
 ζῶντες κρεμασμένοι φανερώσετε
 τὸν δρᾶστην ταύτης τῆς ἀθεμιτουρ-
 γίας,
 ἴνα, γνωρίζοντες πόθεν πρέπει νὰ
 λαμβάνετε τὸ κέρδος,
 κερδοσκοπῆτε τοῦ λοιποῦ καὶ
 μάθητε, ὅτι δὲν πρέπει
 νὰ ἐπιδιώκετε τὸ κέρδος
 διὰ παντὸς τρόπου ἢ μέσου.
 διότι δύνασαι νὰ ἴδῃς τοὺς περισσο-
 τέρους δυστυχοῦντας παρὰ ὠφελου-
 μένους ἐκ τῶν αἰσχροῶν κερδῶν.
 θὰ ἐπιτρέψῃς νὰ εἶπω κατὶ
 ἢ νὰ κάμω μεταβολὴν καὶ ἀναπολό-
 γητος νὰ ἀπέλθω;
 δὲν γνωρίζεις, ὅτι καὶ τώρα
 μὲ δυσσαρεστοῦν οἱ λόγοι σου;
 εἰς τὰ ὄτα σου ἢ
 εἰς τὴν ψυχὴν αἰσθάνεσαι λύπην;
 καὶ πῶς κανονίζεις,
 ποῦ ἐδράζεται ἡ λύπη μου;
 ὁ δρᾶστης σὲ λυπεῖ εἰς τὴν ψυχὴν.
 καὶ ἐγὼ εἰς τὰ ὄτα.
 ἀλλοίμονον πῶς φαίνεται
 ὅτι εἶσαι γεννημένος φλύαρος!
 οὐδέποτε ὁμῶς ὁ δρᾶστης
 αὐτῆς τοῦλάχιστον τῆς πράξεως.
 καὶ μάλιστα πωλήσας
~~τὴν ζωὴν σου διὰ χρήματα,~~
 φεῦ! ἀληθῶς εἶναι φοβερὸν
 νὰ σχηματίζῃ ἐσφαλμένας ἀντιλήψεις
 ἐκεῖνος, ὅστις λαμβάνει ἀποφάσεις.
 κάμνε τώρα λογοπαίγιον
 μὲ τὴν λέξιν δοκεῖν·
 ἂν δὲ δὲν μοῦ παρουσιάσετε
 τοὺς δρᾶστας τούτων (ταφῆς),
 θὰ διακηρύξετε,
 ὅτι τὰ διὰ σκοτίων μέσων κέρδη
 συμφορὰς προξενοῦν.

τῆς μεσαίας πύλης εἰς τὰ ἀνάκτορα)
 ἀλλὰ πρότιστα εἶθε νὰ εὐρεθῆ·
 ἐὰν δὲ βεβαίως συλληφθῆ ἢ ὄχι,
 διότι ἢ τύχῃ θὰ τὸ κανονίση,
 κατ' οὐδένα τρόπον
 σὺ θὰ μὲ ἴδῃς ἐδῶ ἐρχόμενον
 διότι καὶ τώρα σωθεῖς

έκτος ἐλπίδος γνώμης τε ἐμῆς
πολλὴν χάριν τοῖς θεοῖς ὀφείλω.

παρ' ἐλπίδα καὶ παρὰ τὴν πεποίθη-
σίν μου
μεγάλην εὐγνωμοσύνην εἰς τοὺς θεοὺς
χρεωστῶ.

(ταῦτα εἰπὼν ὁ φύλαξ ἀπέρχεται διὰ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου εἰς τοὺς
ἀγρούς)

Γραμματικά καὶ ἐρμηνευτικά: Ἰσχω σέβας ἐκ τινος=τυγχάνω σε-
βασμοῦ.—ἐπίστατο προστακτ. τοῦ ἐπίσταμαι.—ἐκφαίνω, μέλλων ἐκφανῶ=
παρουσιάζω.—αὐτόχειρ=αὐτουργός.—ὑμῖν ἀντὶ ὑμῖν διὰ τὸ μέτρον.—
μόνος ἰωνικός τύπος τοῦ μόνος.—ἀτῶμαι=δυστυχῶ.—λήμμα ἐκ τοῦ λαμβά-
νω=κέρδος.—ἴω ὑποτ. τοῦ εἶμι.—δακνη β' ἐν. τοῦ δάκνομαι=δαγκάνομαι,
λυπούμαι.—δαί μόριον=πῶς.—ἐκπεφυκός μετοχ. παθηκ. τοῦ ἐκφυῶ.—ἡ βε-
βαιωτικόν=ἀληθῶς.—ἐξερεῖτε μέλλ. τοῦ ἐξαγορεύω.—πημονή=συμφορᾶ.

Συντακτικά: εἵπερ ἴσχει... ἐπίστασο=1ον εἶδος.—ὄρκιος=ἐπιρρ. κατηγορ.
—εἰ μὴ ἐκφανεῖτε... οὐκ ἀρκέσει=1ον εἶδος, ἀλλὰ καὶ 4ον (ἰδὲ τὸ κεφάλαιον
περὶ ὑποθ. λόγων εἰς τὸ «Συντακτικὸν εἰς 25 μαθήματα».—Γ. Παπανδρεο-
πούλου).—τάφου=ἀντικειμενική.—μόνος=κατηγορ. προσδ.—κρεμαστοί=κα-
τηγορ.—ἔνθεν τὸ κέρδος οἰστέον=πλαγία ἐρώτησις.—τὸ κερδαίνειν=ἀντικ. τοῦ
φιλεῖν.—ἐκ τῶν λημμάτων=ἀνυγκ. αἰτιον.—ἀετομένους=κατηγορηματική.—την
λύπην ἀντικ. τοῦ ῥυθμίζεις ἀντὶ ὑποκ. τοῦ ὅπου ἐστὶν κατὰ σχῆμα προλή-
ψεως.—ἐκπεφυκός=κατηγορηματική.—λάλημα=κατηγορ.—δήλον εἰ ἐκπεφυ-
κός ἀντὶ δήλος (σὺ) εἰ ἐκπεφυκός, ἀλλὰ ἐτέθησαν κατ' οὐδέτερον γένος
καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ λάλημα.—δοκεῖν=ὑποκ. τοῦ δεινόν ἐστιν.—εἰ μὴ φανεῖ-
τε.... ἐξερεῖτε=1ον καὶ 4ον εἶδος.

Πραγματικά καὶ διασαφητικά: κρεμαστοί ζῶντες, ποινὴ ἐπιβαλ-
λομένη συνήθως εἰς τοὺς δούλους.—ἡ δεινὸν ᾧ δοκεῖ γε καὶ ψευδῇ δοκεῖν
=ὁ φύλαξ κάμνει λογοπαίγνιον, διότι ἡ σημασία τοῦ δοκεῖν εἶναι ἄλλη εἰς
τὴν φράσιν ᾧ δοκεῖ καὶ ἄλλη εἰς τὴν ψευδῇ δοκεῖν.

Αἰσθητικά: Ἰ Αἰδῆς=μετωνυμικῶς ἀντὶ θάνατος.—ὑβριν=συνεκδοχικῶς
ἀντὶ τὸν δράστην τῆς ὑβρεως.—ῥυθμίζεις=μεταφορικῶς ἐκ τοῦ ῥυθμοῦ τοῦ
στίχου.—τὰς φρένας καὶ τὰ ὦτα ἀντὶ σε=ἀντὶ φρένας καὶ ὦτά σου κατὰ
σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος.—δεινὸν δοκεῖ ψευδῇ δοκεῖν=παρήχησις τοῦ δ.

Χαρακτηρισμοί: Ὁ Κρέων ἠθογραφεῖται ὡς καὶ ἄνωτέρω. Ὁ φύλαξ
παρουσιάζεται καὶ ὡς χαριτολόγος καὶ πρόσωπον κωμικόν.

Νόημα ἐν περιλήψει: Ὁ Κρέων ἀπειλεῖ τὸν φύλακα καὶ δι' αὐτοῦ
ὅλους τοὺς φύλακας. ὅτι θὰ λάβουν παραδειγματικὴν τιμωρίαν, ἐὰν δὲν
ἔξεύρουσιν τὸν δράστην—διότι βλάπτουν περισσώτερον παρὰ ὠφελούσιν τὰ αἰσ-
χρὰ κέρδη—ἐπιμένει δὲ εἰς τὴν ἀπειλήν, καίτοι ὁ φύλαξ ἰσχυρίζεται ὅτι εἶναι
ἄθως τῆς πράξεως—καὶ ἀπελθόντος τοῦ Κρέοντος ἀπέρχεται καὶ ὁ φύλαξ
λέγων ὅτι δὲν πρόκειται νὰ ἐπανεμφανισθῇ πρὸ τοῦ Κρέοντος.

Ἐπιγραφή: Ὁ Κρέων ἀπειλεῖ θάνατον κατὰ τῶν φυλάκων, ἐὰν μὴ
ἔξεύρουσιν τὸν δράστην τῆς ταφῆς.

Α'. ΣΤΑΣΙΜΟΝ ἀπὸ στίχου 332—375

*Απελθόντων τοῦ Κρέοντος καὶ τοῦ φύλακος, ὁ χορὸς ψάλλει τὸ α'
στάσιμον, ἐμπνευσμένον ἐκ τοῦ προηγηθέντος ἐπεισοδίου

Πολλὰ τὰ δεινὰ

Πολλὰ εἶναι τὰ ἐκπληκτικά,

κούδέν πέλει
δεινότερον ἀνθρώπου·
τοῦτο χωρεῖ καί
πέραν πολιοῦ πόντου
χειμερίῳ νότῳ,
περῶν ὑπ' οἰδήμασιν
περιβρυχίοισιν,
θεῶν τε τάν ὑπερτάταν,
Γᾶν ἀφθιτον,
ἀκαμάταν, ἀποτρύεται,

ἵππειῳ γένοι πολεύων
ἴλλομένων ἀρότρων
ἔτος εἰς ἔτος.

κουφονόων τε ὀρνίθων φύλον

καί θηρῶν ἀγρίων ἔθνη
πόντου τε φύσιν εἰναλλαν
σπείραισι δικτυοκλώστοις
ἀμφιβαλῶν ἄγει,
περιφραδῆς ἀνὴρ!
κρατεῖ δέ μηχαναῖς
ἀγραύλου θηρός ὄρεσιβάτα,
λασιαύχενά τε ἵππον
οὔρειόν τε ἀκμήτα ταῦρον

ὀχμάζεται
ἀμφιλόφῳ ζυγοῦ

καί φθέγμα καί φρόνημα
ἀνεμόεν
καί ὄργας ἀστυνόμους
ἔδιδάξατο
καί φεύγειν
ὑπαίθρια βέλη
πάγων δυσαύλων

καί δύσομβρα (βέλη),

παντοπόρος·
ἐπὶ οὐδέν τὸ μέλλον
ἔρχεται ἄπορος·
Ἄϊδα μόνον φεῦξιν
οὐκ ἐπάξεται·
φυγὰς δὲ νόσων ἀμηχάνων
ζυμπέφρασαι.

ὕπερ ἐλπίδα ἔχων
σοφόν τι
τὸ μηχανόεν τέχνας

ἔρπει ποτέ μὲν κακόν,
ἄλλοτε ἐπὶ ἑσθλόν·
νόμους χθονὸς γεραίρων

ἀλλ' ὁμοφύ-

ἀλλ' ὁμοφύτως οὐδὲν ὑπάρχει
ἐκπληκτικώτερον τοῦ ἀνθρώπου·
οὗτος διασχίζει καί
τὴν ἀφρίζουσαν θάλασσαν
ἐν καιρῷ τρικυμῳδούς νοτίου ἀνέμου
διερχόμενος ὑπὸ τὰ κύματα
τὰ περικλύζοντα (αὐτόν),
καί τὴν μεγαλειότην τῶν θεῶν,
δηλ. τὴν αἰωνίαν Γῆν,
τὴν ἀκαταπόνητον, πρὸς ἴδιον ὄφελος
καταπονεῖ,
μὲ ἵππους καὶ ἡμίονους ἀροτριῶν
περιστρεφομένων τῶν ἀρότρων
ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος.

καὶ τῶν ἐλαφρομυάλων πτηνῶν τὸ
γένος
καὶ τῶν ἀγρίων θηρίων τὰ γένη
καὶ τοῦ πόντου τὸ θαλάσσιον γένος
μὲ δίκτυα νηματόπλεκτα
ἀφ' οὗ συλλάβη, τὰ ἀπάγει,
ὁ πολυμήχανος ἀνθρώπος!
καὶ μὲ τεχνάσματα δαμάζει
τὰ ἀγροδίατα ὄρεσιβια θηρία,
καὶ τὸν μὲ δασύτριχον αὐχένα ἵππον
καὶ τὸν ἐρεσιβιον ἀκαταπόνητον
ταῦρον
πρὸς ἴδιον ὄφελος δαμάζει
διὰ τοῦ περι τὸν λαίμον ζυγοῦ.

καὶ γλώσσαν καὶ σκέπην
ταχεῖαν ὡς ὁ ἀνεμος
καὶ ὀρμὴν πρὸς ἴδρυσιν κοινωνίας
ἐδίδαξεν ὁ εἰς τὸν ἄλλον
καὶ (τὸν τρόπον) νὰ ἀποφεύγη
τὰς ἐν ὑπαίθρῳ προσβολὰς
τῶν δύσκολον τὴν διανυκτέρευσιν
καθιστῶντων παγετῶνων
καὶ τῶν ζαγαδαίων βροχῶν τὰς προσ-
βολὰς,
ὁ παμμήχανος·
πρὸς οὐδέν ἐκ τῶν μελλόντων
βαδίζει ἀπροετοίμαστος·
τοῦ θανάτου μόνον τρόπον ἀποφυγῆς
δὲν θὰ ἐπιτύχη·
ἀλλὰ τρόπους ἀποφυγῆς νόσων δυ-
σθεραπέυτων ἔχει ἐξεύρει.

παρὰ προσδοκίαν ἔχων
εἰς σοφόν πως βαθμόν
τὸ χάρισμα τῆς ἐπινοήσεως μηχανη-
μάτων
σύρεται ὅτε μὲν πρὸς τὸ κακόν,
ὅτε δὲ πρὸς τὸ ἀγαθόν·
ἂν τοὺς νόμους τοὺς ἀνθρωπίνους τιμᾷ

θεῶν τε ἔνορκον δίκαν

ὕψιπολις·
ἄπολις (ἔστιν ἐκεῖνος),
ὄτω ξόνεσι τὸ μὴ καλόν,
χάριν τόλμας·
μήτε γένοιτό μοι παρέστιος
μήτε ἴσον φρονῶν
ὄς τάδε ἔρδει.

καὶ τὸ δι' ὄρκου πρὸς τοὺς θεοὺς
κεκυρωμένον δίκαιον,
ἴσταται ὑψηλὰ ἐν τῇ πόλει·
κακὸς πολίτης εἶναι ἐκεῖνος,
ὅστις ζῆν ἐν τῇ ἀνηθικότητι,
ἔνεκα ἀλογίστου τόλμης·
εἴθε μήτε σύνοικός μου νὰ γίνῃ
μήτε πολιτικὸς ὁμόφρων
ὅστις ταῦτα πράττει.

Γραμματικά καὶ ἔρμηνευτικά: πέλω=ὑπάρχω. —πολιός πόντος=ἀφρίζουσα θάλασσα. —χειμέριος νότος=τρικυμιάδης νότιος ἄνεμος. —περῶ=διέρχομαι. —οἶθμα=κῦμα. —περιβρύχιος=ὁ περικλύζων. —ἴππειον γένος=ἴπποι καὶ ἡμίονοι. —ἴλλομαι=περιστρέφομαι. —ὄ κουφόρους=ἐλαφρόμυαλος. —ὄ ὄρως=πηγνόν. —θήρ, θηρὸς=θηρίον. —εἰνάλιος καὶ ἐνάλιος=θαλάσσιος. —σπεῖρα δακτυλόκλωστος=δίκτυον νηματοπλεκτον. —ἀμφιβάλω=συλλαμβάνω. —μηχανή=τέχνασμα. —ἄγραυλος=ἀγροδίαιτος. —ὄρεσιβάτης καὶ ὄρεσιβάτας, τοῦ ὄρεσιβάτα=(δωρ. τύπος)=ὄρεσιβίος. —λασιούχην, ενος=ὁ ἔχων δασύτριχον αὐχένα. —οὔρειος καὶ ὄρειος=ὄρεινός, ὄρεσιβίος. —ἀκμής, ἦτος=ἀκαταπόνητος. —ἀμφίλοφος=ὁ περὶ τὸν τράχηλον. —ἀνεμόεις, εσα, εν=ταχύς ὡς ἄνεμος. —ὄργη ἄστυνόμος=ὄρμη πρὸς ἴδουσιν κοινωνίας. —πάγος δύσασυλος=παγετῶν καθιστῶν δύσκολον τὴν παραμονήν, διανυκτέρουσιν. —βέλη δύσσυμβρα=κτυπήματα ραγδαίων βροχῶν. —Αἶδης, Αἶδα καὶ Ἄδου —ἐπάγομαι=ἐπιτυγχάνω. —ξυμφράζομαι=ἔξενυρίσκω. —τὸ μηχανόνεν=τὸ χάρισμα τοῦ ἐπινοεῖν. —τέχνας=γεν. ἀντι τέχνης. —χθών, χθονός=γῆ. —γεραίρω=τιμῶ. —ὕψιπολις, ιδος=ἰστάμενος ὑψηλὰ ἐν τῇ πόλει. —τόλμας=γενική. —ἔρδω=πράττω.

Συντακτικά: ἀνθρώπου=συγκριτική. —νότω=χρονική. —περῶν=τροπική. θεῶν=διαίρεική. —Γᾶν=ἐπεξηγήσις, δύναται νὰ ληφθῆ καὶ ὡς ἀντικ. τοῦ ἀποτρέπεται, ὁπότε ὡς ἐπεξηγήσις τοῦ Γᾶν θὰ ληφθῆ τὸ ὑπερτάταν θεῶν. —ἴππειον γένος=ὄργανική. —πολεῖων=τροπική. —ἴλλομένων=ἀπόλυτος. —σπεῖραισιν=ὄργανική. —θήρως=ἀντικ. μηχαναῖς=ὄργανική. —ζυγῶ=ὄργανική. —ἀπορος=κατηγ. Αἶδα=ἀντικειμενική. —νόσων=ἀντικειμενική. —ἔχων=ἐνδοτική. —σοφῶν=κατηγορ. —τέχνας=ἀντικειμενική. —γεραίων=ὑποθετική. —ὕψιπολις, ἀπολις=κατηγορ. —ὄτω=ἀντικ. —φρονῶν=κατηγορηματική.

Πραγματικά, διασαφητικά, αἰσθητικά: Ὁ χορός, ἀκούσας εἰς τὸ προσηγνὲν μέρος, ὅτι ἀνθρώποι ἐτόλμησαν νὰ θάψουν τὸν νεκρὸν, μένει κατάπληκτος διὰ τὸ τόλμημα τοῦτο καὶ τὰ συναισθηματά του καὶ τὰς σκέψεις του ἐκφράζει διὰ τοῦ χορικοῦ τούτου ἴσματος. Οὐδὲν ἀνθρώπου δεινότερον πέλει=εἶναι ἡ κυρία ἰδέα τοῦ χορικοῦ. —χωρεῖ πέραν πολιοῦ πόντου=ὁ ἄνθρωπος ἐνωρὶς ἐδάμασε τὸν πρῶτον ἀντίπαλόν του, τὴν θάλασσαν, κατὰ τὸ δεινὸν τῆς ζωῆς τοῦ ἀγῶνα. —πέραν, εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης καὶ οὐχὶ εἰς τὰς ἀκτᾶς. —χειμερίω νότω, ἦτοι ἀπτόητος πλέει καὶ ὅταν μαινεται ὁ ἄνεμος. —περῶν ὑπ' οἴμμασι περιβρυχίοισι=κατὰ σχῆμα ὀξύμορον ὁ ἄνθρωπος πλέει καὶ κάτωθεν τῶν κυμάτων. —Γᾶν ἀποτρέπεται=τὸ δευτέρον στοιχεῖον, κατὰ τοῦ ὁποίου παλαίει ὁ ἄνθρωπος, εἶναι ἡ γῆ, τῆς ὁποίας ὄμος οὗτος καταξοσχίζει τὰ σπλάχνα. —φῶλον δονίθων, ἔθνη θηρῶν, φύσιν εἰναλίαν πόντου=νικητῆς εἰς τὸν ἀγῶνα κατὰ τῶν φυσικῶν στοιχείων, ἐναντίων τῶν ζῶων, καὶ κρατεῖ τῶν πτηνῶν, τῶν κατὰ τῆς ἐμπύχου φύσεως, ἐναντίων τῶν ζῶων, καὶ κρατεῖ τῶν πτηνῶν, τῶν ἰχθύων καὶ τῶν ἀγρίων θηρίων, πολλὰ τῶν ὁποίων ἐξημερώνει. —μηχαναῖς =π.χ. διὰ παγίδων, ἀφανῶν λάκκων, χαλινοῦ κ.τ.λ. —Ἐδιδάξατο 1) φθέγμα 2) φρόνημα 3) ὄργας ἄστυνόμους 4) φεύγειν βέλη 5) φυγὰς νόσων=αἰ

άνώτεροι *δημιουργίαι* τοῦ ἀνθρώπου εἶναι 1) γλώσσα 2) ἰδέαι 3) ἔννομος κοινωνία 4) οἰκήσεις καὶ ἐνδύματα πρὸς προφύλαξιν ἐκ διαφόρων προσβολῶν 5) φάρμακα καὶ ἐπιστήμαι ἰατρικαί.—“*Αἶδα μόνον φεῦξιν οὐκ ἐπάξεται*—ὁ θάνατος εἶναι ὁ μὴ καταβληθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου ἀντίπαλος.—*ἔρπει ποτὲ μὲν κακόν, ἄλλοτ' ἐπ' ἔσθλόν*—πολλάκις παραπαίων ὁ ἄνθρωπος ὑπερβαίνει τοὺς φραγμοὺς τοῦ ἠθικοῦ νόμου.

Νόημα ἐν περιλήψει: Ὁ χορὸς λαβῶν ἀφορμὴν ἐκ τῆς τόλμης τοῦ παραβάτου τῆς διαταγῆς τοῦ Κρέοντος, ἐξυμνεῖ τὴν ἐπινοητικότητα, τὰς κατακτήσεις καὶ τὴν τόλμην τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις διασχίζει τὴν θάλασσαν καὶ ἐν μαινομένην τρικυμία, ἐδάμασε τὴν γῆν, τὰ πτηνά, ἐν τῷ ἁέρι, τοὺς ἰχθύς ἐν τῇ θαλάσῃ, τὰ ἐξημέρωσε πολλὰ ἐκ τούτων, ἀνέπτυξε τὴν γλώσσαν, ἐδημιούργησε πνευματικὸν κόσμον, ἐπενόησε νόμους, πολεμεῖ τὰς νόσους, ἀποφεύγει τὰς προσβολὰς τῶν στοιχείων τῆς φύσεως καὶ μόνον τὸν θάνατον δὲν δύναται νὰ ἀποφύγῃ. Ἀλλὰ τὴν εὐφυΐαν τοῦ ταύτην—λέγει ὁ χορὸς—δὲν μεταχειρίζεται πάντοτε ὁ ἄνθρωπος πρὸς τὸ ἀγαθόν.

***Επιγραφή:** Ὁ ὕμνος τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος.

Β' ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ ἀπὸ στίχου 376—581
(376—406)

(Ὁ χορὸς μένει κατάπληκτος, βλέπων τὴν Ἀντιγόνην νὰ προσάγεται ὑπὸ τοῦ φύλακος)

ΧΟΡΟΣ. Δαιμόνιον τέρας
(ἔστι) τόδε
ἔς (ὃ) ἀμφινοῶ
πῶς εἰδῶς ἀντιλογήσω
οὐκ εἶναι τήνδε
παῖδα Ἀντιγόνην;
ὦ δύστηνος
καὶ δυστήνου πατρὸς Οἰδιπόδα,

τί ποτέ (ἔστιν);
οὐκ ἄγουσί σέ γε
ἀπιστοῦσαν δὴ που
τοῖς βασιλεῖσιν νόμοις
καὶ ἐν ἀφροσύνῃ καθελόντες;

ΦΥ. Ἦοε ἔστιν ἐκείνη
ἢ ἐξειργασμένη τοῦργον.
τήνδε εἴλομεν θάπτουσαν
ἀλλὰ ποῦ Κρέων;
ΧΟ. ὄδε εἰς δέον περᾶ
ἄψορμος ἐκ δόμων.
ΚΡ. τί δ' ἔστι;
ποῖα τύχη
προῦβην ἐζύμμετρος!
ΦΥ. ἀναξ, οὐδέν ἔστιν
βροτοῖσιν ἀπόμοτον*

Ἀπίστευτον θεῦμα
εἶναι αὐτὸ ἐδῶ,
εἰς ὃ διστάζω νὰ πιστεύσω
πῶς, ἂφ' οὗ τὴν γνωρίζω, νὰ ἀντεῖπω,
ὅτι δὲν εἶναι αὕτη ἐδῶ
ἢ κόρη Ἀντιγόνη;
ὦ δυστυχῆς
καὶ δυστυχοῦς πατρὸς (κόρη) τοῦ Οἰ-
δίποδος,
τί ἄρα γε συμβαίνει;
δὲν σὲ φέρουν βέβαια,
ἐπειδὴ ἴσως παραβαίνεις
τὰς διαταγὰς τοῦ βασιλέως
καὶ ἐπειδὴ σὲ συνέλαβον νὰ διαπράτ-
της ἀσύνητον ἔργον;
Αὕτη ἐδῶ εἶναι ἐκείνη,
ἣτις ἔχει διαπράξει τὸ ἔγκλημα.
αὐτὴν ἐδῶ συνέλαβόμεν νὰ θάπτῃ
ἀλλὰ ποῦ εἶναι ὁ Κρέων;
ἴδου ἐκεῖνος ἐπικαίρως ἐξέρχεται
πάλιν ἐκ τῶν ἀνακτόρων.
Τί τρέχει;
μὲ ποῖον τυχαῖον περιστατικὸν
ἐνεφανίσθην ἰσόχρονος;
βασιλεῦ, οὐδὲν ὑπάρχει
διὰ τοὺς ἀνθρώπους, ὅπερ δι' ὄρκου
δύνανται νὰ ἀρνηθῶν(ὅτι δὲν θάγινη)*

ἡ γὰρ ἐπίνοια ψεύδει
τὴν γνώμην· ἐπεὶ
ἐγὼ ἐξηύχουν σχολῇ ποτε
ἤξειν ἂν δευρο
ταῖς σαῖς ἀπειλαῖς
αἷς τότε ἐχειμάσθην·
ἀλλὰ—ἡ γὰρ ἐκτός (ἐλπίδος)
καὶ παρ' ἐλπίδας χαρὰ
οὐδὲν ἔοικε μῆκος
ἄλλη ἡδονῆ—ἦκος,
καίπερ ὦν δι' ὄρκων ἀπόμοτος,
ἄγων τήνδε κόρην,
ἢ καθηρέθη κοσμοῦσα τάφον.
κλήρος ἐνθάδε οὐκ ἐπάλλετο,

ἀλλ' ἔστιν ἐμόν τόδε
θοῦρμαιον, οὐκ ἄλλου.
καὶ νῦν, ἄναξ, λαβῶν
τήνδε αὐτός, ὡς θέλεις,
καὶ κρῖνε κάξέλεγχε·
ἐγὼ δὲ δικαίως εἰμι
ἐλεύθερος ἀπηλλάχθαι
τῶνδε κακῶν.
ΚΡ. ἄγεις δὲ τήνδε λαβῶν
πόθεν τῷ τρόπῳ;
ΦΥ. αὐτὴ τὸν ἄνδρα ἔθαπτε·
πάντα ἐπίστασαι.
ΚΡ. ἦ καὶ ξυνιεῖς καὶ
λέγεις ὀρθῶς ἃ φῆς;
ΦΥ. ταύτην ἰδῶν γε θάπτουσαν
τὸν νεκρὸν ὄν οὐ ἀπίστας·
ἄρα ἐνδηλα καὶ σαφῆ λέγω;
ΚΡ. καὶ πῶς ὁράται
κάπιληπτος ἡρέθη;

διότι ἡ δευτέρα σκέψις διαψεύδει
τὴν πρώτην γνώμην· λόγον χάριν
ἐγὼ διελάλουν, ὅτι δυσκόλως πάντως
θά ἔλθω ἐδῶ
ἐξ αἰτίας τῶν ἀπειλῶν σου,
ὑπὸ τῶν ὁποίων τότε ἐταράχθην·
ἀλλὰ—διότι ἡ ἀνέλπιστος
καὶ παρὰ προσδοκίαν χαρὰ
οὐδὲν ὁμοιάζει κατὰ τὸ μέγεθος
πρὸς ἄλλην εὐχαρίστησιν, ἔχω ἔλθει,
ἂν καὶ εἶχον ὀρκισθῆ,
προσάγων ταύτην ἐδῶ τὴν κόρην,
ἣτις συνελήφθη περιποιουμένη τάφον.
κλήρωσις ἐν τῇ προκειμένη περιπτώ-
σει δὲν ἐγένετο,
ἀλλὰ εἶναι ἰδικόν μου τοῦτο
τὸ εὔρημα, οὐχὶ ἄλλου.
καὶ τώρα, βασιλεῦ, παραλαβε
ὁ ἴδιος αὐτήν, κατὰ τὴν θέλησίν σου
καὶ ἀνάκρινε καὶ ἐξέταξε·
ἐγὼ δὲ δικαιοῦμαι
ἐλεύθερος νὰ ἀπαλλαγῶ
τῶν (συναφῶν μὲ τὴν ταφήν) ποιῶν.
καὶ τὴν προσάγεις συλλαβῶν
ποῦ (καὶ) πῶς;
αὐτὴ ἔθαπτε τὸν ἄνδρα·
ὅλα (πλέον) γνωρίζεις.
ἀληθῶς καὶ ἐννοεῖς καὶ
λέγεις σωστὰ ὅσα λοχυρίζομαι·
(ναί) διότι τὴν εἶδον βέβαια νὰ
θάπτῃ τὸν νεκρὸν, ὃν ἀπηγόρευσε·
ἄρα ὁμιλῶ καθαρὰ καὶ ξάστερα;
καὶ πῶς ἔγινεν ἀντιληπτὴ
καὶ ἐπ' αὐτοφῶρῳ συνελήφθη;

Γραμματικὰ καὶ ἑρμηνευτικὰ: ἀμφινοῶ=ἀμφιταλαντεύομαι, διστά.
ζω νὰ πιστεύσω.—εἰδῶς τοῦ εἶδα.—Ὁ Ἰδίποδας γενικὴ τοῦ Ἰδίποδα (δωρ
τύπος).—καθελόντες ἄορ. τοῦ καθαιρῶ.—εἰς δεόν ἐπίρορ.=ἐπικαίως.—ἄπορ-
ρος (ἐκ τοῦ ἄπ=πάλιν+ῥέω) ἐν ἐπίρορ. σημασίᾳ=πάλιν.—προῦβην τοῦ προ-
βαίνω.—ἀπόματον=ὄ,τι μὲ ὄρκου ἀποφαίνεται τις ὅτι δὲν δύναται νὰ γίνῃ.
—ἐπεὶ ἐδῶ ἐπίρορ.=λόγου χάριν.—ἐξηύχουν παρατατ. τοῦ ἐξαυχέω-ῶ.—ἐρ-
μαιον=εὔρημα.—ἀπειπας ἀόριστος τοῦ ἀπαγορεύω.—ἐπίληπτος=ὁ ἐπὶ τῷ
ἔργῳ ληφθεῖς.

Συντακτικὰ: ἐς δαιμόνιον... βραχυλογία ἀντὶ δαιμόνιον τέρας ἐστὶ τόδε
ἐς ὃ ἀμφινοῶ.—εἰδῶς=ἐναντιωματικὴ.—ἀντιλογῆσω=ἀπορηματικὴ ὑποτακτι-
κῆ.—ἀπιστοῦσαν, καθελόντες=αιτιολογικαί.—θάπτουσαν=κατηγορηματικὴ.
ἄπορρος=ἐπίρορ. κατηγορούμενον.—ξῶμετρος=κατηγορ.—βεροτοῖν=ποιη-
κὸν αἷτιον.—ἤξειν ἀντικ. τοῦ ἐξηύχουν.—ταῖς ἀπειλαῖς=τῆς αἰτίας.—αἷς=
ποιηκὸν αἷτιον.—ἢ ἐκτός ἐλπίδος, ἢ παρ' ἐλπίδας=ἐπιθ. προσδ. τοῦ χαρὰ.
—ἡδονῆ=ἀντικ. τοῦ ἔοικεν.—μῆκος=αἷτ. ἀναφορᾶς.—καίπερ ὦν=ἐναντιωμα-
τικῆ.—ἄγων=τροπικῆ.—κοσμοῦσα=κατηγορηματικῆ.—ἄλλου=κατηγορηματι-
κῆ κτητικῆ.—ἐλεύθερος=κατηγορ.—θάπτουσαν=κατηγορηματικῆ.

Πραγματικὰ καὶ διασαφητικὰ: Ἐς δαιμόνιον κ.τ.λ. Ὁ χορὸς μένει

κατάπληκτος (ἀναγνωρίζων τὴν Ἐπιγονήν) διότι ὁ δράστης εἶναι γυνὴ καὶ δὴ ἀνεπιὰ τοῦ Κρέοντος.—*δύστηνος καὶ δυστήνον πατρὸς* = κληρονομικὴ εἶναι ἢ δυστυχία.—*ἐν ἀφροσύνῃ* = ἀφροσύνη εἶναι ἢ πρᾶξις τῆς Ἐπιγονῆς, διότι αὕτη ἐξετέθη εἰς κίνδυνον.—*ἐρμαιοῖν* = τὸ εἰς τὴν εὐνοίαν τοῦ Ἑρμοῦ ὀφειλόμενον καλὸν εὖρημα.—*ἢ καὶ ξυνιεῖς* κ.τ.λ. ἀπίστευτος φαίνεται ἢ εἰδησις εἰς τὸν Κρέοντα, ὅστις ἐρωτᾷ τὸν Φ. ἂν ἔχη συνείδησιν τοῦ τί λέγει.

Αἰσθητικά: *ἐχειμάσθη* = μεταφορά.—*ἢ ἐκτὸς καὶ παρ' ἐλπίδας χαρὰ* = πλεονασμὸς καὶ δεῖγμα.—*δι' ὄρκων ἀπώμοτος* = πλεονασμὸς.—*ἐμὸν οὐκ ἄλλου* = ἐκ παραλλήλου.—*ἐλεύθερος ἀπῆλλάχθαι* = πλεονασμὸς.

Χαρακτηρισμοί: Ὁ φύλαξ, σύρων μετὰ βαναυσότητος τὴν ἀνίσχυρον Ἐπιγονήν, ἠθιογραφεῖται ἐνταῦθα ὡς *ἀλαζῶν καὶ ἰταμός, βάνουσος καὶ ἀγροῖκος, φλύαρος καὶ ἐγωϊστής.*

Νόημα ἐν περιλήψει: Ὁ χορὸς μετ' ἐκπλήξεως καὶ οἴκτου βλέπει τὴν Ἐπιγονήν προσαγομένην ὑπὸ τοῦ φύλακος, ὅστις σύρων βαναύσως τὸ ἀσθενὲς ἐκεῖνο πλάσμα ζητεῖ τὸν Κρέοντα, ἵνα τοῦ παρουσιάσῃ τὸν ἀπαιτούμενον ὑπ' αὐτοῦ ἔνοχον. Ὁ Κρέων, παρερχόμενος ἐρωτᾷ, τί συμβαίνει, καὶ ὁ φύλαξ δικαιολογῶν τὴν ἐπάνοδόν του λέγει, ὅτι ἐπανάρχεται προσάγων τὴν ἔνοχον τῆς ταφῆς.

Ἐπιγραφή: Ὁ φύλαξ προσάγει τὴν Ἐπιγονήν.

(407—440)

ΦΥΛΑΞ. τοιοῦτον ἦν τὸ πρᾶγμα·
ὅπως γὰρ ἦκομεν,
ἐπηπειλημένοι πρὸ σοῦ
ἐκεῖνα τὰ δεινὰ,
πᾶσαν κόριν σύραντες,
ἢ κατεῖχε τὸν νέκυν,
μουδῶν τε σῶμα γυμνώσαντες εἶ,

καθήμεθα ἄκρων ἐκ πάγων
ὕπνημοι, πεφευγότες ὁσμῆν

ἀπ' αὐτοῦ, μὴ βάλῃ,

ἐγερτὶ κινῶν ἀνὴρ ἄνδρα
ἐπιρρόθοις κατοῖσιν, εἴ τις
ἀκρηδῆσαι τοῦδε πόνον.
τοσοῦτον χρόνον ἦν τάδε,
ἔστε ἐν μέσῳ αἰθέρι
κατέστη λαμπρὸς κύκλος
ἡλίου καὶ καῦμα ἔθαλπε·
καὶ τότε ἐξαίφνης τυφῶς
αἶρας χθονὸς σκηπτόν,
οὐράνιον ἄχος,
τίμπλησι πεδίον,
αἰκίζων πᾶσαν φόβην
ῥῆλης πεδιάδος, ἐν δὲ

ὡς ἐξῆς συνέβησαν τὰ πράγματα·
μόλις δηλαδὴ ἐπανάλθομεν,
ἔχοντες ἀπειληθῆ παρὰ σοῦ
διὰ τῶν φοβερῶν ἐκείνων ἀπειλῶν,
σαρώσαντες ὅλην τὴν κόριν,
ἣτις ἐκάλυπτε τὸν νεκρὸν,
καὶ τὸ σαπισμένον σῶμα ἀπογυμνώ-
σαντες,
ἐκαθήμεθα εἰς τὰ πλευρὰ τῶν βράχων
προφυλαγμένοι ἀπὸ τῶν ἀνέμων, ἔχον-
τες ἀποφύγει τὴν δυσσομίαν
ἐξ αὐτοῦ, μήπως (αὕτη) προσβάλῃ (τὴν
ρίνα)
ἀγρύπνος κινῶν ὁ εἰς ἀνὴρ τὸν ἄλλον
ἄνδρα μεθύβριτικῶς ἀπειλάς, μήπως τις
παρὰ κλήσῃ τὸ ἐπίπονον τοῦτο ἔργον.
τοσοῦτον χρόνον συνέβαινον ταῦτα,
μέχρις οὗτου εἰς τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ
ἐστάθη ὁ λαμπρὸς κύκλος
τοῦ ἡλίου καὶ ὁ καῦσος ἔκαιε·
καὶ τότε ἐξαίφνης μανιώδης ἄνεμος
σηκώσας ἐκ τῆς γῆς ἀνεμοστρόβιλον,
θεῖκην πληγὴν (θεομηνίαν),
γεμίξει τὴν πεδιάδα (ἀνεμοστρόβιλου)
ἀποκόπτων ὅλον τὸ φύλλωμα
τοῦ πεδίου δάσους, συγχρόνως δὲ
ὁ ἀπεραντος οὐρανὸς ἐπληρώθη (ἀνε-

μέγας αἰθὴρ ἔμεστώθη·
 μύσαντες δὲ εἶχομεν
 θέϊαν νόσον. καὶ τοῦδε
 ἀπαλλαγέντος ἐν μακρῷ χρόνῳ,
 ἡ παῖς ὄραται κἀνακωκῦει
 ὄξυν φθόγγον πικρᾶς ὀρνιθοῦς,

ὡς ὅταν βλέψῃ λέχος
 εὐνής ὄρφανόν νεοσσῶν
 κενῆς·
 οὐτῶ δὲ χαῦτη ἐξώμωξεν
 γόοισιν, ὡς ὄρα νέκυν
 ψιλόν, ἐκ δὲ ἤρατο
 ἀράς κακὰς τοῖσιν ἐξειρ-
 γασμένοις τοῦργον.
 καὶ εὐθύς χερσὶ φέρει
 διψίαν κόνιν, στέφει τε
 τὸν νέκυν τρισπόνδοισι
 χοαῖσι ἐξ εὐκροτήτου
 χολκέας πρόγου
 ἄρδην.
 χῆμεις ἰδόντες ἰέμεσθα,
 εὐθύς δὲ συνθηρώμεθα νιν
 οὐδὲν ἐκπεπληγμένην,
 καὶ ἠλέγχομεν τὰς τε πρόσθεν
 τὰς τε νῦν πράξεις·
 οὐδὲν δὲ καθίστατο ἄπαρνος
 ἅμα ἠδέως ἔμοιγε
 κάλγειν ἅμα
 τὸ μὲν γὰρ πεφευγῆναι
 αὐτὸν ἐκ κακῶν ἦδιστον,
 ἄγειν δὲ τοὺς φίλους
 ἐς κακὸν ἀλγεινὸν (ἔστιν)·
 ἀλλ' ἔμοι πέφυκε πάντα
 ταῦτα λσβεῖν ἥσσω
 τῆς ἐμῆς σωτηρίας.

μοστροβίλου)·
 κλείσαντες δὲ τὰ μάτια, ὑπεμένομεν
 τὴν θεομηγῖαν. καὶ αὕτη
 ὡς ἔληξε μετὰ πολὺν χρόνον,
 ἡ κόρη διακρίνεται καὶ ἐκβάλλει
 ἴθρη γῆν ὄξειαν κραυγὴν πικραμένου
 πτηνοῦ,
 ὡς ὅταν ἴδῃ τὴν κοίτην
 τῆς φωλεᾶς κενὴν τῶν νεοσσῶν,
 ὥστε νὰ εἶναι ἀδειανή
 οὕτω καὶ αὕτη ἐστέανη
 γοερῶς, ὡς βλέπει τὸν νεκρὸν
 γυμνόν, καὶ κατηράτο
 φοβερὰ ἐκείνους, οἵτινες
 εἶχαν διαπράξει τὴν πράξιν.
 καὶ εὐθύς διὰ τῶν χειρῶν φέρει
 ξηρὰν κόνιν, καὶ περιρραίνει
 τὸν νεκρὸν διὰ τριπλῶν
 σπονδῶν ἐκ καλῶς σφουρηλάτου
 χαλκίνου κανατίου,
~~σηκώνουσα τούτο ὑψηλά.~~
 καὶ ἡμεῖς ἰδόντες ὀρμούμεν,
 καὶ ἀμέσως ὀλοὶ ὁμοῦ τὴν συλλαμβά-
 νομεν, οὐδόλως τεταραγμένην,
 καὶ ἀνεκρίνομεν διὰ τὰς προτέρας
 καὶ τὰς τωρινὰς πράξεις τῆς·
 οὐδὲν δὲ ἤρνεϊτο,
 τοῦθ' ὅπερ δι' ἐμὲ ἦτο καὶ εὐχάριστον
 ἅμα δὲ καὶ λυπηρόν·
 διότι τὸ νὰ ἔχῃ τις ἀποφύγει
 ὁ ἴδιος τὰς συμφορὰς εἶναι ἠδιστον.
 τὸ νὰ ὀδηγῇ ὁμοῦ τοὺς προσφιλεῖς
 εἰς δυστυχίαν εἶναι ὀδυνηρόν·
 ἀλλ' εἰς ἐμὲ εἶναι φυσικὸν ὅλα
 αὐτὰ νὰ τὰ θεωρήσω κατώτερα.
 ἔναντι τῆς σωτηρίας μου.

Γραμματικά καὶ ἑρμηνευτικά : ἐπιπειλημένοι=μετοχ. παρακ. τοῦ ἐπαπειλοῦμαι.—μυδῶν=οὐδ. μετοχ. ἐνεστ. τοῦ μυδῶ=σήπομαι.—πάγος=βράχος.—ἐπίρροθος=ὑβριστικός.—ἀκηδῶ=παραμελῶ.—ἑ τυφῶς, ᾧ, ᾧ, ᾧ=μανιώδης ἄνεμος.—ἀείρας=μετοχ. τοῦ ἀείρω=σηκώνω.—σηκπτὸς=ἀνεμοστρόβιλος.—ἡ φόβη=τὸ φύλλωμα.—μύσαντες=μετοχ. ἀορ. τοῦ μύω=κλείω τὰ μάτια.—τὸ λέχος=κοίτη.—ἐξώμωξε=ἀορ. τοῦ ἐξομῶζω=στενάζω.—ἤρατο=παρατ. τοῦ ἀρῶμαι=καταρῶμαι.—ἡ πρόχους=τὸ κανάτιον.—ἄπαρνος κα-
 Εἰστάμαι=ἀρνούμαι.—σύραντες=ἀορ. τοῦ σαίρω=σαρώνω.

Συντακτικά : ἐπιπειλημένοι=τροπική. —πρὸς σοῦ=ποιητικὸν αἷτιον.—τὰ δεινὰ ἐκεῖνα=ἐπιθ. προσδ. τοῦ παραλειφθέντος συστ. ἀντικ. ἀπειλᾶς.—πᾶσαν, ἄκρων=κατηγορ. προσδ.—ὑπὴνέμοι=κατηγορ.—πεφευγότες=τροπική.—δομήν=ἀντικ τοῦ πεφονγίης κατὰ σχῆμα προλήψεως, διότι εἶδει νὰ εἶναι ὑποκ. εἰς τὴν ἐνδοιαστικὴν πρότασιν μὴ βάλῃ.—κακοῖσιν=ὀργανική.—εἶ τις ἀκηθῆσοι=πλαγία ἐρώτησις.—ἔστε κατέστη=χροινική πρότασις.—μέσφ=κατηγορ. προσδ.—οὐράνιον ἄχος=παράθεσις.—παιδάδος=ἐπιθ. προσδ. τοῦ ὕλης=γεν. κτητικῆς.—ὄρφανόν=κατηγορ.—νεοσσῶν=ἀντικειμενική.—κενῆς=προ-
 ληπτικὸν κατηγορ.—ἐκ—ἤρατο κατὰ τμησιν ἀντὶ ἐξηρατο.—ἀράς=σύ-

ἐλεύθερον = κατηγορ. — *αἰτίας* = ἀντικειμενική. — *κηρυχθέντα* = κατηγορηματική. — *ὑπερδραμῆν* = ἀντικ. τοῦ *δύνασθαι*. — *θνητὸν* = κατηγορ. — *όντα* = ἐνδοτικῆ. — ὡς ὑποκ. τοῦ *δύνασθαι* νοεῖται τὸ *σέ*. — *ἐξ ἔτου ἐφάνη* = πλαγία ἐρώτησις. — *τούτων* = τῆς αἰτίας. — *δείσασα* = αἰτιολογική. — *δώσειν* = ἀντικ. τοῦ *ἐμμελον*. — *θανομένην* = κατηγορηματική. — *καθθανών* = ὑποθετική. — *μόρου* = ἀντικ. τοῦ *τυχεῖν*. — *εἰ ἦνσχόμην... ἤλγουν ἄν* = β' εἶδος, τὸ ἀπραγματοποιήτον. — *νέκυν* = κατηγορ. τοῦ *τὸν ἐξ ἐμῆς μηρός*. — *ἄθαιπτον* = ἐπιθ. προσδ. τοῦ *νέκυν*. — *κείνοις* = τῆς αἰτίας. — *τοῖσδε* = τῆς αἰτίας. — *θρῶσα* = κατηγορηματική ἐκ τοῦ *τυγχάνειν*, ἀντικ. τοῦ *δοκῶ*. — *μῶρφ* = ποιητικὸν αἴτιον. — ἐκ τοῦ *δηλοῖ* νοεῖται ἐξαρτωμένη ἡ κατηγορ. μετοχὴ *όν*. — *ὠμόν* = κατηγορ. τοῦ *γέννημα*.

Πραγματικά καὶ διασαφητικά: *Σὲ τὴν νεύουσαν κἀρα εἰς πέδον* ὁ Κρέων νομίζει ὅτι ἡ Ἀντιγόνη ἔχει καθηλώσει τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸ ἔδαφος, διότι ἀναγνωρίζει τὴν ἐνοχὴν τῆς καὶ διὰ τοῦτο ἐντρέπεται καὶ φοβεῖται νὰ ἀτενίσῃ αὐτόν, ἐν ᾧ ἡ ἡρώϊς πράττει τοῦτο, διότι ἐκδηλώνει τὴν περιφρόνησιν τῆς πρὸς χυδαία καὶ ἀσεβῆ ὑποκείμενα. — *αἰτίας ἐλεύθερον* μετὰ τοὺς λόγους τούτους τοῦ Κρέοντος ὁ φύλαξ ἀπέρχεται, ἵνα ἐμφανισθῆ μετ' ὀλίγον ὡς Ἴσμηνη. — *Δίκη* θυγάτηρ *Διὸς* καὶ *Θέμιδος* ἐποπτεῖται ζῶντας καὶ νεκροὺς «ἔστι Δίκης ὀφθαλμὸς ὅς τὰ πάνθ' ὄρᾳ» καὶ τιμωρεῖ διὰ τῶν φοβερῶν Ἐρινύων τοὺς ἀδίκους καὶ ἀσεβεῖς. — *τῶν κάτω θεῶν*, ἦτοι τοῦ *Πλούτωνος* καὶ τῶν κριτῶν *Μίνως*, *Ῥαδαμάνθους* καὶ *Αἰακοῦ*. — τὰ *σά κηρύγματα* — *ἄγραπτα κἀσφαλῆ θεῶν νόμιμα* ἀντιτίθεται τὸ ἀνθρώπινον δίκαιον πρὸς τὸ θεῖον, ὑπὲρ οὗ ἀγωνίζεται ἡ Ἀντιγόνη. — *ὅστις ἐν πολλοῖσι κακοῖς ζῆ*, ὡς ἡ Ἀντιγόνη, ἦτις ζῆ ἐν μέσῳ τοσοῦτων συμφορῶν. — *Δηλοῖ τὸ γέννημα* κ.τ.λ. Ὁ χορὸς ἀποδίδει τὴν τραχύτητα τῆς γλώσσης τῆς Ἀντιγόνης εἰς κληρονομικοὺς λόγους, διότι καὶ ὁ Οἰδίπους ὑπέρηξε τραχύς.

Αἰσθητικά: *Σὲ δῆ*, *σέ* = ἀναδίπλωσις. — *καταρῆ μὴ δεδρακέναι* = πλεονασμὸς τοῦ *μὴ*. — *καὶ φημὶ κοῦκ ἀπαρνοῦμαι* = σχῆμα ἐκ παραλλήλου. — *ἔξω ἐλεύθερον* = πλεονασμὸς. — *μὴ μῆκος*, ἀλλὰ *συντόμως* = σχῆμα ἐκ παραλλήλου. — *ὑπερδραμῆν* = μεταφορὰ ἐκ τοῦ σταδίου.

Χαρακτηρισμοί: Ἡ Ἀντιγόνη ἠθογραφεῖται ἐνταῦθα ὡς *θαρραλέα* — *ἀπτόητος* — *ἀκαμπτος* — *τραχεῖτα* — *σταθερῶν ἀρχῶν* — *εὐσεβῆς* — *εἴρων*.

Νόημα ἐν περιλήψει: Εἰς ἐρώτησιν τοῦ Κρέοντος, ἡ Ἀντιγόνη εὐθαρσῶς ὁμολογεῖ τὴν πρᾶξιν τῆς. — Καὶ ἐν ᾧ ὁ φύλαξ ἀπέρχεται ἐλεύθερος πάσης ἐνοχῆς, ἡ Ἀντιγόνη πρὸς τὸν Κρέοντα ἐρωτήσαντα, πῶς ἐτόλμα τὴν παράβασιν τοῦ νόμου του, ἀποκρίνεται, ὅτι ἐγνώριζε τὸ κήρυγμά του, ἀλλὰ ἐπίσης ἐγνώριζεν, ὅτι ὑπέραν τῶν ἰδικῶν του νόμων ἴστανται οἱ θεοὶ, ἀφθιτοὶ καὶ αἰδίοι νόμοι, οἵτινες ζοῦν οὐχὶ σῆμερον καὶ χθές, ἀλλ' αἰωνίως. Θὰ ἦτο δὲ δυστυχῆς, ἐὰν φοβουμένη τὰς ἀπειλὰς τοῦ τυράννου ἄφηνε τὸν ἀδελφὸν ἀταφον, παραβαίνουσα τὸν θεῖον νόμον.

Ἐπιγραφή: Ἡ Ἀντιγόνη ὁμολογεῖ τὴν πρᾶξιν τῆς, ἣν δικαιολογεῖ ὡς σύμφωνον πρὸς τὸ θεῖον δίκαιον.

(473 - 525)

ΚΡ. Ἄλλ' ἴσθι τοὶ
τὰ ἄγαν σκληρὰ φρονήματα
πίπτειν μάλιστα,
καὶ εἰσίδοις ἄν

Ἄλλὰ γνώριζε βεβαίως,
ὅτι τὰ λιὰν ἀκαμπτα φρονήματα
ταπεινοῦνται συνηθέστατα,
καὶ δύνασαι νὰ ἴδῃς

τὸν ἐγκρατέστατον σίδηρον
 ὀπτὸν (δντα) ἐκ πυρὸς
 περισκελῆ
 θραυσθέντα καὶ ῥαγέντα
 πλείστα·
 οἶδα δὲ τοὺς θυμουμένους
 ἵππους σμικρῶ χαλινῶ
 καταρτιθέντας·
 οὐ γὰρ ἐκπέλει μέγα φρονεῖν,
 ὅστις δοῦλος ἐστί τῶν πέλας.
 αὕτη δ' ἐξηπίστατο μὲν
 τότε ὑβρίζειν,
 ὑπερβαίνουσα τοὺς προκει-
 μένους νόμους,
 ἦδε δὲ ὑβρις δευτέρα,
 ἐπεὶ δέδρακεν,
 ἐπαυχεῖν τούτοις
 καὶ γελᾶν δεδρακυῖαν.
 ἦ νῦν ἐγὼ μὲν οὐκ ἀνήρ,
 αὕτη δ' ἀνήρ,
 εἰ ταῦτα κράτη
 κέισται ἀνατί τῆδε.
 ἀλλ' εἴτε κυρεὶ ἀδελφῆς
 εἴτε ὁμαιμονεστέρα
 τοῦ παντός ἡμῖν Ζηνὸς ἐρκείου
 αὕτη τε χῆ ξόναιμος
 οὐκ ἀλύξετον κακίστου μόρου.
 καὶ γὰρ οὖν κείνην ἴσον
 ἐπαιτίζωμαι τοῦδε τάφου
 βουλευσαί.
 καὶ νιν καλεῖται·

(Οἱ δορυφόροι τοῦ Κρέοντος
 εἶδον γὰρ αὐτὴν ἀρτίως ἔσω
 λυσώσαν οὐδ' ἐπήβολον φρενῶν.

φιλεῖ δ' ὁ θυμὸς τῶν μηδὲν
 ὀρθῶς ἐν σκότῳ τεχνωμένων
 πρόσθεν ἠρῆσθαι κλοπεύς·

μισῶ γε μέντοι χῶταν τις
 ἄλους ἐν κακοῖσι
 ἔπειτα θέλη καλλύνειν τοῦτο.

ΑΝ. Θέλεις τι μείζον

ἢ ἔλάν κατακτεῖναι με ;
 ΚΡ. ἐγὼ μὲν οὐδέν·
 τοῦτο ἔχω ἀπαντα ἔχω.

ΑΝ. τί δητὰ μέλλεις ;
 ὄς ἐμοὶ οὐδὲν τῶν ὄσων λόγων
 ἀρεστὸν μηδ' ἀρεσθεῖν ποτέ·

οὕτω δὲ καὶ σοὶ τάμα
 ἀφανδάνοντα ἔφυ.

ὅτι ὁ ἰσχυρότατος σίδηρος,
 ἐὰν πυρακτωθῆ,
 ὥστε νὰ γίνῃ σκληρότατος,
 θραύεται καὶ διαρρηγνύεται
 εἰς πλείστα τεμάχια·
 καὶ γνωρίζω ὅτι οἱ ἀτίθασοι
 ἵπποι διὰ μικροῦ χαλινοῦ
 σφρονοῦνται.

διότι δὲν ἐπιτρέπεται νὰ μεγαλοφρονῆ,
 ὅποιος εἶναι δοῦλος τῶν ἄλλων.
 καὶ αὕτη ἐγνώριζε μὲν καλῶς
 νὰ φέρεται ἀυθαδῶς τότε,
 ὅτε παρέβαινε τοὺς κειμένους
 νόμους,
 καὶ αὕτη ἐδῶ δευτέρα αὐθαδέια εἶναι,
 μετὰ τὴν πρᾶξίν της,
 δηλ. τὸ νὰ καυχᾶται δι' αὐτὰ
 καὶ νὰ χλευάζῃ, διότι τὰ ἔπραξεν.
 ἀληθῶς τώρα ἐγὼ μὲν δὲν (θά εἶμαι)
 ἀνὴρ, ἀλλ' αὕτη (θά εἶναι) ἀνὴρ,
 ἐὰν αὕτη ἢ βασιλικὴ ἐξουσία μου
 θά ποδοπατηθῆ ἀτιμωρητὶ ὑπ' αὐτῆς.
 ἀλλ' εἴτε τυγχάνει (κόρη) τῆς ἀδελφῆς
 μου εἴτε πλησιεστέρα συγγενῆς
 ἐκ τοῦ συνόλου τῶν συγγενῶν ἡμῶν,
 καὶ αὕτη καὶ ἡ ἀδελφὴ της
 δὲν θά ἐκφυγούν κακίστον θάνατον·
 διότι βεβαίως καὶ ἐκείνην ἐξ ἴσου
 κατηγορῶ διὰ ταύτην τὴν ταφήν,
 ὅτι δηλ. προμελέτησεν (αὐτήν).
 καὶ καλέσατέ την·

εἰσέρχονται εἰς τὰ ἀνάκτορα)
 διότι τὴν εἶδον πρὸ ὀλίγου ἐντός
 ταραγμένην καὶ οὐχὶ κυρίαν τοῦ λο-
 γικοῦ της.
 συνηθίζει δὲ ἡ ψυχὴ τῶν οὐδὲν
 καλὸν ἐν τῷ κρυπτῶ μηχανευομένων
 ἐκ τῶν προτέρων νὰ προδίδεται ὡς
 δόλιος κακοποιός·
 μισῶ ὅμως βεβαίως καὶ ὅταν τις
 συλληφθεὶς διαπράττων τὸ κακὸν
 ἔπειτα θέλῃ νὰ παραστήσῃ ὡς καλὴν
 ταύτην (τὴν κακὴν πρᾶξίν του),
 θέλεις τὴν μεγαλύτερον (κακὸν νὰ μοῦ
 κάμῃς)
 παρὰ νὰ μὲ πάρῃς καὶ σκοτώσῃς ;
 ἐγὼ τοῦλάχιστον ὄχι·
 κατέχω τὴν σύλληψίν σου, ὅλα κα-
 τεχω
 διατὶ λοιπὸν βροδύνεις ;
 διότι εἰς ἐμὲ οὐδὲν ἀπὸ τοὺς λό-
 γούς σου ἀρέσκει καὶ εἴθε ποτὲ νὰ
 μὴ ἀρέσκῃ.
 οὕτω δὲ καὶ εἰς σὲ οἱ λόγοι μου
 ὑπῆρξαν οὐχὶ ἀρεστοί.

καίτοι πόθεν κατέσχον ἄν κλέος γε εὐκλεέστερον ἢ ἐν τάφῳ τιθείσα τὸν αὐτάδελφον; πᾶσι τούτοις λέγοιτο ἄν ἀνδάνειν τοῦτο, εἰ φόβος γλώσσαν μὴ ἐγκλήσῃ. ἀλλ' ἢ τυραννίς πολλά τ' ἄλλα εὐδαιμονεῖ κᾶξεστιν αὐτῇ ὄραν λῆγειν γὰρ βούλεται. ΚΡ. Σὺ μόνη τῶνδε Καδμείων ὄρας τοῦτο. ΑΝ. ὄρωσι χροῦτοι σοὶ δὲ ὑπίλλουσι στόμα.

ΚΡ. σὺ δὲ οὐκ ἐπαίδῃ, εἰ φρονεῖς χωρὶς τῶνδε; ΑΝ. οὐδὲν γὰρ αἰσχρὸν σέβειν τοὺς ὁμοσπλάγχθους. ΚΡ. οὐκουν ὁμαιοσ χῶ καταντίον θανάων; ΑΝ. ὁμαιοσ, ἐκ μῖας τε καὶ ταύτου πατρός. ΚΡ. πῶς δητὰ τιμᾶς χάριν δυσσεβῆ ἐκείνων;

ΑΝ. οὐ μαρτυρήσει ταῦτα ὁ καταθανὼν νέκυσ. ΚΡ. εἴ τοι τιμᾶς σφε ἐξ Ἰσοῦ τῷ δυσσεβεῖ. ΑΝ. οὐ γὰρ τι δοῦλος, ἀλλ' ἀδελφός ὤλετο. ΚΡ. πορθῶν γε τήνδε γῆν' ὁ δ' ἀντιστάς ὑπερ. ΑΝ. ὅμως ὁ γε "Αἰδῆς ποθεῖ τοὺς νόμους Ἰσοῦσ. ΚΡ. ἀλλ' ὁ χρηστός οὐκ ἴσος τῷ κακῷ λαχεῖν.

ΑΝ. τίς σῖδεν, εἰ τάδε εὐαγῆ κάτωθεν; ΚΡ. οὔτοι ποτε οὐχθρὸς φίλος, οὐδ' ὅταν θάνῃ. ΑΝ. οὔτοι συνέχθειν, ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔφυν.

ΚΡ. κάτω νυν ἔλθοῦσα φίλει κείνους, εἰ φιλητέον' ἐμοῦ δὲ ζῶντος οὐκ ἄρξει γυνή.

καὶ ὅμως πόθεν ἄλλοθεν ἤθελον ἀποκτῆσει ὄνομα τοῦλάχιστον ἐνδοξότερον παρὰ ἐνταφιάζουσα τὸν ἀδελφόν μου;

ὑπὸ πάντων τούτων θὰ ἐλέγετο ὅτι ἀρέσκει αὕτη (ἢ πρᾶξις μου), ἐὰν ὁ φόβος τὴν γλώσσαν δὲν ἐκράτει δεμένην. ἀλλ' ὁ τύραννος καὶ πολλά ἄλλα πλεονεκτήματα ἔχει καὶ δύναται νὰ πράττῃ καὶ νὰ λέγῃ ὅσα θέλει. σὺ μόνη ἐκ τούτων ἐδῶ τῶν Καδμείων φρονεῖς τοῦτο. καὶ οὔτοι φρονοῦν (τὸ αὐτό), ἀλλὰ πρὸς χάριν σου συμμαζεῦουν τὴν γλώσσαν.

συ δὲ δὲν αἰσχύνεσαι, διότι διαφωνεῖς πρὸς αὐτοὺς ἐδῶ; (ὄχι) διότι οὐδεμία ἐντροπὴ εἶναι τὸ νὰ τιμᾶ τις τοὺς ἀδελφούς του. δὲν (ἦτο) λοιπὸν ἀδελφός καὶ ὁ ὡς ἀντίπολος φρονεθεῖς; ἀδελφός, ἀπὸ τὴν αὐτὴν (μητέρα) καὶ ἀπὸ τὸν αὐτὸν πατέρα.

πῶς λοιπὸν τιμᾶς μὲ τιμὴν μαρτυροῦσαν ἀσεβειαν πρὸς ἐκείνον; δὲν θὰ βεβαιώσῃ ταῦτα ὁ φρονεθεῖς νεκρός. (θὰ βεβ.) ἂν βεβαίως τιμᾶς αὐτὸν ἐξ Ἰσοῦ μὲ τὸν ἀσεβῆ. (ἐξ Ἰσοῦ τιμῶ) διότι καθόλου ὡς δοῦλος (του), ἀλλ' ὡς ἀδελφός ἐφρονεῦθη. καταστρέφων ὅμως ταύτην τὴν χώραν' ὁ δ' (ἕτερος) ἀντισταθεῖς ὑπὲρ αὐτῆς. ὁ "Αἰδῆς ὅμως τοῦλάχιστον ἀξιοῖ οἱ νόμοι ἐξ Ἰσοῦ νὰ ἐφαρμοζῶνται. ἀλλ' ὁ χρηστός δὲν εἶναι εἰς ἴσην μοῖραν μὲ τὸν κακόν,

ὥστε ἐξ Ἰσοῦ νὰ τιμᾶται. τίς γνωρίζει, ἂν αὐτὰ εἶναι εὐσεβῆ εἰς τὸν "Αἰδῆν; οὐδέποτε βεβαίως ὁ ἐχθρὸς εἶναι φίλος, οὐδὲ μετὰ τὸν θάνατον. ὄχι βεβαίως διὰ νὰ συμμαρζίζωμαι τὸ μῖσος, ἀλλὰ διὰ νὰ μετᾶσχω τῆς ἀγάπης—ἐπλάσθη.

εἰς τὸν "Αἰδῆν λοιπὸν ὅταν ἔλθῃς, ἀγάπα ἐκείνους ἂν πρέπη νὰ ἀγαπᾶς' ἐφ' ὅσον ὅμως ἐγὼ ζῶ, δὲν θὰ κυβαραγήσῃ γυνή.

Γραμματικὰ καὶ ἑρμηνευτικὰ: Ἰσθι πρόστακτ. τοῦ οἶδα.—ὁπτὸς=ψημενος.—περισκελῆς=σκληρός.—ἐαγέντα μετοχ. παθ. ἄορ. (ἐεράγην) τοῦ ἑγγύνημαι.—καταρτυθέντας μετοχ. παθ. ἄορ. τοῦ καταρτύομαι ἢ καταρτύνομαι ἐδῶ.==

σωφρονίζομαι.—ἐκπέλει ἀπροσώπως=ἐπιτρέπεται.—οἱ πέλας=οἱ ἄλλοι.—ἀνατι ἐπίρρημα=ἀτιμωρητί.—δμαιμονεστέρα συγκρ. τοῦ δμαίνων=συγγενής.—πᾶς ἐρκεῖος Ζεύς=τὸ σύνολον τῶν συγγενῶν.—ἀλύξετον δυνικός μέλλοντος τοῦ ἀλύσκω=ἐκφρεύγω.—ἐπήβολος φρενῶν=κυρία τοῦ λογικοῦ.—σκότος δοτική τοῦ ὁ σκότος=τὸ σκότος—ἤρησθαι ἀπρμφτ. παρακ. τοῦ αἰροῦμαι.—ἄλους μετοχ. ἄορ. τοῦ ἀλίσκομαι (ἐάλων).—ἄρεσθειῖ εὐχτική παθ. ἄορ. τοῦ ἄρέσκω.—ἀφανδάνοντα μετοχή τοῦ ἀφανδάνω=δὲν ἄρέσκω.—ἐπαιδῆ ὄριστ. ἐνεστ. τοῦ ἐπαιδοῦμαι.—λαχεῖν ἄορ. τοῦ λαγχάνω.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ: Φρονήματα ὑποκ. τοῦ πίπτειν, ὁ ἄντικ. τοῦ ἴσθι.—σίδηρον ἄντικ. τοῦ εἰσίδοις καὶ ὑποκ. τῶν κατηγορηματικῶν μετοχῶν θραυσθέντα=ἔργοντα.—ὄπτιον κατηγορ. τοῦ σίδηρον νοουμένου ὡς συνδετικοῦ τοῦ ὄντα.—ἐκ πυρὸς ποιητ. αἰτιον.—περισκελῆ προληπτικὸν κατηγορ. πλείστα ἐπιθ. προσδ. τοῦ παρληγθέντος συστοιχοῦ ἄντικ. τῶν μετοχῶν.—χαλινῶ ὀργανική.—καταρτυθέντας κατηγορηματική.—φρονεῖν ὑποκ. τοῦ ἐκπέλει.—ὑπερβαίνουσα χρονική.—ἦδε ἀντί τῶδε καθ' ἑλξιν πρὸς τὸ ὕβρις, ὁ κατηγορ.—τούτοις τῆς αἰτίας.—ἐπαυχεῖν—γελᾶν ἐπέξηγσις.—δεδρακυῖαν αἰτιολογική.—τῆδε ποιητ. αἰτιον.—μόρου ἄντικ.—τάφου τῆς αἰτίας—βουλεύσαι ἐπέξηγσις.—λυσσῶσαν κατηγορηματική.—ἐπήβολον κατηγορ.—φρενῶν ἄντικειμενική.—κλοπεῖς κατηγορ.—ἢ κατακτεῖναι β' ὄρος συγκρ.—τῶν λόγων διαιρετική.—ἢ τιθεῖσα β' ὄρος συγκρ.—τιθεῖσα (ὑποθετική)—τούτοις ποιητ. αἰτιον.—εἰ μὴ ἐγκλήσι—λέγοιτο ἂν γ' εἶδος ἢ ἄπλη σκέψις τοῦ λ.—πολλά τ' ἄλλα αἰτιατική ἀναφορᾶς.—σοὶ χαριστική.—εἰ χωρὶς τῶνδε φρονεῖς αἰτιολογική ἐκ ψυχικοῦ πάθους σημαντικοῦ ἔξαρτωμένη.—σέβειν ὑποκ.—εἰ τᾶδε εὐαγγῆ πλάγια ἐρώτησις.

ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΔΙΑΣΑΦΗΤΙΚΑ: Ἄλλ' ἴσθι κ.τ.λ. Εἰς τοὺς λόγους τοῦ χοροῦ αἰκεῖν οὐκ ἐπίσταται» ἀποτείνει νῦν ὁ Κρέων τοὺς ἐν στιχ. 473—496 λόγους.—πρὸς ἐγκρατέστατον σίδηρον καὶ θυμουμένους ἵππους παρομοιάζει ὁ Κρέων τὴν Ἀντιγόνην.—τὸ νόημα τῶν στίχων 473—478 ἀποτελεῖ τραγικὴν εἰρωνείαν διὰ τὸν Κρέοντα, διότι ὁ ἴδιος εἶναι ἄκαμπος καὶ ἰσχυρογνώμων.—ἐγὼ μὲν οὐκ ἀνήρ, αὐτὴ δ' ἀνήρ=ἔξω φρενῶν εἶναι ὁ Κρέων, διότι ἡ Ἀντιγόνη παρέβη τὴν διαταγὴν, διότι εὐθαρσῶς ὁμολογεῖ τὴν πρᾶξιν τῆς, διότι ὁ παραβάτης τῆς διαταγῆς εἶναι γυνή!—καὶ γὰρ οὖν ἐκείνην ἴσον ἐπαιτιῶμαι=παραφερθεὶς τὰ μέγιστα ὁ Κρέων ἐνοχοποιεῖ ἄνευ ἀναχρίσεως καὶ τὴν Ἰσμήνην.—βουλεύσαι=κατὰ τὸν ὄητορα Ἀνδοκίδην οὐ μόνον ὁ ἴδιος χειρὶ ἀδικήσας, ἀλλὰ καὶ βουλεύσας, ἦτοι ὁ ἠθικὸς αὐτουργός, εἶναι ἐξ ἴσου ἐνοχος.—καλεῖται λέγει πρὸς τοὺς δύο δορυφόρους, οἵτινες εἰσέρχονται εἰς τὰ ἀνάκτορα, ἵνα ὀδηγήσουν ἐνώπιον τοῦ τυράννου τὴν Ἰσμήνην.—λυσσῶσαν οὐδὲ ἐπήβολον φρενῶν, διότι ἡ Ἰσμήνη ἠγωνία διὰ τὴν σύλληψιν καὶ τὴν τύχην τῆς Ἀντιγόνης, ὁ δὲ Κρέων ἐνόμιζε τὴν ταραχὴν τῆς ὡς ἐνδειξιν συνηγορίας.—οὗτοι συνέχθειν, ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔφυν=εἶναι οἱ περιθρῦλλητοι καταστάντες χριστιανικώτατοι πρὸ Χριστοῦ λεχθέντες ὑπὸ τῆς Ἀντιγόνης λόγους.

Αἰσθητικά: οὐκ ἀνήρ, ἀνῆρ=ἀναφορά.—κείσεται=μεταφορά.—τοῦ παντός Ζηγὸς ἐρκεῖος=ὑπερβολὴ καὶ μετωνυμία.—λυσσῶσαν οὐδὲ ἐπήβολον=σχῆμα ἐκ παραλλήλου.—ἢ τυραννὶς εὐδαιμονεῖ=εἰρωνεία.—ὑπίλλουσι στόμα=μεταφορὰ ἐκ τῶν κυνῶν.—κατθανῶν νέκυς=πλεονασμὸς.—συνέχθειν—συμφιλεῖν=ἀντιθέσις.

Χαρακτηρισμοί: Ἐνταῦθα κυρίως ἠθογραφεῖται ὁ Κρέων ὡς ὤμος—ἄστοργος—ἐμπαθῆς—δεσποτικὸς—σατραπικὸς—ἰσχυρογνώμων—παράφορος—ἐγωῖσθης—κοῦφος.

Νόημα ἐν περιλ΄ΨΕΙ: Εἰς τὴν παρατήρησιν τοῦ χοροῦ ἢ Ἀντιγόνη

εἶναι ἐκ κληρονομικότητος ἄκαμπος, ὁ Κρέων ἀντιπαρρηθεὶς ὅτι τοσοῦτον ἐνκόλιότερον θραύεται ἓνα σῶμα, ὅσον σκληρότερον εἶναι τοῦτο· περὶ δὲ τῆς Ἀντιγόνης λέγει, ὅτι αὕτη δις ἡμάρτησε, πρῶτον μὲν διότι ἔθασσε τὸν νεκρὸν, δεύτερον δὲ διότι καυχᾶται διὰ τὴν πράξιν τῆς· διὰ τοῦτο θά ὑποστῇ τὴν θανατικὴν καταδίκην μετὰ τῆς ἀδελφῆς τῆς Ἰσμήνης, ἣν ὁ τύραννος θεωρεῖ συνένοχον καὶ διατάσσει τοὺς δορυφόρους, ἵνα προσαγάγουν αὐτὴν εἰς ἐρώτησιν δὲ τῆς Ἀντιγόνης, διατι δὲν προβαίνει ὁ Κρέων εἰς ἐκτέλεσιν ἄμεσον τῆς ἀποφάσεώς του, καὶ εἰς παρατήρησιν τῆς ὅτι καὶ ὁ χορὸς θά ὠμολόγει τὸ ἐντιμον τῆς πράξεώς τῆς, ἂν δὲν ἐφοβεῖτο, καὶ μετὰ ζωηρὰν στιχομυθίαν, καθ' ἣν ἡ Ἀντιγόνη ὑπενθυμίζει τοὺς μάρτυρας τοῦ Χριστιανισμοῦ τοὺς ἀντιτάσσοντας εἰς τοὺς εἰδωλολάτρας δικαστάς των τὸν θεῖον νόμον, ὁ Κρέων σφόδρα ἐρεθισθεὶς καταδικάζει αὐτὴν εἰς θάνατον.

Ἐπιγραφή: Καταδίκη τῆς Ἀντιγόνης εἰς θάνατον.

(527—581)

(Ἡ Ἰσμήνη ἐξέρχεται τῶν ἀνακτόρων συνοδευομένη ὑπὸ δορυφόρων)

ΧΟ. καὶ μὴν ἦδε Ἰσμήνη
πρὸ πυλῶν, εἰβομένη κάτω
δάκρυα φιλάδελφα,
νεφέλη δὲ ὀφρῶν ὑπερ

αἰσχύνει αἱματόεν ῥέθος,

τέγγουσα εὐῶπα παρεῖαν.
ΚΡ. σὺ δέ, ἢ κατ' οἴκουσ
ὡς ἔχιδνα ὑφειμένη
λήθουσα ἐξέπινές με,
οὐδὲ ἐμάνθανον τρέφων
δύο ἄτα κάπαναστάσεις
θρόνων, φέρε εἰπέ δὴ μοι,
καὶ σὺ φῆσεις
μετασχεῖν τοῦδε τοῦ τάφου
ἢ ἐξομῇ τὸ μὴ εἰδέναι;

ΙΣ. δέδρακα τοῦργον,
εἴπερ ἦδε ὁμορροθεῖ,
καὶ συμμετίσχω τῆς αἰτίας
καὶ φέρω.

ΑΝ. ἀλλ' ἢ δίκη οὐκ ἔασει
σὲ τοῦτο γε,
ἐπεὶ οὔτε ἠθέλησας
οὔτε ἐγὼ ἔκοινωσάμην.

ΙΣ. ἀλλ' ἐν τοῖς σοῖσι κακοῖς
οὐκ αἰσχύνομαι ποιουμένη
ἐμαυτὴν ξύμπλου τοῦ πάθους.

ΑΝ. Ἄιδης χολὴ κάτω
ἐυνίστορές (εἰσι)
ὦν τοῦργον·

ἄλῃν δὲ φιλοῦσαν λόγοις

ἀλλ' ἴδου ἢ Ἰσμήνη
πρὸ τῶν πυλῶν, χύνουσα κάτω
δάκρυα ἀδελφικῆς ἀγάπης,
μαύρη δὲ θλίψις ὑπεράνω τῶν ὀφρῶν
τῆς
ἀσχημίζει τὸ κατέρυθρον πρόσωπόν
τῆς,

βρέχουσα τὰς ὠραιὰς παρεῖας,
καὶ σὺ, ἦτις ἐν τῷ οἴκῳ μου
ὡς ἔχιδνα ἐνεδρευούσα,
χωρὶς νὰ ἐννοῶ, μοῦ ἔπινες τὸ αἷμα,
καὶ δὲν ἀντελαμβανόμην ὅτι τρέφω
δύο συμφορὰς καὶ ἐπαναστάτιδας
κατὰ τοῦ θρόνου, ἐμπρὸς λοιπὸν
εἰπέ μοι, καὶ σὺ θά ὠμολογήσης
ὅτι μετέσχες αὐτῆς τῆς ταφῆς
ἢ ἐνόρκως θά ἀρνηθῆς ὅτι δὲν
γνωρίζεις;

ἔχω κάμει τὸ ἔργον,
ἂν βεβαίως αὕτη ἐδῶ συμφωνῇ,
καὶ συμμετέχω τῆς κατηγορίας
καὶ ἀναλαμβάνω τὰς εὐθύναις.
ἀλλὰ τὸ δίκαιον δὲν θά ἐπιτρέψῃ
εἰς σὲ τοῦτο τοῦλάχιστον.
διότι οὔτε ἠθέλησες
οὔτε ἐγὼ σὲ προσέλαβον συνεργόν.
ἀλλ' ἐν τῇ συμφορᾷ σου
δὲν ἐντρέπομαι νὰ καταστήσω
τὸν ἑαυτὸν μου συμμέτοχον τοῦ πα-
θήματός.

ὁ Ἄιδης καὶ οἱ κάτω
γνωρίζουσιν,
τίνον (ἀνθρώπων εἶναι) τὸ ἔργον·
καὶ φίλην ἀγαπῶσαν μὲ λόγια

ἐγὼ οὐ στέργω.

ΙΣ. μήτοι, κασιγνήτη,
μὲ ἀτιμάσης
τὸ μὴ οὐ θανεῖν τε σὺν σοὶ
τόν τε θανόντα ἀγνίσαι.

ΑΝ. μὴ θάνης σὺ κοινά μοι,
μηδὲ ποιοῦ σεαυτῆς
ὃ μὴ ἔθιγες·

ἀρκέσω θνήσκουσα.
ΙΣ. καὶ τίς βίος μοι φίλος
σοῦ λελειμμένη;

ΑΝ. Κρέοντα ἐρώτα·
σὺ γὰρ τοῦδε κηδεμών.

ΙΣ. τί ταῦτα ἀνιάς με,
οὐδὲν ὠφελουμένη;

ΑΝ. ἀλγοῦσα μὴ δήτα,
εἰ γέλωτα ἐν σοὶ γελῶ.

ΙΣ. τί δήτα ἀλλὰ νῦν
ὠφελοῖμοι ἂν ἐγὼ σε ἔτι;

ΑΝ. σῶσον σεαυτήν·
οὐ φθονῶ σέ ὑπεκφυγεῖν.

ΙΣ. οἴμοι τάλαινα,
κάμπλάκω τοῦ σοῦ μόρου;

ΑΝ. σὺ μὲν γὰρ εἴλου ζῆν,
ἐνὼν δὲ κατθανεῖν.

ΙΣ. ἀλλ' οὐκ ἐπ' ἀρρήτοις
γε τοῖς ἐμοῖς λόγοις.

ΑΝ. σὺ μὲν τοῖς,
ἐγὼ δὲ τοῖς
ἐδόκουν καλῶς φρονεῖν.

ΙΣ. καὶ μὴν ἡ ἑξαμαρτία
ἴση νῶν ἐστίν.

ΑΝ. θάρσει· σὺ μὲν ζῆς,
ἡ δ' ἐμὴ ψυχὴ πάλαι τέθνηκε,
ὥστε ὠφελεῖν τοῖς θανοῦσι.

ΚΡ. τῶδε τῶ παιδε
φημί τὴν μὲν ἀρτίως
πεφάνθαι ἄνουν,
τὴν δὲ ἀφ' οὗ τὰ πρῶτα ἔφυ.

ΙΣ. ποτὲ γάρ, ὄναξ,
οὐ μένει τοῖς κακῶς πράσσουσι
οὐδ' ὅς ἂν βλάστη νοῦς,
ἀλλ' ἐξίσταται.

ΚΡ. σοὶ γοῦν,
ὅτε εἴλου σὺν κακοῖς
πράσσειν καλά.

ΙΣ. τί γὰρ βιώσιμόν (ἐστὶ)
μόνη μοι ἄτερ τῆσδε;

ΚΡ. ἀλλὰ μέντοι μὴ λέγε
«ἦδε»·

οὐ γὰρ ἔσται ἔτι.

ΙΣ. ἀλλὰ κτενεῖς νυμφεῖα

ἐγὼ δὲν τὴν ἀγαπῶ.

μὴ, ἀδελφῆ μου,
μὲ στερήσης τῆς τιμῆς
νὰ ἀποθάνω μαζί σου
καὶ τὸν θανόντα νὰ ἐξελεώσω.

νὰ μὴ συναποθάνης σὺ μετ' ἐμοῦ,
μηδὲ νὰ οικειοποιηῖσαι (ἔργα),
εἰς ἃ δὲν ἔβαλες χεῖρα·

ἀρκετὸς θὰ εἶναι ὁ θάνατός μου
καὶ ποῖα ζωὴ εἰς ἐμὲ προσφιλῆς
(θὰ εἶναι), ἂν στερηθῶ σοῦ;

ἐρώτα τὸν Κρέοντα·
διότι δι' αὐτὸν οὐ φροντίζεις.

διότι μὲ αὐτὰ μὲ λυπεῖς,
χωρὶς καθόλου νὰ ωφελῆσαι;

θλιβομένη μὲν πάντως (σὲ λυπῶ),
διότι σὲ περιγελῶ.

εἰς τί λοιπὸν τώρα τοῦλάχιστον
δύναμαι. ἐγὼ νὰ σὲ ὠφελίσω πλέον;

σῶσε τὸν ἑαυτόν σου·
δὲν σοῦ ἀρνοῦμαι τὴν χάριν νὰ

ἀποφύγῃς (τὸν θάνατον).
ἀλλοίμονον ἢ δυστυχῆς,
καὶ νὰ ἀποτύχω τοῦ (μετὰ) σοῦ θά-
νάτου;

(ναί) διότι σὺ μὲν προσετίμησες νὰ
ζῆς, ἐγὼ δὲ νὰ ἀποθάνω.

ἀλλ' ὄχι χωρὶς νὰ εἶπω
βεβαίως τοὺς λόγους μου.

σὺ μὲν εἰς αὐτούς,
ἐγὼ δὲ εἰς ἐκεῖνους
ἐφαινόμην ὅτι σκέπτομαι καλῶς.

καὶ ὁμως ἡ παρεκτροπὴ
εἶναι ὁμοία εἰς ἡμᾶς.

ἔχε θάρρος· σὺ μὲν δικαιοῦσαι νὰ
ζῆς, ἐγὼ δὲ πρὸ πολλοῦ ἔχω ἀποθάνει,
ὥστε νὰ ὠφελῶ τοὺς νεκρούς.

ἔκ τούτων τῶν δύο νεανίδων
λέγω, ὅτι ἡ μία πρὸ ὀλίγου

ἔχει ἀποδειχθῆ ἀνόητος
ἢ δ' ἑτέρα ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς

τῆς γεννήσεώς της.
διότι κάποτε, ὦ βασιλεῦ,

δὲν παραμένει εἰς τοὺς δυστυχεῖς
οὐδὲ ὁ ἐμφυτος νοῦς,
ἀλλὰ σαλεύει.

σοῦ λοιπὸν (ἐσάλευσεν ὁ νοῦς),
ἀφ' οὔτου προσετίμησες μὲ κακοῦς
νὰ κακοπραγῆς.

διότι πῶς θὰ ἡδυνάμην νὰ ζῶ
μόνη ἐγὼ Ἰνευ αὐτῆς ἐδῶ;

ἀλλὰ ὁμως μὴ λέγγῃς
«αὐτὴ ἐδῶ».

διότι διεγράφη ἐκ τῆς ζωῆς.

ἀλλὰ θὰ φονεύσης τὴν νύμφην

τοῦ σαυτοῦ τέκνου ;
 ΚΡ. ἀρώσιμοι γάρ εἰσιν,
 χατέρων γούαι.
 ΊΣ. ὡς γε ἐκέλευω
 τῆδ' ἔτε ἦν ἡρμοσμένα
 οὐκ.
 ΚΡ. κακὰς γυναῖκας υἱέσι
 στυγῶ ἐγώ.
 ΊΣ. ὦ φίλτατε Αἴμον,
 ὡς σε ἀτιμάζει πατήρ !
 ΚΡ. ἄγαν γε λυπεῖς
 καὶ σὺ καὶ τὸ σὸν λέχος.
 ΧΟ. ἦ γὰρ στερήσεις
 τὸν σαυτοῦ γόνον τῆσδε ;
 ΚΡ. "Αἰδῆς ἔφυ ὁ παύσων
 τούσδε τοὺς γάμους.
 ΧΟ. δεδογμένα, ὡς ἔοικε,
 καθθανεῖν τήνδε.
 ΚΡ. καὶ σοὶ γε κάμοι·
 μὴ τριβάς ἔτι, δμῶες,
 ἀλλὰ κούζετε εἴσω νιν·
 ἐκ δὲ τοῦδε χοῦ τάσδε
 εἶναι γυναῖκας κηδέ
 ἀνειμένας· φεύγουσι γάρ τοι

τοῦ παιδιοῦ σου ;
 διότι δύνανται νὰ ὀργωθοῦν
 καὶ ἄλλων οἱ ἀγροί.
 ἀλλ' ὅπως μεταξὺ ἐκείνου
 καὶ αὐτῆς ἦτο ἡρμοσμένος (ὁ γάμος)
 δὲν (θὰ εἶναι μὲ ἄλλην).
 κακὰς γυναῖκας διὰ τὰ τέκνα μου
 ἀποστρέφομαι ἐγώ.
 ὦ ἀγαπητότατε Αἴμον,
 πῶς σὲ ἐξευτελίζει ὁ πατήρ σου !
 πολὺ βέβαια μὲ λυπεῖς
 καὶ σὺ καὶ ὁ γάμος περὶ οὗ λέγεις.
 ἀληθῶς λοιπὸν θὰ στερήσης
 τὸν υἱόν σου ἀπὸ αὐτῆς ;
 ὁ Χάρως ἦτο προσωρισμένος νὰ
 διαλύσῃ τοὺς γάμους τούτους.
 ἔχει ἀποφασισθῆ, ὅπως φαίνεται,
 νὰ ἀποθάνῃ αὕτη ἐδῶ,
 καὶ ὑπὸ σοῦ καὶ ὑπ' ἐμοῦ·
 μὴ χρονοτριβῆτε πλέον, ἀκόλουθοι
 ἀλλὰ φέρετε αὐτὰς μέσα·
 καὶ ἀπὸ τοῦδε πρέπει αὐταὶ ἐδῶ
 νὰ εἶναι γυναῖκες καὶ οὐχὶ
 ἀδέσποτοι· διότι ζητοῦν βεβαίως
 νὰ τραποῦν εἰς φυγὴν
 καὶ οἱ τολμηροί,
 ὅταν βλέπουν τὸν θάνατον
 πλησίον πλέον τῆς ζωῆς των.

χοί θρασεῖς,
 ὅταν εἰσορῶσι τὸν "Αἰδῆν
 πέλας ἤδη τοῦ βίου.

Οἱ δορυφόροι ὀδηγοῦν τὰς δύο ἀδελφὰς ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων πρὸς
 φραύρησιν).

Γραμματικὰ καὶ ἑρμηνευτικά : *αἱματόεις, εσσα, εν* = κατέρυθος. —
τὸ δέθρος = πρόσωπον. — *εὐώψ, εὐῶπος* = ὠραιός. — *ὑφειμένη* παρακ. τοῦ *ὑφίε-*
μαι = ἐνεδρεῦω. — *ἄτα* δυϊκός τοῦ *ἄτη* = συμφορά. — *ἐξομῆ* μέλλων τοῦ *ἐξόμνημι*
(ἐξομοῦμαι). — *ἔθιγες* ἄορ. τοῦ *θιγγάνω* = ἐγγίζω. — *ἀμπλάκω* ὑποτακτ. ἄορ.
 β' τοῦ *ἀμπλακίσκω* = ἀποτυγχάνω. — *τῶδε τῶ ποῖδε* αἰτ. δυϊκοῦ ἀντι γενικῆς. —
ῶναξ = ὦ ἀναξ. — *βλάστη* ὑποτ. ἄορ β' τοῦ *βλαστάνω*. — ὁ *γῆης* = ἀγρός. — *υἱέ-*
οι ἐξ ὀνομαστικῆς ὁ *υἱεύς*. — *μὴ τριβάς* ἐννοεῖται *ποιεῖσθαι*. — ὁ *δμῶς, δμῶδς*
 = ἀκόλουθος. — *ἀνειμένας* παρακ. τοῦ *ἀνίεμαι*.

Συντακτικὰ : *εἰβομένη, τέρουσα, ὑφειμένη, λήθουσα* = τροπικαί. — *τρέφων*
 = κατηγορηματικῆ. — *ποιουμένη* = κατηγορηματικῆ. — *ξύμπλουν* = κατηγορούμε-
 νον. — *τοῦ πάθους* = ἀντικειμενικῆ. — *ὧν τοῦργον* ἐννοεῖται *ἔσσι* = πλαγία ἐρώ-
 τησις. — *ὧν* = κατηγορηματικῆ κτητικῆ. — *δ μὴ ἔθιγες* ἀντι οὐ μὴ *ἔθιγες*. — *θνή-*
σκουσα = κατηγορηματικῆ. — *ὠφελουμένη* = τροπικῆ. — *ἀλγοῦσα* = τροπικῆ. — *εἰ γε-*
λωτα ἐν σοὶ γελῶ = αἰτιολογικῆ. — *κηδεῶν τοῦδε* = αντικειμενικῆ. — *ὠφελεῖν*
τοῖς θανοῦσιν ἀντι τοὺς *θανόντας*. — *κατθανεῖν* = ὑποκ. τοῦ *δεδογμένα ἐστί*. —
σοὶ κάμοι = ποιητικὰ αἴτια.

Πραγματικὰ καὶ διασαφητικά : *Πρὸ πυλῶν 'Ισμήνη* προσαγομένη
 ὑπὸ δύο δορυφόρων. — *αἱματόεν δέθρος* ἀπὸ τὰ δάκρυα καὶ τὴν ἀγωνίαν. —
 ὡς *ἐχιδνα*, ἦτο κατὰ ὑποβολὴν τρόπον. — *ἐξέπινες* ὡς βδέλλα. — *σὺ μὲν τοῖς*,
 δηλαδὴ τῷ Κρέοντι, *τοῖς δ' ἐγώ*, δηλαδὴ τῷ Πολυνεΐκει. — *τῶ παῖδε φημί*
ΑΝΤΙΓΟΝΗΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

τώδε κ.τ.λ. τὴν ὑψηλοφροσύνην τῶν δύο ἀδελφῶν ὁ Κρέων θεωρεῖ ὡς ἀφροσύνην.—*μένει νοῦς κ.τ.λ.* ἡ Ἰσμήνη δικαιολογεῖ τὴν ἄνοιαν ὡς ὀφειλομένην εἰς τὴν δυστυχίαν.—*σὺν κακοῖς πράσσειν κακά*, τὸ κακῶς πράσσειν=δυστυχεῖν (τῆς Ἰσμήνης) διαστρέφει ὁ Κρέων εἰς *κακά πράσσειν*=κακουργεῖν.—*ἀρώσιμοι χιτέρων εἰσὶν γύαι*· κατὰ τὸν ἀγροῖκον τύραννον ὁ γάμος ἀποσκοπεῖ μόνον τὴν παιδοποιίαν.

Αἰσθητικά: *φιλάδεφα δάκρυα*=ὑπαλλαγή ἀντὶ *δάκρυα φιλαδέλφου*.—*νεφέλη ὄφρῶν ὑπερ*=παραμοίωσις τῆς κατηφείας πρὸς νέφος.—*ὡς ἔχιθνα*=παραμοίωσις.—*δύο ἐπαναστάσεις*=μετωνυμικῶς τὸ ἀφρημένον ἀντὶ τοῦ συγχεκριμένου.—*ὁμορροθεῖ*=μεταφορὰ ἀπὸ τᾶς κόπας ἐπὶ τῶν κυμάτων.—*ξύμπλου*=μεταφορὰ ἐκ τῆς θαλάσσης.—*στίχοι 543—546* παρηγήσεις τοῦ λ καὶ φ (543)—τοῦ μ (544, 546) καὶ τοῦ θ (545—546).—*τοῦδε σὺ κηδεμὼν*=εἰρωνεία.—*ἀλοῦσα γελῶ*=ὀξύμωρον.—*ζῆν, κατθανεῖν*=ἀντίθεσις.—*οὐκ ἐπὶ ἀρρήτοις*=λιτότης.—*οὐ μὲν τοῖς, τοῖς δι' ἐγὼ*=χαιστόν.—*τῶ παῖδε τώδε τὴν μὲν, τὴν δὲ*=σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος.—*ὅς ἂν βλάστη*=μεταφορὰ ἐκ τῶν ἀγρῶν.—*Ἄιδης ὁ παύσων*=τραγικὴ εἰρωνεία, διότι ὁ Αἴμων θά αὐτοκτονήσῃ πλησίον τοῦ σώματος τῆς Ἀντιγόνης.

Χαρακτηρισμοί: Ἐν ᾧ ἡ Ἀντιγόνη εἶναι *ἀλύγιτος*—*πικρόχολος* καὶ *δρομεῖα* πρὸς τὴν Ἰσμήνην, αὕτη εἶναι ἀνεπίστως *ἄφοβος*—*τυρφερά* καὶ *φιλάδελφος*—*θαρραλέα* ἐν τῇ ἀελλισίᾳ καὶ ἀπογνώσει, προσπαθοῦσα δὲ νὰ τύχῃ τῆς ἀγάπης τῆς Ἀντιγόνης καὶ νὰ μαλᾶξῃ τὸν ἄκαμπτον Κρέοντα ἰκετεύει, ἐπαίτεῖ, προσβάλλεται καὶ ἀπαθεῖται πανταχόθεν καὶ οὕτω συγκινεῖ ἡμᾶς βαθύτατα.

Νόημα ἐν περιλήψει: Προσαχθεῖσα ἡ Ἰσμήνη ἐνώπιον τοῦ Κρέοντος καὶ ἐρωτηθεῖσα, εἰς μετέσχε τῆς ταφῆς τοῦ Πολυνείκου, ὁμοιοῖ τούτο μετὰ τινος δειλίας, ἀλλὰ διαφεύδεται ὑπὸ τῆς Ἀντιγόνης. Ὁ Κρέων ἀποκαλεῖ ἄφρονας τὰς δύο ἀδελφὰς διὰ τὴν περὶ τοῦ θανάτου ἄμιλλαν αὐτῶν, ἀποκοῦει τὴν παρασηνοσίαν τῆς Ἰσμήνης, ὅτι ἡ Ἀντιγόνη εἶναι μνηστὴ τοῦ Αἴμονος, καταδικάζει ἀμφοτέρας εἰς θάνατον καὶ διατάσσει τὴν ἐγκλεισίον τῶν ἐντός τῶν ἀνακτόρων.

***Ἐπιγραφή:** Ἐγκάθειρις Ἀντιγόνης καὶ Ἰσμήνης ἐν τοῖς ἀνακτόροις.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ ἀπὸ στίχου 582—625

ΧΟΡ. Εὐδαίμονες οἷσι αἰῶν
ἄγευστος κακῶν
οἷς γὰρ οἶκος θεόθεν
ἂν σισσῆ,
οὐδὲν ἄτας ἔλλειπει
ἔρπον ἐπὶ πλήθος γενεᾶς.
ὁμοιον ὥστε οἶδμα
κυλινδεῖ βυσσοσθεν
κελαινὰν θίνα
καὶ στόνω βρέμουσι
δυσάνεμοι ἀντιπλήγες ἄκται,
ὅταν ποντίαις δυσρηνοῖς

Εὐτυχεῖς ἐκεῖνοι, εἰς οὓς ἡ ζοῆ
(ὑπῆρξεν) ἄγευστος συμφορῶν
διότι εἰς ὅσους ὁ οἶκος ἐκ θεῶν
ἤθελε σαλευθῆ,
οὐδεμία συμφορὰ παύει
ἀπὸ τοῦ νὰ ἐρχεται ἐπὶ πολλὰς γενεάς.
ὁμοιον (εἶναι τὸ πρᾶγμα) ὅπως τὸ κῆμα
ἀναταράσσει ἐκ τοῦ πυθμένου
τῆς μεσοπῆν ἀμμουδιᾶν
καὶ μετὰ στόνον ἀντηχοῦν
αἱ ἀνεμόδαρτοι κατὰ πρόσωπον πλη-
τόμεναι ἄκται,
ὅταν (τοῦτο τὸ κῆμα) ἔνεκα τῶν διὰ
τοῦ πόντου πνεόντων μαυινῶδων

θρήσσοισι πνοαῖς ἐπιδράμη
ἄφαλον ἔρεβος

Ὅρωμαι τὰ πῆματα οἴκων
Λαβδακιδῶν πίπτοντα ἀρχαία

ἐπὶ πῆμασι φθιτῶν,

οὐδ' ἀπαλλάσσει γένος γενεάν,
ἀλλ' ἐρείπει θεῶν τις,
οὐδ' ἔχει λύσιν·
νῦν γὰρ ὑπὲρ ἑσχάτας
ρίζας ἐν δόμοις Οἰδίπου
ἐτέτατο φάος,
σὺ κατὰ-ἀμᾶν νιν
φοινία κοπίς τῶν νερτέρων
θεῶν λόγου τε ἄνοια
καὶ φρενῶν ἐρινύς.

Τεῶν δύνασιν, Ζεῦ,
τίς ὑπερβασία ἀνδρῶν
κατάσοι,
τάν οὔτε ὁ πανταγρεὺς
ὑπνος αἰρεῖ ποτε
οὔτε ἀκάματοι θέοντες
μῆνες· ἀγ' ἴρω δὲ χρόνῳ
δυναστὰς κατέχεις Ὀλύμπου
μαρμαρῶσασαν αἴγλαν.
τό τ' ἔπειτα καὶ τὸ μέλλον
καὶ τὸ πρὶν
ἐπαρκέσει νόμος·
ὁ δὲ βίσιος θνατῶν
οὐδὲν ἔρπει πάμπολὸ γέ
ἐκτός ἄτας.

Ἄ γὰρ δὴ πολὺπλαγκτός
ἐλπὶς πολλοῖς μὲν ἀνδρῶν
δυνασὶς, πολλοῖς δὲ ἀπάτα
κουφονῶν ἐρώτων·
ἔρπει δὲ οὐδὲν εἰδίτοι,

πρὶν τις προσαύση
πόθα θερμῷ πυρὶ,
σοφία γὰρ πέφανται
ἔκ του κλεινὸν ἔπος,
τὸ κακὸν δοκεῖν ποτε
ἔμμεν ἔθλων τῷδε,
ὄτω θεὸς ἄγει φρένας
πρὸς ἄταν, ἐκτός δ' ἄτας
ὀλίγιστον] χρόνον] πράσσει.

Θρακικῶν ἀνέμων ἀνακινήση
τὰ ὑπὸ τὴν θάλασσαν μαῦρα στρώματα

Βλέπω, ὅτι αἱ συμφοραὶ τοῦ οἴκου
τῶν Λαβδακιδῶν ἐπιφέρονται ἀπὸ πα-
ναρχαίων χρόνων (κληρονομικῶς)
ἐπάνω εἰς τὰς συμφορὰ τῶν ἑξαφα-
νισθεισῶν γενεῶν.
οὐδὲ λυτρῶνει ἡ μία γενεὰ τὴν ἄλ-
λην, ἀλλὰ τὰς κατακρημνίζει κάποιος
ἐκ τῶν θεῶν, καὶ δὲν δίδει λύτρωσιν·
διότι τώρα ὑπεράνω τῆς τελευταίας
ρίζης ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Οἰδίπου
εἶχεν ἀπλωθῆ φῶς.
αἴφνης ὁμοῦ κατακόπτει αὐτὴν
ἡ φοινικὴ μάχαιρα τῶν χθονίων
θεῶν, ἤτοι οἱ ἀνόητοι λόγοι
καὶ ἡ διατάραξις τῶν φρενῶν.

Τὴν δύνάμιν σου, Ζεῦ,
τίς ἀλαζονεῖα τῶν ἀνθρώπων
δύναται νὰ καταβάλλῃ,
τὴν ὅποιαν οὔτε ὁ πανδαμάτωρ
ὑπνος κυριεύει ποτὲ
οὔτε οἱ ἀκαταπονήτως τρέχοντες
μῆνες· ἀλλ' ἀγήραστος ἐκ τοῦ χρόνου
ὡς κυρίαρχος κατοικεῖς τοῦ Ὀλύμπου
τὴν ἀπαστρέπτουσαν λαμπρότητα
καὶ κατὰ τὸ προσεχὲς καὶ κατὰ τὸ
ἀπώτερον μέλλον (ὡς) εἰς τὸ παρελ-
θὸν θὰ ἰσχύῃ τοῦτο ὡς νόμος·
ἡ δὲ ζωὴ τῶν θνητῶν
οὐδόλοῦς προχωρεῖ ἐπὶ πολὺ τοῦλά-
χιστον ἄνευ συμφορῶν.

Διότι βεβαίως ἡ πολλοὺς πλανῶσα
ἐλπὶς εἰς πολλοὺς μὲν τῶν ἀνθρώπων
εἶναι ὠφέλεια, εἰς πολλοὺς δὲ ἀπάτη
ἀνοήτων ἐπιθυμιῶν·
ἴφερπει δὲ (εἰς τὸν ἄνθρωπον) χωρὶς
καθόλου νὰ γνωρίζῃ (τοῦτο),
ἕως οὔτου ζεματίσῃ τις
τὸν πόδα του διὰ θερμοῦ πυρός.
διότι μὲ σοφίαν ἔχει διατυπωθῆ
ἔκ τινος τὸ περιφρημον γνωμικόν,
ὅτι δηλ. τὸ κακὸν φαίνεται ἐνίοτε
ὅτι εἶναι καλὸν εἰς ἐκεῖνον,
τοῦ ὁποίου ὁ θεὸς σύρει τὸν νοῦν
πρὸς τύφλωσιν. ἐκτός δὲ δυστυχίας
ἐλάχιστον χρόνον διάγει.

Γραμματικὰ καὶ ἑρμηνευτικὰ: ἄτας γενικὴ ἀντὶ ἄτης=συμφορᾶς.—
ὄσατε=ὀπως.— θίς, θινός=ἀμμουδιά.— ἀντιπλήξ, ἀντιπλήγος=ὁ κατὰ πρό-
σωπον πληττόμενος.— ποντία δύσπνοος θρηῆσσα πνοή=ὁ διὰ πόντου πνέων
μανιώδης Θρακικὸς ἄνεμος.— ἐπιδράμη ἄορ. τοῦ ἐπιτρέχω ἢ ἐπιθέω=ἀνα-

κινῶ.— *πῆμα*=συμφορά.— *Δαρδακιδᾶν* γενική=*Δαρδακιδῶν*.— *φθιτός*=ἐξαφανισθείς.— *ἐρείπω*=κατακρημνίζω.— *λύσις*=λύτρωσις.— *ἐτέτατο ὑπερσ.* τοῦ *τείνομαι*.— *κατά - ἀμᾶ* τῆσις ἀντι *καταμᾶ*, τοῦ *καταμῶ*=κατακόπτω.— *φοίνιος*=φονικός.— *νέρετροι*=οἱ χθόνιοι.— *τεάν δύναιον* δωρικός=τὴν σὴν δύναιον.— *τεάν-τῆν-ῆν*.— *πανταγρεῦς*, *έως*=πανδαμάτωρ.— *ἀγῆρωσ*, *ωσ*, *ων* ἐπίθ. ἀττικῆς β' κλ. ἀγῆραστος.— *δυνάστας*=δυνάστης, κυρίαρχος.— *μαρμαροίεις*, *εσσα*, *εν*=ἀπαστράπτων.— *ἀ-ῆ*.— *κουφόνους ἔρωσ*=ἀνόητος ἐπιθυμία.— *πέφανται* παρακ. τοῦ *φαίνομαι*.— *ἐκ του*=ἐκ τινος.— *ἔμμεν* ἐπικὸν ἀπρμφτ. τοῦ *εἰμί*.

Συντακτικὰ : *οἷσι*=προσωπική.— *κακῶν*=ἀντικειμενική.— *οἷς*=ἠθική.— *ἄτας*=διαίρετική.— *ἔρπον*=κατηγορηματική.— *ὅμοιον*=κατηγορούμενον.— *στονῶ*=τροπική, ὀργανική.— *πνοαῖς*=δοτική τῆς αἰτίας ἔχουσα τρεῖς ἐπιθετικούς προσδ.— *ἀρχαῖα*=ἐπιρρ. κατηγορ.— *πίπτοντα*=κατηγορηματική.— *ἄνοια λόγων* καὶ *ἐρινὺς φρενῶν*=ἐπεξήγησις τοῦ *κοπίς*.— *ἀκάματοι*=ἐπιρρ. κατηγορ.— *ἀγῆρωσ*=κατηγορ., διότι νοεῖται τὸ *ὦν*.— *δυνάστας*=κατηγορ.— *νόμος*=κατηγ.— *δνασις*=κατηγορ.— *ἀπάτα*=κατηγορ.— *ἐρώτων*=ὑποκειμενική.— *εἰδοῖσι*=τροπική.— *πρὶν*=νοεῖται ἄν.— *πυρὶ*=ὀργανική.— *σοφία*=τροπική.— *ἐκ του*=ποιητ. αἷτιον.— *δοκεῖν*=ἐπεξήγησις.— *ἔμμεν*=ἀντικ. τοῦ *δοκεῖν*, ὅπερ εἶναι προσωπικόν, ἦτοι τὸ *κακὸν δοκεῖ ποτε εἶναι ἐσθλόν* (ταυτοπροσωπία).— *ὄτφ*=ἀντιχαριστική.

Πραγματικὰ καὶ διασαφητικὰ : Αἱ δύο ἀδελφαὶ ἀπῆχθησαν ὑπὸ τῶν δορυφόρων εἰς τὰ ἀνάκτορα. Ὁ Κρέων παραμένει εἰς τὴν ὀρχήστραν. Ὁ χορός, ἀναλογιζόμενος ὅτι ἐκ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Κρέοντος ἐπέρχεται ὁ ἀφανισμὸς τοῦ βασιλικοῦ οἴκου τῶν Λαμβακιδῶν, κατέχεται ὑπὸ μελαγχολικῶν συναισθημάτων καὶ ὑπὸ τὸ κράτος τῆς βαρυθυμίας αὐτῆς διατελῶν ψάλλει τὸ β' στάσιμον.— *Εὐδαίμονες οἷσι κακῶν ἄγευτος αἰῶν*=εἶναι ἡ κυρία ἰδέα τοῦ χορικοῦ.— *Θρηῆσαισι πνοαῖς*=ἡ Θράκη ἐθεορεῖτο ὡς ἡ κοιτίς τῶν ἀνέμων.— *ἀρχαῖα τὰ Δαρδακιδᾶν κ. τ. λ.* εἰς τὴν α' στροφὴν ἐξέφρασεν ὁ χορός μίαν γενικὴν γνώμην περὶ τῆς κακοδαιμονίας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους· εἰς τὴν α' ἀντιστροφὴν ἐπικυρώνει τὴν γενικὴν αὐτὴν γνώμην διὰ τοῦ παραδείγματος.— *λόγου ἄνοια*=λόγοι ἀνόητοι τῆς *Ἀντιγόνης*.— *φρενῶν ἐρινὺς*=διατάραξις φρενῶν τοῦ Κρέοντος.— *οὔτε ὕπνος αἰρεῖ οὔτε μῆνες*=ἦτοι τὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα δαμάζουν πάντα τὰ ὄντα, δὲν δύνανται νὰ δαμάξουν τὴν θεῖαν παντοδυναμίαν.

Αἰσθητικὰ : *ἄγευτος*=μεταφορὰ ἐκ τῆς γεύσεως.— *σεισθῆ δόμος*=εἰκὼν ἐκ τοῦ σειμοῦ.— *ὅμοιον ὥστε κ. τ. λ.*=παραβολή.— (διὰ τῆς εἰκόνας καὶ τῆς παραβολῆς καθίστανται ζωντανώτερα τὰ πλῆγματα τῆς μοίρας).— *ἔρπον*=μεταφορὰ καὶ προσωποποίησης.— *οἶδμα*=πρὸς κῆμα παραβάλλεται ἡ συμφορά.— *ἀκταῖ*=πρὸς ταύτας παραβάλλονται οἱ πληττόμενοι ὑπὸ τῶν συμφορῶν ἄνθρωποι.— *ὑφαλον ἔρεβος*=μετωνυμικῶς τὸ ἀφηρημένον ἀντὶ τοῦ συγχεκριμένου *ὑφαλα* καὶ συνεπῶς *ἐρεβόδη* στρώματα τῆς θαλάσσης.— *πῆματα ἐπὶ πῆμασι πίπτοντα*=παρήχησις τοῦ π.— *ὑπὲρ οἴζας*=παραβολὴ τοῦ οἴκου τῶν Δαρδακιδῶν πρὸς δένδρον, τοῦ ὁποίου μετὰ τὸσας *θυέλλας*—*συμφορὰς* ὅλοι οἱ κλάδοι κατεκόπησαν. πλὴν μιᾶς ἑξῆς.— *ἐρείπει* οὐδ' *ἀπαλλάσσει*, *αὐδὲ ἔχει λύσιν*=σχῆμα ἐκ παραλλήλου.— *ἐρείπει*=μεταφορὰ ἐκ τοῦ σειμοῦ.— *φάος*=μεταφορικῶς ἡ γὰρ ἐπὶ τῇ ἀναβλαστῆσει τοῦ δένδρου.— *καταμᾶ φοινία κοπίς*=εἰκὼν θερισμοῦ καὶ σφαγῆς.— *λόγου ἄνοια*=μετωνυμία ἀντὶ τοῦ συγχεκριμένου ἀνόητοι λόγοι.— *ἐρινὺς*=μετωνυμικῶς τὸ ὄνομα ἀντὶ τοῦ ἔργου τῆς ἐρινός, ἦτοι τῆς διαταραξῆως τῶν φρενῶν.— *μαρμαρόεσσιν αἴγλαν*=πλεονασμὸς.— *οὔτε ὕπνος αἰρεῖ οὔτε μῆνες*=προσωποποίησης.— *πολλοῖς μὲν, πολλοῖς δέ*=ἀναδιπλώσις.

Νόημα ἐν περιλήψει : (Στροφή α') Ζωὴ ἄγευτος συμφορῶν εἶναι τι ἀν' ἡ-

ἦδε καταρρήγνυσι
τροπὰς συμμάχου δορός·
τῶν δὲ ὀρθουμένων.

τὰ πολλά σώματα σφῆζει
ἢ πειθαρχία. οὕτως
ἀμυντέα ἐστὶ τοῖς κοσμουμένοις,
καὶ τοὶ ἡσσητέα οὐδαμῶς
γυναϊκός· κρείσσον γὰρ
ἐκπεσεῖν πρὸς ἄνδρος,
εἴπερ δεῖ,
κούκ ἂν καλοῖμεθα ἂν
ἡσσοτες γυναῖκων.

ΧΟΡΟΣ. Ἡμῖν μὲν, εἰ
μὴ κεκλῆμεθα τῷ χρόνῳ,
δοκεῖς
φρονούντως λέγειν
περὶ ὧν λέγεις.

αὕτη διασπῶσα τὰς τάξεις προξενεῖ
τὴν φυγὴν τῶν συμμάχων στρατῶν·
ἐκ τῶν παραμενόντων ὁμως ἀκλο-
νήτων

(εἰς τὴν θέσιν τῶν) τοὺς περισσότερους
σφῆζει ἢ πειθαρχία. Κατὰ ταῦτα
πρέπει νὰ ὑποστηρίξη τις τὰ προστά-
γματα, καὶ οὐδόλως νὰ νικᾶται
ἀπὸ μίαν γυναῖκα· διότι προτιμότερον
νὰ ἐκθρονισθῶμεν ὑπὸ ἄνδρα,
ἂν βεβαίως εἶναι ἀνάγκη,
καὶ δὲν ἠθέλομεν κληθῆ
κατώτερος γυναϊκῶν.

Εἰς ἡμᾶς μὲν, εἰάν
δὲν ἔχωμεν στρηθῆ τοῦ νοῦ
ἐνεκα τοῦ γήρατος, φαίνεσαι
ὅτι συνειπῶς ὁμιλεῖς
περὶ ὅσων ὁμιλεῖς.

Γραμματικά καὶ ἑρμηνευτικά: νέατος ἕτερος ὑπερθ. τοῦ νέος =
τελευταῖος. — τάλις, τάλιδος = παρθένος. — λεχών γενική τοῦ τὸ λέχος = γά-
μος. — εἰσόμεθα μέλλον τοῦ οἶδα. — πάρει τοῦ πόρειμι. — ἀπορθῶ ω =
ὀρθῶς κατευθύνω. — ἐφέπομαι μέλλ. τοῦ ἐφέπομαι. — διὰ στέρων ἔχω =
σκέπτομαι. — ἐσάται καὶ ἐστηκέναι παρακ. τοῦ ἴσταμαι. — κατήκοος γονή
= εὐπειθῆς τέκνον. — γέλον ποιητικῶς ἀντι γέλωτα. — παραγκάλισμα = περι-
πτυξις. — ἐφυννέτω προστακτ. τοῦ ἐφυννῶ. — κάρτα ἐπίρρ. = λίαν. — δορός
ἕτερος τύπος γενικής τοῦ δόρυ. — ἀμυντέα, ἡσσητέα ῥηματικά ἐπίθετα τοῦ
ἀμύνω, ἡττώμαι ἢ ἡσῶμαι. — κεκλῆμεθα παρακ. τοῦ κλέπτομαι.

Συντακτικά: γέννημα νέατον = παράθεσις. — παιδων = διαιρητική. — ἀχνό-
μενος = αἰτιολογική. — ὑπεραλγῶν = αἰτιολογική. — μάντεον = συγκριτική. —
λυσσαίων = τροπική. — κλύων = αἰτιολογική. — ἐμοί = ποιητ. αἴτιον. — φέ-
ρεσθαι = καθαρώς τελικόν. — σοῦ καλῶς ἡγουμένου = β' ὄρος συγκρίσεως.
— πάντα = αἰτιατική τοῦ κατά τι. — ἐσάται = ἐπεξήγησις τοῦ χοῦ δ. σ. ἔχειν. —
τούτων οὐνεκα = τελικόν αἴτιον. — ἔχειν = ἄντικ. τοῦ εὔχονται. — γονάς = ἄντικ.
τοῦ φύσαντες καὶ ἔχειν. — ὡς ἀνταμύνονται καὶ τιμῶσι = τελικά. — κακοῖς =
ὀργανική. — ὅστις φυτεύει = ἀναφορική ὑποθετική. — τόνδε = ὑποκ. καὶ ἄλλο =
ἄντικ. τοῦ φύσαι, ὅπερ ἄντικ. τοῦ εἴποις. — αὐτῷ = ἀντιχαριστική. — ἐχθροῖ-
σι = χαριστική. — ὕψ' ἠδονῆς = ἀναγκαστικόν αἴτιον. — χάριν γυναϊκός = τελι-
κόν αἴτιον. — εἶδός = αἰτιολογική. — παραγκάλισμα = κατηγορ. τοῦ ὑποκ. τοῦ
το. — κακή γυνή ξύνεννος ἐν δόμοις = ἐπεξήγησις. — ἔλκος = κατηγορ. τοῦ ὑποκ.
τί. — μεῖζον = ἐπιθ. προσδ. τοῦ ἔλκος. — ἢ φίλος κακός = β' ὄρος συγκρίσεως.
— μόνην = κατηγορ. προσδ. — ἀπιστήσασαν = κατηγορηματική. — ψευδῆ = κατη-
γορ. — ἀνοσμα = κατηγορ. — εἰ θρέψω = κάρτα (ἀκόσμου ποιήσω) τοῦς ἕξω
γένους = α' εἶδος τὸ πραγματικόν. — ὦν = κατηγορηματική. — τοῦπιτάσσειν =
ἄντικ. τοῦ νοεῖ. — τοῦτον = ὑποκ. τοῦ τυχεῖν. — ἐπαίνου = ἄντικ. — τυχεῖν =
ὑποκ. τοῦ ἔστιν. — ἐξ ἐμοῦ = ποιητ. αἴτιον. — τοῦδε = ἄντικ. τοῦ κλύειν. — ομι-
ρά, δίκαια, τάναντία = αἰτιατικά τοῦ κατά τι. — ἄρχειν = ἄντικ. τοῦ θέλειν
καὶ τοῦτο ἄντικ. τοῦ θαρσοῖην. — τὸν ἄνδρα = ὑποκ. τῶν ἀπαρεμφάτων. — ἄρ-
χεσθαι = ἄντικ. τοῦ θέλειν. — μένειν = ἄντικ. τοῦ θαρσοῖην, οὐχὶ τοῦ θέλειν.
— παραστάτην = κατηγορ. — προστεταγμένον = ὑποθετική. — προστεταγμένον -
μένειν ἂν (εἰ προστεταγμένος εἴη - μένοι ἂν) = γ' εἶδος. — ἀναρχίας = συγ-
κριτική. — ἀναστάτους = κατηγορ. — καταρρήγνυσι τροπὰς = βραχυλογία. — δο-
ρός = ἀντικειμενική ἐκ τοῦ τροπιάς. — τῶν ὀρθουμένων = διαιρητική. — τοῖς
κοσμουμένοις = ἄντικ. εἰς τὸ ἀμύνειν, προερχόμενον ἐκ τῆς ἀναλύσεως τοῦ

ἀμυντέα ἐστί=δεῖ ἀμύνειν.— *γυναικός=άντικ.* τοῦ ἡτᾶσθαι, προερχομένου ἐκ τῆς ἀναλύσεως τοῦ *ἡσσητέα ἐστί=δεῖ ἡτᾶσθαι.*— *ἐκπεσεῖν=ὑποκ.* τοῦ *κρείσσον ἐσιν.*— *πρὸς ἀνδρός=ποιητ.* αἴτιον.— *γυναικῶν=συγκριτική.*— *τῷ χροῶν=ποιητικὸν καὶ ἀναγκαστικὸν αἴτιον.*

Πραγματικά καὶ διασαφητικά: *παίδων τῶν σῶν νέατον γέννημα=* ὁ πρῶτος υἱὸς τοῦ Κρέοντος ἦτο ὁ *Μεγαρεύς*, θυσιασθεὶς κατὰ συμβουλήν τοῦ μάντιως *Τειρεσίου* εἰς τὸν Ἄρην, πρὸς ἐξιλέωσιν αὐτοῦ, οἱ ὁ στρατὸς τῶν Ἀργείων προσέβαλλε τὰς Θήβας.— *ἄρα ἤκει ἀχγνόμενος...*, *ὑπεραλγῶν=* ὁ χορὸς διαισθάνεται, ὅτι τὴν ψυχὴν τοῦ Αἴμονος κατέχουν δυσάρεστα συναισθήματα.— *κλύων τελείαν ψῆφον=* σκοπίμως λέγει τοῦτο, δηλῶν οὕτω προκαταβολικῶς εἰς τὸν Αἴμονα, ὅτι εἶναι καταδικασμένη εἰς ἀποτυχίαν πάσα προσπάθεια αὐτοῦ πρὸς ἀνάκλησιν τῆς ἀποφάσεως ἢ πρὸς μετατροπὴν αὐτῆς.— *ἦ σοὶ φίλοι=* ἐν ἀκοιθῆσει πρὸς τὰς δύο ἀδελφάς δι' ὅς ὁ Κρέων ἦτο ἐχθρός.— *ἔχων γνώμας χρηστάς ἀπορθοῖς=* κατὰ τὸν Αἴμονα ἢ μετοχὴ ἐλέχθη ὡς ὑποθετικὴ καὶ ἢ ἐγκλισίς ὡς εὐκτικὴ, ἦτοι «ἀν ἔχεις ὀρθὰς γνώμας, εἴθε νὰ μὲ κατευθύνῃς εἰς τὸ ὀρθόν», ἀλλὰ κατὰ τὸν Κρέοντα ἢ μετοχὴ ἡκούσθη ὡς αἰτιολογικὴ καὶ ἢ ἐγκλισίς ὡς ὀριστικὴ, ἦτοι «ἐπειδὴ ἔχεις ὀρθὰς γνώμας, διὰ τοῦτο καὶ μὲ ἄγεις πάντοτε εἰς τὸ ὀρθόν» ὅθεν κολακεύεται ὁ Κρέων.— *σοῦ ἡγουμένου=* καὶ ἐδῶ ὁ Αἴμων μετὰ ὑποθέσεως λέγει *τὸ ἡγουμένου καλῶς*, ὅπερ ὁ Κρέων ἐκλαμβάνει ὡς αἰτιολογικὴν μετοχὴν.— *ὡς καὶ τὸν ἐχθρόν ἀγαμύνονται κακοῖς καὶ τὸν φίλον τιμῶσιν=* εἶναι ἢ ἀντίληψις καὶ ἢ ἀπήχσις τοῦ «ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντι ἀντὶ ὀδόντος». Ὁ Χριστιανισμὸς κατήργησε τὴν ἀντίληψιν ταύτην, τοῦ Χριστοῦ κηρύξαντος τὰ ἐξῆς: *Ἡκούσατε οὗτοι ἐξερῆθη, ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου.* Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, καλῶς ποιεῖτε τοὺς μισοῦντας ὑμᾶς, καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπιβραζόντων ὑμᾶς καὶ διωκόντων ὑμᾶς». Ἄλλα καὶ ὁ Σωκράτης ἐν «Κρίτωνι» ἐδίδαξε ὅτι «οὔτε ἄρα ἀνταδικεῖν δεῖ οὔτε κακῶς ποιεῖν οὐδένα ἀνθρώπων οὐδ' ἂν ὀτιοῦν πάσῃ ὑπ' αὐτῶν».— *ὃν πόλις στήσειε, τοῦδε χρὴ κλύειν=* ἀναχρονισμὸς, διότι τὴν ἐποχὴν τοῦ Κρέοντος οἱ βασιλεῖς δὲν ἦσαν αἰρετοί, ἀλλὰ κληρονομικοί.— *Ἐν στίχοις 672 · 676* ἐκτίθενται ἄριστα σκέψεις περὶ ἀναρχίας καὶ πειθαρχίας.

Αἰσθητικά: *ἔλκος=* μεταφορά.— *πτύσας=* μεταφορά.— *νυφεύειν ἐν Ἄιδου=* ὀξύμωρον.— *ἐν χειμῶνι δορός=* μεταφορά.— *αὐτῆ ἦδε ἡδε=* ἀναφορά.— *ξύμαχον δορός=* συνεχδοχή.

Χαρακτηρισμοί: Ὁ *Αἴμων* ἠθιογραφεῖται ὡς νέος ἥρεμος · σεμνὸς · φιλόστοργος καὶ εὐπειθῆς υἱός.— Ὁ *Κρέων* πάλιν ὡς βάναντος (654) · ἀσεβῆς καὶ βλάσφημος (658) · σατραπικὸς (667) · ἀνοικτίρμων (658). Ὁ χορὸς ὡς πειθαρχικὸς καὶ δουλοπρεπῆς.

Νόημα ἐν περιλήψει: Εἰς τὸ γ' ἐπεισόδιον ἐμφανίζεται ὁ Αἴμων, υἱὸς τοῦ Κρέοντος καὶ μνηστὴρ τῆς Ἀντιγόνης, τὸν ὅποιον ὁ πατὴρ ἐρωτᾷ, ἀν προτιμᾷ αὐτὸν ἢ τὴν μνηστήν· ἐκεῖνος δὲ ἀποκρίνεται, ὅτι οὐδένα γάμον προτιμᾷ, τοῦ πατρὸς του ὀρθῶς συμβουλευόντος. Ὁ Κρέων λαβὼν τὴν δίσσημον ἔννοιαν τῆς μετοχῆς ὡς αἰτιολογικὴν, χαίρει καὶ διδάσκει τὸν υἱόν, ὅτι οἱ γονεῖς διὰ τοῦτο εὐχονται νὰ ἀποκτήσουν τέκνα, ἵνα καὶ τὸν ἐχθρόν ἐκδικῶνται καὶ τὸν φίλον ἀντιτιμῶν· ἐχθρῶν δὲ πρέπει νὰ θεωρησῇ ὁ Αἴμων τὴν Ἀντιγόνην, διότι μόνῃ ἐκ τῶν πολιτῶν παρέβη τὸν γνωστὸν νόμον, ἐν ᾧ ὡς συγγενῆς τοῦ Κρέοντος ὤφειλε νὰ πειθαρχήσῃ περισσότερον τῶν ἄλλων πολιτῶν, διότι ἢ πειθαρχία σφῆζει πόλεις καὶ οἴκους καὶ ἄτομα· τέλος δὲ ὁ

κτητική.— *τιμιώτερον*=κατηγορ.— *σοῦ εὐτυχῶς πρόσσοντος*=β' ὄρος συγκρ.— *εὐκλείας*=συγκριτική.— *πατρὸς*=ὑποκειμενική.— *τοῦτο ἔχειν ὀρθῶς*=ἐπεξηγήσεις.— *διαπτυχθέντες*=ὑποθετική.— *ἄνδρα*=ὑποκ.— *τὸ μανθάνειν*=ὑποκ.— *κεῖ τις ἦ*=σύνταξις ὁμηρική τοῦ εἰ μὲ ὑποτακτικὴν.— *τείνειν*=ὑποκ.— *χειμάρροις*=ἐπιθ. προσδ.— *ὄσα δένδρων ὑπείκει*=ὑποκ. τοῦ ἐκσώζεται — *ὡς ἐκσώζεται, ἀπόλλυται δὲ*=πλάγια ἐρωτήσεις.— *αὐτόπρεμα*=ἐπιρ.— *κατηγορ. ἐγκρατῆ*=προληπτικὸν κατηγορ. τοῦ πόδα, ἐξ οὗ ἡ κτητικὴ γὰς.— *τείνας*=χρονική.— *στρέψας*=χρονική.— *ὑπτίους σέλμασι*=τροπική.— *τὸν ἄνδρα*=ὑποκ. τοῦ φῦναι, ὁ ὑποκ. τοῦ πρεσβεύειν, ὁ ἄντικ. τοῦ φημί.— *πλέων*=κατηγορ. ἄντικ. τοῦ ἄνδρα.— *πάντα*=αἰτ. τοῦ κατὰ τι.— *ἐπιστήμης*=ἀντικειμενική.— *τῶν εὐ λεγόντων*=ἀντικείμενον.

Πραγματικά καὶ διασαφητικά : *ἐμοὶ δ' ἀκούειν ἔστι τάδε*=ὁ Αἴμων δὲν ἀντιλέγει πρὸς τὸν Κρέοντα, ἵνα μὴ θεωρηθῆ ἄσεβης υἱὸς πρὸς τὸν πατέρα, ἀλλὰ ἀντιτάσσει τὴν *κοινήν γνώμην* ὡς μὴ συμφωνοῦσαν πρὸς τοὺς νόμους καὶ τὰς ἀποφάσεις τοῦ τυράννου.— *οἷα ἡ πόλις ὀδύρεται— ἀναξιοτάτη* γυναικῶν— *κάκιστα* φθίνει— *ἀπ' ἔργων εὐκλεεστάτων*=διὰ τῆς χρήσεως τῶν ὑπερθετικῶν φανερώνει τὸν ψυχικὸν του πόνον ὁ Αἴμων.

Αἰσθητικά : μεταφορὰ ἐκ τῶν φυτῶν.— *ἀναξιοτάτη κάκιστα* φθίνει ἀπ' ἔργων *εὐκλεεστάτων*=ἀντιθέσεις.— *χρυσῆς*=μεταφορὰ.— *ἐρεμνῆ*=μεταφορὰ.— *θάλλοντος*=μεταφορὰ.— *γλώσσαν*=μετωνυμία — *διαπτυχθέντες*=μεταφορὰ ἀπὸ τὰ κούφια καρῦδια ἢ ἄλλους καρπούς.— *τείνειν ἄγαν*=μεταφορὰ ἐκ τοῦ τόξου ἢ ἐγγόρδων μουσικῶν ὀργάνων.— *ὄσα δένδρων ὑπείκει...* καὶ αὐτως δὲ γὰς *ὄσους...*=ὠραῖαι παρομοιώσεις.— *τείνας πόδα*=μεταφορὰ μὴ ταύτη *ῥέπειν*=μεταφορὰ ἐκ τοῦ ζυγοῦ.

Χαρακτηρισμοί : Καὶ ἐνταῦθα ὁ Αἴμων ἠθογραφεῖται ὡς νέος *λεπτός* (678)— *μετιόφρων* (719)— *τρυφερός* καὶ *εὐπειθής* υἱὸς (85, 686, 701, 702, 703).

Νόημα ἐν περιλήψει : Ὁ Αἴμων, ὀνομάζων τὴν φρόνησιν ὡς ὑπέροχον τῶν δώρων τῶν θεῶν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, παρατηρεῖ ὅτι καὶ ἄλλοι, πλὴν τοῦ πατρὸς του, δύνανται νὰ ὀρθοφρονοῦν· οὗτοι ὁμως ἐκ φόβου πρὸς τὸν Κρέοντα δὲν τολμοῦν νὰ εἰπουν κατὰ πρόσωπον τὰς σκέψεις των· ἀλλ' ὁ Αἴμων μανθάνει ταύτας καὶ ἐν τῇ προκειμένῃ περιστάσει μανθάνει, ὅτι ἡ κοινὴ γνώμη θρηνεῖ διὰ τὸν ἀδίκον θάνατον τῆς Ἀντιγόνης. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Αἴμων διαφέρεται διὰ τὴν ὑπόληψιν τοῦ πατρὸς, παρακαλεῖ αὐτὸν νὰ μὴ ἰσχυρογνωμονῇ, διότι καταστροφὴ εἶναι τῆς ἀκαμψίας τὸ ἀποτέλεσμα, ἀλλὰ νὰ ἀκούσῃ καὶ τῶν ἄλλων τὰς συνετάς συμβουλίας.

Ἐπιγραφή : Ὑποδείξεις Αἴμονος πρὸς Κρέοντα, ὅπως πρὸς ἀποφυγὴν συμφυρῶν ἀκουσθῶσι καὶ ἄλλων γινῶμαι συνεταί.

(724— 780)

ΧΟΡΟΣ. Βασιλεῦ, καὶ σὺ λογικὸν (εἶναι), ἐάν κάτι ὀρθὸν λέγῃ (οὗτος), νὰ (τὸ) ἀκούσῃς, καὶ σὺ πάλιν (ᾧ Αἴμων) αὐτὸν (λογικὸν εἶναι νὰ ἀκούσῃς)· διότι ὀρθῶς ἔχετε ὁμιλήσει ἀμφότεροι.

ΚΡΕΩΝ. (Ἡμεῖς) οἱ ἔχοντες τόσον μεγάλην ἡλικίαν καὶ θὰ διδαχθῶμεν λοιπὸν νὰ σκεπτόμεθα ὀρθῶς παρ' ἀνδρὸς τόσον νεαροῦ κατὰ τὴν ἡλικίαν:

Αἴμων. (Δὲν θὰ διδαχθῆς) μηδὲν, ὅπερ δὲν εἶναι δίκαιον· ἐάν δὲ ἐγὼ (εἶμαι) νέος, δὲν πρέπει νὰ ἐξετάζῃς τὴν ἡλικίαν (μου) περισσότερον παρὰ τὰ ἔργα.

ΚΡΕΩΝ. Ἔργον (ὄρθον) λοιπόν εἶναι τὸ νὰ τιμᾶ κανεὶς τοὺς στασιαστάς :

Αἴμων. Ἄλλ' οὐδὲ (ἄλλον) θὰ συνεβούλευον νὰ τιμᾶ τοὺς κακοὺς.

ΚΡΕΩΝ. Αὕτη ἐδὼ λοιπόν δὲν ἔχει συλληφθῆ ἐπ' αὐτοφῶρῳ ἑπάνω εἰς τοιοῦτον ἀδίκημα ;

Αἴμων. Ἀρνεῖται (τοῦτο) ὄλος ὁ πληθυσμὸς τῆς πόλεως αὐτῶν τῶν ἠθῶν.

ΚΡΕΩΝ. Οἱ πολῖται λοιπόν εἰς ἐμέ, ὅσα πρέπει ἐγὼ νὰ διατάσω, θὰ ὑπαγορεύουσιν ;

Αἴμων. Βλέπεις ὅτι εἶπες τοῦτο ὡς καθ' ὑπερβολὴν νέος ;

ΚΡΕΩΝ. Διὰ λογαριασμὸν λοιπόν ἄλλου ἢ διὰ λογαριασμὸν μου πρέπει ἐγὼ νὰ κυβερνῶ τὴν χώραν αὐτὴν ;

Αἴμων. (Διὰ λογαριασμὸν σοῦ καὶ τῆς πόλεως), διότι δὲν εἶναι πόλις (ἐκείνη), ἣτις εἶναι κτῆμα ἑνὸς ἀνδρός.

ΚΡΕΩΝ. Δὲν θεωρεῖται κατὰ γενικὴν γνώμην ὡς ἰδιοκτησία τοῦ ἄρχοντος ἢ πόλις ;

Αἴμων. Ὡραία ἦθελες ἄρχει σὺ μόνος (μῖα) ἐρήμου βεβαίως χώρας !

ΚΡΕΩΝ. Οὗτος, ὡς φαίνεται, ὑπερασπίζεται τὴν γυναῖκα.

Αἴμων. Ἐὰν βεβαίως (εἶσαι) σὺ γυναῖκα' διότι ὑπὲρ σοῦ ὄντως φροντίζω.

ΚΡΕΩΝ. Ὡ παγκάκιστε, (φροντίζεις περὶ ἐμοῦ) εἰς ἀντιδικίαν ἐρχόμενος πρὸς τὸν πατέρα σου ;

Αἴμων. Διότι βλέπω, ὅτι ἀποφασίζεις ἀδίκους ὑποφάσεις.

ΚΡΕΩΝ. Σφάλλομαι λοιπόν τιμῶν τὸ ἀξίωμά μου ;

Αἴμων. (Σφάλλῃσαι) διότι δὲν τιμᾶς (τὸ ἀξίωμά σου), καταπατῶν βεβαίως τὰς πρὸς τοὺς θεοὺς τιμὰς.

ΚΡΕΩΝ. Ὡ μιὰρὲ χαρακτήρ καὶ κατώτερε γυναϊκός.

Αἴμων. (Ἵσως) ἀλλ' οὐδαμῶς ἦθελες εὐρεῖ ἐμὲ κατώτερον τῶν αἰσῶν τούτῳ ἀριστον πράξεων.

ΚΡΕΩΝ. Οἱ λόγοι σου τούτῳ ἀριστον οὗτοι ὄλοι (εἶναι) ὑπὲρ ἐκείνης ;

Αἴμων. Καὶ ὑπὲρ σοῦ βεβαίως κοὶ ὑπὲρ ἐμοῦ καὶ ὑπὲρ τῶν χθονίων θεῶν.

ΚΡΕΩΝ. Οὐδόλως (: οὐκ ἔστιν ὡς) θὰ νυμφευθῆς αὐτὴν πλέον ποτὲ ζωντανήν.

Αἴμων. Αὕτη λοιπόν θὰ ἀποθάνῃ καὶ μὲ τὸν θάνατόν της κάποιον θὰ καταστρέψῃ.

ΚΡΕΩΝ. Ἀλήθεια καὶ δι' ἀπειλῶν ἀκόμη ἐπέρχῃσαι τόσον θρασύς κατ' ἐμοῦ :

Αἴμων. Καὶ τί ἀπειλὴ εἶναι τὸ νὰ ἐναντιώωμαι εἰς ἐσφαλμένας σκέψεις ;

ΚΡΕΩΝ. Διὰ τιμωρίας θὰ μὲ συντίσης, ἐν ᾧ σὺ ὁ ἴδιος στερεῖσαι συνέσεως.

Αἴμων. Ἄν δὲν ἦσο πατήρ μου, θὰ ἔλεγον ὅτι δὲν ἔχεις σφάτας φρένας σου.

ΚΡΕΩΝ. Γυναϊκὸς ἀφ' οὗ εἶσαι δοῦλος, μὴ μὲ προσαγορεύῃς φιλικῶς (πατέρα).

Αἴμων. Θέλεις νὰ λέγῃς κάτι καὶ λέγων οὐδὲν νὰ ἀκούῃς ;

ΚΡΕΩΝ. Ἀλήθεια ; Μάθε λοιπόν (: ἀλλ' ἴσθι ὅτι), μὰ τοῦτον δὲ τὸν Ὀλυμπον, κλαίων (: οὐ χαίρων) θὰ μὲ περιπαίξῃς μετὰ τοὺς ψόγους σου. Ἀπομακρύνετε (ᾧ δορυφόροι) τὴν μισητὴν (γυναῖκα), ἵνα παρευθὺς ἀποθάνῃ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἐπὶ παρουσίᾳ πλησίον τοῦ μνηστήρος. (Οἱ δορυφόροι εἰσέρχονται εἰς τὰ ἀνάκτορα πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς διαταγῆς).

Αἴμων. Οὐχὶ βεβαίως πλησίον ἐμοῦ τούτῳ ἀριστον θὰ ἀποθάνῃ αὕτη — αὐτὸ ποτὲ μὴ φαντασθῆς — καὶ σὺ οὐδαμῶς θὰ ἴδῃς τὸ πρόσωπόν μου,

βλέπων διὰ τῶν ὀφθαλμῶν σου, διὰ τὰ ἐπιδεικνύεις τὴν μανίαν σου ἐνώπιον (: ζυνών) ἐκείνων ἀπὸ οικείου σου, οἵτινες θέλουν (νὰ ἀντικρύζουν τὴν μανίαν σου).

(Ὁ Αἷμων ταῦτα εἰπὼν ἀπέρχεται πλέον).

ΧΟΡΟΣ. Βασιλεῦ, ὁ ἀνὴρ ἀπῆλθε μὲ ταχύτητα ὑπὸ τὸ κράτος ὄργης· ψυχὴ δὲ τόσον νέα εἶναι ἐπιφοβός, ἕαν περιπέσῃ εἰς θλίψιν.

ΚΡΕΩΝ. Ἄς κἀνῆ (ὅ,τι θέλει), ἄς μεγαλοφρονῆ πέραν τοῦ ἀρμόζοντος εἰς ἄνδρα, ἀπερχόμενος· αὐτὰς ὁμοῦ τὰς κόρας δὲν θὰ ἀπαλλάξῃ τοῦ θανάτου.

ΧΟΡΟΣ. Καὶ διανοεῖσαι λοιπὸν νὰ θανατώσῃς ἀμφοτέρας ταύτας ;

ΚΡΕΩΝ. Ὅχι βεβαίως τὴν μὴ λαβοῦσαν μέρος· διότι ὀντως καλῶς ὑπενουμίζεις.

ΧΟΡΟΣ. Μὲ ποῖον δὲ εἶδος θατάτου καὶ σκέπτεσαι νὰ τὴν θανατώσῃς ;

ΚΡΕΩΝ. Ἀπάγων (αὐτὴν) ὁπουδῆποτε εἶναι ὁ δρόμος ἔρημος ἀνθρώπων, ζῶσαν θὰ θάψω ἐντὸς βραχέως ὑπογείου λάκκου, τόσῃ τροφὴν παραθέσας, ὅση εἶναι ἄγνισμα μόνον, ἵνα ὀλη ἢ πόλις ἀποφύγῃ τὸ μῖασμα· καὶ ἐκεῖ τὸν Ἄδην, τὸν ὁποῖον μόνον ἀπὸ τοὺς θεοὺς σέβεται, παρακαλοῦσα θὰ ἐπιτύχῃ ἴσως τὸ νὰ μὴ ἀποθάνῃ, ἢ τοῦλάχιστον θὰ διδάσχη—ἀλλά τότε (θὰ εἶναι πλέον ὄργα)—ὅτι εἶναι μάταιος κόπος τὸ νὰ τιμᾷ κανεὶς τὸν Ἄδην.

(Ταῦτα εἰπὼν ὁ Κρέων εἰσέρχεται εἰς τὰ ἀνάκτορα)

Γραμματικά καὶ ἑρμηνευτικά : διπλῆ=ἐπιρρ. δοτικοφανές.— ἐπέιληπται=παρὰ κ. τοῦ ἐπιλαμβάνομαι.— δμῶπιτολις καὶ δμῶπολις, ἰδος.— ὁ λεῶς ἀττικῆς β' κλίσεως.— δμῶπιτολις λεῶς=ὄλος ὁ πληθυσμὸς τῆς πόλεως.— διὰ δίκης ἐρχομαὶ τινι=ἐρχομαι εἰς ἀντιδικίαν πρὸς τινά.— ὕστερος=κατώτερος.— ἦσσω καὶ ἦσσονα=αἰτιατ. ἐνικοῦ συζρ.— οἱ νέτεροι=οἱ χθόνιοι.— ἔστιν ὡς=κἀπως, οὐκ ἔστιν ὡς=οὐδόλως, οὐκ ἔστιν ὡς οὐκ=ἀσφαλῶς.— ὀλεῖ μέλλων τοῦ ὀλλυμι.— κλάων=κλαίων.— φρενώσεις τοῦ φρενώω.— κωτίλλω=φιλικῶς προσαγορεύω.— ἀληθες; ἐπιρρηματικῶς=ἀληθεια;— δηνάξω=περιπαίξω.— κράς, κρατός, κρατά=κεφαλή.— μαινή ὑποτακτ. τοῦ μαινομαι.— ἀνῆρ κατὰ κρᾶσιν=ὁ ἀνῆρ.— τῶ κόρα τότε θυϊκός=τὰς κόρας τᾶσδε.— ἀμφο αὐτῶ θυϊκός=ἀμφοτέρας αὐτάς.— στίβος=δρόμος.— κατῶρυξ, κατῶρυχος=ὑπόγειος λάκκος.— φορβή=τροφή.— ἄγος=ἐξαγνισμός.

Συντακτικά (στίχων 724 - 734) : σε=ὑποκ. τοῦ μαθεῖν, ὁ ὑποκ. τοῦ εἰκός ἐστιν.— καίριον=κατηγορ.— τοῦδε=ἀντικ. τοῦ νοουμένου μαθεῖν.— τὴν φύσιν=αἰτιατ. ἀναφορᾶς.— ἢ τᾶρα=β' ὄρος συζρ.— σέβειν=ὑποκ. τοῦ ἔργον ἐστί.— αἶε χεῖ τάσσειν=πλαγία ἐρώτησις, ἀντικ. τοῦ ἔρρεῖ.— (Στίχων 734 - 745) τότε=κατὰ πρόληψιν ἀντικ. τοῦ ὄρρεῖ ἀντὶ τοῦ εἴρηκας— ἀλλω· ἐμοί=χαριστικοί— με=ὑποκ. καὶ χθονός=ἀντικ. τοῦ ἀρχεῖν, ὁ ὑποκ. τοῦ χεῖ.— πόλις=κατηγορ. τῆς ὡς ὑποκειμ. λαμβανομένης ἀναφορικῆς ὑποθετικῆς προτ.— ἀνδρός=κατηγορηματικῆ κτητικῆ.— κρατοῦντος=κατηγορ. κτητικῆ.— μόνος=κατηγορ. προσδ. ἐρήμης ἔνν. πόλεως καὶ ἐρήμης ἔνν. τῆς πόλεως, ἧτοι δύναται νὰ εἶναι ἐπιθ. καὶ κατηγορ. προσδ.— ἰῶν=ἐνδοτικῆ ἢ τροπικῆ.— σέβων=τροπικῆ.— πατῶν=τροπικῆ.— (Στίχων 746-756) γυναικός=συγκριτικῆ.— ἦσσω=κατηγορ. τοῦ ἐμέ, ὁ ἀντικ. τοῦ ἔλοισ.— τῶν αἰσχρῶν=συγκριτικῆ.— κἀπαπειλῶν=τροπικῆ.— θρασούς=κατηγορ.— λέγειν=ὑποκ. τοῦ ἀπειλῆ ἐστιν.— κλάων=τροπικῆ.— ὦν=ἐνδοτικῆ.— φρεῶν=ἀντικεινενικῆ.— εἰ μὴ ἦσθα=εἶπον ἄν=β' εἶδος τὸ ἀπραγματοποίητον.—

(Στίχων 757 - 767) λέγων=ἐνδοτικῆ.— οὐ χαιρών=τροπικῆ.— ὡς θνήσκῃ=τελικῆ.— πλησία=κατηγορ.— ἐν ὀφθαλμοῖς=προσδ. ὀργάνου.— ὡς

μαίη = τελική. — *τοῖς θέλοισι* = άντικ. τοῦ *ξυγών* = τροπικῆς. — *φίλων* = διαιρετική — *ταχύς* = κατηγορ. — *βαρὺς* = κατηγορ. — *ἀλύσας* = ὑποθετική. — (*Στίχων 768 - 780*) ἢ *κατ' ἄνδρα* = β' ὄρος συγ. — *ἄγων* = τροπική. — *ἐρημος* = κατηγορ. — *βροτῶν* = άντικειμενική. — *ζῶσαν* = κατηγορ. — *φορβῆς* = διαιρετική. — *ἄγος* = κατηγορ. — *μόνον* = κατηγορ. προσδ. — *σέβειν* = ὑποκ. τοῦ *πόνοσ ἐστίη*.

Πραγματικά καὶ διασαφητικά: *οὐ τὸν χρόνον μάλλον* = ἡ ἡλικία δὲν εἶναι πάντοτε ἔνδειξις τῆς φρονήσεωσ· σχετικῶσ ἐλέχθη ὑπὸ τῶν ἀρχαίων τὸ «*πολιὰ χρόνου μήνυσισ καὶ οὐ φρονήσεωσ*». — *κάπαπειλῶν* = τὸ «*ὀλεῖ τινα*» τοῦ Αἴμονοσ ὑπέλαβεν ὡσ ἀπειλήη καθ' αὐτοῦ ὁ Κρέων — *ἐν πετρώδει κατώρυχι* = τοιοῦτοι τάφοι εὑρέθησαν ἐν Μυκῆναισ, ἐν Ὀρχομενῶ τῆσ Βιωτίας καὶ ἄλλοῦ. — *οὐ τὴν μὴ θιγοῦσαν* = δηλαδὴ τὴν Ἰσμήνηη. — *φορβῆσ τοσοῦτον προσθείσ* = συνήθεια ἤτο νὰ παραθέτουν εἰσ τοὺσ καταδικασθέντασ εἰσ θάνατον ὀλίγηη τροφήη, ἵνα μὴ οὗτοι ἀποθάνουν ἐκ πείνησ, ὅπερ ἤτο μισρὸν δι' ὅληη τὴη πόλιν καὶ μὴ ἀνεκτὸν ὑπὸ τῶν θεῶν.

Αἰσθητικά: *οἱ τηλικοῖδε ὑπὸ τηλικούδε* = ἀντίθεσισ. — *νόσφ* = μεταφορά. — *πατῶν* = μεταφορά — *ὀλεῖ τινα* ἀντι *ἐμὲ* = εὐφημισμός. — *δοῦλενμα* = μετωνυμία. — *τὸ μῖσσοσ* = μετωνυμία — *κατ' ὄμματα παρόντι πλησία* = πλεονασμοί. — *ἐν ὀφθαλμοῖσ ὄρων* = πλεονασμός. — *δράτω, φρονεῖτω* = ἀσύνδετον — *που τεύζεται* = εἰρωνεία.

Χαρακτηρισμοί: Εἰσ τὸ ἀνωτέρω ἐρμηνευθὲν τμῆμα ὁ Αἴμων παρουσιάζεται ὡσ *εὐγενήσ* καὶ *ἐμπαθῆσ*, ἀντάξιοσ μνηστῆρ εὐγενοῦσ, ἐμπαθοῦσ καὶ ὑπερηφάνοσ μνηστῆρ, *δημοκρατικὸσ* εἰσ τὰσ πολιτειακὰσ πεποιθηῖσεισ ἐκ διαμέτρου ἀντίθετοσ τοῦ σατραπικοῦ πατρόσ του. — Ὁ *Χορὸσ* εἶναι *ταπεινόφωνοσ* · *διαλλακτικὸσ* · *εἰρηνοποιὸσ* · *ἐπιφυλακτικὸσ*. — Ὁ *Κρέων* τέλος ἡθρογραφεῖται ὡσ καὶ ἐν τοῖσ προηγουμένοισ ὡσ *ἐγωῖστήσ* (726, 727) · *ἀσεβῆσ* (771, 780) · *δεσποικὸσ* (734, 736, 738) — *ὀκλήρὸσ καὶ ἀπάνθρωποσ* (750, 761, 774).

Νόημα ἐν περιλήψει: Ὁ Κρέων ἐρεθίζεται καὶ νομίζει προσβολὴη νὰ διδάσκη αὐτὸν ὁ υἱὸσ, τόσση νέοσ, καὶ τονίζει ὅτι, κύριοσ ὦν τῆσ πόλεωσ, δικαιούται νὰ διατάσῃ ὅτι θέλει. Ἄλλ' ὁ Αἴμων παρατηρεῖ ὅτι τοῦτο δὲν εἶναι ὀρθόν, διότι ἡ πόλισ δὲν εἶναι ἰδιοκτησία κανονόσ. Καὶ μετὰ στιχομυθίαν, καθ' ἣη ὁ Αἴμων ἀναιρεῖ τὰσ γνώμιασ τοῦ Κρέοντοσ, οὗτοσ ἐν βροσμοῦ ψυχῆσ ἀπειλεῖ, ὅτι θέλει φονεῦσει τὴη Ἀντιγόνηη πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ μνηστῆροσ. Ἄλλ' ἀπαντῶν ὁ Αἴμων «*τοῦτο ποτέ σου μὴ φαντασθῆσ*» ἀέροχεται ταχύ. Ὁ χορὸσ ἐκ τοῦ τρόπου τῆσ φυγῆσ τοῦ Αἴμονοσ εἰκάζει κακόν τι, ἀλλ' ὁ Κρέων δὲν θέλει νὰ ἀντιληθῆ τοῦτο. Κατόπιν τούτοσ ὁ χορὸσ ἐντέχνωσ κατώρθώνει νὰ ἐξαίρεσῃ τὴη Ἰσμήνηη τῆσ τιμωρίας, ὡσ πρὸσ δὲ τὴη Ἀντιγόνηη δὲν τολμᾷ νὰ ἀποτρεψῃ τὴη καταδίκηη, διότι ὁ Κρέων δηλοῖ κατηγορηματικῶσ, ὅτι θὰ θάψῃ αὐτὴη ζῶσαν ἐντόσ ὑπογείου λάκκοσ.

Ἐπιγραφή: Ἀπαλλογή τῆσ Ἰσμήνησ · καταδίκη τῆσ Ἀντιγόνησ.

ΤΡΙΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ ἀπὸ στίχου 781 — 800

(Εἰσ τὸ ἐρμηνευθὲν τρίτον ἐπεισόδιον εἶδομεν, ὅτι ὁ Αἴμων προσῆλθεν — *ἐξ ἔρωτοσ πρὸσ τὴη Ἀντιγόνηη* — ἵνα μεσιτεύσῃ πλησίον τοῦ Κρέοντοσ ὑπὲρ αὐτήσ. Κατὰ τὴη ἐπακολουθήσασαν στιχομυθίαν ἐξεδηλώθη τρομερὰ ἀντίθεσισ μεταξὺ πατρόσ καὶ υἱοῦ. Δύο συναισθήματα καὶ καθήκοντα ἐπάλαισον εἰσ τὴη ψυχὴη τοῦ Αἴμονοσ, τὸ τῆσ στοργῆσ καὶ εὐλαβείασ πρὸσ τὸν πατέρα καὶ τὸ τῆσ ἀγάπησ πρὸσ τὴη μνηστῆη. Εἰσ

τὴν κρατερὰν αὐτὴν πάλην ἐξῆλθε νικητὴς ὁ Ἔρως, τοῦ ὁποῖου ὁ χορός τῶν Θηβαίων γερόντων ὑμνεῖ ἤδη τὴν παντοδυναμίαν)

ΧΟΡ. Ἔρως ἀνίκατε μάχαν,
Ἔρως, ὃς ἐν κτήμασι πίπτεις,

ὃς ἐν μαλακαῖς παρειαῖς
νεάνιδος ἐννυχεύεις,
φοιτᾷς δὲ ὑπερπόντιος
ἐν τε ἀγρονόμοις αὐλαῖς—
καὶ οὐδεὶς φύξιμός σε
οὔτε ἀθανάτων οὔτε γε
ἀμερίων ἀνθρώπων·
ὁ δ' ἔχων μέμνηεν.

σὺ καὶ δικαίῳ φρένας
παρασπᾷς ἀδίκους
ἐπὶ λῶβᾳ·
σὺ ἔχεις ταραξᾶς καὶ τόδε
ξύναιμον νεῖκος ἀνδρῶν,
νικᾷ δὲ ἐναργῆς
Ἰμερος βλεφάρων
εὐλέκτρον νύμφας,
πάρεδρος τῶν μεγάλων
θεσμῶν ἐν ἀρχαῖς·

θεὸς γὰρ Ἄφροδιτα
ἐμπαίζει ἄμαχος.

Ἔρωτα ἀνίκατε εἰς τὴν μάχην,
Ἔρωτα, ὅστις καθιστᾷς θύματά σου,
πάντας, ὅσους ἠθέλεις πλήξει,
ὅστις εἰς τὰ τρυφερὰ μάγουλα
τῶν νεανίδων διανυκτερεύεις,
περιφέρεισαι δὲ ἀνά τὴν θάλασσαν
καὶ εἰς τὰς ἀγροτικὰς οἰκίας·
καὶ οὐδεὶς δύναται νὰ σὲ ἀποφύγῃ
οὔτε ἐκ τῶν ἀθανάτων οὔτε
βεβαίως ἐκ τῶν ἐφημέρων ἀνθρώπων
καὶ τρελλαίνεται ὅποιος σὲ ἔχει.

σὺ καὶ τῶν δικαίων τὸν νοῦν
πλανᾷς, ὥστε νὰ γίνονται ἀδικοὶ
πρὸς καταστροφὴν τῶν·
σὺ ἔχεις προζαλέσει καὶ ταύτην
τὴν φιλονικίαν τῶν συγγενῶν ἀνδρῶν.
νικᾷ δὲ ὀλοφάνερα
ὁ πόθος τῶν βλεφάρων (ὀφθαλμῶν)
τῆς ὠραίας νύμφης,
ὅστις εἶναι συμπάρεδρος τῶν μεγάλων
ἠθικῶν νόμων ἐν τῇ διακυβερνήσει
τοῦ κόσμου·
διότι ἡ θεὰ Ἄφροδιτη
παίζει ἐντὸς (τῶν ὀφθαλμῶν τῆς
νύμφης) ἀκαταμάχητα.

Γραμμστικά καὶ ἑρμηνευτικά: φύξιμος=ὁ δυνάμενος φυγεῖν.— ἀμέριος· ἡμέριος=ἐφημέριος.— μέμνηεν παρακ. τοῦ μαίνομαι=τρελλαίνομαι. ἀγρονόμος αὐλή=ἀγροτικὴ οἰκία.— ὁ Ἰμερος=πόθος.— θεσμοὶ=ἠθικοὶ νόμοι.— ἐν ἀρχαῖς=ἐν τῇ κυβερνήσει τοῦ κόσμου.

Συντακτικά: μάχαν=αιτιατικὴ τοῦ κατὰ τι.— ὃς ἐν κτήμασι πίπτεις=βραχυλογία ἀντὶ ὃς κτήματα ποιεῖς πάντας, οἷς ἂν ἐμπέσης.— ὑπερπόντιος=κατηγορ.— ἀθανάτων ἀνθρώπων=διαίρετικαί.— φύξιμος=κατηγορούμενον, μετὰ τοῦ νοουμένου ἐστὶ ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ δύναται φυγεῖν, ὅπου τὸ σὲ εἶναι ἀντικ.— ἀδίκους=προληπτικὸν κατηγορ.— ἐπὶ λῶβᾳ=προσθ. σκοποῦ.— νεῖκος ξύναιμον ἀνδρῶν κατὰ τὸ σχῆμα ὑπαλλαγῆς ἀντὶ νεῖκος ξυναιμῶν ἀνδρῶν.— ἐναργῆς=ἐπιρρ. κατηγορ.— νύμφης=κτητική.— πάρεδρος=παράθεσις.— ἄμαχος=κατηγορ.

Πραγματικά καὶ διασαφητικά: Ἔρως οὐχὶ ἔρως=ἦτοι δὲν ὑμνεῖται τὸ γνωστὸν τῶν ἀνθρώπων πόθος τοῦ ἔρωτος, ἀλλὰ ἡ ἠθικὴ καὶ κοσμογονικὴ δύναμις, ὁ θεὸς ἔρως.— ὑπερπόντιος καὶ ἐν ἀγρονόμοις αὐλαῖς=παντοῦ ἐξαπλοῦται ἡ δράσις τοῦ ἔρωτος.— οὐδεὶς οὔτε ἀθανάτων οὔτε ἀνθρώπων=τοὺς πάντας τραυματίζει διὰ τῶν βελῶν του.— τόδε νεῖκος=τὴν συγκρούσιν Κρέοντος καὶ Αἴμονος — Ἰμερον πρὸς τὸν Ἔρωτα ἔχει ποιήσει καὶ ὁ νέος Ἕλληνας ποιητὴς Ἀθανάσιος Χριστιόπουλος ἐκ Καστωρίας (1772-1847) γράφων περὶ τῆς παντοδυναμίας αὐτοῦ τὰ ἑξῆς: Ἐσὺ θεοῦς, αἰθέρια, Οὐράνια κα' αἴρια κρατεῖς καὶ Βασιλεύεις· Καὶ ἔως τὸ αἰῶνα Τῆς γῆς μᾶς καταθρόνια, Τὰ βέη σου τοξεύεις — Ὁ ἴδιος δὲ ποιητὴς ἀποκαλεῖ τὸν Ἔρωτα «τοῦ κόσμου Κυβερνήτη».— Εἰς τὴν τραγωδίαν τοῦ ἐκ Ῥεθύμνης Γεωργίου Χοροτάττη, τὴν ἐπιγραφομένην α' Ἐρωφίλην καὶ ποιηθεῖσαν τὰ πρῶ-

τα ἔτη τοῦ 17ου μ.Χ. αἰῶνος, ὑπάρχει *χορικὸν ἄσμα*, δι' οὗ ὑμνεῖται ὁ Ἔρωτος ὡς ἑξῆς: *Ἐρωτα, πὸν συχὰ στοὺς πιδ μεγάλους κι' ὁμορφους λογι-
σμοὺς κατοικημένους βροσεσι... κι' ἔτσι εἶσαι δυνατός... καὶ τόση χάριν
ἔχων τ' ἄρματά σου, πὸν βγαίνεις πάντα μ' ὄλους κερδαιμένους· καὶ τὴν
καρδιά τοῦ Δία τὴν ἴδια σφάζεις.—ἄμαχος ἐμπαίζει (ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς τῆς
νύφης) θεός Ἀφροδίτα=περὶ τῆς ἐκδηλώσεως τοῦ Ἐρωτος ἀρχικῶς καὶ κυ-
ρίως εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς λέγει τὸ νέον Ἑλληνικὸν ἀπὸ τὰ μάτια πιάνει-
ται—στά χεῖλη κατεβαίνει—κι' ἀπὸ τὰ χεῖλη στὴν καρδιά ῥιζώνει καὶ δὲν
βγαίνει.—Τέλος ὁ ποιητὴς *Εὐριπίδης* εἰς τὸ α' στάσιμον τῆς τραγωδίας τοῦ
«ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ» παραπλησίως ὑμνεῖ τὸν Ἐρωτα, ὁ δὲ *Σοφοκλῆς* ὑμνησεν
αὐτὸν οὐ μόνον ἐν τῇ «Ἀντιγόνη», ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν τραγωδίαν τοῦ «*Τραχί-
νιαις*» στίχοις 479.*

Αἰσθητικά: *Ἐρωτος*, *Ἐρωτος*=ἀναφορά.— *ἀνίκατε μάχαν*=παρομοίωσις τοῦ
Ἐρωτος πρὸς μαχητὴν.— *δς, δς*=ἀναφορά.— *ἐν μαλακαῖς*=μεταφορὰ ἐκ τοῦ
μαλακοῦ στρώματος κλίνης.— *νεάνιδος*=συνεκδοχικῶς ὁ ἐνικὸς ἀντιπληθυντ.—
δ ἔχων μέμνηεν=ὑπερβολή.— *σύ, σὺ*=ἀναφορά.— *δικαίων ἀδίκους*=ἀντιθε-
σις.— *βλεφάρων*=συνεκδοχικῶς τὸ μέρος ἀντι τοῦ ὄλου (ὀφθαλμῶν)— *πά-
ρεδρος τῶν μεγάλων θεοσμῶν*=μεγαλοπρεπῆς εἰκὼν «ὁ Ἐρωτος μετέχει εἰς τὰς
συνεδρίας τῶν τῆν τάξιν τοῦ σύμπαντος ῥυθμιζόντων νόμων ὡς ὁμότιμον μέλος».

Νόημα ἐν περιλήψει: Ὁ Ἐρωτος, ὅστις εἶσαι θεὸς ἀήτητος, παντοῦ
ἐξαπλοῦται ἢ δρᾶσις σου, τραυματίζεις διὰ τῶν βελῶν σου θεοὺς καὶ ἀν-
θρώπους, ὁ δὲ ἔρωτος κρελλαίνεται. Σὺ ἄγεις τοὺς δικαίους εἰς ἀδικήματα, Σὺ
προεκάλεσες τὴν ἔριν Κρέοντος καὶ Αἴμονος, κατὰ τὴν ὁποίαν Σὺ ἐξήλθες νι-
κητής. Εἶσαι ἀκαταμάχτος.

Ἐπιγραφή: Ὕμνος εἰς τὴν παντοδυναμίαν τοῦ Ἐρωτος.

ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ ἀπὸ στίχου 801—943

(Στίχοι 801—838)

(Οἱ δορυφόροι ὀδηγοῦν ἔξω τῶν ἀνακτόρων τὴν Ἀντιγόνην. Ὁ χορὸς
ἐπὶ τῇ θέᾳ τῆς πασχούσης ἠρωίδος, ἥτις ἀπάγεται εἰς θάνατον, κλαίει
τὴν τραγικὴν μοῖραν αὐτῆς, ἐκδηλῶν οὕτω τὴν συμπάθειάν του).

ΧΟΡ. Νῦν δ' ἤδη καυτὸς
ἐγὼ ὄρῶν τάδε ἔξω
φέρομαι θεσμῶν,
οὐκέτι δὲ δύναμαι ἴσχειν
πηγὰς δακρῶν, ὅτι ὄρῶ
τὴνδε Ἀντιγόνην ἀνύτουσαν
τὸν παγκοίταν θάλαμον.

Τώρα δὲ πλέον καὶ ὁ ἴδιος
ἐγὼ—βλέπω ταῦτα—ἔξω
τῶν καθιερωμένων φέρομαι,
καὶ δὲν δύναμαι πλέον τὰ κρατήσω
τὰς πηγὰς τῶν δακρῶν, διότι βλέπω
αὐτὴν ἐδῶ τὴν Ἀντιγόνην ἐρχομέ-
νην εἰς τὸν τοὺς πάντας κοιμίζοντα
θάλαμον.

(Ἀρχεται ὁ Κομμὸς (806—882), ἄσμα θρηνώδες ἀδόμενον ἀμοιβαίως ὑπὸ
τῆς Ἀντιγόνης καὶ χοροῦ).

ΑΝΤΙΓ. Ὅρατε ἐμέ, ὦ πολῖται
πατρίας γῆς, στείχουσιν
τὰν νεάταν ὁδόν,
λεύσουσιν δὲ νεάτον
φέγγος ἀελίου, κοῦποτε αὖθις·
ἀλλὰ με ὁ παγκοίτας
Ἄιδας ζῶσαν ἄγει

Βλέπετε ἐμέ, ὦ πολῖται
τῆς πατρικῆς μου γῆς, βαδίζουσιν
τὴν τελευταίαν ὁδόν,
καὶ ἀντικρύουσιν τὸ ὕστατον
φῶς τοῦ ἡλίου, καὶ ποτὲ πλέον·
ἀλλ' ἐμέ ὁ τοὺς πάντας κοιμίζων
Ἄιδης ζωντανὴν ὀδηγεῖ

τὰν Ἀχέροντος ἀκτάν,
οὔτε ὕμεναίων ἔγκληρον
οὔτε ἐπινυμφίδιός τις
ἕμνος πῶ με ὕμνησεν,
ἀλλ' Ἀχέροντι νυμφεύσω.

ΧΟΡ. κλεινὴ οὐκοῦν
καὶ ἔπαινον ἔχουσα
ἀπέρχη ἐς τόδε κεῖθος
νεκρῶν, οὔτε νόσοις
φθινάσιν πληγεῖσα
οὔτε λαχοῦσα
ξίφῶν ἐπίχειρα,
ἀλλ' αὐτόνομος,
μόνη δὴ θνατῶν
κατοβήσῃ Ἀΐδαν ζῶσα.

ΑΝΤΙΓ. Ἦκουσα δὴ ὀλέσθαι
λυγροτάταν τὰν Φρυγίαν
ξέναν Ταντάλου
πρὸς ἄκρῳ Σιπύλῳ,
τὴν δάμασεν
πετραία βλάστα
ὡς ἀτενῆς κισσός·
καὶ νιν τακομέναν,
ὡς φάτις ἀνδρῶν,
οὐδαμὰ λείπει θυβροί
χιῶν τε, τέγγει δὲ δειράδας
ὑπ' ὀφροῦσι παγκλαυτοῖς·
ὁμοιοτάταν ἤ δαίμων
κατευνάζει με.

ΧΟΡ. Ἀλλὰ θεός τοι
καὶ θεογενεῖς,
ἡμεῖς δὲ βροτοὶ καὶ θνητο-
γενεῖς· καί τοι τάκοῦσαι
λαχεῖν ἔγκλημσ τοῖς ἰσοθέοις
μέγα (σοι) φθιμένα

(πρέπον δὲ καὶ τλήναι σε
ὡς ἐκείνην) ζῶσαν καὶ
θανοῦσαν.

εἰς τὴν ἀκτὴν τοῦ Ἀχέροντος.
οὔτε γαμήλιον ἕσματος τυχοῦσα
οὔτε κανὲν ἐπιθαλάμιον
ἕσμα ποτὲ μέχρι τοῦδε μὲ ὕμνησεν,
ἀλλὰ τὸν Ἀχέροντα θά νυμφευθῶ.

Δοξασμένη καὶ τιμημένη λοιπὸν
καὶ ἐπαινουμένη
ἀπέρχεται εἰς αὐτὴν πῆν κρύπτην
τῶν νεκρῶν, οὔτε ὑπὸ νόσων
φθαρτικῶν προσβληθεῖσα
οὔτε τυχοῦσα
θανάτου διὰ ξίφους,
ἀλλ' ἐξ ἰδίας βουλήσεως,
μόνη σὺ ἕως σήμερον ἐκ τῶν θνητῶν
θά καταβῆς εἰς τὸν Ἄδην ζῶσα.

Ἦκουσα ἤδη ὅτι ἀπέθανε
οἰκτρότατα ἢ ἐκ Φρυγίας
ξένη (κόρη) τοῦ Ταντάλου
πλησίον τῆς κορυφῆς τοῦ Σιπύλου,
τὴν ὅποιαν ἀπελίθωσε
ἢ βραχόδης προεσοχῆ
ὡς κισσὸς στερεῶς προσκολλημένος,
καὶ ταύτην τηκομένην (ὑπὸ δακρῶν),
ὅπως λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι,
οὐδολως ἀφήνουν αἱ βροχαὶ καὶ ἡ
χιῶν, ἀλλὰ βρέχει τὸν λαμόν της
ὑπὸ τὰ αἰωνίως κλαίοντα μάτια της·
ὁμοιοτάτα πρὸς αὐτὴν ὁ θεός
μὲ κατακοιμίζει.

Ἀλλὰ θεὰ βεβαίως (ἦτο ἡ Νιόβη)
καὶ ἐκ θεῶν γεννηθεῖσα,
ἡμεῖς δὲ θνητοὶ καὶ ἐκ θνητῶν
γεννηθέντες· καὶ ὁμως ἡ φήμη
ὅτι ἐτυχες τῆς αὐτῆς τιμῆς μὲ
τοὺς ἰσοθέους (εἶναι) σπουδαῖον
(διὰ σὲ) ἀποθανοῦσαν·
(πρέπει δὲ σὺ καὶ νὰ ὑπομείνης
ὅπως ἐκείνη) ζῶσα καὶ
μετὰ θάνατον.

Γραμματικὰ καὶ ἑρμηνευτικὰ: θεομοῖ=τὰ καθιερωμένα.— ὁ παγ-
μοίτας=ὁ τοὺς πάντας κοιμίζων.— νέατος, η, ον=τελευταῖος.— λεύσσω=βλέ-
πω.— ὕμεναίος=γαμήλιον ἕσμα.— ἔγκληρος=μετοχος.— τὸ κεῖθος=κρύπτη.
— νέκυσ=νεκρός.— ἡ φθινάς, φθιναδος=ἡ φθαρτικὴ.— λαχάτω ἐπίχειρα
ξίφῶν=τυγχάνω θανάτου διὰ ξίφους.— ὀλέσθαι ἄορ. τοῦ ὀλλνμαι.— λυ-
γρότατος=οἰκτρότατος. φάτις=λόγος. ὡς φάτις ἐστίν=ὅπως λέγεται.— δει-
ράς, δειράδος=λαίμους.— πάγκλαυτοι ὀφροῦς=αἰωνίως κλαίοντες ὀφθαλμοί.
— τάκοῦσαι=τὸ ἀκοῦσαι=ἡ φήμη.— τλήναι ἄορ. ἐτλην τοῦ τλάω=ὑπομένω.
— φθιμένα δοτ. μετοχ. ἄορ. β' τοῦ φθίνω, ἐφθίμην, φθίμενος—η—ον.

Συντακτικὰ: δρῶν=αἰτιολογική.— δακρῶν=κτιητικὴ καὶ ὑποκειμενική.—

ΑΝΤΙΓΟΝΗΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

ἀνύτουσαν = κατηγορηματική. — *στείχουσας* = κατηγορηματική. — *λεύσσουσας* = κατηγορηματική. — *ἀκτάν* ἄντι *εἰς ἀκτάν*. — *ὕμεναίον* = ἀντικειμενική. — *ἐγκληρον* = κατηγορ. — *Ἀχέροντι* = ἄντικ. — *κλεινή*, *ἐπαινον ἔχουσα* = κατηγορούμενα. — *νεκύων* = ἀντικειμενική *κεύθει τοὺς νέκυσ*. — *νόσοις* = ποιητ. αἰτιον. — *πληγείσα*, *λαχούσα* = τροπικαί. — *αὐτόνομος*, *μόνη*, *ζῶσα* = κατηγορ. — *δλέσθαι* = ἄντικ. — *λυγροτάταν* = ἔπιρρ. κατηγορ. — *τὰν ξένας* = ὑποκ. τοῦ *δλέσθαι*. — *ἄκρω* = κατηγορ. προσδ. — *ἀνδρῶν* = ὑποκειμενική. — *ὁμοιοτάταν* = κατηγορ. — *θεός*, *θεογεννής*, *βροτοί*, *θνητογενεῖς* = κατηγορ. — *τὸ ἀκούσαι* = ὑποκ. τοῦ *μέγα ἐστίν*. — *λαχεῖν* = ἄντικ. τοῦ *τάκούσαι*. — *ἐγκληρα* = ἄντικ. τοῦ *λαχεῖν*. — *φθιμένῃ* = χρονική. — *τλήναι* = ὑποκ. τοῦ *πρέπον ἐστίν*.

Πραγματικὰ καὶ διασαφητικὰ: *νῦν δ' ἦδη καὶ τὸν ἐγὼ* = δηλαδή ὄχι μόνον ὁ Αἴμων, ἀλλὰ καὶ ἐγὼ. — *ὄρων τάδε* = τὴν ἀπαγομένην εἰς θάνατον Ἀντιγόνην. — *φέρομαι ἔξω θεομῶν* = διότι διὰ τῆς ἀδυναμίας μου νὰ συγκρατήσω τὰ δάκρυα δὲν τηρῶ τὴν ἐμπροπούσαν εἰς τὴν ἡλικίαν καὶ θέσιν μου κοσμιότητα καὶ εὐπρέπειαν καὶ διότι ἐκδηλῶ συμπάθειαν πρὸς καταδικασθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ἄρχοντος, μὴ ἔχων τοῦτο τὸ δικαίωμα ὡς νομοταγῆς πολίτης. — *τὰν Ἀχέραντος ἀκτάν* = ὁ Ἀχέρων, ποταμὸς τῆς Ἡπείρου, ἐθεοορεῖτο τὸ πάλαι ὡς ποταμὸς τοῦ Ἄδου, ὡς καὶ οἱ ποταμοὶ Κωκυτὸς καὶ Πυριφλεγέθων. — *ὕμεναίον* = ἦτοι ἁμαρτιῶν ἠδομένων κατὰ τὴν παμπὴν τοῦ γάμου κυρίως, ἐν συνοδείᾳ αὐλοῦ. — *ἐπινυμφίδιος ὕμνος* = ἦτοι ὕμνος ἐπιθαλάμιος, ψαλλόμενος ἔξωθι τοῦ νυμφικοῦ θαλάμου πρὸς τιμὴν τῆς νύμφης ὑπὸ παρθένων ἰσταμένων ἔξωθι τοῦ νυμφῶνος. — *Ἀχέροντι νυμφεύσω* = ὄχι τὸν ποταμὸν, ἀλλὰ τὸν Ἄδην. — *τὰν Φρυγίαν ξένας Ταντάλον* = ἐννοεῖ τὴν *Νιόβην* αὐτῆ θυγατέρα τοῦ Τανταίου, υἱοῦ τοῦ Διὸς καὶ βασιλέως τῆς Φρυγίας, σύζυγος δὲ τοῦ Ἀμφίονος, βασιλέως τῶν Θηβῶν, καὶ μήτηρ 7 ἀρρένων τέκνων καὶ 7 θηλέων· ἐπαρθεῖσα διὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν τέκνων, προσέβαλε τὴν θεᾶν Λητῶν, ἣτις εἶχε δύο τέκνα μόνον, τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὴν Ἀρτεμίν· διὰ τὴν ἀσέβειαν ταύτην ὁ Ἀπόλλων καὶ ἡ Ἀρτεμὶς ἐφόνευσαν διὰ τόξου· λατὰ τέκνα τῆς Νιόβης· τὴν ἰδίαν δὲ κλαίουσαν συνεχῶς ἐλυπήθη ὁ Ζεὺς καὶ τὴν ἀπελίθωσεν ἐπὶ τοῦ ὄρους Σιπύλου τῆς Μ. Ἀσίας. — *τὰν δάμασεν πετραία βλάστα* = ὁ βράχος· δηλαδή, βλαστήσας βράχους, περιέβαλε τὸν κορμὸν τῆς Νιόβης, ὡς ὁ κισσὸς περιβάλλει τὸν κορμὸν τοῦ δένδρου.

Αἰσθητικὰ: *ἔξω θεομῶν φέρομαι* = μεταφορὰ ἐκ τοῦ σταδίου. — *πηγὰς δακρύων* = μεταφορὰ ἐκ τῶν πηγῶν τῶν ποταμῶν. — *τὸν παγκοίταν θάλαμον* = πικρὰ εἰρωνεία. — *νεάταν, νέατον* = ἀναφορὰ. — *νέατον κοῦποτε αὐθις* = πλεονασμός. — *ὁ παλκοίταν ζῶσαν ἄγει* = ὀξύμωρον. — *νυμφεύσω Ἀχέροντι* = ὀξύμωρον. — *πετραία βλάστα* = μεταφορὰ ἐκ τῆς κυρίως βλαστήσεως. — *ὡς κισσός* = παρομοίωσις. — *τακουένας, ὄμβροι*, = μεταφοραί. — *θεὸς καὶ θεογεννής, βροτοὶ καὶ θνητογενεῖς* = ἀναφοραὶ καὶ ἀντιθέσεις.

Χαρακτηρισμοί: Βλέπε εἰς τὸ τέλος τοῦ κομμοῦ.

Νόημα ἐν περιλήψει: Ὁ χορὸς βλέπων τὴν Ἀντιγόνην ἀπαγομένην ὑπὸ τῶν δορυφόρων εἰς θάνατον ἐκδηλοῖ τὴν συμπάθειάν του πρὸς αὐτήν, ἢ δὲ ἠρωτῆς θρηνεῖ τὴν κακὴν τύχην της, διότι ἄγαμος κατέχεται εἰς τὸν Ἄδην ζωντανή—ὁ χορὸς παρηγορεῖ τὴν Ἀντιγόνην, διότι ὁ τοιοῦτος ἀκριβῶς θάνατος περιποιεῖ τιμὴν εἰς αὐτήν—καὶ ἡ Ἀντιγόνη παραβάλλει τὸν θάνατόν της πρὸς τὸν τῆς Νιόβης, ἣτις ἀπελιθώθη καὶ διὰ τοῦτον πάλιν ἀκριβῶς τὸν λόγον, διότι αὐτὴ τυγχάνει ὁμοίας μοίρας πρὸς τὴν θεογενεῖ Νιόβην, παρηγορεῖ ὁ χορὸς τὴν Ἀντιγόνην καὶ τῆς συνιστᾷ ὑπομονήν.

Ἐπιγραφή: Θρηῖνος Ἀντιγόνης ἀπαγομένης εἰς θάνατον καὶ παρηγορητικοὶ λόγοι τοῦ χοροῦ.

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥ στίχοι 839—882

ΑΝΤΙΓ. Ὕψι, γελῶμαι
 πρὸς πατρῶν θεῶν,
 τί με ὑβρίζεις
 οὐκ οἰχομέναν, ἀλλ' ἐπίφαντον;
 ὦ πόλις, ὦ πολυκτῆμονες
 ἄνδρες πόλεως· ἰὼ κρήναι
 Δικαίαι ἄλσος τε Θήβας
 εὐαρμάτου, ἔμπας
 ἐπικτῶμαι ὕμπε ξυμάρτυρας,
 οἷα ἄκλαυτος φίλων,
 οἷοις νόμοις ἔρχομαι
 πρὸς ἔργμα ποταινίου τάφου
 τυμβόχωστον
 ἰὼ δύστανος, οὔτε ἐν βροτοῖσι
 οὔτε ἐν νεκροῖσι μέτοικος,
 οὐ ζῶσιν οὐ θαναοῦσιν.

Ἄλλοίμονον, χλευάζομαι!
 δι' ὄνομα τῶν πατρῶν θεῶν,
 διατι μὲ ὑβρίζεις
 οὐχὶ ἀποθανοῦσαν, ἀλλὰ ζῶσαν;
 ὦ πόλις, ὦ πλούσιοι
 ἄνδρες τῆς πόλεως· ἄχ! πηγαί·
 τῆς Δίρκης καὶ ἄλσος τῶν Θηβῶν
 μὲ τὰ καλὰ ἄρματα, παρὰ πάντα ταῦτα
 ἐπικαλοῦμαι καὶ σᾶς ὡς μάρτυρας,
 πῶς μὴ θρηνομένη ὑπὸ τῶν φίλων,
 μὲ ποίους νόμους ἔρχομαι
 πρὸς φυλακὴν ἀνηκούστου τάφου,
 ἐπιχωματωμένη ὡς τύμβος·
 ἄχ! ἡ δυστυχῆς, οὔτε μεταξὺ θνητῶν
 οὔτε μεταξὺ νεκρῶν κατοικοῦσα,
 οὐχὶ μεταξὺ ζῶντων, οὐχὶ μεταξὺ
 ἀποθανόντων.

ΧΟΡ. Προβάσα, ὦ τέκνον, ἐπὶ
 ἔσχατον θράσους
 προσέπεσες ἐς ὑψηλὸν
 βάθρον Δίκας·
 ἐκτίνεις δὲ πολὺν τινα
 ἄθλον πατρῶν.

Προχωρήσασα, παιδί μου, εἰς
 τὸν ἀνώτατον βαθμὸν θράσους
 προσέκρουσες εἰς τὸν ὑψηλὸν
 θρόνον τῆς Δικαιοσύνης·
 πληρώνεις δὲ μεγάλην τινα
 ἁμαρτίαν πατρικῆν.

ΑΝΤΙΓ. Ἐψαύσας ἀλγεινοτάτας
 ἔμοι μερίμνας,
 τριπόλιστον οἷτον πατρός
 τοῦ τε πρόπαντος ἀμετέρου
 πότμου
 κλεινοῖς Λαβδακίδαισιν.
 ἰὼ ἄται ματρῶναι λέκτρων

Ἀνέξεσες λυπηροτάτας
 εἰς ἐμὲ ἀναμνήσεις,
 δηλ. τὴν διαβόητον μοῖραν τοῦ πατρὸς
 καὶ πάσης τῆς ἰδικῆς μας
 τύχης (τῆς ἐπιτεσοῦσης)
 εἰς τοὺς ἐνδόξους Λαβδακίδας.
 ἄχ! συμφοραὶ ἐκ τῶν γάμων τῆς
 μητρὸς
 καὶ πλαγιάσματα τῆς δυστυχοῦς
 μητρὸς μὲ τὸν πατέρα μου,
 ὅστις ἐξ αὐτῆς ἐγεννήθη,
 ἀπὸ ποίους τέλος πάντων ἐγὼ
 ἢ ταλαίπωρος ἐγεννήθην!
 πρὸς αὐτοὺς ἐπικατάραιος, ἄγαμος,
 ἰδοὺ ἐγὼ ἔρχομαι νὰ κατοικήσω ὁμοῦ.
 ἄχ! ἀδελφὲ μου, ὅστις ἔτυχες
 δυστυχοῦς γάμου, μὲ τὸν θανάτον σου
 μὲ ἐφόνευσες ζῶσαν ἀκόμη.

κοιμήματά τε δυσμόρου
 ματρὸς ἐμῶ πατρὶ
 αὐτογέννητα,
 οἷων ἐγὼ ποτε
 ἄ ταλαίφρων ἔφυν!
 πρὸς οὐ; ἀραῖος, ἄγαμος,
 ἄδε ἐγὼ ἔρχομαι μέτοικος.
 ἰὼ κασιγνητε, κυρήσας
 δυσπότημων γάμων, θανῶν
 κατήναρές με ἔτι οὔσαν.

Τὸ νὰ ἐνεργῇ μὲν τις μὲ εὐσέβειαν
 εἶναι δεῖγμα τι εὐσέβειας·
 οὐδαμῶς ὅμως δύναται νὰ παραβαί-
 νεται ἡ ἐξουσία ἐκείνου, ὅστις ἐπιμε-
 λεῖται περὶ τῆς ἐξουσίας.
 Σὲ ὅμως κατέστρεψεν ὁ ἕηλός σου
 ὁ ἀυθαίρετος.

ΧΟΡ. Σέβειν μὲν
 εὐσέβειά τις·
 οὐδαμᾶ δὲ πέλει παραβατὸν
 κράτος, ὅτω μέλει κράτος.

Σὲ δὲ ὠλεσεν ὄργα
 αὐτόγνωστος.

ΑΝΤ. Ἄκλαυτος, ἀφίλος, ἀνυμνῆσιος Ἄκλαυτος, ἔρημος φίλων, ἀνύπανδρος
 ΑΝΤΙΓΟΝΗΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

ταλαίφρων ἄγομαι
τάνδε ἐτοίμαν ὁδόν.
οὐκέτι μοι θεμίς
ταλαίνα ὄραν τόδε
ἱερὸν ὄμμα λαμπάδος,
τόν δ' ἔμον πότμον
οὐδεὶς φίλων στενάξει
ἀδάκρυτον.

ὀδηγοῦμαι ἢ δυστυχῆς
δι' αὐτῆς τῆς κατά πάντα ἐτοίμου
ὁδοῦ. δὲν μοῦ ἐπιτρέπεται πλέον
εἰς τὴν δυστυχῆ γὰ βλέπω τοῦτο
τὸ ἱερὸν φῶς τοῦ ἡλίου,
τὴν δὲ συμφορὰν μου
οὐδεὶς ἐκ τῶν προσφίλων στενάξει
ὥστε δὲν συνοδεύεται ἀπὸ δάκρυα.

Γραμματικά καὶ ἑρμηνευτικά: ἔμπας ἐπίρρημα ἐκ τοῦ ἐν—πᾶς
καρ' ὅλα ταῦτα.— ὕμμε ἄντων. Αἰολικοῦ τύπου=ἡμᾶς— ἔργμα ἐκ τοῦ εἴρ-
γω=φυλακῆ, εἰρκτή.— ποταίνιος=ἀνήκουστος.— τυμβόχωστος=ἐπιχωματω-
μένος ὡς τύμβος.— τριπόλιςτος=διαβόητος.— οἶτος=μοῖρα.— πρόπτας, πρό-
πανιος=πᾶς.— κυρήσας τοῦ κυρῶ=τυγχάνω.— κατήγαρες ἄορ. β' τοῦ κατε-
ναρίζω καὶ κατεναίρω.— θεμίς=ἐστίν=ἐπιτρέπεται.

Συντακτικὰ: τί=αιτιατικὴ αἰτίας.— οἰχομένην, ἐπίφαντον (οὐσαν)=
ἐναντιωματικαί.— ξυμάρτυρας=κατηγορ.— οἶα ἔρχομαι=πλαγία ἐρώτησις.
— θράσους=διαριετικῆ.— οἶτον=ἐπεξηγησις. αἶται ματρῶνι λέκτρων κατὰ
σχῆμα ὑπαλλαγῆς ἀντί αἶται ματρῶνι λέκτρων.— λέκτρων=τῆς αἰτίας.— μητρὸς
=ὑποκειμενικὴ ἐκοιμήθη ἢ μήτηρ.— κοιμήματα αὐτογέννητα ἀντί κοιμήματα
μητρὸς αὐτογεννήτω πατρὶ κατὰ ὑπαλλαγὴν.— οἶων=ἀντικ. τοῦ κοταγωγῆς ση-
μαντικοῦ ἔφην.— ἀραῖος, ἄγαμος, μέτοικος=κατηγορούμενα.— οὐσαν=ἐνδο-
τικῆ— σέβειν=ὑποκ. ὄραν=ὑποκ.— μοι=προσωπικῆ.— ἀδάκρυτον=προλη-
πτικὸν κατηγορούμενον.

Πραγματικά καὶ διασαφητικά: γελῶμαι=διότι ὁ χορὸς τὴν παρη-
γορεῖ ὡς τὴν μόνην ἐκ τῶν θνητῶν ἀξιοθεῖσαν γὰ ὑποστῆ τὴν τύχην τῆς Νιό-
βης, ἐν ᾧ αὐτῇ, ἀποβλέπουσα εἰς τὴν φρικτὴν τιμωρίαν, ἀνέμενε περισσοτέ-
ρας ἐκδηλώσεις συμπαραστάσεως τοῦ χοροῦ.— οἷσις νόμοις=ἀνθρωπίνους ἐν
ἀντιθέσει πρὸς τοὺς θείους, ὧν ὑπερμαχῶ.— ἐκτινεῖς ἄθλον πατρῶον=καὶ
σήμερον λέγομεν «ἀμρτῖαι γονεῶν παιδεύουσι τέκνα».— δυσπότμων γάμων
=ὁ Πολυνείκης εἶχε νυμφευθῆ τὴν κόρην τοῦ Ἀδράστου ὁ γάμος αὐτὸς ὡς ὑ-
πῆξεν αἰτία ἐκστρατείας κατὰ τῶν Θηβῶν. οὐδεὶς φίλων στενάξει=τραγι-
κῆ ἔφρωνεῖα τοῦτο, διότι ὁ Αἴμων ἀπῆλθεν ταχὺς εἰς τοὺς ἀγρούς, ἢ δὲ Ἰσμή-
νη ἐφρουρεῖτο εἰς τὰ ἀνάκτορα.

Λισθητικά: Θανῶν κατήγαρες=ὀξύμωρον.— κράτος, κράτος=ἀναφορά.—
ἄκλαυτος, ἀφίλος, ἀνυμέναιος=ἀσύνδετον.— ἱερὸν ὄμμα λαμπάδος=περίφρα-
σις καὶ ὁ ποιητὴς Καλβὸς καλεῖ τὸν ἥλιον «λαμπάδα αἰώνιον».

Χαρακτηρισμοί: βλέπε ἐν τέλει τοῦ ἐπομένου τμήματος.

Νόημα ἐν περιλήψει: Παρεξηγήσασα τοὺς λόγους τοῦ χοροῦ ἢ Ἀντι-
γόνῃ ἐπικαλεῖται μάρτυρας τῆς τραγικῆς τῆς μαίρας τὴν πόλιν, τοὺς πολίτας,
τὰς κρήνας καὶ τὸ ἄλλος τῶν Θηβῶν—ὁ χορὸς ἀπαδίδει τὴν παρούσαν συμ-
φορὰν εἰς τὴν ὑπερβολικὴν τόλμην τῆς καὶ εἰς τὰ ἀνοσιουργήματα τοῦ
πατρὸς τῆς—οἱ λόγοι τοῦ αὐτοῦ ἀνακαλοῦν εἰς τὴν μνήμην τῆς Ἀντιγόνης
τὸν μαρὸν γάμον Οἰδίποδος καὶ Ἰοκάστης καὶ τὸν ἀτυχῆ γάμον τοῦ Πολυ-
νείκου—ὁ χορὸς ἀναγνωρίζει τὸ εὐσεβὲς τῆς πράξεως τῆς Ἀντιγόνης, ἐπι-
οριπτεῖ ὅμως εἰς αὐτὴν καὶ ὑπαιτιότητα, διότι παρέβη τὸν νόμον τοῦ ἀρχον-
τος—τέλος ἢ Ἀντιγόνῃ ἐξακολουθεῖ τὸν θρήνον.

Ἐπιγραφή: Συνέχεια τοῦ θρήνου τῆς Ἀντιγόνης— ὁ χορὸς ὀμιλεῖ διὰ
τὰ αἰτία τῆς συμφορᾶς τῆς Ἀντιγόνης.

(883—943)

(Ὁ Κρέων ἐξερχόμενος τῶν ἀνακτόρων βλέπει πλήρης ὀργῆς τὴν Ἀντιγόνην ἀκόμη ἐκεῖ καὶ ὠθεῖ τοὺς δορυφόρους νὰ σπεύσουν εἰς ἐκτέλεσιν τῆς διαταγῆς τοῦ τῆς ἀφορώσης εἰς τὴν Ἀντιγόνην)

ΚΡΕΩΝ Ἄρα τότε
ὡς οὐδ' ἂν εἰς παύσαιτο ἂν
εἰ πρὸ τοῦ θανεῖν χρεῖη
λέγειν αἰδᾶς καὶ γόους ;
οὐκ ἄξετε ὡς τάχιστα ;
καὶ κατηρεφεί τύμβῳ
περιπτύξαντες, ὡς ἐγὼ εἴρηκα,
ἄφετε μόνην ἔρημον,
εἴτε χρῆ θανεῖν,
εἴτε τυμβεύειν ζῶσα
ἐν τοιαύτῃ στέγῃ·
ἡμεῖς γὰρ ἄγνοοι
τοῦπί τήνδε τὴν κόρην·
στερῆσεται δ' οὖν
τῆς ἄνω μετοικίας.

ΑΝΤΙΓ. ὦ τύμβος, ὦ νυμφεῖον,
ὦ ἀειφρούρος κατασκαφῆς οἴκησις,
οἱ πορεύομαι
πρὸς τοὺς ἑμαυτῆς, ὧν
ὀλωλότων πλείστον ἀριθμὸν
ἐν νεκροῖς δεδεκται Φερσέφασσα·
ὡν λοισθία ἐγὼ
καὶ μακρῶ δὴ κάκιστα
κάτειμι, πρὶν ἐξῆκειν μοι
μοῖραν βίου.
ἐλθοῦσα μέντοι τρέφω
κάρτα ἐν ἐλπίσιν ἤξειν μὲν
φίλη πατρί, προσφιλῆς δὲ σοί,
μῆτερ, φίλη δὲ σοί,
κασίγνητον κέρα.
ἐπεὶ ἐγὼ αὐτόχειρ ὑμᾶς
θανόντος ἔλουσα κάκωσμησα
κάπιτυμβίους χόας ἔδωκα.
νῦν δέ, Πολυνείκες, τὸ σὸν
δέμας περιστέλλουσα τοιάδε
ἄρτυμαι, καίτοι ἐγὼ
σὲ ἐτίμησα
τοῖς εὖ φρονουσίην.
οὐ γὰρ ποτε ἠρόμην ἂν
τόνδε πόνον
βίᾳ πολιτῶν,
οὔτε εἰ τέκνα,
ὧν ἔφυν μῆτηρ,
οὔτε εἰ πόσις μοι
καθθανῶν ἐτήκετο.
πρὸς χάριν τίνος δὴ
νόμου λέγω ταῦτα ;
πόσις μὲν ἄλλος ἂν μοι ἦν

Ἄρά γε γνωρίζετε
ὅτι οὐδεὶς ἠθέλε παύσει,
ἐὰν πρὸ τοῦ θανάτου θὰ ἦτο χρήσι-
μον νὰ μοιρολογῆ καὶ νὰ θρηνηῆ ;
πάρετέ την τὸ ταχύτερον.
καὶ διὰ τοῦ θολωτοῦ τάφου
περικλείσαντες, ὡς ἔχω διατάξει,
ἀφήσατέ την μόνην καὶ ἔρημον,
εἴτε ἐπιθυμεῖ νὰ ἀποθάνῃ,
εἴτε νὰ διάγῃ ἐντὸς τάφου ζῶσα
εἰς τοιαύτην κατοικίαν·
διότι ἡμεῖς εἰμεθα ἄγνοοι
ὅσον ἀφορᾶ εἰς αὐτὴν τὴν κόρην·
ὅπωςδήποτε ὅμως θὰ στερηθῆ
τοῦ δικαιώματος νὰ κατοικῆ εἰς τὸν
ἐπάνω κόσμον.

ὦ τάφε, ὦ νυμφικὲ θάλαμε,
ὦ αἰωνίως φρονουσα βαθυσκαφῆς
κατοικία, ὅπου πορευομαι
πρὸς τοὺς ἰδικούς μου, τῶν ὁποίων
ἀποθανόντων μέγαν ἀριθμὸν
μεταξὺ τῶν νεκρῶν ἔχει δεχθῆ ἡ
Περσεφόνη· τελευταία ἐκ τούτων ἐγὼ
καὶ καθ' ὑπερβολὴν ἀπαισιώτατα
κατέχομαι, πρὶν μοῦ συμπληρωθῆ
ὁ εἰμαρμένους χρόνος τῆς ζωῆς μου.
ἐλθοῦσα ὅμως (κάτω) ἔχω
πολλὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ ἐλθῶ μὲν
ἀγαπητὴ εἰς τὸν πατέρα, ἀγαπητὴ δὲ
εἰς σέ, μῆτερ, καὶ ἀγαπητὴ εἰς σέ,
ἀδελφῆ μου ἀγαπητέ.
διότι ἐγὼ ἰδιοχείρως ὑμᾶς
ἀποθανόντας ἔλουσα καὶ ἐστόλισα
καὶ ἐπιταφίους σπονδὰς προσέφερον.
τόρα δέ, Πολυνείκη, τὸ ἰδικόν σου
σῶμα θάπτουσα τοιαύτην ἀμοιβὴν
λαμβάνω, καὶ ὅμως ἐγὼ
καλὰ ἔκαμα καὶ σὲ ἐτίμησα
κατὰ τὴν γνώμην τῶν συνετῶν·
διότι οὐδέποτε θὰ ἀνελάμβανον
τοῦτο τὸ ἐπικίνδυνον ἔργον
παρὰ τὴν θέλησιν τῶν πολιτῶν,
οὔτε ἐὰν τὰ τέκνα,
τῶν ὁποίων θὰ ἦμην μῆτηρ,
οὔτε ἐὰν ὁ σύζυγός μου
ἀποθανῶν ἐσάπιζεν (ἄταφος).
πρὸς χάριν τίνος λοιπὸν
ἠθικῆς ἀρχῆς λέγω ταῦτα ;
σύζυγον μὲν ἄλλον θὰ ἐλάμβανον,

καθ'απόντος,
καί παῖς
ἀπ' ἄλλου φωτός,
εἰ τοῦδε ἤμπλακον,
μητρός δὲ καί πατρός
κεκευθότιν ἐν "Αἰδου
οὐκ ἔστιν ὅστις ἀδελφός
βλάστσι ἄν ποτε.
τοιῶδε μέντοι νόμῳ
ἐκπροτιμήσασά σε ἐγὼ
ἔδοξα Κρέοντι ἀμαρτάνειν
ταῦτα
καί τολμᾶν δεινά,
ὧ κασίγνητον κᾶρα.
καί νῦν ἄγει με
διὰ χερῶν οὕτω λαβῶν
ἄλεκτρον, ἀνυμέναιον,
οὔτε λαχοῦσαν μέρος
γάμου οὔτε τροφῆς παιδείου,
ἀλλ' ὧδε ἔρημος
ἡ δύσμορος πρὸς φίλων
ἔρχομαι ζῶσα
εἰς κατασκαφᾶς θανόντων,
ποῖαν δίκην δαιμόνων
παρεξελθοῦσα ; τί χρῆ
βλέπειν με ἔτι τὴν δύστηνον
εἰς θεούς ; τίνα ξυμμάχων
αὐδᾶν ; ἐπεὶ γε δὴ
εὐσεβοῦσα ἐκτραμάην
τὴν δυσσέβειαν.
ἀλλ' εἰ μὲν τάδε οὖν
καλὰ ἔστιν ἐν θεοῖς,
παθόντες ξυγνοῖμεν ἄν
ἡμαρτηκότες.
εἰ δὲ οὔτε ἀμαρτάνουσι,
μὴ πάθειεν πλείω κακὰ
ἢ καὶ ὄρωσιν ἐμέ
ἐκδίκως.

ΧΟΡΟΣ. ἀκόμη αἱ αὐταὶ ἐμπαθεῖς ἐξάψεις τῆς ψυχῆς κατέχουν αὐτὴν ἔδω.

ΚΡΕΩΝ. Διὰ τοῦτο ἀκριβῶς θὰ συμβοῦν κλαύματα (θὰ τιμωρηθοῦν) εἰς τοῦ ἀπάγοντας αὐτὴν ἕνεκα τῆς βραδύτητός των.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ. ἀλλοίμονον, ὃ λόγος οὗτος ἔχει ἔλθει πλησιέστατα πρὸς τὸν θάνατον.

ΧΟΡΟΣ. Οὐδόλως σὲ συμβουλεύω νὰ ἐλπίζης, ὅτι αὐτὰ ἔδω δὲν θὰ πραγματοποιηθοῦν ἀκριβῶς οὕτω.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ. ὦ πατρικὴ πόλις τῆς Θηβαϊκῆς γῆς καὶ θεοὶ τῶν προγόνων, ἀπάγομαι ἤδη ἄνευ ἑλλης ἀναβολῆς πλέον. Βλέψατε, σεῖς οἱ πρόκριτοι τῶν Θηβῶν, τὴν μόνην ἀπομένουσαν ἐκ τῶν βασιλοπαίδων, ὅποια παθήματα καὶ ὑπὸ ποίων ἀνθρώπων τὰ ὑφίσταμαι, διότι ἐτίμησα τὴν εὐσέβειαν.

(Ἡ Ἀντιγόνη ἀπάγεται εἰς θάνατον ὑπὸ τῶν δορυφόρων τοῦ Κρέοντος)

Γραμματικὰ καὶ ἑρμηνευτικὰ : ἴστε τοῦ οἶδα.— *χρεῖη* εὐκτική τοῦ *χεῖ*.— *κατρηφῆς*=θολώτός.— *ἄφετε* προστ. ἀορ. τοῦ *ἀφήμι*.— *χεῖ* ἐνε-

ἄν ἤθελεν ἀποθάνει (ὁ πρῶτος),
καὶ παῖδα (θὰ ἀπέκτων)
παρ' ἄλλου συζύγου,
ἄν ἔχονον αὐτόν (τὸν παῖδα),
ἀλλ' ἀπ' οὗ ἡ μήτηρ καὶ ὁ πατήρ
ἔχουν κρυβῆ ἐν τῷ ἄδῃ,
οὐδεὶς ἀδελφός
εἶναι δυνατόν νὰ γεννηθῆ ποτε.
κατὰ τοιοῦτον ὁμως συλλογισμόν
ἐν ᾧ ἐξαιρέτως σὲ ἐτίμησα,
ἐφάνην εἰς τὸν Κρέοντα ὅτι δια-
πράττω τοῦτο τὸ ἀδίκημα
καὶ ὅτι ἀποτολμῶ τρομερὸν τόλμημα,
ἀγαπητὸ μου ἀδελφε.
καὶ τώρα μὲ ἀπάγει
οὕτω διὰ τῆς βίας λαβῶν,
ἀνύπανδρον, ἄνευ νυμφικῶν ἱσμάτων
οὔτε τυχοῦσαν τινός
γάμου οὔτε ἀνατροφῆς παίδων,
ἀλλ' ἔτσι ἐγκαταλελειμμένη
παρὰ τῶν προσφιλῶν ἡ δυστυχῆς
ἔρχομαι ζωντανῆ
εἰς κοῖλον τάφον,
ποῖον θεῶν νόμον
παραβάσα ; τί ὄφελει
νὰ προσβλέπω ἀκόμη ἡ δυστυχῆς
εἰς τοὺς θεούς ; ποῖον ἐκ τῶν βοη-
θῶν μου νὰ καλῶ ; διότι ὡς γνωστὸν
ἐπιελούσα ἔργον εὐσεβῆς ἐκέρδισα
τὸ ὄνειδος τῆς ἀσεβείας.
ἀλλ' ἐάν μὲν ταῦτα πράγματι
εἶναι ἀρεστὰ παρὰ τοῖς θεοῖς,
διὰ τοῦ παθήματος θὰ μάθωμεν
ὅτι ἔχομεν διαπράξει ἀμαρτήματα.
ἄν ὁμως οὗτοι ἐδῶ ἀδικούν,
εὔθε νὰ μὴ πάθουν πλείονα κακὰ
εἰ μὴ ὅσα κατ' ἐμοῦ διαπράττου
κατὰ παράβασιν τοῦ δικαίου.

στώσ τοῦ *χράω*=ἐπιθυμῶ.— *λοισθίος*=τελευταίος.— *ἥρόμην* παρατατ. τοῦ *αἴρωμαι*—*ὁ πόσις*=σύζυγος.— *ὁ φῶς*, *φωτὸς*=ὁ ἀνὴρ.— *ἡμπλακον* ἄορ. τοῦ *ἀμπλακίσκω*=ἀποτυγχάνω.— *κεκευθότιον*=γενετικὴ δυϊκοῦ μετοχῆς παρακειμ. τοῦ *κεύθω*.— *οὐκ ἔστιν ὄσις*=οὐδεὶς (*ἔστιν ὄσις*=τίς, *οὐκ ἔστι ὄσις οὐκ*=πᾶς).— *βλάστοι* ἄορ. τοῦ *βλαστάνω*.— *αὐδᾶν* ἀπαρμφ. τοῦ *αὐδάω*.—*ῶ*=καλῶ.— *ξυγγνοῖμεν* ἐντ. τοῦ *ξυγγινώσκω*.— *βασιλειδᾶν* γενετικὴ πληθ. τοῦ *βασιλειδῆς*=βασιλόπαις.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ: *εἰ χρεῖη*—*παύσαιτο ἄν*=γ' εἶδος ἀπλῆ σκέψις λέγοντος.— *λέγειν*=ὑποκ. τοῦ *χρεῖη*.— *τύμβω*=ὀργανική.— *μόνην*, *ἔρημον*=κατηγορ.— *θανεῖν*, *τυμβεύειν*=ἀντικ. τοῦ *χρη*.— *ζῶσα*=κατηγορ.— *ἄγνοι*=κατηγορ.— *τὸ ἐπὶ τήνδε τὴν κόρην*=προσδ. τοῦ κατὰ τι — *ὄν*=διαίρετική.— *λοισθία*=κατηγορ.— *μοι*=ἡθική.— *μοῖραν*=ὑποκ. τοῦ *ἐξήκειν*.— *ἤξειν*=ἀντικ. τοῦ *ἐν ἐλπίδι τρέφω*.— *αὐτόχειρ*=κατηγορ.— *τοῖς εὐ φρονοῦσι*=δοτική τῆς κρίσεως.— *πολιτῶν*=ἀντικειμενική.— *μήτηρ*=κατηγορ.— *εἰ τέκνα (ἐτήκετο) καὶ εἰ πόσις ἐτήκετο*—*ἥρόμην ἄν*=β' εἶδος τὸ ἀπραγματοποιήτων.— ἄλλος ἄν μοι ἦν =κιητική.— *κατθανόντος (εἰ κατέθανεν)*—*ἄλλος ἄν ἦν*=β' εἶδος.— *εἰ ἡμπλακον—ἀπ' ἄλλον φωτὸς παῖς (ἦν ἄν μοι)*=β' εἶδος.— *κεκευθότιον*=ἀπόλυτος.— *ἐκπροτιμήσασα*=ἐνδοτική.— *ἁμαρτάνειν*, *τολμᾶν*=ἀντικ. τοῦ *ἔδοξα*.— *ταῦτα, δεῖνὰ*=ἐπιθ. προσδ. παραλειφθέντων συστοίχων ἀντικ. *ἁμαρτίας*, *τόλμας*.— *ἄλεκτρον*, *ἀνυμέναιον*=κατηγ. γάμων, *τροφῆς*=διαίρετικά.— *παρεξελθούσα*=αιτιολογική.— *βλέπειν*, *αὐδᾶν*=ὑποκ. τοῦ *χρη*.— *εὐσεβοῦσα*=τροπική.— *ἡμαρτηγότες*=κατηγορηματική.— *ἢ καὶ δρώσιν*=β' ὄρος συγκρίσεως.— *τούτων*=τῆς αἰτίας.— *κατακυροῦσθαι*=ἀντικ. τοῦ *θαροῖν*, ὁ ἀντικ. τοῦ *παρμυθῶμαι*.— *κοιρανίδα*=παράθεσις.— *βασιλειδᾶν*=διαίρετική.— *οἶα πάσχω*=πλαγία ἐρώτησις.— *πρὸς οἶων*=ποιητ. αἴτιον.— *σεβίσασα*=αιτιολογική.

ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΔΙΑΣΑΦΗΤΙΚΑ: *εἰ πρὸ τοῦ θανεῖν χρεῖη λέγειν γόους, οὐδεὶς ἄν παύσαιτο*=ὁμοίαν ἀντίληψιν, περὶ τοῦ ἀνοφελοῦς καὶ τοῦ ἀνοήτου τῶν θρήνων πρὸ τοῦ θανάτου, εὐρίσκοεν καὶ ἐν τῇ *Ἰφιγενείᾳ τῇ ἐν Ταύροις* στίχ. 486 <οὐ τοι νομίζω σοφόν, ὅστις Ἄιδην ἐγγὺς ὄντα οἰκτιρίζειται, σωτηρίας ἀνελλίς>.—*ἡμεῖς γὰρ ἄγνοι*=ἐνδειξις ἐξεγέρσεως τῆς ἐνόχου συνειδήσεως τοῦ Κρόντος.— *Φερσέφασσα*=ἡ Περσέφονη, ἥτις ὡς σύζυγος τοῦ Πλούτωνος ἦτο θεὰ τοῦ κάτω κόσμου.— *λοισθία*=ἀγνοεῖ τὴν Ἰσμήνην ὡς μὴ ὑπάρχουσαν, ἐφ' ὅσον δὲν συμμετέσχε τῆς ταφῆς.— *πρὶν ἐξήκειν μοι μοῖραν μοι*=λυπεῖται διὰ τὸν πρόωρον θάνατον ὁ Ἄθ. Διάκος παρομοίως ἐθρήνηε πρὸ τοῦ θανάτου.— *κασίγητον κᾶρα*=τὸν Πολυεῖχη μόνον σκέπτεται, οὐχὶ καὶ τὸν Ἐτεοκλέα.— *τοῖς εὐ φρονοῦσιν*=ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν μωρὸν Κρόντα.— *θεοὶ προγενεῖς*=νοοῦνται ὁ Ἄρης καὶ ἡ Ἀφροδίτη, γονεῖς τῆς Ἀρμονίας, συζύγου τοῦ Κάδμου.— *τὴν βασιλειδᾶν μούνην λοισπὴν*=πάλιν ἀγνοεῖ τὴν Ἰσμήνην.— *πρὸς οἶων ἀνδρῶν*=ἦτοι τῶν βαναύσων δορυφόρων.

Αἰσθητικά: *λέγειν ἀοιδᾶς*=εἰρωνεία.— *μόνην ἔρημον*=πλεονασμός.— *τυμβεύειν ζῶσα*=ὀξύμωρον.— *ὦ τύμβος, ὦ νυμφεῖον, ὦ οἴκησις*=ἀποστροφῆ.— *ἀείφρονος οἴκησις*=προσωποποιήσις.— *φίλη, προσφιλῆς, φίλη*=ἀναφορά.— *μήτηρ, κασίγητον κᾶρα*=ἀποστροφῆ.— *κασίγητον κᾶρα*=περίφρασις.— *Πολυεῖχες*=ἀποστροφῆ.— *ἥρόμην πόνον*=μεταφορά.— *ζῶσα εἰς κατασκαφᾶς θανόντων*=ὀξύμωρον.— *εὐσεβοῦσα τὴν δυσέβειαν ἐκτησάμην*=ὀξύμωρον.— *πλείω κακὰ ἢ καὶ δρώσιν ἐμὲ*=εὐφημιμός.— *ἀνέμων ῥεπαῖ*=μεταφορά.— *ἄγομαι κούκετι μέλλω*=σχῆμα ἐκ παραλλήλου.

Χαρακτηρισμοί: Ὁ Κρέων καὶ εἰς τὸ τμήμα τοῦτο εἶναι ὁ ἴδιος, ὡμὸς δηλαδὴ καὶ εἴρων καὶ πείσμων καὶ ἀναίσθητος, Ἡ Ἀντιγόνη ἀπάγεται ἐκ τῶν ἀνακτόρων ὑπὸ τῶν βδελυρῶν δημίων εἰς τὸν ἐτοιμασθέντα τάφον τῆς,

ὅπου θὰ ἐγκλεισθῆ ζῶσα. Ἡ ὑπερήφανος καὶ ἀλύγιστος ἡρώϊς ἦτις πρὸ δλίγον προεκάλεε τὸν Κρέοντα νὰ τὴν θανατώσῃ, ἀντικρούουσα ἤδη τὸ φάσμα τοῦ θανάτου, ἐκοπᾶ εἰς θρήνους, εἰς πικρὰ δάκρυα. *Κλαίει τὴν νεότητά της* προῶρως θεριζομένην, τὸ λαμπρὸν τοῦ ἡλίου φῶς, ὅπερ δὲν θὰ ἐπανάθῃ, τὰς ἡδονὰς τοῦ ὕμναίου καὶ τὴν μητρότητα, ἣν δὲν δύναται πλέον νὰ γνωρίσῃ, πάσας τὰς ἀγνάς καὶ ἀθῶας τοῦ βίου ἀπολαύσεις, αἰτίνες διέφυγον αὐτὴν. *Θρηνεῖ* καὶ *δολολύζει* ἡ Ἀντιγόνη, διότι *εἶναι* καὶ αὐτὴ ἀνθρώπος, εἶναι γυνή. *Καὶ ὁ Ἀθανάσιος Διῶκος*, παρ' ὄλην του τὴν περιφρόνησιν πρὸς τὸν θάνατον δὲν ἠδυνήθη νὰ καταπνίξῃ τὴν συγκίνησίν του, ἀλλὰ κατὰ τὴν ὑστάτην τοῦ βίου στιγμή *ἀπεχαιρέτισε* μετὰ λύπης τὴν ζῶην. Καὶ αὐτὸς οὗτος ὁ *Θεάνθρωπος* *συνεκινήθη* πρὸ τοῦ θανάτου. Φυσικώτατον λοιπὸν εἶναι τὸ *ὄτι ὀδύρεται* καὶ ἡ Ἀντιγόνη *ἐξαιρούσα* διὰ τῶν θρήνων τῆς ἐπιπερισσότερον τὸ μέγεθος τῆς θυσίας, εἰς ἣν ὑπεβλήθη ἕνεκα τῆς ἀπειροῦ ἀδελφικῆς στοργῆς· διότι ποίαν ἀξίαν θὰ εἶχεν ἡ θυσία τῆς, ἐὰν ἀπαθῶς ἔλεγεν, ὅτι ἡ ζῶη δὲν ἔχει ἀξίαν; Ὅθεν τὰ δάκρυα τῆς ἡρώϊδος δὲν εἶναι δάκρυα μετανοίας, ἐκεσίας καὶ ὑποκύνεως εἰς τὸν τύραννον, ἀλλὰ μόνον ἀπόδειξις τῆς ἀπειροῦ φιλαδελφίας, τῆς μεγάλης οὐταπαρνήσεως. Μὲ πόνον καὶ πικρίαν ἀνογκάζεται νὰ περιφρονῆσῃ τὴν ἀδελφὴν Ἰσμήνην καὶ νὰ μὴ ἀποχαιρετίσῃ οὕτην ἐν τῇ ὑστάτῃ αὐτῇ σιγμῇ, διότι αὐτὴ δὲν ἤρθη εἰς τὸ ὑψηλὸν ἐπίπεδον, εἰς ὃ καὶ ἡ ἡρώϊς. Πῶς ὅμως λησιμονεῖ τὸν Αἴμονα; διότι δὲν θέλει ἡ *υπερήφανος* κόρη νὰ ἐκλικαρήσῃ τὴν σωτηρίαν τῆς ἐν ὀνόματι τῆς μητρείας. Δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ φέρῃ ἀντιμέτωπον τοῦ πατρὸς τὸν υἱόν· τὸνναντίον παρέχουσα παράδειγμα θαυμαστῆς οὐταπαρνήσεως καὶ αὐτοθυσίας ἐπιθυμεῖ τὴν σωτηρίαν καὶ εὐτυχίαν τοῦ Αἴμονος. Ἐὰν δὲ ἐπῆλθεν ἡ σύρραξις Κρέοντος καὶ Αἴμονος, δὲν εἶναι ἡ Ἀντιγόνη ὑπεύθυνος. *Ἀλλὰ ταχέως αἴρεται εἰς τὸ ὕψος, ἐξ οὗ ἐκ' ὀλίγου κατέβη.* Ἡ παρουσία τοῦ Κρέοντος ἐξεγείρει τὴν γεναιότητά της. Ἐπιδοκιμάζει μεγαλοφῶνως τὴν πράξιν τῆς καὶ διὰ τοῦ βλέμματος πρὸς τὸν οὐρανὸν παραπονεῖται ὅτι πάσχει ὡς δυσσεβῆς τὴν εὐσέβειαν σεβίσασα. Καὶ πάλιν ὁμοῦ ἀναλαμβάνει τὴν γενναίω φροσύνην καὶ ὡς γνησία ἡγεμονία βαδίζει πρὸς τὸν θάνατον.

Νόημα ἐν περιλήψει: Ὁ Κρέων, ἐξερχόμενος τῶν ἀνακτόρων καὶ βλέπων ἀκόμη ἐκεῖ τὴν Ἀντιγόνην, τῶν θρήνων τῆς ὁποίας ἤκουσε τοὺς τελευταίους λόγους, ὀργίζεται καὶ ὀθεῖ τοὺς δορυφόρους νὰ σπεύσουν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς διαταγῆς του. Ἡ Ἀντιγόνη θρηνεῖ, διότι προῶρως ἀποθνήσκει, ἀλλὰ τὴν παρηγορεῖ ἡ σκέψις ὅτι εἰς τὸν κάτω κόσμον θὰ γίνῃ εὐμενῶς δεκτὴ ὑπὸ τῶν γονέων τῆς, εἰς οὓς θανόντας ἀπένημε τὰς ὑστάτας τιμὰς, καὶ ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ Παλυνείκου, ὑπὲρ οὗ αὐτὴ ἔπραξεν ὅ,τι οὐδὲ εἰς τὸν σύζυγον καὶ τέκνα τῆς, ἐὰν εἶχε, θὰ ἔπραττεν. Παραπονεῖται, διότι διὰ τὴν φιλαδελφίαν τῆς, καίτοι οὐδένα θεῖον νόμον παρέβη, ἀλλ' ἀντιθέτως ἐξετέλεσεν ἔργον εὐσεβές, ἐκρίθη ἔνοχος καὶ ἀπάγεται ἡδὴ ζῶσα εἰς τὸν τάφον. Καλεῖ κριτὰς τῆς πράξεώς της τοὺς θεοὺς καὶ μετὰ νέαν ἀπειλήν τοῦ Κρέοντος πρὸς τοὺς δορυφόρους, διότι βραδύνουν, ἀπάγεται πλέον εἰς τὸν τάφον, διαμαρτυρομένη πρὸς τὴν πόλιν, τοὺς θεοὺς καὶ τὸν χορὸν διὰ τὰ παθήματά της.

Ἐπιγραφή: Ἀπολογία τῆς Ἀντιγόνης ὑπὲρ τῆς πράξεώς της—τελευταῖος ἀποχαιρετισμὸς.

ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ ἀπὸ στίχου 944—987

Ἐπιγραφή: Δανάη—Λυκοῦργος—Κλεοπάτρα ἔσχον μοῖραν ὁμοίως θλιβεράν.

Νόημα ἐν περιλήψει: Ὁ χορὸς συγκεκμημένος ἀπὸ τοὺς θρήνους τῆς ἀπαγομένης Ἀντιγόνης παρηγορεῖ τὴν ἡρώϊδα μακρόθεν, προβάλλων τρία παραδείγματα ἡρώϊκων προσώπων, τὰ ὁποῖα ὑπέστησαν παραπλήσια παθήματα: οὕτω προβάλλει τὸ ποράδειγμα τῆς Δανάης, ἣτις ἐνεκλείσθη ἐντὸς σιδηρᾶς φυλακῆς, τὸ τοῦ Λυκούργου, βασιλέως τῶν Ἡδωνῶν, ἐγκλεισθέντος ἐντὸς βραχύδους δεσμοτηρίου, καὶ τὸ τῆς Κλεοπάτρας, φυλακισθείσης εἰς τὸ ὑπόγειον σπήλαιον. (Καθ' ὃν χρόνον ἔδεται τὸ χορικὸν ὁ Κρέων παραμένει ἀνεπιτικός καὶ ἀμίλητος εἰς τὴν ὀρχήστραν).

ΧΟΡ. Στροφή α'. Καὶ ἡ Δανάη (= Δανάης δέμας) ἠναγκάσθη νὰ ἀνταλλάξῃ τὸ οὐράνιον φῶς [δηλ. πρὸς τὸ σκότος] ἐντὸς σιδηρᾶς φυλακῆς· κεκλεισμένη δὲ ἐντὸς τυμβοειδοῦ, θαλάμου ὑπέκυψεν ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῆς εἰμαρμένης· ἐν τούτοις καὶ κατὰ τὴν καταγωγὴν [ἦτο] εὐγενής, ὡς Θύγατερ, ὡς κόρη μου, καὶ τοῦ Διὸς ἀπαταμίευσεν [ἐν τῇ κοιλίᾳ τῆς] τὰ σπέρματα τὰ χυθέντα ὑπὸ μορφὴν χρυσοῦς βροχῆς, ἀλλὰ ἡ [δύναμις] τῆς μοίρας [εἶναι] μίᾳ δύναιμι φοβορά, αὐτὴν (= νιν) οὔτε πλοῦτος, οὔτε πολεμικαὶ δυνάμεις, οὔτε φρούρια, οὔτε θαλασσόπληκτα μαῦρα πλοῖα δύνανται νὰ τὴν ἀποφύγουν.

Ἀντιστροφή β'. Ἐδαμάσθη ἐπίσης ὁ ὀξύθυμος υἱὸς τοῦ Δρύαντος, ὁ τῶν Ἡδωνῶν βασιλεὺς, ἕνεκα τῶν πειρακτικῶν του ἐκδηλώσεων τῆς ὀργῆς, ἐγκλεισθεῖς ἐντὸς βραχύδους δεσμοτηρίου ὑπὸ τοῦ Διονύσου, ἔτσι ἡ ἔξαψις τῆς μανίας (= μένος τᾶς μανίας) ἢ φοβερὰ καὶ ἀχαλινωτὸς βαβυλῶν ἐξαφανίζεται· ἐκεῖνος ἀργὰ ἐνόησεν, ὅτι ἐν μανίᾳ διατελὼν ἠρέθιζε τὸν Θεὸν μὲ χλευαστικούς λόγους· διότι διεκόπτε μὲν τὰς θεολήπτους γυναικὰς [ἀπὸ τὴν ἑορτῆν των] καὶ ἔσθηνε] τὸ βακχικὸν πῦρ, ἐξώργιζε δὲ τὰς τὸν αὐλὸν ἀγαπῶσας Μούσας.

Στροφή β'. Πλησίον δὲ τῶν σκοτεινῶν κυμάτων τῆς διπλῆς θαλάσσης [κεῖνται] αἱ ἀκταὶ τοῦ Βοσπόρου καὶ ἡ Θρακικὴ ἀφιλόξενος [πόλις] Σαλυμνησός, ὅπου ὁ πλησίον τῆς πόλεως [λατρευόμενος] Ἄρης εἶδεν τὸ ἀποτρόπαιον τραῦμα ὑπὸ θηριώδους συζύγου [κατενεχῶν] πρὸς τύφλωσιν (= τυφλωθὲν ἀλάων) ἐπὶ τῶν ἐκδίκησιν ζητουσῶν κορῶν τῶν ὀφθαλμῶν (= ἀλαστοροῖσι κύκλοις ὀμμάτων) τῶν δύο υἱῶν τοῦ Φινέως (= διοσοῖσι Φινεΐδαις), ἀργίως κτυπηθέντων [δηλ. τῶν ὀφθαλμῶν] διὰ αἱματοβαμμένων χειρῶν καὶ τῶν ἄκρων τῶν κερκίδων.

Ἀντιστροφή β'. Κατατηκόμενοι δὲ οἱ δυστυχεῖς διὰ τὸ οἰκτὸν πάθημα ἔκλαιον, διότι ἐγεννήθησαν ἐκ μητρὸς ἐπὶ κακῶ νυμφευθείσης· ἐκείνη δὲ κατὰ τὴν καταγωγὴν μὲν ἀπὸ τοὺς παναρχαίους Ἐρεχθεΐδας εἴλκε τὸ γένος, ἀλλὰ ἐντὸς τῶν εὐρέων σπηλαίων ἀνετράφη, ἐν μέσῳ τῶν πατρικῶν θευλλῶν, ἐπὶ ἀποκρήμνου ὄρους, ἢ θυγατρὸς τοῦ Βορέου, ἢ ὡς ἵππος τρέχουσα θυγατὴρ τῶν Θεῶν· ἀλλὰ καὶ κατ' ἐκείνην, κόρη μου, αἱ μακροχρόνιοι Μοῖραι ἐστράφησαν.

Γραμματικά, ἑρμηνευτικά, συντακτικά: ἔπλα δωρικὸς τύπος τοῦ ἔτλη, ἄορ. τοῦ τλάω. — φῶς=ἀντικ. τοῦ ἀλλάξαι, ὁ ἀντικ. τοῦ ἔτλη. — χαλκόμετοι αὐλαὶ=σιδηρᾶ φυλακῆ. — κατεξεύχθη παθ. ἄορ. τοῦ καταξεύγνυμαι. — γενεᾶ=τοῦ κατὰ τι. — τίμιος=κατηγορ. — ταμίεσκεν θαμιστικὸν τοῦ ταμίεω— χερσορῦτους ἄντι χερσορῦτους χάριν τοῦ μέτρον. — δύναμις=κατηγορ. τοῦ μοιριδία (δύνασις). — νιν=ἀντικ τοῦ ἐκφύγοιεν. — ἀλίπτυπος— ὁ ὑπὸ ἀλδς=θαλάσσης κτυπόμενος= θαλασσόπληκτος. — νᾶες· νῆες=πλοῖα. — Ἡδωνῶν βασιλεὺς=ἐπεξηγησις. — ὄργαις=τῆς αἰτίας. — κερτόμιος=πειρακτικὸς. — ἐκ Διονύσου=ποιητ αἰτιον. — τὰς μανίας=ὕποκειμενική. — δεινὸν ἀνθηρόν τε=ἐπιθ. προσδ. τοῦ ὑποκ. μένος. — ψαύων=κατηγορηματική. — ἐν γλώσσαις

= προσδ. ὄργανου.— *παύεσκε* θεμιστικὸν τοῦ *παύω*.— *Κυανέα πελαγέα*=σκοτεινά πελάγη, κύματα.— *ἄλς*=ἄλος=θάλασσα.— *διδύμας*=*διδύμης*, ὁ *δίδυμος*, ἡ, *ον*.— *ιδέ* καὶ *ἦδέ*=καί.— *ἀρατὸς*=ἐπικατάρατος, ἀποτρόπαιος.— *ἐκ δάμαρτος*=ποιητ. αἴτιον.— *ἀλαδὼν*=προληπτικὸν κατηγορ.— *ἔλκος τυφλωθέν*=τραῦμα γενομένον διὰ τυφλώσεως.— *δισσοὶ Φινειδαί*=οἱ δύο υἱοὶ τοῦ Φινέως, τίθεται δοτικὴ ἀντὶ γενικῆς.— *ἀραχθέντων* παύητ. ἀόρ. τοῦ *ἀράσσω*=κτυπῶ ἀγρίως.— *χεῖρεςσι*—*χερσίν*=διὰ χειρῶν.— *ἀκμή κερκίδος*=ἡ ἄκρα τῆς σαΐτας.— ἡ σύνταξις τῆς β' στροφῆς εἶναι τεταραγμένη πως, ἔχει δὲ ἑμάλωτον ὡς ἐξῆς: "*Ἄρης εἶδεν ἀρατὸν ἔλκος ἀλαστοόροισι κύκλοις ὀμμάτων τῶν δισσῶν Φινειδῶν, τυφλωθέντων ἀλαδῶν*, ἀλλὰ ὁ ποιητὴς συνέταξε τὸ δισσῶν πρὸς τὸ κύκλοις κατὰ σχῆμα—καθ' ὅλον καὶ μέρος—καὶ τὸ τυφλωθέντων πρὸς τὸ ἔλκος, ἐν ᾧ τὸ τραῦμα εἶναι ἡ αἰτία τῆς τυφλώσεως, τὸ δὲ ἀλαδὼν ἐπίσης πρὸς τὸ ἔλκος.— *μέλεος*=δυστυχῆς.— *πάθα*—*πάθη*=πάθημα.— *ἀνύμφευτον* καθ' ὑπαλλαγὴν ἀντὶ *γονὰν μητρὸς δυνούμφου*.— *ἄ-ἦ*=ἐκείνη.— *σπέρμα*=τοῦ κατὰ τι.— *ἄντασε* ἀόρ. τοῦ *ἀντάω*—*ω*.— *Ἐρεχθεΐδῶν*—*Ἐρεχθεΐδων*=ἀντικ.— *τηλέπορος*=εὐρύς.— *πάγος ὀρθόπους*=ὄρος ἀπὸ κρημνον.— *ἄμιπκος*=ὁ ὡς ἵππος τρέχων.

Πραγματικά, διασαφητικά, αἰσθητικά: *Δανάης δέμας*=περίφρασις.— *Δανάη*=κόρη τοῦ βασιλέως τοῦ Ἄργους Ἀκρίσιου. Ἐνεκα χρησμοῦ, καθ' ὃν ἐκ τῆς Δανάης υἱὸς θὰ ἐφόρευε τὸν Ἀκρίσιον, οὗτος ἐνέκλεισε τὴν Δανάην εἰς ὑπόγειον χαλκοῦν θάλαμον, διὰ νὰ κρατήσῃ αὐτὴν μακρὰν τοῦ γάμου. Ἀλλὰ ἐκ τοῦ Διὸς μεταμορφωθέντος εἰς χρυσοῦν βροχὴν καὶ εἰσδύσαντος εἰς τὴν φυλακὴν ἐγέννησε τὸν Περσέα, ὅστις ῥίπτων τὸν δίσκον κατὰ τινὰς ἀγῶνας ἐν Λαρίσῃ ἐφόρευσε τὸν Ἀκρίσιον. *κατεζεύθη*=μεταφορὰ ἐκ τοῦ ζυγοῦ.— *ὦ παῖ παῖ*=ἀναφορά.— *ταμιέσκεν*=μεταφορὰ ἐκ τῶν ταμιῶν τῶν θησαυρῶν.— *ἄ μοιριδία*=ἀκαταγώνιστος εἶναι τῆς μοῖρας ἡ δύναμις.— "*Ἄρης*=μετωνυμία ἀντὶ *πόλεμος*.— *παῖς ὁ Δρύαντος*=εἶναι ὁ Λυκούργος, βασιλεὺς τῶν Θρακῶν Ἡδωνῶν, ὅστις, ἐπειδὴ ἐφέρετο ἀσεβῶς πρὸς τὸν Διόνυσον, ἐτιμωρήθη ὑπ' αὐτοῦ, ἐγκλεισθεὶς εἰς σπήλαιον τοῦ Παγγαίου ὄρους καὶ τυφλωθεὶς.— *ἀποσταζει*=μεταφορὰ ἀπὸ τὰ ἀποστήματα.— *δέξυλος*, *παύων τὸν θεὸν ἐν κερτομίσις γλώσσαις*=σκόπιμος ὑπαινιγμὸς διὰ τὸν Κρέοντα, ὅστις, ὅπως ὁ Λυκούργος, ἦτο ἀλαζών, δέξυθος, ἀσεβής.— *ἐνθέους γυναικας*=τὰς Βάκχας ἢ Μαινάδας.— *εὖιον*=λέγεται τὸ πῦρ, διότι αἱ δαδούχοι γυναῖκες ἐξέβαλλον τὴν βακχικὴν ἰαχὴν *εὖο*.— *φιλαύλους Μούσας*=θυγατέρες τοῦ Διὸς καὶ Μνημοσύνης, λεγόμεναι Πιερίδες καὶ Ἐλικωνιάδες, ἦσαν ἐννέα τὸν ἀριθμὸν, Κλειώ, Εὐτέρπη, Θάλεια, Μελπομένη, Τερψιχόρη, Ἐρατώ, Πολύμνια, Οὐρανία, Καλλιόπη.— *παύεσκε γυναικας εὖιον τε πῦρ* (ἐνν. *εσβέννυ*)=σχῆμα ζευγματος.— *δισσοὶ Φινειδαί*=οἱ δύο υἱοὶ τοῦ Φινέως, βασιλέως τῆς πόλεως Σαλμυδησοῦ, καὶ τῆς *Κλεοπάτρας*, θυγατρὸς τοῦ περρωτοῦ ἀνέμου Βορέου (ἐξ οὗ *Βορέας*) καὶ τῆς *᾽Ρειθυίας*, κόρης τοῦ βασιλέως τῶν Ἀθηνῶν *Ἐρεχθέως*. Τὴν Κλεοπάτραν ἐνέκλεισεν ὁ Φινεὺς εἰς ὑπόγειον σπήλαιον καὶ ἐνυμφεῦθη τὴν θυγατέραν τοῦ Κάδμου *Εἰδοθέας*. Ἡ μητριὰ, μισήσασα τοὺς ἐκ τῆς Κλεοπάτρας δύο υἱοὺς τοῦ Φινέως, *Πλήξιππον* καὶ *Πανδίογα*, ἐτύφλωσεν αὐτοὺς καὶ τοὺς ἐνέκλεισεν εἰς ἡν φυλακὴν ἐκρατεῖτο καὶ ἡ μήτηρ των Κλεοπάτρα.— *ἐξ ἀγρίας δάρματος*=τῆς Εἰσοθέας.— *κατὰ τακόμενοι*=τμησις καὶ μεταφορὰ.

ΠΕΜΠΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ ἀπὸ στίχου 988—1114

(Φέρων στολὴν ἱερατικὴν καὶ σκῆπτρον κρατῶν, παρέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου ὁ τυφλὸς μάντις Τειρεσίας, ὀδηγούμενος ὑπὸ παιδός)

(988—1032)

ΤΕΙΡ. Ἄνακτες Θήβης, ἤκομεν ἄρχοντες τῶν Θηβῶν, ἔχομεν ἔλθει κοινὴν ὁδὸν δύο ὀμοῦ δύο

βλέποντε ἔξ ἑνός·
τοῖς τυφλοῖσι γάρ πέλει
αὕτη κέλευθος ἕκ προηγητοῦ.

ΚΡ. Τί δέ νέον ἔστιν,
ὦ γεραιῆ Τειρεσία ;
ΤΕΙΡ. Ἐγὼ διδάξω, καὶ σὺ
πιθοῦ τῷ μάντει.

ΚΡ. Οὐκ οὐκ πάρος γε
ἀπεισάτου σῆς φρενός.
ΤΕΙΡ. Τοιγὰρ δι' ὀρθῆς
ἔναυκλήρεις τήνδε πόλιν.

ΚΡ. Ἔχω μαρτυρεῖν
πεπονθῶς ὀνήσιμα.
ΤΕΙΡ. Φρόνει αἶψά νῦν
βεβῶς ἐπὶ ξυροῦ τύχης.

ΚΡ. Τί δ' ἔστιν ; ὡς ἔγω
φρίσσω τὸ σὸν στίμα.

ΤΕΙΡ. Γνώση, κλύων
σημεῖα τῆς ἑμῆς τέχνης.
ἴζων γὰρ εἰς παλαιὸν
θᾶκον ὀρνηοσκοπόν,
ἵνα ἦν μοι λιμὴν
παντὸς οἰωνοῦ, ἀκούω
ἀγνώτα φθόγγων ὀρνίθων,
κλάζοντας ὀστρω
κακῶ καὶ βεβαρβαρωμένω·
καὶ σπώντας ἔγνων ἀλλήλους
ἐν χηλαῖσι φοναῖς·
πετρῶν γὰρ ροῖβδος
οὐκ ἦν ἄσημος. εὐθύς δέ
δείσας ἔγευόμην ἐμπύρων
ζωμοῖσι παμφλέκτοισιν·
ἕκ δέ θυμάτων οὐκ ἔλαμπεν

Ἡφαιστος, ἀλλ' ἐπὶ σποδῶ
ἐτήκετο κηκίς
μυδῶσα μηρίων

κάτυφε κἀνέπτει,
καὶ διεσπείροντο
μετάρσιοι χολαί
καὶ ἐξέκειντο μηροὶ
καταρρυσεῖς καλυπτῆς πιμελῆς.

Τοιαῦτα ἐμάνθανον παρὰ τοῦδε
παιδός, φθίνοντα μαντεύματα
ἀσήμων ὄρυγαν·
ἔμοι γὰρ οὗτος ἡγεμών,
ἄλλοις δ' ἔγω, καὶ ταῦτα
νοσεῖ πόλις ἕκ τῆς σῆς
φρενός· βωμοὶ γὰρ
ἔσχάραι τε ἡμῖν παντελεῖς
πλήρεις βορᾶς
ὑπὸ οἰωνῶν τε καὶ κυνῶν
τοῦ δυσμόρου πεπτῶτος

βλέποντες διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ἑνός.
διότι διὰ τοὺς τυφλοὺς ὑπάρχει
αὕτη ἡ ὁδός, ἢ διὰ ὀδηγοῦ.

Ἄλλὰ τί νέον συμβαίνει,
γεραιῆ Τειρεσία ;
Ἐγὼ θὰ φανερώσω, καὶ σὺ
νὰ πεισθῆς εἰς τὸν μάντιν.
Ἄλλ' οὐδὲ πρότερον βεβαίως
ἀπεμακρυνόμεν τῶν συμβουλευῶν σου.
Διὰ τοῦτο ἀκριβῶς ὀρθῶς
ἔκυβέρνησας ταύτην τὴν πόλιν.

Δύναμαι νὰ τὸ ὁμοιογήσω,
διότι ἔχω ὠφελήθη.
Μάθε τώρα ὅτι τούναντίον
πατεῖς ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς.

Ἄλλὰ τί συμβαίνει ; διότι ἐγὼ
φρίττω ἀκούων τοὺς λόγους σου.
Θὰ μάθης, ἀκούων
τὰ σημεῖα τῆς τέχνης μου.
καθήμενος δηλ. εἰς τὴν παλαιὰν
ἔδραν τοῦ οἰωνοσκοπεῖου,
ὅπου ἦτο δι' ἐμὲ τόπος συγκεντρώ-
σεως παντὸς εἴδους πτηνῶν, ἀκούω
ἄγνωστον (μέχρι τοῦδε) φωνὴν πτη-
νῶν, κραζόντων μετὰ μανίας
ἀγρίας καὶ ἀκαταλήπτου·
καὶ ἐνόησα ὅτι μετὰ τῶν ἐσπο-
ράσσαντο διὰ τῶν φονικῶν ὀνύχων
διότι ὁ κρότος τῶν πετρῶν
δὲν το ἡδυσδιάγνωστος. εὐθύς δέ
φοβηθεὶς κατέφυγον εἰς τὴν πυρο-
μαντεῖαν ἐπὶ παμφλέκτων βωμῶν·
ἕκ τῶν θυμάτων ὅμως δὲν ἀνέδιδε
λάμπην

τὸ πῦρ, ἀλλ' ἐπὶ τῆς στάχτης
ἔσταζεν ἢ λιπαρὰ οὐσίω
ἢ ἀναβλύζουσα ἕκ τῆς διαλύσεως
τῶν μηρίων
καὶ ἐκάπνιζε καὶ ἐξηκόντιζε μόρια
καὶ διεσπείροντο
ἀνερχόμεναι εἰς τὸν ἀέρα αἱ χολαί
καὶ ἀπεγυμνοῦντο οἱ μηροὶ
καταρρυσάντος τοῦ καλυπττοντος
(αὐτοῦς) πάχους.

τοιαῦτα ἐμάνθανον παρὰ τοῦτου
τοῦ παιδός, ὅτι δηλ. ἀπετύγχανον αἱ
μαντεῖαι ἔνεκα τῶν ἀσαφῶν θυσιῶν·
διότι οὗτος εἶναι ὀδηγός μου,
εἰς ἄλλους δὲ ἐγὼ, καὶ ταῦτα
πάσχει ἡ πόλις ἔνεκα τῆς ἰδικῆς σου
κακοκεφαλίας· διότι οἱ βωμοὶ
καὶ αἱ ἐσχάραι μᾶς (εἶναι) πᾶσαι
πλήρεις ἐσπαραγμένων τεμαχίων τοῦ
ὑπὸ τῶν ἀρπαστικῶν πτηνῶν καὶ κυ-
νῶν οἰκτρῶς φονευθέντος

γόνου Οιδίπου,
 κῆτα θεοὶ οὐ δέχονται
 ἔτι παρ' ἡμῶν θυστάδας λιτάς

οὐδὲ μηρίων φλόγα,
 οὐδ' ὄρνις ἀπορροιβδεῖ
 εὐσήμους βοάς, βεβρωῶτες
 ἀνδροφθόρου αἵματος λίπος.
 ταῦτα οὖν, τέκνον, φρόνησον·
 κοινὸν γὰρ ἔστι τοῖς πᾶσιν
 ἀνθρώποισιν τούξαμαρτάνειν·
 ἐπεὶ δ' ἀμάρτη, οὐκέτι ἔστιν
 ἄβουλος οὐδ' ἀνολβος ἀνήρ
 κείνος, ὅστις ἐς κακὸν πεσὼν
 ἀκήται μηδὲ πέλη ἀκίνητος.

αὐθαδία τοι σκαιότητα ὄφλισκάνει.

ἀλλ' εἶκε τῷ θανόντι
 μηδὲ κέντει ὀλωλότα·
 τίς ἀλκή ἐπικτανεῖν τὸν θανόντα;

εὖ σοι φρονήσας εὖ λέγω·

τὸ δὲ μανθάνειν εὖ λέγοντος

ἡδιστον,
 εἰ κέρδος λέγοι.

νιού τοῦ Οιδίποδος.
 καὶ διὰ τοῦτο οἱ θεοὶ δὲν δέχονται
 πλεόνταρ' ἡμῶν τὰς διὰ θυσιῶν
 παρακλήσεις
 οὐδὲ τὴν φλόγα κερῶν,
 οὔτε τὰ πτηνὰ ἐκβάλλον
 εὐδιακρίτους φωνάς· διότι ἔφαγον
 νεκροῦ ἀνδρὸς λιπαρὸν αἶμα.
 αὐτὰ λοιπόν, τέκνον μου, σκέψου·
 διότι κοινὸν εἶναι εἰς πάντας
 τοὺς ἀνθρώπους τὸ σφάλλασθαι·
 ὅταν δὲ σφαλῇ τις, δὲν εἶναι πλεόν
 ἀπερίσκεπτος οὐδὲ ἄθλιος ὁ ἀνήρ
 ἐκεῖνος, ὅστις εἰς τὸ σφάλμα ὑποπε-
 σὼν ἐπανορθώνει τοῦτο καὶ δὲν μένει
 ἀμετάρτετος.

ἡ ἰσχυρογνωμοσύνη βεβαίως ἐπιφέρει
 τὴν σκαιότητα.

ἀλλ' ὑποχώρησε εἰς τὸν θανόντα
 καὶ μὴ πλήττης νεκρὸν (αὐτόν).
 ποῖον εἴδους ἀνδρεία εἶναι τὸ
 νὰ φρονεῖς πάλιν τὸν νεκρὸν;
 ὠρίμως διὰ τὸ καλὸν σου σκεφθεῖς,
 ὀρθῶς σὲ συμβουλευῶ·
 τὸ νὰ διδάσκειται τις παρ' ὀρθῶς
 ὀμιλοῦντος
 εἶναι ὀφελιμώτατον,
 ἐὰν οὗτος ἤθελεν εἶπει ὀφέλιμα.

Γραμματικά καὶ ἑρμηνευτικά: βλέποντε δυϊκὸς = βλέποντες. — ἡ κέλευθος = ὁδός. — ἀποστατῶ = ἀπομακρύνομαι. — ὀνήσιμος = ὀφέλιμος. — βεβῶς = βεβηκώς. — ὁ ξυρός = τὸ ξυράφι. — ἐπὶ ξυροῦ τύχης = ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς. γνώση μέλλον τοῦ γινώσκω. — ἕλω = κάθημαι. — θᾶκος ὀρνιθοσκοπός = ἔδρα τοῦ οἴωνοσκοπίου. — ἀγνώς, ἀγνώτος = ἄγνωστος. — ὁ ὄρνις = τὸ πτηνόν. — κλάζοντας ἀντὶ κλαζόντων. — οἰστρός = μανία. — σπῶντας μετοχὴ τοῦ σπῶ. — φωνὴ χηλῆ = φωνικός ὄνυξ. — γεύομαι ἐμπύρων = καταφεύγω εἰς πυρομαντεῖαν. — σποδός = τεφρα. — κηκίς, κηκίδος = λιπαρὰ οὐσία. — μυδῶ = διαλύομαι. — τύφω = καπνίζω. — πιμελῆ = πάχος. — ὁ, ἡ καταρροῆς, ἐς = ὁ καταρρέων. — θυστάς λιτῆ = ἡ διὰ θυσιῶν παρακλήσις. — βεβρωῶτες = βεβρωκότες παρακ. τοῦ βιβρωῶσκα = τρώω. — ἀνδροφθόρος = ὁ ὑπὸ ἀνδρὸς φθιρῶς, ἀνδροφθόρος = ὁ ἀνδρα φθειρών. — ἀμάρτη ὑποτ. ἀορ. (ἡμαρτον) τοῦ ἀμαρτάνω. — ἀκήται ὑποτ. τοῦ ἀκοῦμαι = θεραπεύω, ἐπανορθῶ. — κέντει προστακτ. τοῦ κεντῶ.

Συντακτικά: ὁδόν = ἀντικ. — ἐξ ἐνός = προσδ. ὄργανου. — κέλευθος = κατηγορ. — ἐκ προσηγοῦ = ἐπεξήγησις. — πεπονθώς = αἰτιολογική. — ὀνήσιμα = ἐπιθ. προσδ. τοῦ παραλειφθέντος πάθη. — βεβῶς = κατηγορηματικὴ — ὀρνιθων = κτητική καὶ ὑποκειμενική. — οἰστρω = τροπική. — κλάζοντας = ἐπιθετική. — σπῶντας = κατηγορηματικὴ. — ἐν φωναῖς χηλαῖσιν = προσδ. ὄργανου. — ἐμπύρων = ἀντικ. — βωμοῖσι = τοπική. — μυδῶσα καθ' ὑπαλλαγὴν ἀντὶ μυδώντων. μετάρσιοι = ἐπιρρ. κατηγορ. — καταρροεῖς καθ' ὑπαλλαγὴν ἀντὶ μετοχῆς καταρροεῖσος τῆς πιμελῆς. — φθίνοντα = κατηγορηματικὴ. — ὀργωντας = τῆς αἰτίας. — ταῦτα = ἐπιθ. προσδ. τοῦ νόσους νοσεῖ. — ἐκ τῆς φρενός = προσδ. αἰτίας. — παντελεῖς = κατηγορ. προσδ. — ἡμῖν = ἠθική ἢ ἀντιχαριστική. — πλήρεις = κατηγορ. — βορᾶς = ἀντικειμενική. — βεβρωῶτες = σχῆμα κατὰ τὸ νοούμενον ἢ κατὰ σύνεσιν. — τὸ ἐξαμαρτάνειν = ὑποκ. — ἐπεὶ = συνετάρχη μετ' ὑποτακτικῆν. — σοι = χαριστική. — λέγοντος = ἀντικ.

Πραγματικά και διασαφητικά: *ἀναγκτες* = ἦτοι ὦ Κρέοντα και γέροντες Θηβαῖοι. — ὦ *Τειρεσία* = χάριν τῶν θεατῶν λέγεται τὸ ὄνομα. Ὁ Τειρεσίας ἦτο υἱὸς τῆς νύμφης Χαρικλοῦς και εἶχε τυφλωθῆ, διότι εἰς μικρὰν ἡλικίαν εἶχεν ἰδεῖ γυμνῆν τὴν Ἀθηνᾶν, ἐν ᾗ αὐτὴ ἐλούετο· ἔλαβεν ὁμως παρὰ τοῦ Διὸς τὸ χάρισμα τῆς μαυτικῆς ἱκανότητος, ὃ διετήρησε καθ' ὅλην τὴν ἐπὶ ἑννεα γενεᾶς ζωὴν του και μετὰ θάνατον ἀκόμη εἰς τὸν Ἄδην. — τῷ *μάντει* = δήλωσις τοῦ ἀξιώματος χάριν τῶν θεατῶν. — *πειπονθῶς ὀνήσιμα* = ὁ Τειρεσίας ὑπέδειξε ἐν τὸν Κρέοντα, ὅπως οὗτος θυσιάσῃ εἰς τὸν Ἄρην τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν Μεγαρέα, ἵνα ἐξευμενίσῃ τὸν Θεὸν και καταστήσῃ τοῦτον φίλον τῶν Θηβαίων, ἀμυνομένων κατὰ τῶν Ἑπτὰ Ἀργείων λοχαγῶν. — *ἐπὶ ξυροῦ τύχης ἢ ἀκμῆς* = παροιμία περὶ τῶν ἱσταμένων ἐπὶ ἐπισφαλεστάτης βάσεως, κατὰ μεταφορὰν ἐκ τοῦ ξυραφίου ἐπὶ τῆς λεπτοτάτης κόψεως τοῦ ὀποιου οὐδὲν ἰσορροπεῖ. — *ὄρνιθοσκοπόν—οἰωνοσκοπία ἢ ὄρνεοσκοπία* ἦτο παρατήρησις, ἣτις ἐγένετο κατὰ τὴν πτῆσιν ἢ τὸ λάλημα και κατὰ τὰς ἄλλας κινήσεις τῶν πτηνῶν. Οἱ οἰωνοσκόποι ἢ ὄρνιθοσκόποι ἐκάθηντο πρὸς τὴν παρατήρησιν εἰς τὸ οἰωνιστήριον, ὅπερ ἐλέγετο *θάκος* και *θῶκος*, και ἦσαν ἐνδεδυμένοι λευκά ἱμάτια και ἐφερον στέφανον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς και πίνακας εἰς τὰς χεῖρας, εἰς οὓς κατέγραφον τὰς παρατηρήσεις των. Ἐκάθηντο δὲ παρατηροῦντες πρὸς Βορρᾶν. Ἡ πτῆσις πολλῶν ταυτοχρόνως πτηνῶν, ἢ πτῆσις ἀετοῦ, περισσότερᾶς ἢ κύκνου ἐθεωρεῖτο καλὸς οἰωνός· ἀντιθέτως ἀπαίσιος οἰωνός ἦ· τὸ ἢ πτῆσις χειλιδόνων, κοράκων, κορώνης και τὸ λάλημα ὄρνιθων. — *ἐγενόμην ἐμπύρων* = κατὰ τὴν *πυρομαγείαν* παρατήρουν, πῶς ἦναπτε τὸ πῦρ, τὸ εἶδος τῆς φλογῆς, ἂν αὐτὴ περιεκύκλωνε τὸ θῦμα κ. τ. λ. — *ἐκ τῆς σῆς φρενὸς ταῦτα νοσεῖ πόλις* = ἡ πρᾶξις τοῦ Κρέοντος προεκάλεσε τὴν ὀργὴν τῶν θεῶν. — *ἐσχάραι* = στρογγυλαὶ ἐπὶ τῆς γῆς ἐστῖαι.

Αἰσθητικά: *ἐναυκλήρεις—δι' ὄρθῆς* = μεταφορὰ ἐκ τῶν πλοίων. — *ἐπὶ ξυροῦ τύχης* = μεταφορὰ ἐκ τοῦ ξυραφίου. — *ὄρνιθοσκοπόν* = ἀποδίδεται εἰς τὸν θᾶκον ἄντι νὰ ἀποδοθῆ εἰς τὸ ἐπὶ τοῦ θάκου καθήμενον πρόσωπον. — *λιμὴν* = μεταφορᾶ. — *Ἡφαιστος* = μετωνυμία. — *νοσεῖ* = μεταφορᾶ.

Χαρακτηρισμοί: Ὁ γηραιὸς και ἐπιφανὴς τῆς ἀρχαιότητος μάντις *Τειρεσίας* ἦτο γυμνασθεῖται ὡς πρόσωπον *σεβάσμιον* διὰ τὴν ἡλικίαν και τὴν ἰδιότητά του—*ἡρεμος—ποῦδος—σοβαρὸς* ἐν τῇ ἀνικονώσει τῶν σημειῶν—*πεφωφωτισμένους—μετριοπαθῆς—εὐσυνείδητος* ἐν τῇ ἀσκήσει τοῦ ὑψηλοῦ ἀξιώματος του—*λίαν δὲ στοργικὸς* διὰ τὰς πρὸς τὸν Κρέοντα συμβουλὰς.

Νόημα ἐν περιλήξει: Ὁ μάντις Τειρεσίας, καταφθάνων ἐσπευμένως, ἀνακοινῶναι εἰς τὸν Κρέοντα, φρίττοντα ἐκ τῶν πρώτων λόγων τοῦ μάντεως, ἀπαίσιμα σημεία παρατηρηθέντα ἐκ τῶν πτηνῶν και ἐκ τῶν θυμάτων και λέγει, ὅτι οἱ θεοὶ ὠργίσθησαν, διότι οἱ βωμοὶ των ἐμιάνθησαν ὑπὸ τῶν κυνῶν και τῶν πτηνῶν. τῶν κατασπαράξαντων τὸ πτώμα τοῦ Πολυνεῖκου. Διὸ συμβουλεύει τὸν τύραννον, ὅπως ἐπιτρέψῃ τὴν ταφὴν τοῦ νεκροῦ.

Ἐπιγραφή: Ὁ Τειρεσίας ἀνακοινῶντων εἰς τὸν Κρέοντα κακὰ σημεία ἐκ τῆς παρατηρήσεως τῶν οἰωνῶν και τῶν θυμάτων συμβουλεύει ἀνάκλεισιν τοῦ εἰς τὸν Πολυνεῖκον ἀφορῶντος διατάγματος.

(1033—1063)

ΚΡ. Ὡ πρέσβυ, πάντες
ὥστε τοξόται σκοποῦ
τόξευετε τοῦδε ἀνδρός.

Ὡ γέροντα, πάντες
ὡς τοξόται ἐναντίον στόχου
βάλλετε κατὰ τοῦτου τοῦ ἀνδρός.

κούδὲ ἀπρακτός εἰμι
μαντικῆς ὕμιν,
τῶν ὑπαί γένους
πάλαι ἐξημπόλημαι
κάμπεφόρτισμαι.
κερδαίνετε, ἐμπολᾶτε
τ' ἀπὸ Σάρδεων ἤλεκτρον,
εἰ βούλεσθε, καὶ τὸν Ἴνδικόν
χρυσόν· τάφω δ' ἐκείνον
οὐχὶ κρύψετε,
οὐδ' εἰ θέλουσι οἱ Ζηνὸς
αἰετοὶ ἀρπάζοντες νιν
φέρειν βορὰν
ἐς θρόνους Διός,
οὐδ' ὥς οὐ μὴ παρήσω ἐγὼ
θάπτειν ἐκείνον τρέσας
τοῦτο μίασμα·
εἰ γὰρ οἶδ', ὅτι οὐτις
ἀνθρώπων σθένει μαιίνειν
θεοῦς. πίπτουσι δέ,
ὡ γεραιά Τειρεσία, πτώματα
αἰσχροῦ
χοὶ πολλὰ δεινοὶ βροτῶν,
ὅταν λέγωσι λόγους αἰσχροῦς
καλῶς
χάριν τοῦ κέρδους.

καὶ οὕτε εἶμαι ἀνεπιβούλευτος
ὑπὸ τῆς μαντικῆς σας τέχνης,
ὑπὸ τοῦ σωματείου τῶν ὁποίων
πρὸ πολλοῦ ἔχω πωληθῆ
καὶ ἔχω φορτωθῆ (ὡς φορτίον).
κερδίσατε, ἐμπορευθῆτε
τὸ ἀπὸ τὰς Σάρδεες ἤλεκτρον,
ἂν θέλετε, καὶ τὸν Ἴνδικόν
χρυσόν· ἀλλ' ἐν τάφω ἐκείνον
δὲν θὰ δυνηθῆτε νὰ θάψετε,
οὐδὲ καὶ ἂν θέλουν οἱ τοῦ Διὸς
ἀετοὶ—ἀρπάζοντες αὐτόν—
νὰ τὸν φέρουν ὡς τροφήν των
μέχρι τῶν θρόνων τοῦ Διός,
οὐδὲ καὶ πάλιν ἐγὼ θὰ ἀφήσω
νὰ θάπτουν ἐκείνον, φοβηθεῖς
τὸ μίασμα τοῦτο·
διότι καλῶς γνωρίζω, ὅτι οὐδεὶς
ἄνθρωπος δύναται νὰ μολύνη
τοὺς θεοῦς. καταπίπτουν δέ,
γέροντα, Τειρεσία, πτώσεις
ἐπονειδίστους (πίπτουν αἰσχροῦς)
καὶ οἱ λίαν ἐπιτήδαιοι ἄνθρωποι,
ὅταν περιβάλλουν αἰσχροῦς προτά,
σεις δι' ἡγεμάτων φράσεων
ἐνεκα κέρδους.

ΤΕΙΡ. φεῦ, ἀρὰ γε γνωρίζει κανεὶς ἐκ τῶν ἀνθρώπων, ἀρὰ γε σκέπτεται...
ΚΡΕΩΝ. Τί πρᾶγμα· τί εἶναι αὐτὸ τὸ κοινόν, τὸ ὅποιον λέγεις;
ΤΕΙΡ. Πόσον ἀριστον (εἶναι) ἐξ (ἄλων) τῶν πραγμάτων ἢ φρόνησις;
ΚΡ. Ὅσον ἀκριβῶς, νομίζω, ἢ ἀφροσύνη (εἶναι) μεγίστη βλάβη.
ΤΕΙΡ. Ταύτης ὁμῶς τῆς νόσου σὺ ἐκ φύσεως εἶσαι γεμάτος.
ΚΡ. Δὲν θέλω εἰς τὸν μάντιν νὰ ἀνταποδώσω (ἴσας) κακολογίας.
ΤΕΙΡ. Ἐν τούτοις (μέ) κακολογεῖς, διότι λέγεις ὅτι ἐκφέρω ψευθεῖ
μαντεύματα.
ΚΡ. Διότι ὄλον τὸ γένος τῶν μάντεων εἶναι φιλοχρήματον.
ΤΕΙΡ. Τὸ δὲ γένος τῶν τυράννων ἀγαπᾷ τὴν αἰσχροκέρδειαν.
ΚΡ. Ἄρὰ γε γνωρίζεις, ὅτι, ὅσα λέγεις, λένεις πρὸς ἡμᾶς ὄντας
ἡγεμόνας;
ΤΕΙΡ. Γνωρίζω· διότι ἐξ αἰτίας ἐμοῦ ἔχεις σώσει αὐτὴν τὴν πόλιν.
ΚΡ. Σοφὸς μὲν μάντις εἶσαι σὺ, ἀλλ' ἀγαπᾷς τὴν ἀδικίαν.
ΤΕΙΡ. Θὰ μὲ ἀναγκάσῃ τὰ ἐν τῷ νῶ μου ἀπέρρητα νὰ φανερώσω.
ΚΡ. Λέγε (αὐτά), ἀρκεῖ μόνον νὰ μὴ λέγῃς πρὸς συμφεροντολογικοὺς
σκοποῦς.
ΤΕΙΡ. Τοιοῦτος (κερδοσκόπος) λοιπὸν τώρα πλέον καὶ θεωροῦμαι
κατὰ σέ;
ΚΡ. Μάθε ὅτι δὲν πρόκειται νὰ ἐμπορευθῆς τὰς σκέψεις μου.

Γραμμστικά καὶ ἐρμηνευτικά: τῶν=ὄν=τῶν ὁποίων.— ὑπαί ἐπι-
κὸς τύπος=ὑπό.— ἐξημπόλημαι παρακειμ. τοῦ ἐξαμπολάομαι—ῶμαι=πω-
λοῦμαι.— ἐμπεφόρτισμαι=παρακειμ. τοῦ ἐμφορτίζομαι.— κερδαίνετε, ἐμπο-
λάτε=προστακτικαὶ (ἢ δευτέρω τοῦ ἐμπολάω—ῶ).— ὡς=τοιουτοτρόπως.—
παρήσω μέλλων τοῦ παρήμι.— τρέσας τοῦ τρέω=φοβοῦμαι.— πτώμα=πτῶ-
σις.— πολλὰ ἐπιρρηματικῶς=λίαν.— ποῖον τοῦτο πάγκοινον λέγεις βραχυ-
λογικῶς ἀντὶ ποῖόν ἐστι τοῦτο τὸ πάγκοινον, ὃ λέγεις.— ταγὸς=ἡγεμόνων.—

ἄν—ἄ ἄν.— ὄρσεις μέλλων τοῦ ὄρνυμι=ἀναγκάζω.— ἐμπολήσων=μετοχή μέλλ. τοῦ ἐμπολώ.

Συντακτικά: σκοποῦ=ἀντικειμενική.— ἀνδρὸς=ἀντικ.— μαντικῆς=ἀντικειμενική ἐκ τοῦ στερητικοῦ ἄπρακτος.— ὑμῖν=ποιητ. αἰτιον— οὐδ' εἰ θέλουσιν=ἐναντιωματική.— νιν=ἀντιν.— φέρειν=ἀντικ. τοῦ θέλουσιν.— βορᾶν=κατηγορ.— πτώματα=σύστοιχον ἀντικ.— βορῶν=διαιρετική.— λόγους=σύστοιχον ἀντικ.— χάριν τοῦ κέρδους=τελικόν αἰτιον.— πάγκοινον=κατηγορ.— τῆς νόσου=ἀντικειμενική.— λέγων=αιτιολογική.— λέγων=κατηγορηματική ἐκ τοῦ οἶσθα.— ἄν λέγῃς=ἀντικ. τοῦ λέγων.— ὄντας=ἐπιθετική.— ταγούς=κατηγορ τοῦ (ἡμᾶς).— ἐπὶ κέρδεσι=τελικόν αἰτιον.— τὸ σὸν μέρος=ἰτιατική τοῦ κατά τι.— ἐμπολήσων=κατηγορηματική.

Πραγματικά - διασαφητικά - αἰσθητικά: ὥστε τοξόται=παρομοίωσις καὶ μεταφορά.— τοῦδε ἀνδρὸς=καὶ λέγων ταῦτα δεικνύει ὁ Κρέων τὸν ἑαυτὸν του.— πάλαι=ἐν τῇ φιλοποσίᾳ του ὁ Κρέων νομίζει, ὅτι ὁ Τειρεσίας εἶχεν ἐξαγασσθῆ διὰ χρημάτων τῶν πολιτικῶν του ἐχθρῶν καὶ εἶχε συμβουλεύσει τὸν Κρέοντα νὰ θυσιάσῃ τὸν υἱὸν του Μεγάρου.— ἐξημπόλημαι καμπεφορτισμαι=μεταφοραὶ ἐκ τῆς πωλήσεως καὶ φορτώσεως τῶν ἐμπορευμάτων.— κερδαίνετε, ἐμπολάτε=ἀσύνδετον πρὸς δήλωσιν τοῦ σφοδροῦ πάθους.— ἤλεκτρον=κράμα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου.— οἱ ἅετοι=τὰ ἱερά τοῦ Διὸς πτηνά.— ἴσθι ὡς μὴ ἐμπολήσων τὴν ἐμὴν φρένα=ἐπληρωθῆς δηλαδὴ ἀπὸ τοῦ ἐχθροῦ μου νὰ μὲ μεταπείσης, ἀλλὰ δὲν θὰ δυνηθῆς.

Χαρακτηρισμοί: Ὁ Κρέων εἶναι ὁ πάντοτε καχύποπτος—ἐμπεδῆς— πείσμων— ἰσχυρογνώμων— ἄφρων— ἀπειλητικός— ὑβριστικός— αὐθάδης— ἀθυρόστομος— βλάσφημος— ἀσεβής.

Νόημα ἐν περιλήψει: Ὁ Κρέων νομίζει, ὅτι καὶ τὸν Τειρεσίαν διέφθειρε τὸ χρέμα καὶ διὰ τοῦτο τὸν ἀπειλεῖ καὶ ἐπαναλαμβάνει τὴν ἀμετάκλητον ἀπόφασίν του, ὅτι δὲν θὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ταφήν τοῦ νεκροῦ. Ἐπακολουθεῖ δεινὴ λογομαχία τυράννου καὶ μάντιος, καθ' ἣν ὁ μὲν Κρέων ἀποκαλεῖ τοὺς μάντιες φιλοχρημάτους, ὁ δὲ Τειρεσίας τοὺς τυράννους ἀποκαλεῖ αἰσχροκερδεῖς. Θυμωθεὶς ἐν τέλει ὁ μάντις ἀπειλεῖ, ὅτι θὰ προβῆ εἰς φοβεράς ἀποκαλύψεις.

***Επιγραφή:** Ὁ Τειρεσίας καθυβρισθεὶς ὑπὸ τοῦ Κρέοντος ἀπειλεῖ ἀποκαλύψεις.

(1064—1090)

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ. Ἄλλὰ κάτισθι
εὖ γέ τοι
μὴ τελῶν ἔτι πολλοὺς
τρόχους ἀμιλλητῆρας
ἡλίου,
ἐν οἷσι αὐτὸς ἔση ἀντιδοῦς
ἀμοιβὸν νεκρῶν ἕνα
νέκυν ἐκ τῶν σῶν σπλάγγων,
ἀνθ' ὧν ἔχεις μὲν βαλῶν
τῶν ἄνω κάτω,
ψυχὴν τε κατῴκισας
ἐν τάφῳ ἀτίμως,

Ἄλλὰ γνώριζε
πολὺ καλὰ (σὺ) τοῦλάχιστον,
ὅτι δὲν θὰ διανύσης πολλὰς ἀκόμη
ἀμιλλωμένους (εἰς ταχύτητα) τροχιάς
τοῦ ἡλίου (ἴτοι πολλὰς ἡμέρας),
ἐν αἷς ὁ ἴδιος θὰ ἔχῃς δῶσει
ὡς ἀντάλλαγμα τῶν νεκρῶν ἕνα
νεκρὸν ἐκ τῶν ἰδικῶν σου τέκνων,
διότι ἔχεις μὲν ὀψει
(ἕνα) ἐκ τῶν ζώντων εἰς τὸν Ἄδην,
καὶ ζῶσαν ὑπαρξίν κατέκλεισες
ἐντὸς τάφου ἀνοσίως,

ἔχει δ' αὖ ἐνθάδε
 νέκυν ἄμοιρον Θεῶν
 τῶν κάτωθεν, ἀκτέριστον,
 ἀνόσιον.
 ὦν οὔτε σοὶ μέτεστιν
 οὔτε τοῖς ἄνω θεοῖσιν,
 ἀλλ' ἐκ σοῦ βιάζονται τάδε.

τούτων Ἐρινύες Ἄιδου.
 καὶ Θεῶν λωβητῆρες
 ὑπεροφθόροι
 σὲ λοχῶσιν ληφθῆναι
 ἐν τοῖσιν αὐτοῖς τοῖσδε
 κακοῖς. καὶ ἄθρησον
 εἰ λέγω ταῦτα κατηγορωμένους·

τριβὴ γὰρ
 οὐ μακροῦ χρόνου φανεῖ
 σοῖς δόμοις κωκύματα
 ἀνδρῶν γυναικῶν.
 ἔχθραὶ δὲ συνταράσσονται
 πᾶσαι πόλεις, ὅσων καθήγισαν
 σπαράγματα ἢ κύνες

ἢ θῆρες ἢ πτηνὸς τις
 οἰωνός, φέρων ὁσμὴν ἀνόσιον
 ἐς ἐστιοῦχον πόλιν.

τοιαῦτα βέβαια τοξεύματα
 καρδίας ἀφήκ' σου
 θυμῷ, ὥστε τοξότης,
 λυπεῖς γάρ, τῶν σὺ
 οὐχ ὑπεκδραμῆθ' ἰθάπος.
 σὺ δ' ἡμᾶς, ὦ παῖ, ἄπαγε
 πρὸς δόμους, ἵνα οὐτος
 τὸν θυμὸν ἀφήῃ
 ἐς νεωτέρους,
 καὶ γινῶ τρέφειν τὴν γλῶσσαν
 ἡσυχωτέραν τὸν νοῦν τε
 τῶν φρενῶν ἀμείνω
 ἢ νῦν φέροι.

(Ὁ Τειρεσίας ἀπέρχεται)

ὄφ' ἑτέρου δὲ κρατεῖς ἐδῶ εἰς τὴν γῆν
 (ἓνα) νεκρὸν ἐστερημένον τῶν Θεῶν
 τῶν χθονίων, ἀνευ νεκρικῶν δώρων,
 μὴ τυχόντα νεμοισμένων τιμῶν.
 ἐπὶ τούτων οὔτε σὺ ἔχεις δικαίωμα
 οὔτε οἱ θεοὶ τοῦ ἄνω κόσμου,
 ἀλλ' ὑπὸ σοῦ αὐτὰ γίνονται αὐθαι-
 ρέτως.

διὰ ταῦτα αἱ Ἐρινύες τοῦ Ἄιδου
 καὶ τῶν Θεῶν, αἱ ἐξολοθρεύουσαι,
 αἰ μετὰ τὴν πρᾶξιν τιμωροῦσαι,
 σὲ παραμονεύουν, ὥστε νὰ τυλιχθῆς
 εἰς ὁμοίας μὲ αὐτὰς ἐδῶ
 συμφορᾶς. καὶ ἰδέ,
 ἂν λέγω ταῦτα ὡς ἐξαγορασθεῖς
 διὰ χρημάτων
 διότι ἡ πάροδος
 ὀλίγου χρόνου θὰ παρουσιάσῃ
 εἰς τὸν οἶκόν σου θρήνους
 ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν.
 μαστίζονται δὲ ὑπὸ ἐμφυλίων ἐρίδων
 ὄλαι αἱ πόλεις, ὅσων ἐτίμησαν
 τὰ ἐσπαράγμένα μέλη νεκρῶν ἢ οἱ
 κύνες
 ἢ τὰ θηρία ἢ πτερωτὸν τι
 ὄρνεον, φέρον ὁσμὴν ἀνόσιον
 εἰς τὴν ἔχουσαν βωμοὺς καὶ ναοὺς
 ἀκρόπολιν.
 τοιαῦτα ἀλάνθαστα βέλη
 διαπερῶντα τὴν καρδίαν κατὰ σοῦ
 ἐξαπέλυσσ' ὄργισμένος, ὡς τοξότης,
 διότι μὲ ἐλύπησες, τῶν ὁμοίων σὺ
 δὲν θὰ διαφύγῃς τὴν καυστικότητα
 καὶ σὺ, παιδί μου, ὀδήγει με
 (τώρα πλεόν) εἰς τὸν οἶκόν, ἵνα οὗτος
 τὸν θυμὸν τοῦ ἐκχύσῃ
 (ξέθυμῶν) κατὰ τῶν νεωτέρων.
 καὶ μάθῃ νὰ ἐχῇ τὴν γλῶσσαν
 μαλακωτέραν καὶ τὰς σκέψεις
 τῆς διανοίας σωφρονεστέρας
 παρ' ὅσον τώρα ἔχει.

Γραμματικά ἐρμηνευτικά καὶ συντακτικά: *τελῶν* μετοχὴ μέλλ. τοῦ *τελῶ* καὶ μετοχὴ κατηγορηματικῆ.— *τρόχος* = τροχιά.— *ἀμιλλήτης* = ἀμιλλώμενος.— *ἐν οἷσι* = δηλαδὴ *τρόχοις*.— *ἄμοιβδον* = κατηγορ.— *ἀνθ' ὧν* = διότι.— *τῶν ἄνω* = διαιρετικῆ.— *ἄμοιρον* = κατηγορ.— *θεῶν* = ἀντικειμενικῆ.— *τῶν κάτωθεν* = ἐπιθ. προσδ.— *ἀκτέριστον*, *ἀνόσιον* = ἐπεξηγήσεις.— *ὦν σοί* = ἀντικείμενα τοῦ *μέτεστιν*.— *τοῖς θεοῖσιν* = ἀντικ.— *τούτων* = τῆς οἰτίας.— *λωβητῆρ* = ἐξολοθρεύων, οὐσα.— *ὑπεροφθόρος* = ὄ, ἢ ὑστερον τιμωρός.— *λοχῶ ὦ* = παραμονεύω.— *ληφθῆναι* = καθαρῶς τελικὸν ἀπαρμτ. *εἰ λέγω* = πλαγία ἐρώτησις.— *κατηγορωμένους* παρακείμεν. τοῦ *καταγγυροῦμαι* = διὰ χρημάτων ἐξαγοράζομαι.— *ἄθρησον* = προστακτ. ἀορ. τοῦ *ἀθρέω ὦ* = βλέπω.— *φανεῖ* μέλλον τοῦ *φαίνω*.— *ἀνδρῶν γυναικῶν* = ὑποκειμενικαί.—

ἐχθραὶ=ἐπιρρ. κατηγορ.—δῶων=κτητική.—καθῆγγισαν τοῦ καθαννίζω.—
 Φῆε, Φηρός=θηρίον.—πιηγός=περωτός.—σον=άντικ. τοῦ ἀφήκα ἄορ.
 τοῦ ἀφήμι.—θυμῶ=τροπική.—καρδίας=ἀντικειμενική ἐκ τοῦ τοξεύματα.—
 τῶν=τῶν ὁποίων=κτητική.—ὑπεκδραμῆ β' μέλλοντος τοῦ ὑπεκθέω.—
 ἀφῆ ὑποτ. ἄορ. τοῦ ἀφήμι.—ἡ νῦν φέρεται=β' ὄρος συγκρίσεως.

Πραγματικά καὶ διασαφητικά: ἀμιλλητῆρας=μεταφορὰ ἐκ τῶν κα-
 τὰ τὰς ἀρματοδρομίας ἀμιλλωμένων εἰς ταχύτητα ἀρμάτων—ἐχεις μὲν,
 ἐχεις δέ=ἵναφορὰ.—ἐνα τῶν ἄνω ἐχεις βαλὼν κάτω=τὴν Ἀντιγόνην.—
 ἐχεις ἐνόαδε νέκων=τὸν Πολυνεϊκῆ.—Ἐρινύες=εἶναι τὰ ἐκτελεστικά ὄργανα,
 δι' ὧν οἱ θεοὶ ἐτιμῶρουσιν τοὺς ἀμαρτάνοντας: Ἀληκτώ, Τεισιφρόνη καὶ Μέ-
 γαιρα εἶναι τῶν Ἐρινύων τὰ ὀνόματα.—καθῆγγισαν=εἰρωνεῖα, διότι θηρία
 καὶ ὄρνεα ἐπέτελεσαν, ὅσα ἄνθρωποι ἄφειλον.—ἐστιοῦχος πόλις=ἀκρόπολις
 μὲ βωμοὺς καὶ ναοὺς.—τοξεύματα ὥστε τοξότης=μὲ εἰρωνεῖαν ὁ μάντις οἰ-
 κογενειᾶς καὶ πολιτικᾶς δημιουργοῦν τὰ τοιαῦτα ἀγῆ—λέγει ὁ μάντις, ἀ-
 περζόμενος μετὰ ταῦτα.

Νόημα ἐν περιλήψει: Ὁ Τειρεσίας προλέγει, ὅτι συντομώτατα ὁ
 Κρέων θὰ θηνηθῆ ἐν μέλος τῆς οἰκογενείας του διὰ τὴν πρὸς τὴν Ἀντιγό-
 νην καὶ τὸν Πολυνεϊκῆ ἀσεβῆ διαγωγὴν του καὶ ὅτι δὲν θὰ δυνηθῆ νὰ δια-
 φύγῃ τὴν μὴνιν τῶν τιμωρῶν Ἐρινύων. Θρηῖνους, συμφορᾶς καὶ ἐριδᾶς οἰ-
 κογενειᾶς καὶ πολιτικᾶς δημιουργοῦν τὰ τοιαῦτα ἀγῆ—λέγει ὁ μάντις, ἀ-
 περζόμενος μετὰ ταῦτα.

Ἐπιγραφή: Ὁ Τειρεσίας προλέγει, ὅτι μεγάλα συμφοραὶ ἐπίκεινται
 εἰς τὸν οἶκον τοῦ Κρέοντος, καὶ ἀπέργισαι.

(1091—1914)

ΧΟΡΟΣ. Ὁ ἄνθρωπος, βασιλεῦ, ἀπῆλθε φοβερὰ μαντεύματα προφη-
 τεύσας· γνωρίζομεν δὲ καλῶς, ἀφ' ὅτου ἐγὼ φερῶ αὐτὴν τὴν κόρην,
 τὴν καταστῆσαν λευκὴν ἐκ μαύρης, ὅτι ποτὲ ἕως τώρα αὐτὸς δὲν εἶπε
 ψεῦδος εἰς τὴν πόλιν.

ΚΡΕΩΝ. (Τοῦτο) γνωρίζω καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος καὶ τορᾶσσετο ὁ νοῦς μου·
 διότι καὶ τὸ νὰ ὑποχωρῶ εἶναι φοβερόν, καὶ ἂν ἀντισταθῶ ὑπάρχει
 φόβος νὰ πληθῶ τὴν ψυχὴν μου διὰ συμφορᾶς.

ΧΟΡΟΣ. Ὁρθῆς φρονήσεως εἶναι ἀνάγκη, ὑλὲ τοῦ Μενοικεως, Κρέοντα.

ΚΡΕΩΝ. Τί λοιπὸν πλέπει νὰ κάμνω; Λέγει· καὶ ἐγὼ θὰ ὑπακούσω.

ΧΟΡΟΣ. Ἀφ' οὗ ὑπάγης, τὴν μὲν κόρην ἐκ τῆς ὑπογείου στεγῆς ἀφη-
 σε ἐλευθέραν, κατασκεύασε δὲ διὰ τὸν ἐκτεθειμένον νεκρὸν τάφον.

ΚΡΕΩΝ. Ἐπιδοκιμάζεις λοιπὸν αὐτὰ καὶ σοῦ φαίνεται καλὸν νὰ ὑπο-
 χωρῶς;

ΧΟΡΟΣ. Ὅσον τὸ δυνατόν, βασιλεῦ, τάχιστα· διότι αἱ ταχύποδες τι-
 μαροὶ θεότητες συντόμως καταφθάνουσι τοὺς κακόφρονας.

ΚΡΕΩΝ. Ἄλλοίμονον· μετὰ δυσκολίας μὲν, ἀλλ' ὅμως μεταβάλλω ἀπό-
 φασιν εἰς τὸ νὰ ἐνεργῶ, δὲν πρέπει δὲ νὰ ἀντιτάσσεται κανεὶς ματαίως
 πρὸς τὴν ἀνάγκην.

ΧΟΡΟΣ. Πῆγαινε λοιπὸν καὶ πράττε αὐτὰ καὶ μὴ ἀνάθετε εἰς ἄλλους.

ΚΡΕΩΝ. Ἔτσι, ὅπως εὐρίσκομαι, θὰ ὑπάγω, σπεύδετε, σπεύδετε, ἀκό-
 λουθοι, καὶ οἱ παρόντες καὶ οἱ ἀπόντες, ἀξίνας ἀνά χεῖρας λαβόντες
 ἐκκίνησατε ἐσπευμένως εἰς τὸν ὑψηλὸν ἐκεῖνον τόπον· καὶ ἐγὼ, ἀφ' οὗ
 ἡ γνώμη μου ἔκλινε πρὸς τὰ ἐδῶ, ὁ ἴδιος καθὼς ἔδεσα, οὕτω καὶ αὐ-
 τοπροσώπως θὰ ἀπολύσω, διότι φοβοῦμαι, μήπως εἶναι ἄριστον πράγμα
 τὸ νὰ διέρχεται κανεὶς τὸν βίον, τηρῶν τοὺς ἀνεκαθεν κειμένους νόμους.
 (Ὁ Κρέων, εἰπὼν ταῦτα, ἀπέρχεται ἐκ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου).

ΑΝΤΙΓΟΝΗΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

θ

Γραμματικά, ἑρμηνευτικά, συντακτικά: ἀνὴρ=ὁ ἀνὴρ.— λευκὴν =κοιτηγὸρ.— αὐτὸν=ὑποκ. τοῦ λακεῖν, ὁ ἀντικ. τοῦ ἐπιστάμεσθα, γραμματικῶς δὲ ἄορ τοῦ λάσκω.— εἰκασθεῖν ἄορ. β' τοῦ εἶκω.— ἀντιστάνα=ὑποθετική.— πάρα=πάρεσι.— ἐν δεινῷ πάρα=φόβος ὑπάρχει, εἰς ὃ τὸ πατάξει εἶναι ὑποκ.— ἀτη=ὄργανική.— εὐβουλίας=ἀντικ. τοῦ δεῖ.— κατώρυξ=υχοσ=ὑλόγειος.— ἄνες προστ. ἄορ τοῦ ἀνίημι.— παρεικασθεῖν ἀρημφ. ἄορ. τοῦ παρεῖκω, ὑποκ. τοῦ δοκεῖ (σοι).— ποδώκης, ης, ες=ταχύπους.— μόλις=δυσκόλως.— τὸ δρᾶν=ἀρημφ. τοῦ κατὰ τι.— ἀνάγκη=ἀντικ. τοῦ ἐκ τῆς ἀναλύσεως τοῦ δυσμαχητέον προερχομένου ἀπαρεμφάτου δυσμαχεῖν.— δρᾶ προστακτική τοῦ δρᾶ.— ἐπι—τρέπε=ἐπίτρεπε.— δπάων, ονος=ἀκόλουθος.— χερσῶν=ὄργανική.— ὄρμασθαι προστακτική.— ἔδησα τοῦ δέω—δᾶ=δένω.— μὴ τοὺς καθεστῶτας... ἐνδοιαστική.— τελεῖν=ὑποκ. τοῦ ἄριστον ἤ.

Πραγματικά, δισασθητικά, αἰσθητικά: τριχα=συνεκδοχικῶς ἀντι κόμην.— ἔγνωκα καὺτὸς καὶ ταράσσομαι φρένας=μετὰ τὴν ἐπέμβασι τοῦ Τειρεσίου καὶ κατόπιν τῆς δηλώσεως τοῦ χοροῦ «ἐπιστάμεσθα μὴ πῶ ποτε αὐτὸν (τὸν Τειρεσίαν) ψεῦδος ἐς πόλιν λακεῖν», βλέπομεν ὅτι τοῦ Κρέοντος αἱ διαθέσεις μεταστρέφονται καὶ ὅτι, ἐν ᾧ μέχρι τῆς στιγμῆς αὐτῆς τὰ πράγματα ἔβαινον κακῶς διὰ τὴν Ἀντιγόνην, ἤδη παρέχουν τὴν ἐλπίδα περὶ εὐτυχῶς λύσεως τὴν τοιαύτην μεταβολὴν ἐκ τῆς δυστυχίας εἰς τὴν εὐτυχίαν (ἢ ἐκ τῆς εὐτυχίας εἰς τὴν δυστυχίαν), κατόπιν ἐπεμβάσεως, ὀροσοδοκίτου τινός γεγονότος, καλεῖ ὁ Ἀριστοτέλης περιπέτειαν, ὀρίζων οὕτω ἐτὴν εἰς τὸ ἐναντίον τῶν πρατιουμένων μεταβολήν.— ποδώκεις βλάβαι θεῶν=αἱ Ἐρινύες.— αὐτὸς τ' ἔδησα μαι παρὼν ἐκλύσομαι=ὁ ἴδιος περιέπλεξα τὰ πράγματα, ὁ ἴδιος θὰ ἐπιφέρω καὶ τὴν λύσιν των.— τοὺς καθεστῶτας νόμους=τὸ θεῖον δίκαιον, τοῦ ὁποίου τώρα ἀναγνωρίζει ὁ Κρέων τὸ κῦρος.

Χαρακτηρισμοί: Ὁ ἰσχυρογνώμων καὶ ἄκαμπτος καὶ πείσμων προηγουμένως Κρέων ἤδη συντετριμμένος καὶ τρέμων καὶ ἄβουλος καὶ παραπαίων σπεύδει πρὸς ἐπανόρθωσιν τοῦ ἁμαρτήματός του. Καὶ ὁ ἄλλοτε μετριοπαθής, πειθαρχικός καὶ δουλοπρεπής χορὸς ἤδη μετὰ τόλμης καὶ ἐλευθεροστομίας ἀπεριφράστως δεικνύει εἰς τὸν οἰκτρὸν τύραννον τὴν ὁδὸν τῆς ἐξόδου ἐκ τῆς ἀμηχανίας του.

Νόημα ἐν περιλήψει: Ὁ χορὸς υπενθυμίζει εἰς τὸν Κρέοντα, ὅτι ὁ Τειρεσίας οὐδέποτε ἐμάντευσε ψευδῆ. Ὁ Κρέων ἐκ τούτου ταράσσεται καὶ μετανοεῖ. Ὁ χορὸς συμβουλεύει τὸν Κρέοντα, ἵνα τάχιστα ἐξαγάγῃ τὴν Ἀντιγόνην ἐκ τοῦ τάφου καὶ ἐνταφιάσῃ τὸ πτώμα τοῦ Πολυνείκου: Ὁ Κρέων μετὰ τῶν ἀκολούθων του σπεύδει πρὸς ταῦτα.

Ἐπιγραφή: Μεταστραφεὶς ὁ Κρέων, διατάσσει τὴν ταφὴν τοῦ νεκροῦ καὶ τὴν ἀπόλυσιν τῆς Ἀντιγόνης.

ΠΕΜΠΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ ἀπὸ στίχου 1115—1154

Ἐπιγραφή: Ὁ χορὸς ἐπικαλεῖται τὸν Βάκχον πρὸς σωτηρίαν τῆς πόλεως.

Νόημα ἐν περιλήψει: Ὁ χορὸς, νομίσας ἤδη ὅτι ἐπῆλθε θεραπεία τοῦ κακοῦ, ἐπικαλεῖται μετ' εὐφροσύνης τὸν Διόνυσον, πολιοῦχον τῶν Θεβῶν, ἵνα καθάρῃ τὴν πόλιν ἐκ τοῦ μιάσματος. Ἐκ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ του δὲ χορεύει ζωηρὸν καὶ εὐθυμον ἄσμα, ὅπερ καλεῖται ὑπόρχημα, καὶ τὸ ἄσμα του

αυτό είναι ἀληθῆς διθύραμβος πρὸς τὸν θεὸν τῆς δραματικῆς τέχνης, ἀρμόζει δὲ καὶ εἰς τὴν χορτὴν, καθ' ἣν ἐδιδάσκετο καὶ τὸ παρὸν δρᾶμα.

ΧΟΡ. ᾧ πολλά ὀνόματα ἔχων, χάσμα τῆς θυγατρὸς τοῦ Κάδμου καὶ τέκνον τοῦ βαρέως βροντῶντος Διός, ὅστις προστατεύει τὴν ἔνδοξον Ἴταλιαν καὶ βασιλεύει εἰς τὰς κοινὰς δι' ὅλους κοιλάδας τῆς Ἐλευσινίας Δήμητρος, Βάκχε, τὴν τῶν Βακχῶν μητρόπολιν, δηλαδὴ τὰς Θήβας, κατοικῶν, πλησίον τῶν ὑγρῶν ρευμάτων τοῦ Ἴσμηνοῦ καὶ τοῦ τόπου τῆς σπορᾶς τῶν ὀδόντων τοῦ ἀγρίου δράκοντος.

Σὰ δὲ ὑπεράνω τοῦ δικορύφου δρους ἔχει ἴδει ὁ φεγγοβόλων καπνός, ὅπου αἱ Κωρύκισαι Βακχίδες νύμφαι χορεύουν στιχηδὸν καὶ ἡ πηγὴ τῆς Κασταλίας (κεῖται ἢ σὲ ἔχει ἴδει). καὶ σὲ τοῦ δρους τῆς Νύσης τὸ κισσόφυτα ὑψώματα καὶ ἡ πρασίη πολυστάφυλος ἀκτὴ μετὰ πομπῆς (σὲ) συνοδεύουν, ἐν ᾧ θεόπνεστοι ὕμνοι ἀντηχοῦν, ὅσακις ἐπισκέπτεσαι τὰς ὁδοὺς τῶν Θηβῶν.

Ταύτην (τὴν πόλιν τῶν Θηβῶν) ἐξ ὄλων τῶν πόλεων τὰ μέγιστα τιμᾶς μετὰ τῆς κεραυνοπλήκτου μητρὸς σου· καὶ τώρα, ἐπειδὴ δλόκληρος ἡ πόλις κατέχεται ὑπὸ ὀλεθροῦ μολύσματος, (παρακαλοῦμεν) νὰ ἔλθῃς μετὰ καθαρτηρίου ἐρχομοῦ ἐπάνω ἀπὸ τὰς πλαγίας τοῦ Παρανασοῦ ἢ τὸν πολυθόρυβον πορθμόν.

ᾧ κορυφαῖε τοῦ χοροῦ τῶν πῦρ πνεόντων ἄστρων καὶ τῶν νυκτερινῶν ἀλαλαγιῶν ἐπόπτα, ὦ τέκνον τοῦ Διός βλαστέ, ἐμφανίσου, βασιλεῦ, μετὰ τῶν ἀκολούθων σου Θυιάδων, αἵτινες μετὰ μανιακοῦ ἐνθουσιασμοῦ καθ' ὄλην τὴν νύκτα τιμοῦν διὰ χορῶν σὲ τὸν δεσπότην Ἴσαχον.

Γραμματικά, ἑρμηνευτικά, συντακτικά: ἄγαλμα=χάσμα, καμάρι. —*νύμφας*=ὑποκειμενική, ἀλλάσσεται ἢ *νύμφη*. —*βαρυνβρεμέτας*, α=βαρέως βροντῶν. —*ἀμφέπω*=προστατεύω. —*μέδω*=βασιλεύω. —*πάγκοινοι κόλποι*=κοινὰ δι' ὅλους κοιλάδες. —*Ληῶ οὔς*=Δημήτηρ. —*Βακχῶν* καὶ *Βακχῶν*. —*ναιετάω* —*ῶ*=κατοικῶ. —*τὰ ρεῖθρα*=ρεύματα. —*δίλοφος πέτρα*=διχορφον ὄρος. —*στέρωψ, οπος*=φεγγοβόλων. —*ἡ λιγνύς, ὕος*=καπνός. —*ὅπωπε* παρακείυ. τοῦ *δρῶ* —*στείχω*=χορεύω στιχηδόν —*νᾶμα*=ὑποκ. τοῦ (κεῖται ἢ *ὄπωπεν*). —*κισσῆος, ης, ες*=κισσόφυτος. —*πέμπω*=συνοδεύω. —*ἄμβροτα ἔπη*=θεόπνεστοι ὕμνοι. —*εὐζόντων*=χρονική καὶ γενική ἀπόλυτος τοῦ *εὐάζω*=φωνάζω. εὐοῖ· εὐάν, ἀντηχῶ. —*ἐπισκοποῦντα* ἐνν. *σέ*. —*ἀγνιά*=ὁδός. —*τὰν τὴν*=ταύτην. —*πασῶν*=πασῶν. —*ὑπερέτασαν*=ἐπιρρ. κατηγορ. —*μολεῖν*=ἀπαρμφ. ἄορ β' τοῦ *βλώσκω*, κείμενον ἀντι προστακτικῆς. —*κλιτὺς ὕος*=πλαγιά. —*στονέεις, εσσα, εν*=πολι θόρυβος. —*χοραγὸς χορηγός*=κορυφαῖος τοῦ χοροῦ. —*πύρπνους* ὁ πῦρ πνέων. —*νύχθιον φθέγμα*=νυκτερινός ἀλαλαγμός. —*ἄσιρων φθεγμάτων*=ἀντικειμενικαί. —*προφάνθησι*=προστακτ. παθητ. ἄορ. τοῦ *προφαίνουμαι* —*ῶναξ*=ὦ ἄναξ. —*Θυῖαι*=Θυιάδες. —*πάννυχοι*=ἐπιρρ. κατηγορ. —*χορεύω τινά*=διὰ χοροῦ τιμᾶ τινα.

Πραγματικά, διασαφητικά, αἰσθητικά: *Πολυώνυμο*=πρὸς ἑξαοσιν τῆς ποικίλης δυνάμεώς του, ὁ *Διόνυσος* ἐλέγετο ὑπὸ πολλὰ ὀνόματα, ὡς *Λυσίος, Ἴαχκος, Εἰδίοσ, Βάκχιος, Βάκχευς, Βρόμιος, Ἐρίβρομος, Διθύραμβος* κ. ἄ. —*Καδμείας νύμφας* καὶ *Διός*=ὁ Διόνυσος ἦτο υἱὸς τοῦ Διός καὶ τῆς Σεμέλης, θυγατρὸς τοῦ Κάδμου. —*Ἴταλίαν*=ἐννοεῖ τὴν Κ. Ἴταλίαν, ὅπου ἐλάτρευετο ὁ Διόνυσος. —*Ληοῦς*=ἡ Δημήτηρ ἐλάτρευετο διὰ τῶν ἐν Ἐλευσίῃ μυστηρίων. —*ναιετῶν Θήβαν*=διότι ἐκεῖ ἐγενήθη. —*Βακχῶν*=Βάκ-

χαι, Βακχίδες, Θυϊαι, Θυϊάδες, Μαινάδες ἦσαν αἱ συνοδοὶ τοῦ Διονύσου.—
Ἰσμηνοῦ=ποταμοῦ πλησίον τῶν Θηβῶν.—**ἐπὶ σπορᾷ**=μετωνυμία.—**δράκοντος**=συνεκδοχικῶς τὸ ὅλον ἀντὶ τοῦ μέρους (ὀδόντος).—**Ὅτε ὁ Κάδμος** ἔκτισε τὴν Καδμείαν, τὴν μετὰ ταῦτα ἀκρόπολιν τῶν Θηβῶν, θέλων νὰ θυσιάσῃ, ἔστειλε μερικοὺς τῶν συντρόφων, ἵνα φέρουν ὕδωρ ἐκ μιᾶς πηγῆς τοῦ Ἄρεως, φυλασσομένης ὑπὸ δράκοντος, ὁ δράκων ἔφαγε τοὺς ἄνδρας καὶ διὰ τοῦτο ὁ Κάδμος, ἔλθων ἐκεῖ μετ' ὀλίγον, ἐφόνευσεν αὐτόν. Κατόπιν δέ, συμβουλευσάσης τῆς Ἀθηνᾶς, ἔσπειρε τοὺς τοῦ δράκοντος ὀδόντας εἰς τὴν γῆν. Ἄλλ' ἐκ τῶν ὀδόντων ἀνεφύησαν ἄνδρες ἐνοπιοί, οἵτινες ἐστράφησαν κατ' ἀλλήλων καὶ ἐξωντώθησαν ὅλοι ἐκτός πέντε, οἵτινες ἐκλήθησαν **Σπαρτοὶ** καὶ ἐγένοντο οἱ γενάρχαι τῶν πέντε παλαιότερων οἴκων τῶν Θηβῶν.—**ὅπως λιγνὸς καὶ νᾶμα, πέμπει ὄχθαι καὶ ἀκτά**=προσωποίαι.—**δίλοφος πέτρα**=ὁ Παρνασσός, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἀνά διαιταν ἐτελοῦντο νυκτεριναὶ θρησκευτικαὶ ἑορταὶ πρὸς τιμὴν τοῦ Διονύσου ὑπὸ δρδούχων γυναικῶν.—**Κωρύκεια νύμφαι**=ὡς κατοικοῦσαι τὸ εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Παρνασσοῦ Κωρύκιον ἄντρον.—**Κασταλίας**=τῆς περιφίμου πηγῆς τοῦ Μαντείου τῶν Δελφῶν.—**Νυσοίων ὄρεων**=τοῦ ὄρους τῆς Νύσης τῆς Εὐβοίας.—**σὺν κεραυνία ματρί**=διότι ἡ Σεμέλη ἐπλήγη διὰ κερανοῦ ὑπὸ τοῦ Διός, παρουσιασθέντος ἐνώπιόν της ἐν ἅλῃ του τῇ μεγαλοπρεπείᾳ κατόπιν ἰδικῆς της ἐπιθυμίας.—**στονόνετα πορθμὸν**=τοῦ Εὐρύπου.

ΕΞΟΔΟΣ ἀπὸ στίχου 1155—1352

(Ἀπὸ τῆς ἀριστερᾶς παράδου ὡς ἐρχόμενος ἐκ τῶν ἀργῶν εἰσέρχεται εἰς τὴν ὀρχήσαν ὁ ΑΓΓΕΛΟΣ).

(1155—1182)

ΑΓΓΕΛΟΣ Πάροικοι δόμων
 Κάδμου καὶ Ἀμφίονος,
 οὐκ ἔστι βίον ἀνθρώπου
 ὅποιον στάντα
 οὔτε σίνεσαιμι
 οὔτε μεμψαίμην ἂν ποτε.
 τύχη γὰρ ὀρθοῖ
 καὶ τύχη καταρρέπει
 τὸν εὐτυχοῦντα αἶε
 τὸν τε δυστυχοῦντα,
 καὶ οὐδεὶς μάντις
 τῶν καθεστῶτων βροτοῖς.
 Κρέων γὰρ ἦν ποτὲ
 ζηλωτὸς, ὡς ἔμοι,
 σώσας μὲν ἐχθρῶν
 τήνδε Καδμείαν χθόνα,
 λαβὼν τε χώρας
 παντελεῖ μοναρχίαν
 ἠϋθυνη θάλλων
 εὐγενεῖ σπορᾷ τέκνων.
 καὶ νῦν ἀφείται πάντα·
 ὅταν γὰρ ἄνδρες
 προδῶσι τὰς ἡδονάς,
 τοῦτον ἐγὼ οὐ τίθημι
 ζῆν, ἀλλ' ἠγοῦμαι νεκρὸν
 ἔμψυχον πλοῦτετε γὰρ

Γεῖτονες τῶν ἀνακτόρων
 τοῦ Κάδμου καὶ τοῦ Ἀμφίονος,
 δὲν ὑπάρχει ἀνθρώπινος βίος,
 τὸν ὅποιον, ἐφ' ὅσον ὑπῆρξε,
 οὔτε ἠθέλον ἐπαινέσει
 οὔτε ἠθέλον κατακρίνει ποτέ.
 διότι ἡ τύχη ἀνορθώνει
 καὶ ἡ τύχη καταρρημνίζει
 τὸν εὐτυχοῦντα ἐκαστοτε
 καὶ τὸν δυστυχοῦντα,
 καὶ οὐδεὶς (ὑπάρχει) μάντις
 τοῦ πεπωμένου τῶν ἀνθρώπων.
 Ὁ Κρέων παραδ. χάριν ἦτο κάποτε
 ζηλευτός, κατὰ τὴν κρίσιν μου,
 διότι ἔσωσε μὲν ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς
 ταύτην ἐδῶ τὴν χώραν τοῦ Κάδμου,
 καὶ λαβὼν τῆς χώρας
 τὴν ἀπεριόριστον μοναρχίαν
 ἐκυβέρινα, πανευτυχῆς
 ἐπὶ τῇ ἀποκτήσει εὐγενῶν τέκνων.
 καὶ τώρα ὅλα ἔχουν χαθῆ·
 διότι, ὅταν οἱ ἀνθρώποι
 ἀπολέσουν τὰς ἀπολαύσεις τῆς ζωῆς,
 τοῦτον ἐγὼ δὲν θεωρῶ
 ὅτι ζῆ, ἀλλὰ τὸν νομίζω ὡς νεκρὸν
 ἔμψυχον. διότι συσώρευε πλοῦτον

κατ' οἶκον, εἰ βούλει, μέγα
καὶ ζῆ ἔχων σχῆμα
τύραννον· ἔάν δέ
ἀπῆ τούτων τὸ χαίρειν,
τᾶλλα ἐγὼ οὐκ ἂν πριαίμην
ἀνδρὶ σκιᾶς καπνοῦ

πρὸς τὴν ἡδονήν.

εἰς τὸν οἶκον, ἂν θέλῃς, πολὺν
καὶ ἄς ζῆς ἔχων ἀξίωμα
βασιλικόν· ἔάν ὁμος
λείπῃ ἀπὸ αὐτὰ ἡ χαρά,
τὰ ἄλλα ἐγὼ δὲν ἤθελον ἀγοράσαι
παρ' ἀνδρὸς τινος οὐδὲ ἀντὶ σκιᾶς
καπνοῦ
ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν χαρὰν.

ΧΟΡΟΣ. Ποία δὲ εἶναι πάλιν αὐτὴ ἡ συμφορὰ τῆς βασιλικῆς οἰκογε-
νείας, τὴν ὁποίαν ἤλθες ἀγγέλλων;

ΑΓΓΕΛΟΣ. Ἀπέθανον· οἱ δὲ ζῶντες εἶναι αἴτιοι τοῦ θανάτου.

ΧΟΡΟΣ. Καὶ τίς εἶναι ὁ φονεὺς; καὶ τίς ὁ φονευθεὶς; λέγε.

ΑΓΓΕΛΟΣ. Ὁ Αἴμων ἔχει ἀποθάνει, καὶ δι' ἰδίας χειρὸς κυλιέται εἰς
τὸ αἶμα.

ΧΟΡΟΣ. Τί ἐκ τῶν δύο (συμβαίνει;) (ἐφονεύθη) ἀπὸ τὴν πατρικὴν χεῖρα
ἢ ἐκ τῆς ἰδικῆς του χειρὸς;

ΑΓΓΕΛΟΣ. Μόνος διὰ τῆς ἰδικῆς του χειρὸς, ἐξοργισθεὶς κατὰ τοῦ πα-
τρός του διὰ τὸν φόνον (τῆς Ἀντιγόνης).

ΧΟΡΟΣ. ὦ μάντι, ἀληθῶς πόσῃ ὀρθῆν ἐξέφερες τὴν μαντείαν!

ΑΓΓΕΛΟΣ. Τούτων οὕτως ἐχόντων δύνασαι νὰ σκέπτεσαι περὶ τῶν
ἄλλων.

ΧΟΡΟΣ. Ἄλλ' ἰδοὺ βλέπω πλησίον τὴν δυστυχῆ Εὐρυδίκην, τὴν σύζυ-
γον τοῦ Κρέοντος ἐξέρχεται δὲ τῶν ἀνακτόρων ἢ διότι ἤκουσε κάτι περὶ
τοῦ υἱοῦ τῆς ἢ τυχαίως.

Γραμματικά, ἑρμηνευτικά, συντακτικά: *δόμων*=ἀντικειμενική.—
σάντα=χρονική.— *βίον*=καθ' ἑλξιν πρὸς τὸ *ὅποιον* ἐτέθη αἰτιατική ἀντὶ
ὀνομαστικῆς τοῦ πληρες *οὐκ ἔστι βίος ἀνθρώπου* (ἐννοεῖται *τοιοῦτος*), *ὅποιον*
σάντα=μεσοχὴ χρονική.— *καθεστῶτων*=ἀντικειμενική.— *βροτοῖς*=προσω-
πική.— *ὡς ἐμοὶ* (ἐννοεῖται *ἐδόκει*).— *σώσας, λαβὼν*=αιτιολογικαί.— *χθόνα*
ἐχθρῶν=ἀντικ. τοῦ *σώσας*.— *παντελῆ*=κατηγορ.— *σπορᾶ*=τῆς αἰτίας.— *τέκ-
νων*=ἀντικειμενική.— *ἀφείται*=παρακείμε. τοῦ *ἀφίεμαι*.— *τούτων*=*τούτους*.
— *νεκρὸν*=κατηγορ.— *ἔμψυχον*=ἐπιθ. προσδ.— *ζῆ*=προστακτικὴ τοῦ *ζῶ*.—
ἔχων=τροπική.— *ἀπῆ*=ὑποτάκτ. τοῦ *ἄπειμι*.— *τὸ χαίρειν*=ὑποκ.— *τούτων*=
ἀντικ.— *πριαίμην*=ὑκτ. ἀερ. τοῦ *ὠγοῦμαι* (ἐπριαίμην).— *σκιᾶς*=γενική τοῦ
τιμήματος.— *ἔάν ἀπῆ*.. *οὐκ ἂν πριαίμην*=δ' εἶδος, τὸ προσδωκόμενον.— *τί*
δὲ αὐ βραχυλογικῶς ἀντὶ *τί ἔστι τόδε τὸ ἄχθος βασιλέων, ὃ ἦκεις φέρων*.
— *βασιλέων*=ὑποκειμενική.— *αὐτόχειρ*=κατηγορ.— *πότερα*... *χερὸς*=διπλὴ
εὐθεία ἐρώτησις.— *πρὸς χερὸς*=ποιητ. αἰτιον.— *μηνίω*=ὀργίζομαι.— *πατρὶ*
=ἀντικ.— *φόνου*=τῆς αἰτίας.— *ορθόν*=κατηγορ.— *ἐχόντων*=ἀπόλυτος.—
βουλεύειν=ὑπόκ. τοῦ *πάρα*=πάρεστιν.— *ομοῦ*=πλησίον.

Πραγματικά, διασαφητικά, αἰσθητικά: Τὸ ἀπὸ τοῦ στίχου 1155
—1352 τελευταῖον τμήμα τοῦ δράματος καλεῖται *Ἐξοδος*, διότι ὁ χορὸς ἐ-
ξέρχεται πλέον τῆς ὀρχήστρας· ὁ χορὸς ἀπὸ τῆς εἰσόδου του εἰς τὴν ὀρχή-
στραν, ἀπὸ τῆς *παρόδου*, ἔμενε μέχρις τέλους εἰς αὐτήν· ἔάν δὲ ἐξήρχετο πρὸ
τοῦ τέλους τοῦ δράματος, τότε ἡ δευτέρα αὐτῆ εἰσόδος του εἰς τὴν ὀρχή-
στραν ἐκαλεῖτο *ἐπιπάροδος*.— Ἡ *Ἐξοδος* περιλαμβάνει τὴν *Καταστροφὴν*,
ἐν τῇ ὁποίᾳ ἡ πρᾶξις τελειώνει διὰ τῆς λύσεως τῆς δραματικῆς πλοκῆς.—
Πάροικοι=διότι οἱ Θηβαῖοι κατόκων πλησίον τῆς Καδμείας, ἀρροπόλεως
τῶν Θηβῶν, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἦσαν τὰ ὑπὸ τοῦ Κάδμου κτισθέντα ἀνάκτορα
καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀμφίονος ὀχυρωθέντα.— *τύχη, τύχη*=ἀναφορά.— *ορθοὶ καὶ κα-
καταρρέπει τὸν εὐτυχοῦντα καὶ δυστυχοῦντα*=σχῆμα χιαστόν— *ορθοὶ κα-
ταρρέπει*=εὐτυχοῦντα, *δυστυχοῦντα*=ἀντιθέσεις.— *θάλλων*=μεταφορά.— *εὐ-*

γενεῖ σπορᾶ τέκνων=υπαλλαγή ἀντί σπορᾶ εὐγνῶν τέκνων.— νεκρὸν ἔμνηχον=ὄξύμωρον.— τᾶλλα=δηλαδή πλοῦτον, ἀξιώματα, δόξαν κ. τ. λ.— πρὸς τὴν ἡδονήν=οἱ φιλόσοφοι Ἀρίστιππος καὶ Ἐπίκουρος ἦσαν φιλόσοφοι ἡδονικοί, ὁ δὲ Ἐπίκουρος ἔλεγεν, ὅτι «ἀρχὴ καὶ εἶζα παντὸς ἀγαθοῦ ἡ τῆς γαστρὸς ἡδονή».— πάρα βουλευεῖν=να σκεφθῆς καὶ διὰ τὴν ὑποχρεωσίν σου, ὅπως σπεύσῃς νὰ τὸ ἀναγγείλῃς εἰς τὴν σύζυγον τοῦ Κρέοντος.

Χαρακτηρισμοί: Τὸ νέον πρόσωπον, ὁ Ἄγγελος, εἶναι τύπος ὁμοῖος πρὸς τὸν γνωστὸν ἐκ τῶν προηγουμένων Φύλακα. Φύλαρος καὶ οὗτος, λαϊκὸς τύπος—ἄνθρωπος τῆς κατωτάτης κοινωνικῆς τάξεως—ἐγωιστής, ὡς δηλοῖ ἡ συχνὴ χρῆσις τοῦ ἐγὼ καὶ ἐμοὶ καὶ τὸ ἀ' ἐνικὸν τῶν ῥημάτων—παριστᾷ τὸν πολυμαθῆ φιλόσοφον—ἐν δὲ τῷ ἐπομένῳ τμήματι ἠθογραφεῖται καὶ ὡς ἀνάλλυγτος καὶ ἀγροῖκος διὰ τὴν ὠμότητα, μεθ' ἧς διηγείται τὰ δυσάρεστα συμβάντα.

Νόημα ἐν περιλήψει: Ἄγγελός τις ἐλθὼν ἐκ τῶν ἀγρῶν ἐκθέτει πρῶτον τὰς θεωρίας του διὰ τὸ εὐμετάβολον τῶν ἀνθρωπίνων καὶ φέρει ὡς παρὰδειγμα τὸν εὐτυχεῖ ἄλλοτε Κρέοντα, ἤδη δὲ ἄθλιον. Εἰς σχετικὴ ἐρώτησιν τοῦ ἀγωνιῶντος νὰ μάθῃ χοροῦ, ἀγγέλλει τὴν αὐτοκτονίαν τοῦ Αἴμονος διὰ τὸν φόνον τῆς Ἀντιγόνης.

Ἐπιγραφή: Ἄγγελος ἀγγέλλει τὸν θάνατον Αἴμονος καὶ Ἀντιγόνης.

(1183—1243)

(Καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Ἄγγελος ἔλεγε τὸν στίχον «Αἴμων ὄλωεν, αὐτόχειρ δ' αἰμάσσειται», εἶχεν ἀνοιχθῆ ὀλίγον τι ἡ θύρα τῶν ἀνακτόρων καὶ δι' ὀλίγας στιγμὰς ἐφάνη ἡ βασίλισσα Εὐρύδίκη, σύζυγος τοῦ Κρέοντος, συνοδευομένη ὑπὸ δύο θεραπαινῶν καὶ ἑλκουσα, ὡς ἡ ἴδια λέγει κατωτέρω. νὰ ἐξέλθῃ, διὰ νὰ μεταβῇ εἰς τὸν ναόν τῆς Ἀθηνᾶς καὶ προσευχθῆ διὰ τὴν κατάπαυσιν τῆς ἐριδος Κρέοντος - Αἴμονος, ἣν εἶχε μάθει ἀκούσασα δὲ τὸν ἀνωτέρω στίχον, ἦτοι τὴν συμφορὰν τοῦ υἱοῦ, λιποθυμεῖ καὶ βιασάζεται ὑπὸ τῶν δύο συνοδῶν γυναικῶν· συνελθοῦσα δὲ, παρέρχεται ἤδη εἰς τὴν ὀρχήστραν).

ΕΥΡ. ὦ πάντες ἀστοί,
ἐπρησθόμην τῶν λόγων
στείχουσι πρὸς ἐξοδον,
ὅπως ἰκοίμην
προσήγορος εὐγμάτων
Παλλάδος θεᾶς,
καὶ τυγχάνω τε χαλῶσα
κλήῆρα πύλην ἀνασπαστοῦ
καὶ με βάλλει δι' ὠτων
φθόγγος οἰκείου κακοῦ·
δείσασα δὲ κλίνομι ὑπτία
πρὸς δμοαῖσι
κάποπλήσσομαι.
ἀλλ' ὅστις ἦν ὁ μῦθος,
αἰθῆς εἴπατε·
ἀκούσομαι γὰρ οὔσα
οὐκ ἄπειρος κακῶν.
ΑΓΓΕΛ. Ἐγὼ, φίλη δέσποινα,
καὶ παρῶν ἐρῶ

ὦ ἀντιπρόσωποι ὅλης τῆς πόλεως,
ἤκουσα τὴν συζητήσίν σας
ἐρχομένη πρὸς τὴν ἐξοδον,
ἵνα προσέλθω
καὶ ἀπευθύνω εὐχὰς
πρὸς τὴν Παλλάδα θεάν.
καὶ ὡς κατὰ τύχην ἀπέσυρον
τὸν μοχλὸν τῆς θύρας, ὥστε νὰ ἀνοιξῆ,
ἀμέσως μὲ ἐπληξε διὰ τῶν ὠτων
ἀκουσμα περὶ οἰκογενειακῆς συμφορᾶς
φοβηθεῖσα δὲ πίπτω
εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν θεραπεινίδων
καὶ λιποθυμῶ.
ἀλλ' ὅστισδῆποτε καὶ ἂν ἦτο ὁ λόγος,
ἐπαναλάβετε τον·
διότι θὰ τὸν ἀκούσω, ἐπειδὴ εἶμαι
οὐχὶ ἄπειρος συμφορῶν·
Ἐγὼ, ἀγαπητὴ δέσποινα,
καὶ ὡς παρευρεθεῖς θὰ εἶπω

κούδεν ἔπος τῆς ἀληθείας
παρήσω· τί γάρ
μαλβάσσοιμι ἂν σε
ὦν ἐς ὕπερον ψευδαί
φανούμεθα ;
ὀρθὸν ἀλήθεια ἀεί.

ἐγὼ δὲ ἐσπόμην ποδαγός
σῶ πόσει ἐπ' ἄκρον πεδίον,
ἔνθα ἔκειτο ἔτι νηλεές
κυνοσπάρακτον σῶμα Πολυνείκους·

καὶ τὸν μὲν, αἰτήσαντες
ἐνοδίαν θεὸν
Πλούτωνά τε εὐμενεῖς
κατασχεθεῖν ὄργας,
λούσαντες ἀγνὸν λουτρὸν
ἐν νεοσπᾶσιν θαλλοῖς,
συγκατήθρομεν ὁ
δὴ ἐλέλειπτο,

καὶ χῶσαντες τύμβον
δοθόκρανον οἰκείας χθονός
εἰσεβαίνομεν αὖθις

πρὸς λιθόστρωτον κοῖλον
νυμφεῖον Ἄιδου κόρης.
ἄπωθεν δὲ κλύει τις
φωνῆς ὀρθίων κωκυμάτων
ἀμφὶ ἀκτέριστρον παστάδα,

καὶ μολῶν σημαίνει
δεσπότη Κρέοντι.
τῷ δ' ἔρποντι
μᾶλλον ἄσσον
περιβαίνει ἄσημα
ἀθλίος βοῆς,
οἰμώεας δὲ
Ἰησι δυσθρήνητον ἔπος·
«ὦ τάλας ἐγὼ,
ἄρα εἰμὶ μάντις ;
ἄρα ἔρπω δυστυχεστάτην
κέλευθον τῶν παρελθουσῶν ὁδῶν ;
φθόγγος παιδὸς σάινει με·
ἀλλὰ, πρόσωπολοι, ἴτε
ἄσσον ἠκέεις
καὶ ποραστάντες τάφῳ
ἀθρήσατε, δύντες
ἀρμόν χῶματος λιθοσπαδῆ

πρὸς αὐτὸ στόμιον,
εἰ τὸν Αἴμονος φθόγγον
συνήμι ἢ θεοῖσι κλέπτομαι».
τάδε ἤθροϋμεν ἐκ κελευμάτων

καὶ οὐδεμίαν λέξιν ἀπὸ τῆν ἀλήθειαν
θὰ παραλείψω· διότι πρὸς τί
ἤθελον σὲ παρηγορήσει διὰ λόγων,
τῶν ὁποίων μετ' ὀλίγον ψεύσται
θὰ ἀποδειχθῶμεν ;
ὀρθὸν πρᾶγμα εἶναι πάντοτε ἡ ἀλή-
θεια.

ἐγὼ δὲ ἠκολούθησα ὡς ὀδηγός
τὸν σύζυγόν σου εἰς τὸ ὑψίπεδον,
ὅπου ἔκειτο ἀκόμη ἄνευ οἴκτου
τὸ κυνοσπάρακτον πτώμα τοῦ Πολυ-
νείκους.

καὶ τοῦτον μὲν, παρακαλέσαντες
τὴν εἰς τὰς ὁδοὺς διατρίβουσαν θεᾶν
καὶ τὸν Πλούτωνά τιμνωμένως
νὰ συγκατήσθουν τὴν ὄργην των,
ἀπ' οὗ ἐλούσαμεν μὲ ἐξαγιστικὸν
λουτρὸν, μὲ νεοσπᾶ κομμένους κλά-
δους ἐλαίας, ἐκαίομεν ὁμοῦ δσα (τε-
μάχια)

μεχοὶ στιγμῆς εἶχον ἀπομείνει,
καὶ ἐγειράντες τάφον
ὑψηλὸν ἐκ χῶματος εἰς πατρικῆς γῆς
ἀκολούθως ἠεχόμεθα διὰ νὰ εἰσελ-
θῶμεν

εἰς τὸν λιθόστρωτον κοῖλον
νεκρικὸν θάλαμον τῆς κόρης·
μακρόθεν δὲ ἀκούει τις
φωνὴν γοερῶν θρήνων
πέριξ τοῦ ἄνευ κτερισμάτων νυμφι-
κοῦ θαλάμου

καὶ ἐλθὼν ἀναγγέλλει (τοῦτο)
εἰς τὸν δεσπότην Κρέοντα.
ἐκείνον δὲ σφύροντα τοὺς πόδας
ἔτι πλησιέστερον
πλήττει δυσδιάγνωστος
θλιβερά βοή,
καὶ ἀναστενάξας
ἐκβάλλει βαρυπενθῆ φωνήν·
«ὦ, ἐγὼ ὁ δυστυχεῖς,
ἄρα γε διονύω τὴν δυστυχεστάτην
πορεῖαν ἐκ τῶν προτέρων πορειῶν μου ;
τοῦ νόου μου ἢ φωνῆ πλήττει τὰ
ὀτά μου·

ἀλλὰ πηγαίνετε, ὦ ἀκόλουθοι,
πλησιέστερον ταχέως
καὶ πλησιάσαντες εἰς τὸν τάφον
κοιτάξατε, ἀπ' οὗ εἰσδύσετε
εἰς τὸ ἐξ ἀποσπάσεως λίθου σχημα-
τιζόμενον ἀνοιγμα τοῦ τάφου
κατ' αὐτὸ τὸ στόμιον,
ἂν τοῦ Αἴμονος τὴν φωνὴν
ἀκούω ἢ ὑπὸ τῶν θεῶν ἀπατῶμαι».
ταῦτα προσεπαθούμεν ἐκ ἐξακριβῶ
σωμεν κατὰ τὰς διαταγὰς

ἀθύμου δεσπότη·
 ἐν δὲ λοισθίῳ τυμβεύματι
 τὴν μὲν εἶδομεν κρεμαστήν
 αὐχένος, καθημένην
 μιτώδῃ βρόχῳ σινδόνας,

τὸν δὲ προσκείμενον
 περιπετὴ ἀμφὶ μέσση,
 ἀποιώζοντα φθορὰν
 τῆς κάτω εὐνῆς
 καὶ ἔργα πατρὸς
 καὶ τὸ δύστηνον λέχος.
 ὁ δὲ ὡς ὄρᾳ σφε,
 στυγνὸν οἰμώξας
 ἔσω χωρεῖ πρὸς αὐτὸν

κάνσκακώσας καλεῖ·
 «ὦ τλήμων, οἷον ἔργον
 εἵργασαι; τίνα νοῦν ἔσχες;
 ἐν τῷ ξυμφορᾷ διεφθάρης;

ἔξελθε, τέκνον,
 ἰκέσιός σε λίσσομαι».
 τὸν δὲ πατήνας ὁ παῖς
 ἀγρίοις ὀσσοῖσι,
 πτύσας προσώπῳ
 κοῦδεν ἀντειπών,
 ἔλαξε ξίφους διπλοῦς κνύδοντας·
 ἤμπλακε δὲ
 ἐξορμωμένον πατρός φυγαῖσιν.
 εἶτα ὁ δύσμορος αὐτῷ
 χολωθεὶς, ὥσπερ εἶχεν,
 ἐπενταθεὶς ἤρεισε
 ἔγχος μέσσον πλευραῖς,
 ἐς δ' ὕγρον ἀγκῶνα
 ἔτι ἔμφων
 προσπτύσεται παρθένον,
 καὶ φυσίων ἐκβάλλει
 ὄξειαν ροὴν φοινίου
 σταλάγματος λευκῆ παρειᾶ.
 κεῖται δὲ νεκρὸς περὶ νεκρῷ,
 λαχὼν δειλίαιος τὰ νομικὰ
 τέλη ἔν γε δόμοις "Αἰδου,
 δεΐξας ἐν ἀνθρώποισι
 ὄσω μέγιστον κακὸν
 ἀνδρὶ πρόσκειται
 τὴν ἀβουλίαν.

(Ἡ Εὐρυδίκῃ ἀμίλητος εἰσέρχεται εἰς τὰ ἀνάκτορα)

Γραμματικά, ἑρμηνευτικά, συντακτικά: ἐπισηθόμην ἄορ. τοῦ ἐ-
 παισθάνομαι. τῶν λόγων=ἀντικ. — στείχουσα=χροική. — προσήγορος=κα-
 τηγορ. = προσαγορευθῶν. — εὐγμα=εὐχή. — εὐγμάτων, θεᾶς=ἀντικειμενικά. —
 χαλῶσα=κατηγορηματικὴ τοῦ χαλῶ=χαλαρώνω. — ἀνασπαστοῦ=προληπτικὸν
 κατηγορ. — δεΐξασα=αιτιολογική. — δμῶη=θεραπεινός. — ἀκούσομαι=μέλλον
 τοῦ ἀκούω. — ὄσω=αιτιολογική. — ἀπειρος=κατηγορ. — κακῶν=ἀντικειμενική.

τοῦ περιλύπου κυρίου μας·
 εἰς τὸ βάθος δὲ τοῦ τάφου
 ἐκείνην μὲν εἶδομεν ἀπηχο-
 νισμένην, κρεμασμένην
 διὰ θηλειᾶς ἐκ λωρίδων τοῦ ἐνδύμ-
 τὸς τῆς,
 αὐτὸν δὲ νὰ κεῖται πλησίον καὶ νὰ
 τὴν ἔχη περιπτυχθῆ ἀπὸ τὴν μέσην,
 θρηνητὰ τὴν ἀπώλειαν
 τῆς εἰς τὸν "Αἶδον πλέον μνηστῆς
 καὶ τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς του
 καὶ τὸν δυστυχεῖ γάμον του.
 αὐτὸς δὲ, ὡς βλέπει τοῦτον,
 σπαρακτικὰ ἀναστενάξας
 προχωρεῖ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ
 τάφου πρὸς αὐτὸν
 καὶ θρηνωδῶς φωνάζει·
 «δύστυχε, ὅποιον ἔργον
 ἔχεις κάμει; πῶς ἐσκέφθης;
 ἐν ποίῳ παροξυσμῷ παραφροσύνης
 ἐγάθης;
 ἔξελθε, τέκνον μου,
 ὡς ἰκέτης σὲ παρακαλῶ».
 αὐτὸν δὲ ἰδὼν ὁ παῖς
 μὲ ἐξηγριωμένους ὀφθαλμούς,
 πτύσας κατὰ πρόσωπον
 καὶ οὐδεμίαν ἀπάντησιν δώσας,
 σύρει τὸ δίκιοτον ξίφος·
 ἀπέτευγεν ὅμως τοῦ σκοποῦ του,
 διότι ὁ πατήρ του ἐσογράφῃ εἰς φυγὴν.
 ἔπειτα ὁ δυστυχὴς καθ' ἑαυτοῦ
 ὀργισθεὶς, ἄνευ ἀναβολῆς,
 ἐντείνας τὰς δυνάμεις του, ἐνέπηξε
 τὸ ξίφος μέχρι τοῦ μέσου ἐπὶ τῶν
 πλευρῶν του, καὶ εἰς τὸν αἰῶνον βρα-
 χιόνά του, ἔχων ἀκόμη τὰς αἰσθήσεις,
 περιπτύσεται σφιγκτικὰ τὴν κόρην,
 καὶ δυνατὰ ἀναπνεύον ἐξακοντίζει
 ὀρηκτικὴν ροὴν φοινικῶν
 αἵματος ἐπὶ τῆς λευκῆς παρειᾶς τῆς
 κεῖται δὲ νεκρὸς πλησίον νεκρᾶς,
 τελέσας ὁ δυστυχὴς τὴν γαμήλιον
 τελετὴν εἰς τὰ δόματα τοῦ "Αἰδου
 τοῦλάχιστον, δεΐξας μεταξὺ τῶν ἀν-
 θρώπων, πόσον μέγιστον κακὸν
 εἰς τὸν ἀνθρώπον εἶναι
 ἡ ἀπερισκεψία.

—*παρών* = αιτιολογική. — *παρήσω* = μέλλων του *παρήμι*. — *μαλθάσσοιμι* ἐννοεῖται *λόγοις*. — *ὄν* = ἀντικειμενική. — *ψεύσται* = κατηγορ. — *ἐσπόμην* ἄορ. β' τοῦ *ἔπομαι*. — *ποδαγός* = κατηγορ. — *πόσις* = σύζυγος. — *ἄκρον* = κατηγορ. προσδ. — *νηλεές* (= *τῆ - ἔλεος*) = ἀνευ οἰκτου = κατηγορ. — *τόν μὲν* = ἀντικ. του *λούσαντες* (χρονική). — *αἰτήσαντες* = χρονική. — *εὐμενεῖς* = ἔπιρρ. κατηγορ. — *κατασχεθεῖν* ἄορ. του *κατέχω* καὶ ἀντικ. του *αἰτήσαντες*. — *λουτρὸν* = σύστοιχον ἀντικ. — *γεοσπᾶς θαλλός* = νεόσπαστος κλάδος κυρίως ἐλαίας. *συνκαταίθω* = ὁμοῦ καίω. — *ἐλέλειπτο* ὑπερσ. του *λείπομαι*. — *χώσαντες* του *χώννυμι ἢ χῶω - χῶ*. — *χθονός* = γενική τῆς ὕλης. — *φωνῆς* = ἀντικ. — *κακυνάματος* = ὑποκειμενική. — *τῶ - τούτῳ* = ἀντικ. — *ἔρποντι* = χρονική. — *ἄγχι, ἄσσον, ἄγγιστα* = πλησίον, πλησιέστερον, ἔστατα. — *ἄσημα ἀθλίας βοῆς* = ἄσημος ἀθλία βοή. — *δυσθρήνητον* = κατηγορ. — *δδῶν* = διαιρητική. — *ἄκός, εἶα, ὕ* = παχύς. — *ἄκεις* = ἔπιρρ. κατηγορ. — *ἄθρέω - ὦ* = παρατηρῶ. — *δύντες ἄορ. (ἔδυν)* του *δύομαι*. — *ἄρμεις λιθοσπαδῆς* = ἀνοιγμα ἐξ ἀποσπάσεως λίθου. — *εἰ συνήμι...* ἢ *κλέπτομαι* = διπλῆ πλαγία ἐρώτησις ἐκ του *ἄθρήσατε*. — *θεοῖσι* = ποιητ. αἴτιον. *δεσπότου* = ὑποκειμενική. — *καθημένην παράκειμι*. του *καθάπτομαι (καθῆμαι)*, μετοχή κατηγορηματική ἐκ του *εἶδομεν*. — *βρόχῳ* = ὀργανική. — *σινδόνος* = τῆς ὕλης. — *προσκεῖμενον* = κατηγορηματική. — *περιπετῆ* = κατηγορ. — *εὐνῆς, πατρός* = ὑποκειμενικαὶ (ἐφθάρη ἢ εὐνή, εἰργάσατο ὁ πατήρ). — *συγγόν* = ἐπιθ. προσδ. του παραλειφθέντος συστοίχου ἀντικειμένου *οἰμωγῆν συγγνή οἰμῶν*. — *ἔργον* = σύστ. ἀντικ. — *τῶ = τινι* = ἐρωτημ. ἀντων. — *συφορᾶς* = διαιρητική. — *ἰκείσιος* = κατηγορ. — *παπταίνω* = προσβλέπω. — *ἄσσοισι* = ὀργανική του *ἄσσε* δυϊκοῦ ἀριθμοῦ = οἱ ὀφθαλμοί. — *αὐτῶ* = ἀντικ. — *ἐπενταθεῖς* του *ἐπεντείνομαι*. — *ἤρειος* του *ἔρειδω*. — *ἔγχος, οὐς* = ξίφος. — *μέσσον* ἀντι μέσον χθῶν του μέτρου. — *μέσσον* = κατηγ. προσδ. — *ἔμφρων* = κατηγορ. ἐνε. ὦν. — *πλευραῖς, παρειᾶ* = δοτικαί. — *σταλάγματος* = ὑποκειμενική (*ῥεῖ τὸ στάλαγμα*). — *λαχῶν* του *λαγχάνω*. — *ἀβουλίαν* = κατὰ πρόληψιν ἀντικ. του *δείξας* ἀντί ὑποκ. του *πρόσκειται*.

Πραγματικά, διασαφητικά, αἰσθητικά : *κλήθρα* = κοινῶς ἀμπάρες.

— *οὐκ ἄπειρος κακῶν* = διότι εἶχεν ἀπολέσει τὸν Μεγαρεα. — *ἔρῳ κούδεν παρήσω* = σχῆμα ἐκ παραλλήλου. — *νηλεές* = διότι οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ θάψῃ τὸ πτώμα. — *ἐνοδιαν θεῶν - τὴν Τριόδιον Ἐκάτην*. — *ὄργας κατασχεθεῖν* = διότι ἦτο ἄταφον τὸ πτώμα. — *οἰκείας χθονός* = καὶ οὕτω δὲν ἐθεωρεῖτο πλέον ἐξόριστος καὶ ἐχθρὸς τῆς πατρίδος του. — *ἄρμον χώματος λιθοσπαδῆ* = τοιοῦτοι θολωτοὶ τάφοι εἶναι οἱ τῶν Μυκηναίων. — *εὐνῆς* = μετωνυμία. — *πτύσας* = ἢ πρᾶξις ἐναι μιανὰ, ὡς καὶ ἡ *ἔλκει ξίφους διπλοῦς κνώδοντας*, ἀλλὰ ὁ Αἴμων τὴν σιγμὴν ἐκείνην ἐτέλει ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν του Ἐρωτος, ὃν ὅστις ἔχει «*μέμνηνεν*». — *χολωθείς* = μετανόησας διὰ τὴν κατὰ τοῦ πατρὸς ἀπόπειραν καὶ ἐντραπείς, διότι τὸν ἔπτυσεν. — *τὴν ἀβουλίαν* = του Κρέοντος.

Νόημα ἐν περιλήψει : Ἐξεληθοῦσα τῶν ἀνακτόρων ἢ βασίλισσα Εὐρυδίκη, παρακαλεῖ τὸν ἄγγελον, ἵνα λεπτομερῶς διηγηθῆ τὰ περὶ Αἴμονος. Οὕτω δὲ ἀκούει, ὅτι ὁ Κρέων μετὰ τῶν ἀκολούθων του ἐσπευσε πρῶτον νὰ θάψουν τὸ πτώμα τοῦ Πολυνεΐκου, κατόπιν δὲ ἐρχόμενοι πρὸς τὸν ὑπόγειον θάλαμον τῆς Ἀντιγόνης ἤκουσαν μακρόθεν γοηροῦς θρήνους, ὅτε δὲ εἰσῆλθον εἰς τὸν τάφον, εὗρον τὴν μὲν Ἀντιγόνην ἀπηγοισμένην, τὸν δὲ Αἴμονα πλησίον αὐτῆς θρηνοῦντα. Ὁ Κρέων ἱκετεύει αὐτὸν νὰ ἐξελεθῇ τοῦ τάφου, ἀλλ' ἐκείνους ὀρμήσας μετὰ ξίφους κατὰ τοῦ πατρὸς του καὶ ἀποτυχῶν τοῦ σκοποῦ του, διότι ὁ πατήρ ἐτόλμη εἰς φυγὴν, αὐτοκτονεῖ ἐνηγκαλισμένος τὴν νεκρὰν μνηστήν.

***Επιγραφή :** Ὁ ἄγγελος διηγείται εἰς τὴν Εὐρυδίκην λεπτομερῶς τὰ τοῦ θανάτου Αἴμονος καὶ Ἀντιγόνης.

(Εἶδομεν, ὅτι ἡ Εὐρυδίκη μετὰ τὴν ἀφήγησιν τοῦ Ἀγγέλου ἀπῆλθεν εἰς τὰ ἀνάκτορα ἄφωνος. Ὁ χορός ἀπορεῖ διὰ τὴν σιωπὴν τῆς καὶ ὁ ἄγγελος συμπεραίνει: ὅτι αὕτη δὲν θέλει νὰ θρηνησῇ τὸν υἱὸν δημοσίως, διότι τοῦτο δὲν ἔθεωρεῖτο ἀξιοπρεπές· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ὑπερβολικὴ σιγὴ ἐθεωρήθη ὑποκτος, δι' αὐτὸ ὁ ἄγγελος, εἰπὼν τοὺς στίχους 1253—1256, παρακουθεῖ τὴν Εὐρυδίκην καὶ εἰσέρχεται εἰς τὰ ἀνάκτορα. Μετὰ τὴν εἴσοδον τοῦ ἀγγέλου εἰς τὰ ἀνάκτορα, εἰσέρχονται εἰς τὴν ὄρχηστραν ἕκ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου ὁ Κρέων καὶ οἱ ἀκόλουθοι αὐτοῦ· οἱ τοὶ φέρουν ἐπὶ φωνῆς τὸ πῶμα τοῦ Αἴμονος, ὁ δὲ Κρέων περιβάλλει αὐτὸ διὰ τῶν χειρῶν του. Ὁ Κρέων οἰκτίρει τὴν ἰσχυρογνωμοσύνην του, ἐξ αἰτίας τῆς ὁποίας ἀνετράπη ἡ οἰκογενειακὴ του εὐτυχία).

ΧΟΡΟΣ. Πῶς δύνασαι νὰ ἐξηγήσης τοῦτο; ἡ γυνὴ ἀπῆλθεν ὀπίσω (δηλ. εἰς τὰ ἀνάκτορα), πρὶν νὰ εἴπῃ καλὸν ἢ κακὸν λόγον.

ΑΓΓΕΛΟΣ. Καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος ἔχω ἀπορήσει· τρέφομαι ὁμοίως μετὰς ἐλπίδας, ὅτι δὲν θὰ θεωρήσῃ ἀξιοπρεπές νὰ στενάξῃ γοερῶς δημοσίᾳ (=οὐκ ἀξιώσειν στένειν γούσας ἐς πόλιν), ἐπειδὴ ἤκουσε τὴν συμφορὰν τοῦ τέκνου, ἀλλ' ὅτι θὰ ἀναθέσῃ εἰς τὰς θεραπευίδας νὰ θρηνοῦν τὴν οἰκογενειακὴν συμφορὰν ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων (=ἀλλὰ προθήσειν δμωαῖς στένειν οἰκεῖον πένθος ἕσω ὑπὸ στέγης)· διότι δὲν στερεῖται συνέσεως, ὥστε νὰ ὑποπίπτῃ εἰς σφάλματα.

ΧΟΡΟΣ. Δὲν γνωρίζω· ἀλλ' εἰς ἐμὲ τοῦλάχιστον καὶ ἡ ὑπερβολικὴ σιγὴ φαίνεται ὅτι εἶναι ἐπίφοβον πρᾶ· καὶ ὁ ἄσκοπος ἡ ὑπερβολικὸς θόρυβος.

ΑΓΓΕΛΟΣ. Ἀλλὰ θὰ πληροφορηθῶμεν, εἰσερχόμενοι εἰς τὰ ἀνάκτορα (=δόμους παραστέχοιτες), μήπως καὶ κρυφῆν τινα πρόθεσιν ἄφωνα κρύπτει εἰς τὴν τεταραγμένην καρδίαν τῆς· διότι δίκαιον βεβαίως ἔχει· καὶ ἡ ὑπερβολικὴ δηλαδὴ σιγὴ ἀποκρύπτει πιθανῶς σοβαρὸν τι.

(Ὁ ἄγγελος εἰσέρχεται εἰς τὰ ἀνάκτορα).

ΧΟΡΟΣ. Ἀλλ' ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς ὁ ἴδιος ἔχει ἔλθει δεῖγμα ἀπτόν εἰς τὰς χεῖρας του κρατῶν, ἂν ἐπιτρέπεται νὰ εἴπω, οὐχὶ ἔξενου σφάλματος, ἀλλὰ ἰδικοῦ του. (Εἴσοδος τοῦ Κρέοντος καὶ κομῆς αὐτοῦ).

ΚΡΕΩΝ. Φεῦ, ἄφρονος διανοίας σφάλματό ἐξ ἰσχυρογνωμοσύνης, θανατηφόρα, ὧ ὑμεῖς οἵτινες βλέπετε φονεύσαντας καὶ φονευθέντας συγγενεῖς, ἄχ ἰδικά μου ἀτυχῆ βουλευόμενα! φεῦ τέκνον μου, νέος μετὰ καινοφανῆ θάνατον, ἀλλοίμονον, ἀλλοίμονον, ἀπέθανες, ἐπηλλάγης τῆς ζωῆς, ἕνεκα ἰδικῆς μου καὶ οὐχὶ ἰδικῆς σου ἀπερισκεψίας!

ΧΟΡΟΣ. Ἀλλοίμονον, πόσον ἀργὰ φαίνεσσι ὅτι ἀνεγνώρισες τὸ δίκαιον!

ΚΡΕΩΝ. Ἀλλοίμονον, ἔχω ἀναγνωρίσει ὁ δυστυχῆς (πολὺ ἀργὰ τὸ δίκαιον). Ἀλλὰ Θεός τις τότε, ὡς βλέπω ἤδη (=ἄρα), κατέχων ἐμὲ τότε, κατήνευκε κατὰ τῆς κεφαλῆς μου βαρὺ κτύπημα καὶ ἔριψεν εἰς ἀργίας σκέψεις, ἀλλοίμονον, ἀνατρέπων χαράν, ἣν ἐλάττησε διὰ τῶν ποδῶν σου! ἀλλοίμονον, ἀλλοίμονον, βάσανα τῶν ἀνθρώπων δυσφόρητα!

Γραμματικά, ἔρμηνευτικά, συντάκτικά: τι=κατηγορ. τοῦ ἄντικ.— τοῦτο.— φροῦδῃ ἐνοεῖται ἐγένετο=ἄφαντος ἐγένετο, ἀπῆλθεν.— ἀξιώσειν=ἄντικ. τοῦ ἐλπίσει βόσκομαι.— στένειν=ἄντικ. τοῦ ἀξιῶσιν καὶ προθήσειν.— ἄχ=ἄντικ. τῆς αἰτιολογικῆς μετοχῆς κλύουσιν.— προθήσειν=ἄντικ. τοῦ ἐλπίσει βόσκομαι.— δμωαῖς=ἄντικ. τοῦ προθήσειν.— πένθος=ἄντικ. τοῦ στένειν.— γνώμη=ἄντικειμενικῆ.— ἡ ἄγαν=ἐπιθ. προσδ. τοῦ σιγῆ=ὁ ὑποκ. τοῦ δοκεῖ.— ἡ μάτην=ἐπιθ. προσδ. τοῦ βοῆ=ὁ ὑποκ. τοῦ δοκεῖ.— προσεῖναι=ἄντικ. τοῦ δοκεῖ.— βαρὺ=κατηγορ. τῶν δύο ὑποκειμένων.— εἰσόμεθα=μέλλον τοῦ οἶδα.— μὴ καλύπτει=πλαγία ἐρώτησις.— καρδίᾳ=τοπικῆ.

σιγῆς=ὑποκειμενική.— αὐτός=κατηγορ. προσδ.— ἔχων=τροπική.— ἐπίσημον
κατηγορ.— εἰπεῖν=ὑποκ. τοῦ *θέμις ἐστίν*.— ἀτης=ἀντικειμενική ἐκ τοῦ
μνήμα.— φρενῶν=ὑποκειμενική.— στερεά=συνεφώνησε πρὸς τὸ *ἄμαρτημα*
κατὰ σχῆμα ὑπαλλαγῆς ἀντι πρὸς τὸ φρενῶν, ἤτοι *ἄμαρτημα στερεῶν καὶ*
δυσφρόνων φρενῶν.— *θανατόνετα* τοῦ *θανατοίεις, εσσα, εν*.— *ἐμῶν ἄνολβα*
βουλευμάτων καθ' ὑπαλλαγὴν ἀντι *ἐμὰ ἄνολβα βουλευματα*.— *δυσβουλίαις*
=τῆς αἰτίας.— *ἐν ἔσεισε=ἐνέσεισε* κατὰ τμήσιν.— *ἀνιρέπων=ἀνατρέπων*
κατ' ἀποκοπὴν.

Πραγματικά, διασαφητικά, αἰσθητικά: οὐκ ἀξιῶσιν στένειν=
διότι δὲν ἐθεωρεῖτο ἀξιοπρεπὲς τὸ νὰ θρηνοῦν δημοσίως αἱ γυναῖκες.— *ὥστε*
ἄμαρτάνειν=ὁ μὲν ἄγγελος ἐννοεῖ «ὥστε ἀναξιοπρεπῶς νὰ θρηνῆ δημοσίᾳ»,
οἱ δὲ θεαταὶ «ὥστε νὰ προβῆ εἰς τὴν ἀπονενομημένην πράξιν τῆς αὐτοκτο-
νίας».— *κατάσχετον κρυφῆ καλύπτει καρδία*=παρήχησις τοῦ κ.— Μετὰ τὸν
στίχον 1256 ὁ ἄγγελος εἰσέρχεται εἰς τὰ ἀνάκτορα, ἵνα ἔλθῃ κατόπιν ὡς ἑ-
ξάγγελος.— Ἡ διαφορὰ μεταξὺ ἀγγέλου καὶ ἐξαγγέλου ἔγκειται εἰς τοῦτο, ὅτι
ὁ μὲν ἄγγελος κομίζει ἀγγελίαν ἐκ τόπου κειμένου μακρὰν, ὁ δὲ *ἐξάγγελος*
ἐξαγγέλλει ἔξω τὰ ὅσα ἐγένοντο ἐνὸς τῶν ἀνακτόρων, ἐξερχόμενος φυσικὰ
τούτων).— *κτανόντας καὶ θανόντας*=παρήχησις καὶ ἀντίθεσις.— *νέος νέφ*=
ἀναφορά.— *ἀπελύθης*=δηλαδή τῆς ζωῆς.— ὁ θάνατος τοῦ Αἴμονος χαρακτη-
ρίζεται ὡς καινοφανῆς, διότι ἦτο αὐτοκονία ὑπαιτιότου τοῦ πατρὸς.— *Θεὸς*
ἐνέσεισεν=οἱ ἄνθρωποι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἀπέδιδον εἰς τοὺς θεοὺς τὴν αἰ-
τίαν τῆς ἀπεριοχεψίας των.— *πῶνοι δύσπονοι*=δξύμωρον.

Νόημα: ἰδὲ ἐν ἀρχῇ τοῦ τμήματος.

Ἐπιγραφή: Ἀνεξήγητος ἀποχώρησις τῆς Εὐρυδικῆς=κομὸς τοῦ Ερῆον-
τος ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Αἴμονος.

(1207--1352)

(Ἐν ᾧ ὁ Κρέων ἐξακολουθεῖ νὰ θρηνῆ τὸν υἱόν, ἐξέρχεται ἐκ τῶν
ἀνακτόρων ὁ ἐξάγγελος καὶ ἀγγέλλει εἰς αὐτὸν τὴν αὐτοκτονίαν τῆς
Εὐρυδικῆς. Ὁ Κρέων δὲν θέλει νὰ πιστεύσῃ εἰς τὰ ὧτά του, ἀλλὰ
βλέπων τὸ πῶμα τῆς συζύγου του ἐκσιπᾶ εἰς θρήνον. Ὁ ἐξάγγελος
ἀφηγεῖται τὸν τρόπον τῆς αὐτοκτονίας τῆς Εὐρυδικῆς, ἥτις—λέγει—κα-
τηράσθη τὸν Κρέοντα ὡς παιδοκτόνον. Συντετριμμένος ὁ Κρέων παρα-
καλεῖ τοὺς ἀκολούθους νὰ τὸν ἀπομακρύνουν ἐκεῖθεν καὶ ἐπικαλεῖται
τὸν θάνατον νὰ ἔλθῃ ὡς λυρωτῆς. Εἰσαγομένου δὲ τοῦ Κρέοντος εἰς
τὰ ἀνάκτορα ὑπὸ τῶν θεραπόντων του, ὁ χορὸς ἐξέρχεται τῆς ὀρχή-
στρας, διακηρύττων ὅτι ἡ φρόνησις ὀδηγεῖ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν εὐδαι-
μονίαν, ὅτι δὲ ἡ πρὸς τοὺς θεοὺς ἀσέβεια καὶ ἡ μεγαλαυχία τῶν ὑπε-
ρφάνων τιμωροῦνται.

Ἐπιγραφαί: Αὐτοκονία Εὐρυδικῆς—θρηνοὶ Κρέοντος—τελευταῖαι λό-
γοι τοῦ χοροῦ.

ΕΞΑΓΓΕΛΟΣ. Ὡ δέσποτα, φαίνεσαι ὅτι ἔχεις ἔλθει (=ἔοικας ἤκειν)
ὡς κάτοχος καὶ κτήτωρ συμφορῶν (=κακά), ἄλλος μὲν φέρων ἐδῶ πρὸ
τῶν χειρῶν σου, ἄλλας δὲ μέλλων νὰ ἴδῃς ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων καὶ
μάλιστα πολὺ ταχέως (=τάχα).

ΚΡΕΩΝ. Τί δέ συμβαίνει πάλιν; μήπως ἀληθῶς (=ἦ) (τρέχει) τίποτε ἀκόμη χειρότερον ἀπὸ τὰ (παρόντα) κακά;

ΕΞΑΓΓΕΛΟΣ. Ἡ σύζυγός σου ἔχει ἀποθάνει, ἢ καθ' ὄλα μήτηρ τούτου τοῦ νεκροῦ, ἢ δυστυχῆς, διὰ κτυπημάτων, τὰ ὅποια πρὸ ὀλίγου τὴν ἔπληξαν.

ΚΡΕΩΝ. Ἀλλοίμονον, ἀλλοίμονον, λιμάνι τοῦ Ἄδου δυσεξιλέωτον, διατί λοιπόν, διατί μέ καταστρέφεις; ὦ σύ, ὅστις μοῦ ἐξαπέλουσε λύπαι διὰ τῶν εἰδησέων σου, τίνα εἶδῃν λέγεις; φεῦ, νεκρὸν ἦδη ἄνδρα διὰ δευτέραν φοράν μέ ἀπετελείωσες. τί λένεις, παιδί μου, τίς νέος θάνατος τῆς γυναικός μου διὰ σφαγῆς, φεῦ, φεῦ, λέγεις ὅτι μέ περιβάλλει πρὸς τελείαν καταστροφήν μου;

ΧΟΡΟΣ. Δύνασαι νὰ ἴδῃς διότι δέν (εἶναι) πλέον εἰς τὸ βάθος (τοῦ οἴκου).

(Ἄνοίγει ἡ θύρα τῶν ἀνακτόρων καὶ φαίνεται τὸ πτώμα τῆς Εἰρηνόχης)

ΚΡΕΩΝ. Ἀλλοίμονον, ἰδοὺ ἄλλο, κακὸν δευτερον ρεπω ο δυστυχῆς. ποία λοιπόν, ποία ἀκόμη τύχη μέ περιμένει; ἔχω μέν εἰς τὰς χεῖράς μου τὸ τέκνον πρὸ ὀλίγου (ἀποθανόν), ὁ δυστυχῆς. ἄλλον δέ νεκρὸν ἀπέναντι βλέπω φεῦ, φεῦ ἀθλία μήτηρ, φεῦ τέκνον μου!

ΕΞΑΓΓΕΛΟΣ. Αὕτη ἐδῶ διὰ ξίφους κοπτεροῦ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμοὺς, ὥστε νὰ γίνουσι σκοτεινοὶ, θρηνησάσα μέν τὴν ἔνδοξον τύχην τοῦ πρότερον ἀποθανόντος Μεγαρέως, ἔπειτα δὲ τούτου ἐδῶ (δηλ. τοῦ Αἴμονος), τέλος δὲ καταρασθεῖσα δυστυχίας κατὰ σοῦ παιδοκτόνου.

ΚΡΕΩΝ. Ἀλλοίμονον, ἀλλοίμονον, ἀνατινάσσομαι ἀπὸ φόβον. διατί δέν μέ κτυπᾷ κανεὶς κατάστηθα μέ κοπτερὸν δικοπον ξίφος: δυστυχῆς ἐγώ, φεῦ φεῦ, ἔχω δὲ τυλιχθῆ ἀναποσπάτως μέ δυστυχῆ ἀθλιότητα.

ΕΞΑΓΓΕΛΟΣ. Κατηγορεῖο βεβαίως ὑπὸ τῆς θανοῦσης ταύτης ὡς ὑπεύθυνος τοῦ θανάτου αὐτοῦ (Αἴμονος) καὶ ἐκείνου (Μεγαρέως).

ΚΡΕΩΝ. Καὶ μέν ποῖον δὲ τρόπον φονευθεῖσα ἀπηλλάγη τοῦ ζῆν;

ΕΞΑΓΓΕΛΟΣ. Ἰδία χεῖρὶ ὑπὸ τὸ ἦπαρ κτυπήσασα ἐαυτήν, ὅτι ἔκουσε τὴν συμφορὰν αὐτὴν τοῦ υἱοῦ τῆς, τὴν ὅποιαν γοερῶς ἐθρήνησεν.

ΚΡΕΩΝ. Ἀλλοῖμον! ἡ εὐθύνη δι' αὐτὰ οὐδέποτε θά μεταβιβασθῆ ἀπ' ἐμοῦ εἰς ἄλλον τινὰ ἐκ τῶν ἀνθρώπων. Διότι ἐγώ σὲ ἐφόνευσα, ἐγώ, ὦ δυστυχῆς, ἐγώ πράγματι λέγω. Ἄχ! ἀκόλουθοι, ἀπομακρύνεστέ με, ὀδηγήσοτέ με τὸ ταχύτερον, ὅστις δέν ὑπάρχω περισσότερο ἀπὸ ἓν μηδενικόν.

ΧΟΡΟΣ. Κέρδη συμβουλεύεις, ἐάν μεταξύ τῶν συμφορῶν δύναται νὰ ὑπάρχη κέρδος; διότι αἱ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν συμφοραὶ εἶναι ἐλαφρόταται, ἐόν εἶναι ἐλαχίστης διαρκείας.

ΚΡΕΩΝ. Ἄς ἔλθῃ, ἄς ἔλθῃ, ἄς φανῆ ἡ τελευταία ἀπὸ τὰς μοίρας μου, ἥτις θά μοῦ ἐπιφέρῃ ποθητότητα τὴν τελευταίαν μου ἡμέραν' ἄς ἔλθῃ, ἵνα μὴ ἴδω πλέον ἄλλην ἡμέραν.

ΧΟΡΟΣ. Αὐτὰ εἶναι μελλοντικὰ ζητήματα' ἀνάγκη εἶναι νὰ πράττωμεν (τώρα) κάτι ἐκ τούτων, τὰ ὅποια ὁ παρὼν καιρὸς ἵπαιτεῖ, διότι περὶ τούτων φροντίζουν, ὅσοι ἔχουν ὑποχρέωσιν νὰ φροντίζουν.

ΚΡΕΩΝ. Ἄλλ' ὅσα μέν ἐπιθυμῶ, ταῦτα συλλήβδην ἠύχθη.

ΧΟΡΟΣ. Μὴ λοιπόν εὐχεσάι μηδέν' διότι ἀπὸ τὴν πεπρωμένην συμφορὰν εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀπαλλαγούν οἱ ἄνθρωποι.

ΚΡΕΩΝ. Δύνασθε νὰ ἀπομακρύνετε τὸν ἀσεβῆ ἄνδρα, ὁ ὅποιος καὶ σέ, τέκνον του, ἀκουσίως ἐφόνευσα καὶ σὲ πάλιν αὐτὴν ἐδῶ, ἀλλοίμονον ὁ δυστυχῆς, καὶ δέν γνωρίζω, πρὸς ποῖον τῶν δύο νὰ στρέψω τὸ βλέμμα μου, ποῦ νὰ στηριχθῶ' διότι ὅσα ἐκράτουν εἰς τὰς χεῖράς μου, ὄλα ἔκλιναν καὶ ἔπεσαν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀφόρητος μοῖρα ἐνέσκηψε κατὰ τῆς κεφαλῆς μου.

(Οἱ θεράποντες ἀπάγουν τὸν Κρέοντα εἰς τὰ ἀνάκτορα).

ΧΟΡΟΣ. Ἡ σωφροσύνη εἶναι σπουδαιότατον στοιχείον τῆς εὐδαιμονίας. Πρέπει δὲ ὅσον ἀφορᾷ τοῦλάχιστον πρὸς τοὺς θεοὺς νὰ μὴ ἀσεβῶμεν· αἱ δὲ μεγαλουργίαι τῶν ὑπερφάνων, ἀφ' οὗ πληρῶσιν βαρείας τιμωρίας, ἀργὰ διδάσκουσι τὴν φρόνησιν.

(Ὁ χορὸς ἐξέρχεται τῆς ὀρχήστρας)

Γραμματικά, ἑρμηνευτικά, συντακτικά: *κακά*=άντικ. τοῦ *ἐχών, κεκτιμένος*.— *δυσθεσθαι* ἀντι *δύφωμος* καθ' ἑλξιν πρὸς τὸ *ἤκειν*.— *κακῶν*=συγκριτική.— *πλήγμασιν*=ὄργανική— *νεοτόμος*=ὀ πρὸ ὀλίγου πλήξας.— *ἐπεξεργάσω*=ἀόρ. τοῦ *ἐπιξεργάζομαι*.— *ἐπ' ὀλέθρῳ*=προσλ. σκοποῦ.— *μυχός*=βαθός.— *ἐναντα*=ἀπέναντι.— *ὀξύθηκτον ξίφος*=κοιτερόν ξίφος.— *βωμία*=κατηγορ.— *λάχος*=άντικ.— *λοίσθιον*=ἐν τέλει— *ἀνέπταν* ἀόρ. τοῦ *ἀναπέτομαι*.— *φόβρ*=τῆς αἰτίας.— *ξίφει*=ὄργανική.— *ἡ δὴ δὴ*=δυστυχία, ἀθλιότης.— *συγκέραμαι* παρακ. τοῦ *συγκεράννυμι*.— *πρὸς τῆς θανούσης*=ποιητ. αἰτίον.— *ἐπισκῆπτου* παρατατ. τοῦ *ἐπισκῆπτομαι*— *μόρων*=τῆς αἰτίας.— *ἔκανον* ἀόρ. β' τοῦ *καίνω*=φονεύω— *φάμ' ἔτυμον*— *φαμί ἔτυμον*=ἀληθῶς λέγω— *ἡ μηδ' ἔνα*=β' ὄρος συγκρισεως— *μόρων*=διαίρητική— *δοιοισι*=ὀϊστοισι.— *ἐράω*=ᾶ=ἐπιθυμῶ.— *λέχρισ*=ὀ κλίτων καὶ πίπτων.— *εἰσῆλατο* ἀόρ. τοῦ *εἰσάλλομαι*=ἐνοσκήπτω.— *εὐδαιμονίας*=διαίρητική— *τὰ εἰς θεοὺς*=προσδ. ἀναφορᾶς.

Πραγματικά, διασαφητικά, αισθητικά: Ἐξάγγελος εἶναι ὁ πρὶν ἄγγελος.— *τὰ μὲν φέρων*=τον Λίμωνα.— *τὰ δὲ δυσθεσθαι*=τὴν Εὐρύδικην.— *κάκιοι κακῶν*=παροιμιώδης φράσις περὶ ἐσχάτης δυστυχίας.— *παιμήτωρ*=διότι ἐγέννησε τὸν Λίμωνα καὶ εἰς τὸν τάφον ἠκολούθησεν αὐτόν.— *ἄρτι*=πλεονασμός.— *λιμὴν*=μεταφορά.— *δυσκάθατος*=διότι δὲν ἦτο ἀρχετὴ ἢ μετάνοιο τοῦ Κρέοντος, ἀλλ' ἀπήτηθησεν καὶ δύο θύματα, Λίμων καὶ Εὐρύδικη— *τί, τί*=ἀναφορά.— *οὐ γὰρ ἐν μυχοῖς*=διότι τὴν στιγμήν ἐκείνην ἤνοιξαν τὰς θύρας τῶν ἀνακτόρων.— *πάρουσιν ὄραν*=οἱ ἀρχαῖοι δὲν παρουσιαζον πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν θεατῶν φόνους καὶ αὐτοκτονίας καὶ γενικῶς φρικτὰς σκηνάς, ἀλλὰ ἄγγελοι καὶ ἐξάγγελοι ἀγγέλουσι τὰ τελούμενα· ἐσαίρουσιν ἀποτελεῖ ὁ Σοφοκλῆς, ὅστις εἰς τὴν τραγωδίαν «Αἴας» παρουσιάζει τὸν ἥρωα αὐτοκτονοῦντα πρὸ τῶν ὀμμάτων τῶν θεατῶν· ἐπειδὴ ὁμοίως ἦτο ἀνάγκη νὰ γίνουσι πιστευτὰ τὰ ἀγγελομένα, διὰ τοῦτο ὑπῆρχε μηχανικῶς μετακινούμενον τροχοφόρον δάπεδον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου παρουσιαζον εἰς τοὺς θεατὰς ὁμοιώματα νεκρῶν· τοῦτο ἐκαλεῖτο *ἐκκύκλημα*— *μέλει γὰρ τῶνδε*=οἱ θεοὶ. ὅταν θελήσουσι, θὰ στείλουν τὸν θάνατον, ὃν ὁ Κρέων ἐπικαλεῖται.— Οἱ σίχοι τοῦ χοροῦ 1347—1352 περιελκύουν τὸ συμπέρισμα τοῦ ὅλου δράματος.— Διὰ τῆς τοιαύτης λύσεως τῆς τραγωδίας, ἦτοι διὰ τῆς τιμωρίας τοῦ Κρέοντος, ἐπέροχεται καὶ ἡ κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην *κάθαρσις τῶν παθημάτων* κατὰ τὴν ἐξελξιν δηληδῆ τοῦ δράματος τὰ πάθη τῶν ὑποκριτῶν εἶχον προκαλεῖται ἐν τῇ ψυχῇ παθήματα, ἦτοι συναισθήματα· ἦδη, ὅτε τὸ κακὸν ἐτιμωρήθη καὶ ἐθραμβέυσεν ἢ Ἀντιγόνη, τιμωρηθέντος τοῦ Κρέοντος, ἡ ψυχὴ μας καθαίρεται, ἡσυχάζει καὶ ἀνακουφίζεται.

- 1) C-C-C-C-C-C-C-C-C μ. σωματιόν
- 2) C-C-C-C-C-C-C-C, 2 μ. σωματιόν

$$\begin{array}{cccccccc} C & - & C & - & C & - & C & - & C \\ & & & & & & & & | \\ & & & & & & & & C \end{array}$$
- 3) C-C-C-C-C-C-C, 3 ,,

$$\begin{array}{cccccccc} C & - & C & - & C & - & C & - & C \\ & & & & & & & & | \\ & & & & & & & & C \end{array}$$
- 4) C-C-C-C-C-C-C, 4 ,,

$$\begin{array}{cccccccc} C & - & C & - & C & - & C & - & C \\ & & & & & & & & | \\ & & & & & & & & C \end{array}$$
- 5) C-C-C-C-C-C-C, 2,3 δι. μ. σωματιόν εφάνισι

$$\begin{array}{cccccccc} C & - & C & - & C & - & C & - & C \\ & & & & & & & & | \\ & & & & & & & & C \end{array}$$
- 6) C-C-C-C-C-C-C, 2,4 ,,

$$\begin{array}{cccccccc} C & - & C & - & C & - & C & - & C \\ & & & & & & & & | \\ & & & & & & & & C \end{array}$$
- 7) C-C-C-C-C-C-C + 2,5 ,,

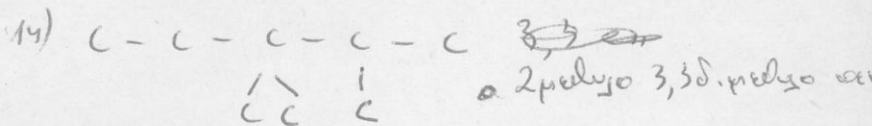
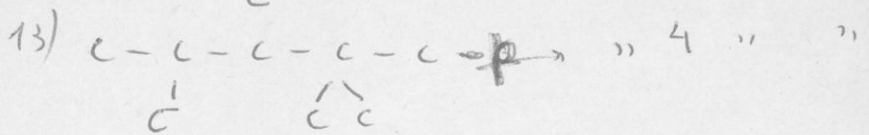
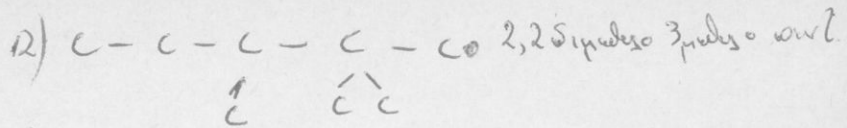
$$\begin{array}{cccccccc} C & - & C & - & C & - & C & - & C \\ & & & & & & & & | \\ & & & & & & & & C \end{array}$$
- 8) C-C-C-C-C-C-C, 3,4 ,,

$$\begin{array}{cccccccc} C & - & C & - & C & - & C & - & C \\ & & & & & & & & | \\ & & & & & & & & C \end{array}$$
- 9) C-C-C-C-C-C-C, 2,2 ,,

$$\begin{array}{cccccccc} C & - & C & - & C & - & C & - & C \\ & & & & & & & & | \\ & & & & & & & & C \end{array}$$
- 10) C-C-C-C-C-C-C, 3,3 ,,

$$\begin{array}{cccccccc} C & - & C & - & C & - & C & - & C \\ & & & & & & & & | \\ & & & & & & & & C \end{array}$$
- 11) C-C-C-C-C-C-C, 2,3,4 τρι. μ. σωματιόν

$$\begin{array}{cccccccc} C & - & C & - & C & - & C & - & C \\ & & & & & & & & | \\ & & & & & & & & C \end{array}$$

100
170
197
145

612

600 σίχοι

-	331	581
-	166	384
<hr/>		<hr/>
	170	197
	780	
	635	
	<hr/>	
	145	

100	170
200	145
<hr/>	<hr/>
300	315

Μύκη	Μύκη	Μύκη	Μύκη
Προαφίση	Προαφίση	Προαφίση	Προαφίση

α Ημερ
α Ημερ
α Ημερ